

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY GRÓDEK NA LATA 2016 – 2020

Gródek, 2017

Opracowanie:

Future Green Innovations S.A.

ul. Podole 60

30-394 Kraków

Telefon: 508 002 242

E-mail: office@greenfuture-projekt.pl

Kierownik zespołu:

mgr Agnieszka Borcz

Opracował zespół w składzie:

mgr inż. Paulina Zadora

inż. Katarzyna Mrowiec

inż. Karol Pławewski

Gabriela Przeniosło

mgr Piotr Kubisiak

mgr Jarosław Dąbrowski

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	6
1.1 Wstęp.....	6
1.2 Zakres pojęciowy	6
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY GRÓDEK.....	9
2.1 Położenie.....	9
2.2 Podział na sołectwa	12
2.3 Struktura historyczno - kulturowa.....	14
3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W GMINIE GRÓDEK	16
3.1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego (OPIS METODY).....	16
3.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji (OPIS METODY).....	22
4. ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK.....	24
4.1 Sfera społeczna.....	24
4.1.1 Demografia.....	24
4.1.2 Ubóstwo	37
4.1.3 Aktywność społeczna	46
4.1.4 Przemoc.....	49
4.1.5 Rynek pracy i bezrobocie.....	51
4.1.6 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej.....	59
4.2 Sfera gospodarcza.....	64
4.2.1 Struktura gospodarcza.....	64
4.2.2 Aktywność gospodarcza.....	65
4.2.3 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.....	73
4.3 Sfera środowiskowa	77
4.3.1 Stan środowiska	77
4.3.2 Ochrona środowiska	78
4.3.3 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej	82
4.4 Sfera przestrzenno – funkcjonalna.....	86
4.4.1 Struktura użytkowania gruntów	86
4.4.2 Zasoby mieszkaniowe	87
4.4.3 Dostępność usług.....	92
4.4.4 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	96

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

4.5	Sfera techniczna	100
4.5.1	Infrastruktura techniczna.....	100
4.5.2	Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze technicznej	102
5.	ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	106
5.1.	Obszar zdegradowany	106
5.2.	Obszar rewitalizacji	114
6.	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	118
6.1.	Analiza problemów	118
6.2.	Potrzeby w zakresie rewitalizacji.....	126
6.3.	Potencjał obszaru rewitalizacji.....	129
7.	WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI.....	132
8.	CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	133
9.	OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ.....	138
9.1.	Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	140
9.2.	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	148
10.	SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE ORAZ RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.....	151
11.	PARTYCYPACJA SPOŁECZNA.....	154
11.1	Diagnozowanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	156
11.1.1.	Spotkanie inauguracyjne.....	156
11.1.2.	Ankietyzacja	157
11.1.3.	Spotkania konsultacyjne	169
11.2.	Programowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	187
11.3	Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	188
11.4	Mechanizmy włączania mieszkańców i grup interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	189
12.	KOMPLEKSOWOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCESU REWITALIZACJI.....	190
12.1.	Komplementarność przestrzenna.....	190
12.2.	Komplementarność problemowa.....	191
12.3.	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	194
12.4.	Komplementarność międzyokresowa.....	196
12.5.	Komplementarność źródeł finansowania.....	198
13.	POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY GRÓDEK.....	200
13.1.	Program Rozwoju Gminy Gródek na lata 2015-2020.....	200

13.2.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy..	202
13.3.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2024.....	202
14.	STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI..	206
15.	SYSTEM MONITOROWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	208
15.1.	Wskaźniki monitorowania i ewaluacji.....	211
15.2.	Zasady wprowadzania modyfikacji Programu.....	216
16.	OCENA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	216
17.	OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO Lokalnego Programu Rewitalizacji	218
	SPIS RYCIN.....	219
	SPIS RYSUNKÓW	220
	SPIS TABEL.....	221
	SPIS WYKRESÓW	222

1. WPROWADZENIE

1.1 Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji jest wieloletnim programem opisującym stan i stopień degradacji terenu w kilku płaszczyznach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej, technicznej oraz środowiskowej. Aktualny stan opisywany jest za pomocą miarodajnych wskaźników reprezentatywnych dla poszczególnych sfer. Celem Programu Rewitalizacji jest opracowanie planów realizacji konkretnych działań oraz systemu ich wdrażania. Program Rewitalizacji jest procesem, który ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego analizowanego obszaru zdegradowanego, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz nadanie mu nowych funkcji lub przywrócenie starych.

Program jest opracowywany i uchwalany przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.) oraz na podstawie wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.).

1.2 Zakres pojęciowy

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. (Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.).

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c. przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*).

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*).

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*).

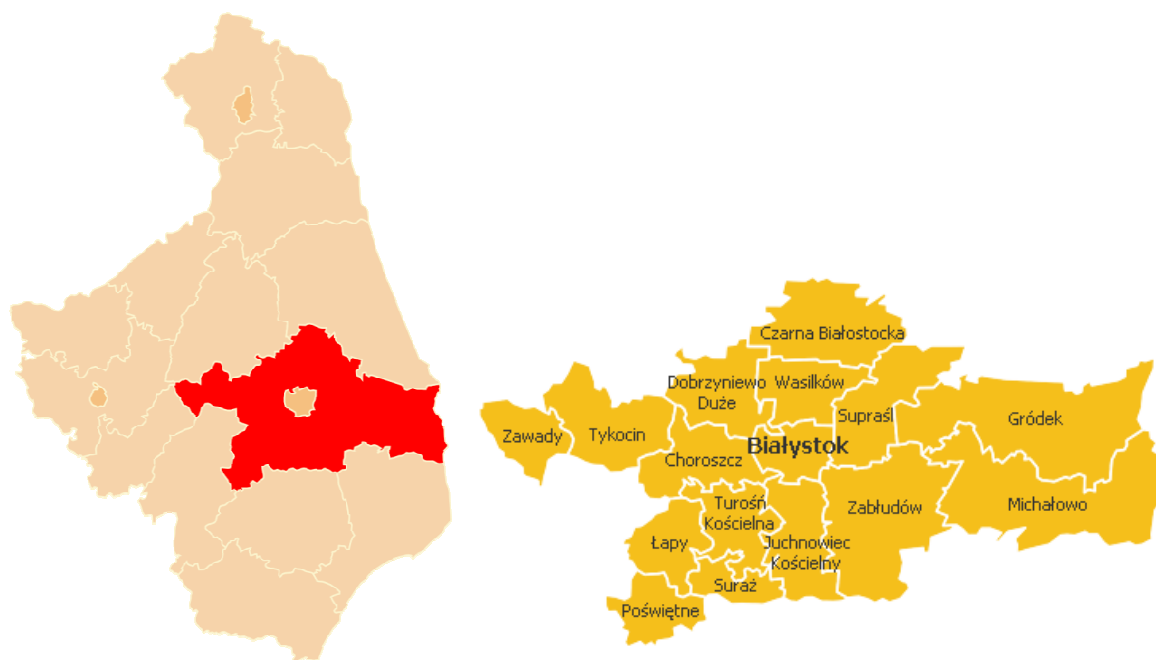
Program rewitalizacji: inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*).

Projekt rewitalizacyjny - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*).

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY GRÓDEK

2.1 Położenie

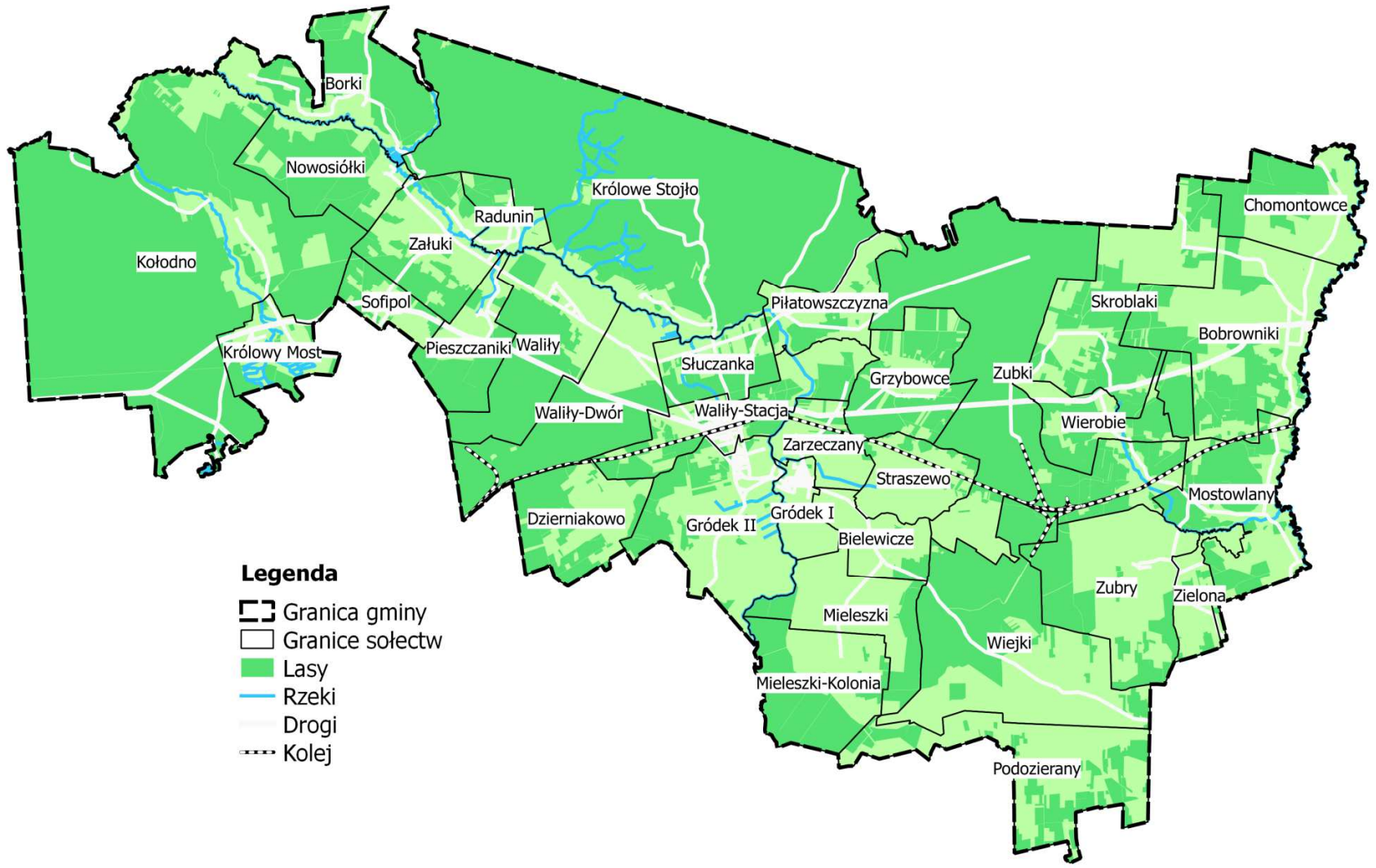
Gmina Gródek jest gminą wiejską położoną w województwie podlaskim, we wschodniej części powiatu białostockiego (rycina 1) i stanowi granicę Polski z Białorusią, z przejściem granicznym w Bobrownikach. Gmina sąsiaduje ponadto od południa z Gminą Michałowo i Zabłudów, od zachodu z Gminą Supraśl oraz od północy z Gminą Krynki i Szudziałowo w powiecie sokólskim.

Rycina 1. Położenie Gminy Gródek na tle powiatu białostockiego i województwa podlaskiego

Źródło: www.wikipedia.pl

Obszar Gminy obejmuje powierzchnię 428,11 km², co stawia go na pierwszym miejscu pod względem wielkości gmin w powiecie białostockim oraz w całym województwie podlaskim. Znaczną część terenu pokrywają lasy i zadrzewienia, w 2015 r. odsetek ten wyniósł 64,8%, około 31% powierzchni stanowią grunty rolne i nieco ponad 3% grunty zurbanizowane (rycina 2).

Legenda

- Granica gminy
- Granice sołectw
- Lasy
- Rzeki
- Drogi
- Kolej

Rycina 2. Mapa Gminy Gródek
 Źródło: google.maps.pl

Gmina skomunikowana jest za pomocą sieci drogowej i kolejowej. Sieć drogową tworzy przede wszystkim droga krajowa nr 65 relacji Ełk – Białystok – Bobrowniki, biegnąc równoleżnikowo przez obszar Gminy na długości 38 km oraz droga wojewódzka nr 686 relacji Zajma – Michałowo – Jałówka, na długości 3 km, biegnąca w granicach Gminy, w jej południowo-zachodniej części. Sieć dróg powiatowych zajmuje 84 km, a drogi gminne 34 km. Z punktu widzenia rozwoju obszaru, ważną rolę odgrywała linia kolejowa nr 37 relacji Białystok – Waliły Stacja, która jednak aktualnie nie obsługuje regularnie ruchu pasażerskiego.

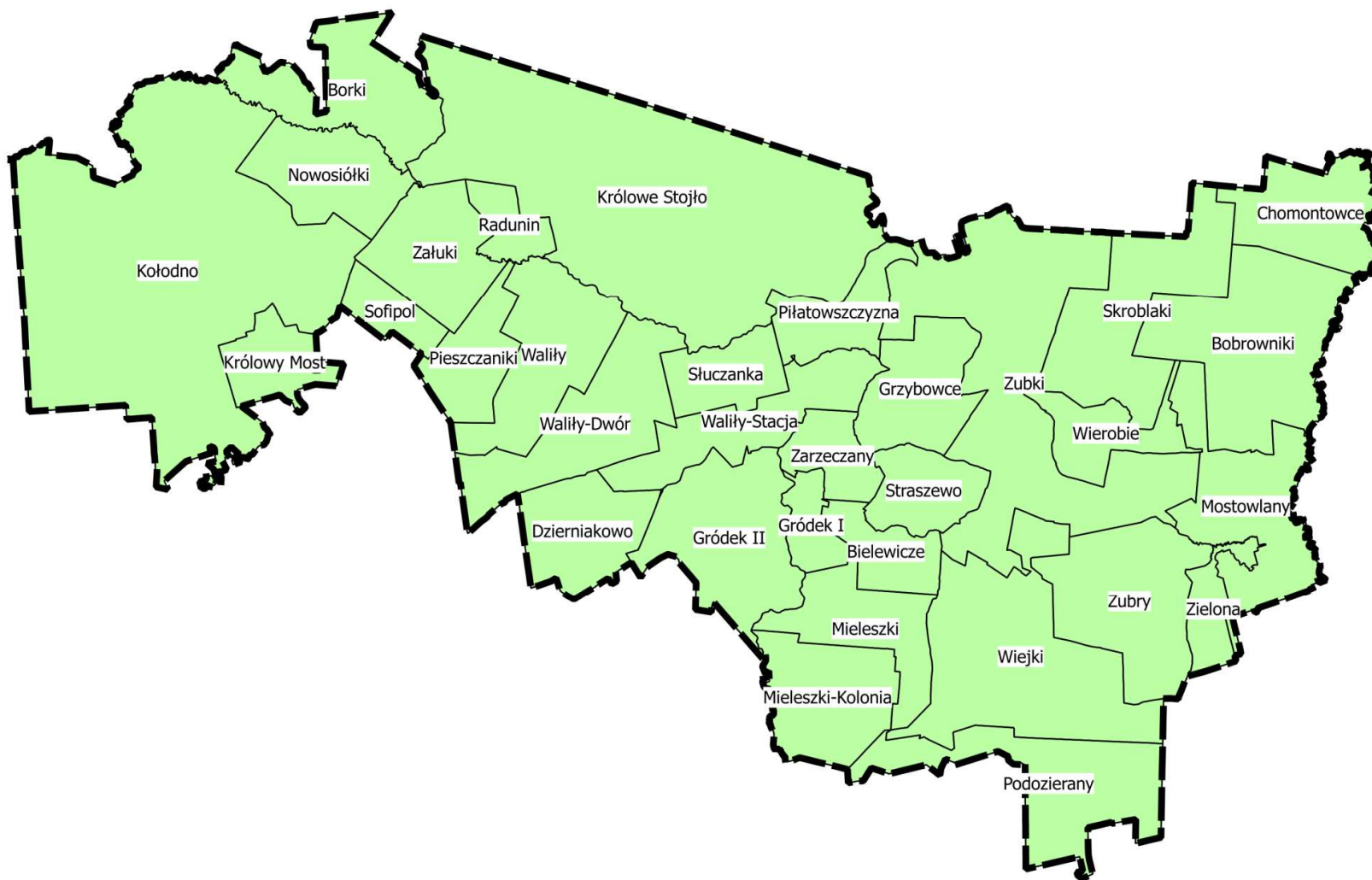
Według podziału fizyczno-geograficznego Jerzego Kondrackiego (2002) przeprowadzonego na podstawie zróżnicowania warunków przyrodniczych, Gmina Gródek leży w obrębie makroregionu Nizina Północnopodlaska i mezoregionu Wysoczyzna Białostocka. Teren Gminy należy do rejonu pofałdowanej wysoczyzny morenowej i sandru, wysokości bezwzględne kształtują się w granicach 145-155 m n.p.m. Najwyższym wzniesieniem jest Kopna Góra 210,8 m n.p.m. Charakterystyczne dla tego terenu są obniżenia wytopiskowe wypełnione torfami, m.in. obszar Jeziora Wiejki. Pod względem budowy geologicznej obszar Gminy leży w obrębie wzniesienia Mazursko-Suwalskiego, platformy wschodnioeuropejskiej. Podłoże czwartorzędowe o miąższości 150-230 m, budują osady trzeciorzędowe z utworami kredy górnej. Budowa geologiczna bezpośrednio wpływa na występowanie surowców mineralnych, które w dużej części znajdują się w przypowierzchniowej warstwie utworów czwartorzędowych, a ich eksploatacja odbywa się metodą odkrywkową. Surowce mineralne w Gminie Gródek ograniczają się do złóż kruszywa naturalnego, zaś występujące gliny zwałowe charakteryzują się słabą jakością, stąd brak ich zastosowania do celów gospodarczych.

Pod względem położenia w stosunku do zasobów wodnych, Gmina leży w zlewni rzeki Narew i Niemna. Główną rzeką jest Supraśl ze swoimi dopływami: Dzierniakówka, Płoska, Gleniówka, Grzybówka, Średnia, Radulinka i Słoja. Położenie Gminy pod względem warunków hydrogeologicznych jest zróżnicowane. Utwory czwartorzędowe stanowią główne źródło wody do celów użytkowych, m.in. stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę. Głębokość ujęć wodociągów wiejskich waha się od 43 m we wschodniej części Gminy, do 151 m w jej centrum.

2.2 Podział na sołectwa

Siedziba władz samorządowych znajduje się w miejscowości Gródek, a cała Gmina składa się z 33 jednostek pomocniczych w skład których wchodzi również miejscowości niesołeckie. Podział przedstawia rycina 3.

1. Bielewicz	12. Mieleszki	23. Straszewo
2. Borki	13. Mieleszki-Kolonia	24. Waliły
3. Bobrowniki	14. Mostowlany	25. Waliły-Dwór
4. Chomontowce	15. Nowosiółki	26. Waliły-Stacja
5. Dzierniakowo	16. Pieszczaniki	27. Wiejki
6. Gródek I	17. Piłatowszczyzna	28. Wierobie
7. Gródek II	18. Podozierany	29. Załuki
8. Grzybowce	19. Radunin	30. Zarzeczany
9. Kołodno	20. Skroblaki	31. Zielona
10. Królowe Stojło	21. Słuczanka	32. Zubki
11. Królowy Most	22. Sofipol	33. Zubry

Rycina 3. Podział Gminy Gródek na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.pl oraz Urzędu Gminy Gródek

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

2.3 Struktura historyczno - kulturowa

Gmina Gródek w swej ewidencji zabytków posiada 30 obiektów. Na terenie Gminy znajduje się 13 pomników oraz mogił. Charakterystyczną cechą Gminy jest zachowany zabytkowy układ przestrzenny w miejscowości Gródek, który został wpisany do rejestru zabytków województwa. Atrakcją w skali lokalnej stanowią liczne drewniane domy wiejskie, a ich największe nagromadzenie występuje we wsiach: Chomontowce, Bobrowniki oraz Świsłoczany. Wszystkie położone są nad rzeką Świsłoczą¹. Gmina Gródek charakteryzuje się licznymi zabytkami w postaci cmentarzy żydowskich, cmentarzysk, cerkwi prawosławnych czy kościołów.

W rejestrze zabytków województwa podlaskiego z terenu gminy Gródek wpisane są I - zabytki nieruchome, II - zabytki archeologiczne, III - zabytki ruchome. Do najważniejszych zabytków nieruchomych znajdujących się na terenie gminy należy teren części miasta Gródka nad Supraślą (XVI-XIX w.), który obejmuje Plac Rynkowy ze względu na układ ulic, który stanowi zabytek i podlega ochronie konserwatorskiej.

W miejscowości Gródek oznaczono zabytek archeologiczny w postaci Góry Zamkowej. Grodzisko zwane "Górą Zamkową" położone jest na terenie Gródka w zakolu rzeki Supraśl. Zabytek pochodzi z XIII-XIV wieku jest pozostałością twierdzy granicznej leżącej na szlaku Drohiczyn, Bielsk – Grodno, łączącym Podlasie z Rusią Czarną. W tym okresie było ono również ważnym centrum osadnictwa słowiańskiego. Założenie grodu wyznacza początki miejscowości Gródek. Obiekt o wymiarach 160 m x 175 m wyniesiony jest ponad poziom łąk o około 3-5 m. Granice całego terenu zabytkowego wyznaczają: od północnego wschodu – rzeka Supraśl, od południowego wschodu – ul. Zamkowa aż do drogi dojazdowej, od południowego zachodu – droga dojazdowa i jej przedłużenie do ul. Błotnej, a od północnego-zachodu – ul. Błotna. Inwestycje planowane na obszarze stanowiska archeologicznego lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie należy uzgadniać z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków, co reguluje ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 Nr 162 poz. 1568).

¹ Program Rozwoju Gminy Gródek na lata 2015-2020

Na terenie gminy mają miejsce również imprezy lokalne nawiązujące do tradycji, kultury i historii regionu. Są to:

- Basowiszczka – Festiwal Muzyki Młodej Białorusi. Impreza ta po raz pierwszy odbyła się w 1989 r. Czasem jest również nazywana Koncertem Wolnej Białorusi, ze względu na to, że artyści mogą się wypowiedzieć na tematy, które nie są u nich mile widziane w kraju.
- Siabrouskaja Biasieda – to jedna z ważniejszych imprez o zasięgu międzynarodowym, prezentująca dorobek kulturowy regionu i twórczość ludową z głównym naciskiem na kulturę mniejszości białoruskiej.

Harmonogram pozostałych imprez odbywających się na terenie Gminy Gródek jest co roku aktualizowany.

Za organizację imprez kulturalnych w gminie Gródek odpowiedzialne jest Gminne Centrum Kultury w Gródku. Organizowane są m.in. wieczorki poetyckie, festiwal piosenki białoruskiej, koncerty chóru cerkiewnego, spartakiady samorządowców oraz działania mające na celu aktywny udział w promocji gminy. Gminne Centrum Kultury współtworzy również zespół „Śpiawaj Dusza”, będącym zrzeszeniem pasjonatów muzyki białoruskiej. Przy Centrum działa młodzieżowy zespół wokalny VENA raz dziecięcy zespół VENA Mini. Na terenie gminy działa również Formacja Tańca Nowoczesnego „BRAWO” oraz zespoły Kalina i Kalinka z Załuk, które wykonują piosenki głównie w języku białoruskim. Kolejnym zespołem działającym przy Gminnym Centrum Kultury w Gródku jest zespół białoruskiej pieśni ludowej „Rozśpiewany Gródek”, który jest najstarszym zespołem na terenie gminy oraz jednym z dwóch najstarszych na Białostocczyźnie białoruskim zespołem śpiewaczy. Swą działalność prowadzą również kapela ludowa Chutar oraz zespół emerytów i rencistów „Jesienny liść”. W Gródku działa również Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Gródeckiej².

² <http://www.gckgrodek.pl/>

3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W GMINIE GRÓDEK

3.1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego (OPIS METODY)

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 zatwierdzonymi przez Ministra Rozwoju, obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Stan kryzysowy powoduje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Problemy te współwystępują ze zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Diagnoza powinna być wykonana dla całej Gminy, z wykorzystaniem obiektywnych i weryfikowalnych wskaźników. Obszarami koncentracji negatywnych zjawisk w każdej ze sfer można

uznać te, dla których przyjęte wskaźniki są mniej korzystne niż średnia dla gminy. Występowanie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest warunkiem, by dany obszar mógł zostać uznany za obszar zdegradowany.

Diagnozę ogólną Gminy Gródek przeprowadzono na podstawie danych obiektywnych występujących w publicznej statystyce i w zasobach instytucji publicznych, jak i danych subiektywnych, stanowiących wynik uspołecznienia procesu powstawania LPR. Diagnoza ogólna dała materiał początkowy, określając główne problemy i potrzeby Gminy oraz pozwoliła wskazać przesłanki rewitalizacji i kryteria, według których wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono zestawienie kryteriów – wskaźników wpisujących się w zakres diagnozowania oraz delimitacji sprecyzowany w Wytycznych Ministra Rozwoju.

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego przebiegała w kilku etapach:

- 1) Podział Gminy na jednostki funkcjonalno-przestrzenne (obszary), dla których zebrano dane, dotyczące zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Podział ten uwzględnia występujący na danym obszarze specyficzny typ zabudowy oraz charakter społeczno-kulturowy mieszkańców, a także jest zgodny z położeniem topograficzno-przestrzennym. W Gminie Gródek diagnozę przeprowadzono dla 33 jednostek zgodnych z podziałem na poszczególne sołectwa.
- 2) Analiza porównawcza jednostek funkcjonalno - przestrzennych opartych na zestawie syntetycznych wskaźników degradacji, pozwalająca na obiektywne określenie ich stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego.
- 3) Wyznaczenie obszaru zdegradowanego Gminy Gródek.
- 4) Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji spośród zamieszkałego obszaru zdegradowanego, w którym występuje kumulacja zjawisk kryzysowych.

Podział Gminy Gródek na poszczególne jednostki pomocnicze wraz z podstawowymi danymi przedstawia tabela 1. Dla wyszczególnionych jednostek terytorialnych składających się z 33 sołectw, zebrano dane statystyczne pozyskane z dostępnych źródeł.

Tabela 1. Podział Gminy Gródek na jednostki pomocnicze wraz z podstawowymi danymi

l.p.	Jednostka terytorialna	Powierzchnia obszaru (km ²)	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia
1	Bielewicze	4,87	84	17,23
2	Borki , Kondycja, Stryjenszczyzna	11,77	39	3,31
3	Bobrowniki , Gobiaty, Jaryłówka, Narejki	18,99	157	8,27
4	Chomontowce	9,52	26	2,73
5	Dzierniakowo	8,69	30	3,45
6	Gródek I	3,06	1559	508,98
7	Gródek II , Gródek-Kolonia	14,29	930	65,08
8	Grzybowce	8,82	33	3,74
9	Kołodno , Jakubin, Pałatki, Zasady	59,88	86	1,44
10	Królowe Stożło , Wyzary	54,59	30	0,55
11	Królowy Most , Downiewo, Przechody, Kozi Las, Kuberka	5,09	126	24,76
12	Mieleszki	8,60	75	8,72
13	Mieleszki-Kolonia	10,35	49	4,74
14	Mostowlany , Świsłoczany	13,79	41	2,97
15	Nowosiółki , Turowo	9,05	28	3,09
16	Pieszczaniki	6,11	93	15,22
17	Piłatowszczyzna , Józefowo, Bagno	5,98	33	5,52
18	Podozierany	13,99	107	7,65
19	Radunin	3,14	35	11,13
20	Skroblaki , Łużany	15,24	68	4,46
21	Słuczanka	5,57	73	13,10
22	Sofipol	3,38	82	24,24
23	Straszewo	5,81	39	6,71
24	Waliły	12,01	94	7,83
25	Waliły-Dwór , Waliły-Osada	12,98	133	10,24
26	Waliły-Stacja , Ruda, Glejsk	9,68	663	68,48
27	Wiejki	22,88	151	6,60
28	Wierobie	5,60	54	9,65
29	Załużki , Podzałużki	9,37	248	26,47
30	Zarzeczany	4,38	89	20,31
31	Zielona	3,50	39	11,15
32	Zubki	32,65	21	0,64
33	Zubry	14,46	92	6,36
RAZEM		428,11	5407	12,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek (stan na 31.12.2015 r.)

Wskaźniki użyte w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego oraz źródła ich pozyskania przedstawia tabela 2. Dla każdej ze sfer przyporządkowano wskaźniki w poszczególnych kategoriach. Łącznie zebrano i poddano analizie 28 wskaźników. Dane przedstawiają stan na 31.12.2015 r. z wyjątkiem danych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy, dotyczących bezrobocia, które charakteryzują stan na dzień ich pozyskania z bazy danych (21.03.2017 r.). Pozyskanie danych, dotyczących liczby osób

bezrobotnych według poszczególnych miejscowości możliwe było jedynie na aktualny dzień, gdyż system nie uwzględnia historii adresów osób bezrobotnych.

Sfera społeczna została podzielona na następujące kategorie: demografię, ubóstwo, aktywność społeczną, przestępczość i bezrobocie. Sferę gospodarczą charakteryzuje kategoria aktywność gospodarcza. Sfera środowiskowa została scharakteryzowana w kategorii ochrona środowiska. Sfera przestrzenno-funkcjonalna opisana została przez kategorię zasoby mieszkaniowe i dostępność usług, zaś sferę techniczną opisuje kategoria infrastruktura techniczna.

Do każdej ze sfer przyporządkowano opracowane wcześniej wskaźniki. Wartości wskaźników wyznaczono dzięki danym udostępnionym przez odpowiednie organy. Mają one wartości liczbowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców lub w zależności od wskaźnika wartości procentowe, w celu znalezienia największego lub najmniejszego nasilenia danego zjawiska na określonym obszarze.

W opracowaniu obszaru zdegradowanego najważniejszą sferą, wyznaczającą obszar kryzysowy w połączeniu z przynajmniej jedną z pozostałych sfer, jest sfera społeczna. W związku z tym skupiono się na niej, charakteryzując ją największą liczbą - 16 wskaźników.

Tabela 2. Zestawienie wskaźników służącym diagnozie sytuacji w Gminie Gródek

sfera	kategoria	l.p.	nazwa wskaźnika	źródło danych
SPOŁECZNA	demografia	W1	Stosunek osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób	Urząd Gminy Gródek
		W2	Stosunek osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób	Urząd Gminy Gródek
		W3	Saldo migracji zewnętrznych	Urząd Gminy Gródek
		W4	Saldo migracji wewnętrznych	Urząd Gminy Gródek
	ubóstwo	W5	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	GOPS Gródek
		W6	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa na 100 osób	GOPS Gródek
		W7	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 100 osób	GOPS Gródek
		W8	Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 osób	GOPS Gródek
		W9	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 osób	GOPS Gródek
		W10	Liczba Niebieskich Kart na 100 osób	GOPS Gródek
	aktywność społeczna	W11	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	baza NGO
		W12	Frekwencja w wyborach samorządowych 2014 r.	dane PKW
	przestępczość	W13	Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób	Komenda Policji Białystok

	bezrobocie	W14	Liczba wykroczeń na 100 osób	Komenda Policji Białystok
		W15	Liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób	PUP Białystok
		W16	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób	PUP Białystok
GOSPODARCZA	aktywność gospodarcza	W17	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób	Urząd Gminy Gródek
		W18	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób	Urząd Gminy Gródek
		W19	Liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób	Urząd Gminy Gródek
		W20	Liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach na 100 osób	Urząd Gminy Gródek
ŚRODOWISKOWA	ochrona środowiska	W21	% powierzchni terenów zielonych (Bz)	Urząd Gminy Gródek
		W22	% powierzchni obszarów chronionych	Urząd Gminy Gródek
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	zasoby mieszkaniowe	W23	Średnia liczba osób zamieszkująca w mieszkaniu	Urząd Gminy Gródek
		W24	Liczba lokali socjalnych na 100 osób	Urząd Gminy Gródek
		W25	Udział budynków zamieszkałych do wszystkich budynków [%]	Urząd Gminy Gródek
	dostępność przestrzenna	W26	Gęstość zaludnienia (os./km ²)	Urząd Gminy Gródek
TECHNICZNA	infrastruktura techniczna	W27	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (%)	Urząd Gminy Gródek
		W28	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%)	Urząd Gminy Gródek

Źródło: opracowanie własne

Otrzymane wskaźniki w poszczególnych jednostkach funkcjonalno-przestrzennych zestawiono w tabeli podsumowującej każdą ze sfer. W większości badanych wskaźników otrzymana wysoka wartość świadczy o sytuacji gorszej niż średnia w całej Gminie, jednak w niektórych przyjętych wskaźnikach wysoka wartość świadczy o sytuacji lepszej niż średnia w gminie, zatem w tych przypadkach za odchylenie od normy uznawane były wartości poniżej średniej.

W celu obliczenia wyniku końcowego zestawiono wszystkie dane w zbiorczej tabeli wynikowej dla wszystkich sfer. Następnie dokonano klasyfikacji wskaźników świadczących o odchyleniach od normy, polegającej na nadaniu punktacji w skali od „1” do „2”, gdzie:

- dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0”,
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy lecz o niewielkim odchyleniu przyjęto wartość „1”,

- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy o dużym odchyleniu przyjęto wartość „2”.

Poszczególne wyniki przedstawiono na kartogramach, gdzie obszary charakteryzujące się lepszą sytuacją od średniej w gminie oznaczono kolorem zielonym, obszary o niewielkim odchyleniu od średniej oznaczono kolorem żółtym, a obszary charakteryzujące się negatywnymi zjawiskami oznaczono kolorem czerwonym.

Przyjęte przedziały dla poszczególnych wartości punktowych wraz z wartością średnią przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Średnie wartości poszczególnych wskaźników dla Gminy z przedziałami punktowymi

l.p.	nazwa wskaźnika	średnia	0	1	2
W1	Stosunek osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób	5,15	>5,15	4,00-5,15	<4
W2	Stosunek osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób	2,08	>2,08	1,08-2,08	<1,08
W3	Saldo migracji zewnętrznych	0,52	>0,52	0-0,52	<0,52
W4	Saldo migracji wewnętrznych	-2,46	>-2,46	-2,46-(-5,0)	<-5
W5	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	7,57	<7,57	7,57-12	>12
W6	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa na 100 osób	5,71	<5,71	5,71-10	10
W7	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 100 osób	1,25	<1,25	1,25-8,0	>8,0
W8	Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 osób	0,09	<0,09	0,09-0,75	>0,75
W9	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 osób	2,21	<2,21	2,21-5,0	>5,0
W10	Liczba Niebieskich Kart na 100 osób	0,19	<0,19	0,19-0,5	>0,5
W11	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	0,06	>0,06	0,06-0,03	<0,03
W12	Frekwencja w wyborach samorządowych 2014 r.	52,36	>52,36	47,36-52,36	<47,36
W13	Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób	0	0	0-0,1	>0,1
W14	Liczba wykroczeń na 100 osób	0,96	<0,96	0,96-5,0	>5,0
W15	Liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób	5,07	<5,07	5,07-7,07	>7,07
W16	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób	3,77	<3,77	3,77-4,5	>4,5
W17	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób	4,51	>4,51	3,51-4,51	<3,51
W18	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób	0,59	>0,59	0,20-0,59	<0,20
W19	Liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób	1,32	>1,32	0,32-1,32	<0,32
W20	Liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach na 100 osób	2,09	>2,09	2,09-2,50	>2,50
W21	% powierzchni terenów zielonych (Bz)	0,06	>0,06	0,02-0,06	<0,02
W22	% powierzchni obszarów chronionych	87,88	>87,88	50,0-87,88	<50,0
W23	Średnia liczba osób zamieszkująca w mieszkaniu	2,12	<2,12	2,12-2,99	>2,99
W24	Liczba lokali socjalnych na 100 osób	0,12	>0,12	0,01-0,12	<0,01
W25	Udział budynków zamieszkałych do wszystkich budynków [%]	45,21	>45,21	35,21-45,21	<35,21
W26	Gęstość zaludnienia	12,63	<12,63	12,63-50,00	>50,00
W27	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (%)	29,06	>29,06	9,00-29,06	<9,00
W28	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%)	10,64	>10,64	5,64-10,64	<5,64

Źródło: opracowanie własne

Analizując poziom przyjętych wskaźników w poszczególnych sferach, obejmujących analizowane jednostki, wyznaczono obszar zdegradowany, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, Gmina powinna prowadzić rewitalizację.

Aby móc wskazać obszar zdegradowany należało poddać analizie wszystkie zebrane dane dla poszczególnych obszarów, co następnie umożliwiło wskazanie tych rejonów, w których występuje stan kryzysowy.

Wartości poszczególnych wskaźników dla podanych obszarów, wraz ze średnimi dla całego terenu Gminy Gródek przedstawiono w rozdziale IV. Na zielono oznaczono wskaźniki o wartości świadczącej o zjawisku bardziej pozytywnym niż średnia w gminie, na żółto o wartościach mniej korzystnych niż średnia w gminie, a na czerwono obszary gdzie wartość wskaźnika znacząco odbiegała od średniej gminy wskazując na kryzys.

Następnie poszczególnym kolorom przypisano wartości 0, 1 lub 2 i je zsumowano aby wytypować obszar o najwyższej koncentracji negatywnych zjawisk.

3.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji (OPIS METODY)

Zasięgi przestrzenne obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonywane są przy założeniu, że dany Program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia. Zasięg każdego z tych obszarów wyznaczany jest przy założeniu, że jest to terytorium ograniczone przestrzennie, tj. obejmujące tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotne dla rozwoju danej gminy. Ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje samorząd gminny, w oparciu o rozstrzygnięcia wynikające z innych dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria (wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych dla danej gminy). Program rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2015 r.*).

W związku z powyższym wybrany obszar rewitalizacji powinien:

- obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego,
- cechować się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk.

Dodatkowo w procesie wyboru tego obszaru wzięto pod uwagę:

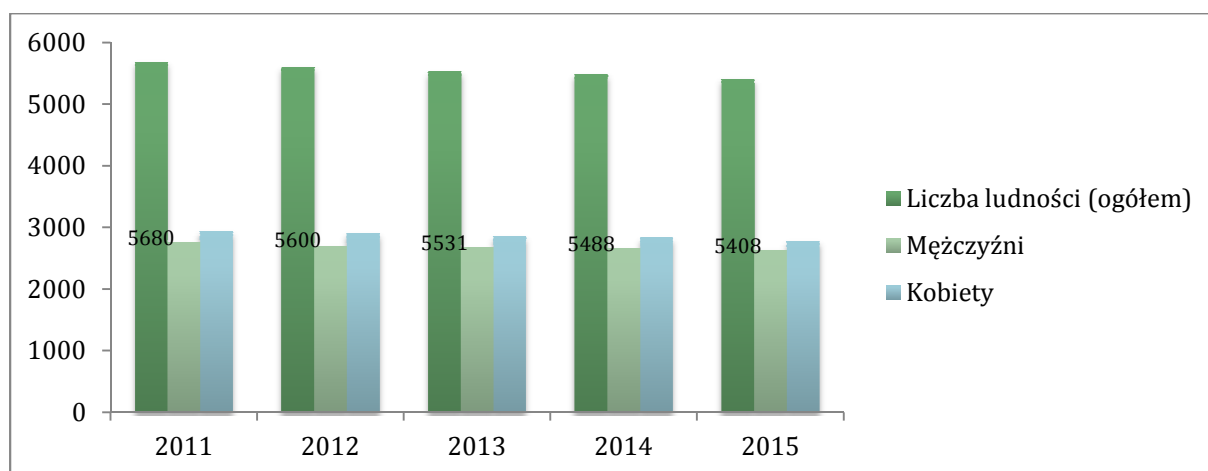
- opinię mieszkańców gminy udzieloną podczas konsultacji społecznych,
- wyniki analizy porównawczej,
- propozycję władz gminy.

4. ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK

4.1 Sfera społeczna

4.1.1 Demografia

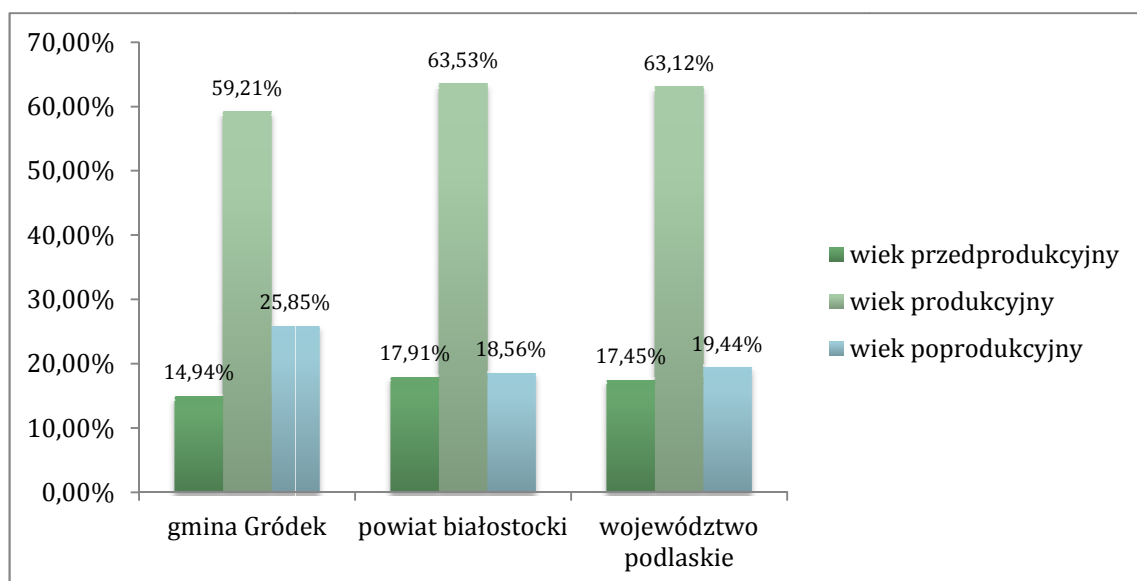
Gminę Gródek według danych na 2015 r. zamieszkiwało 5408 osób, co jest wartością najniższą w ciągu ostatnich pięciu lat. Wykres poniżej przedstawia dynamikę zmian liczby ludności w gminie Gródek, w podanym przedziale czasowym liczba ta wykazuje tendencję malejącą. Kobiety stanowią 51,3%, a mężczyźni 48,7% wszystkich mieszkańców.

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Gródek w latach 2011-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W 2015 r. 14,94% mieszkańców stanowiła ludność w wieku przedprodukcyjnym, ponad 59,21% osoby w wieku produkcyjnym, a pozostałe 25,85% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Gmina Gródek na tle powiatu białostockiego oraz województwa podlaskiego charakteryzuje się wyższym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym oraz niższym udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do całkowitej liczby ludności (wykres 2).

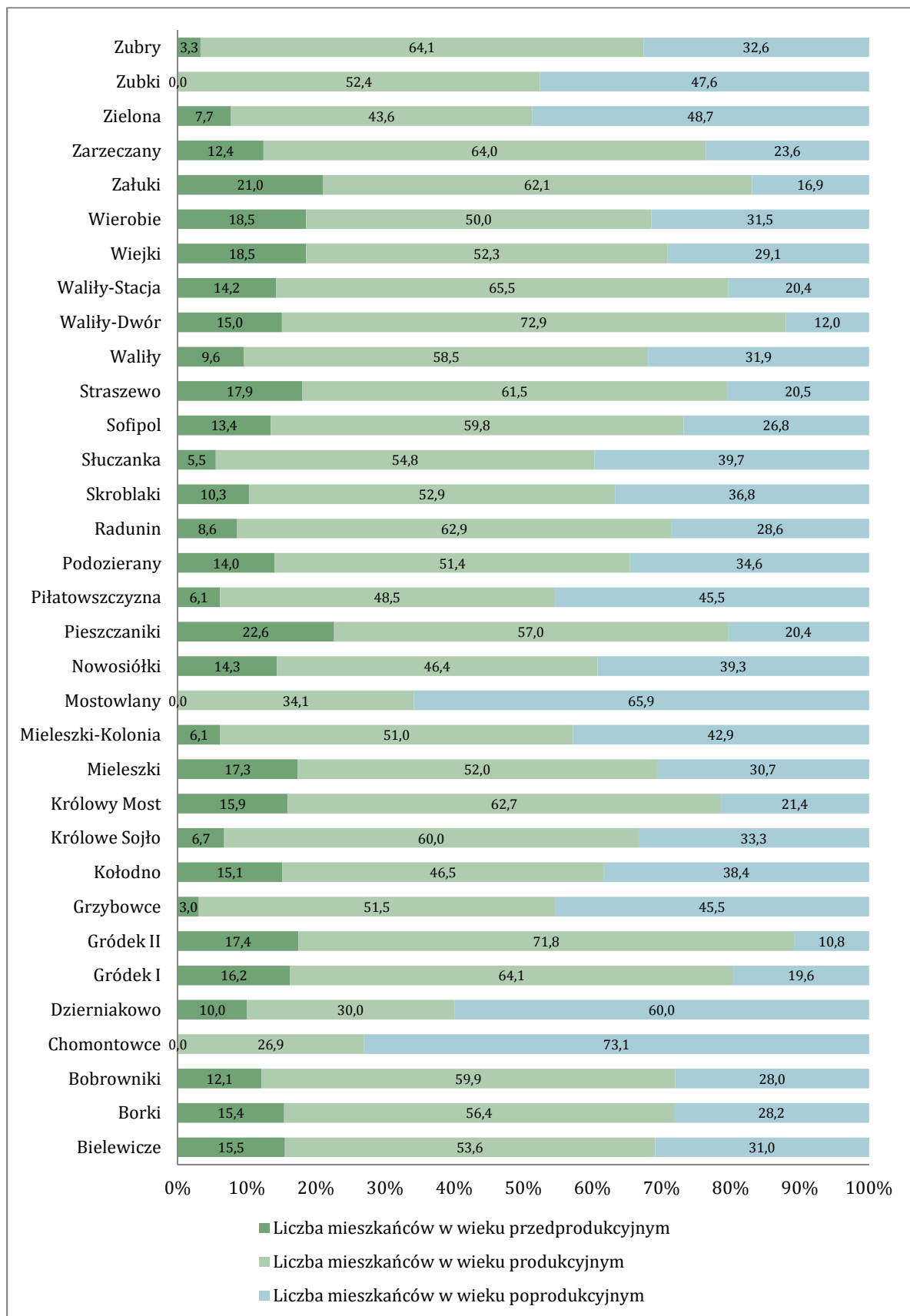

Wykres 2. Zestawienie struktury wieku w gminie, powiecie i województwie [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego według danych GUS będący stosunkiem liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym w gminie Gródek (43,7) przedstawia się bardzo negatywnie na tle powiatu białostockiego (29,2) i województwa podlaskiego (30,8). Wysoki udział ludności w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym jest skutkiem negatywnych zjawisk demograficznych na danym terenie. Wskazuje na starzenie się społeczeństwa i świadczy o niskiej liczbie urodzeń, czego powodem może być emigracja ludzi młodych jak również niekorzystna sytuacja ekonomiczna obszaru, która nie sprzyja zakładaniu rodziny, a wręcz zmusza do poszukiwania lepszych warunków do życia.

Zróznicowanie struktury ludności zamieszkującej poszczególne sołectwa przedstawia wykres poniżej. Na tle całej gminy negatywnie wyróżniają się tereny, gdzie udział ludności w wieku przedprodukcyjnym jest bardzo niski. Miejscowości: Zubki, Mostowlany i Chomontowce charakteryzują się brakiem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na rzecz ludności w wieku poprodukcyjnym. Obszary charakteryzujące się ponad 40% udziałem osób w wieku poprodukcyjnym to: Chomontowce, Dzierniakowo, Grzybowce, Mieszki-Kolonia, Mostowlany, Nowosiółki, Piłatowszczyzna, Słuczanka, Zielona i Zubki. Natomiast pozytywnie odznacza się sołectwo Pieszczaniki, Załuki i Gródek II, gdzie liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym przewyższa liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym.

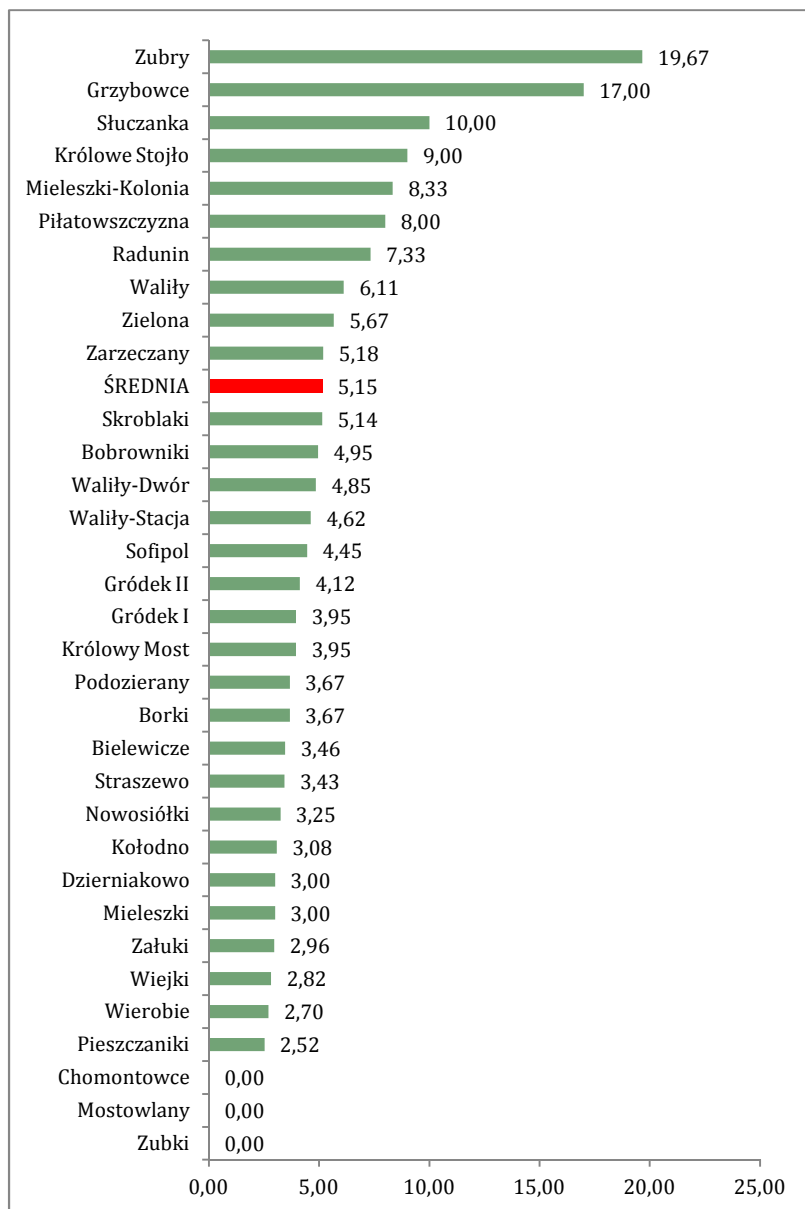
Wykres 3. Struktura wieku ludności poszczególnych sołectw w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Wskaźnik obciążenia demograficznego obrazuje wiek demograficzny ludności oraz daje pewien obraz dostępnych na rynku pracy zasobów siły roboczej, poprzez ocenę proporcji liczby osób w wieku produkcyjnym i osób, które w najbliższej przyszłości opuszczą rynek pracy.

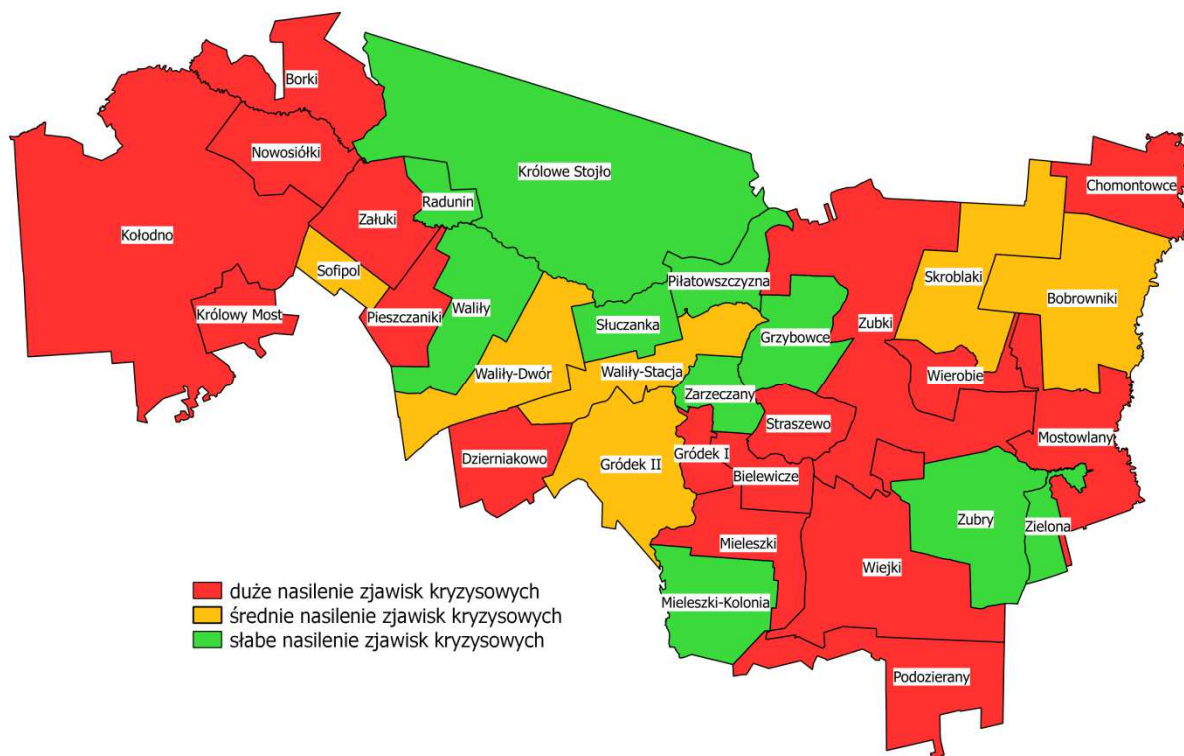
Pierwszą kategorią analizowaną w ramach sfery społecznej jest demografia. Istotnym wskaźnikiem ją charakteryzującym jest wskaźnik (W1) stosunek osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób oraz (W2) opisujący stosunek osób w wieku produkcyjnym na 100 osób w wieku poprodukcyjnym informuje o poziomie dysproporcji wiekowych społeczeństwa. Od struktury wiekowej ludności zależy zapotrzebowanie na świadczenia socjalne (w tym emerytury i częściowo renty), zdrowotne itp.

Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w poszczególnych sołectwach w gminie Gródek przedstawia się w sposób zróżnicowany. Średnia wartość wskaźnika wynosi 5,15 , w przypadku sołectw, gdzie wartość ta była niższa stwierdzono zjawiska negatywne, co przedstawia wykres i rycina poniżej.

Wykres 4. Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w poszczególnych sołectwach w gminie Gródek

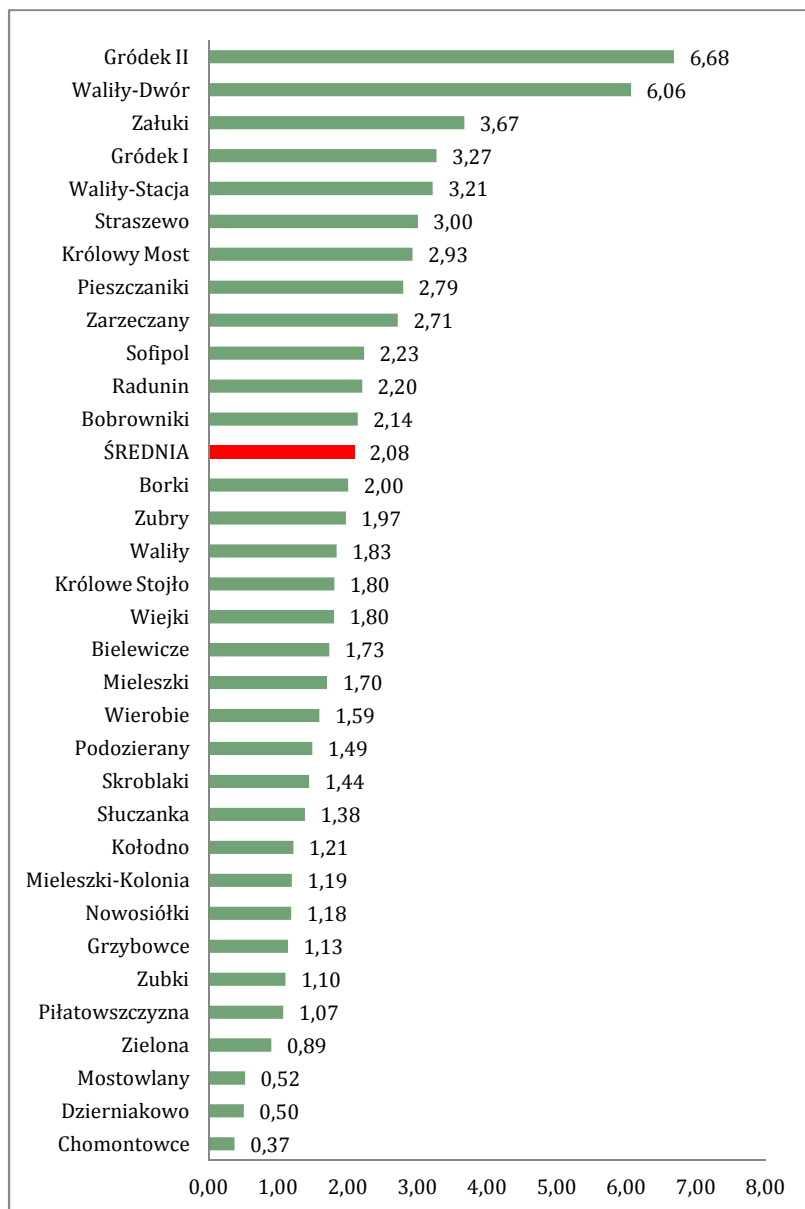
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Rycina 4. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób

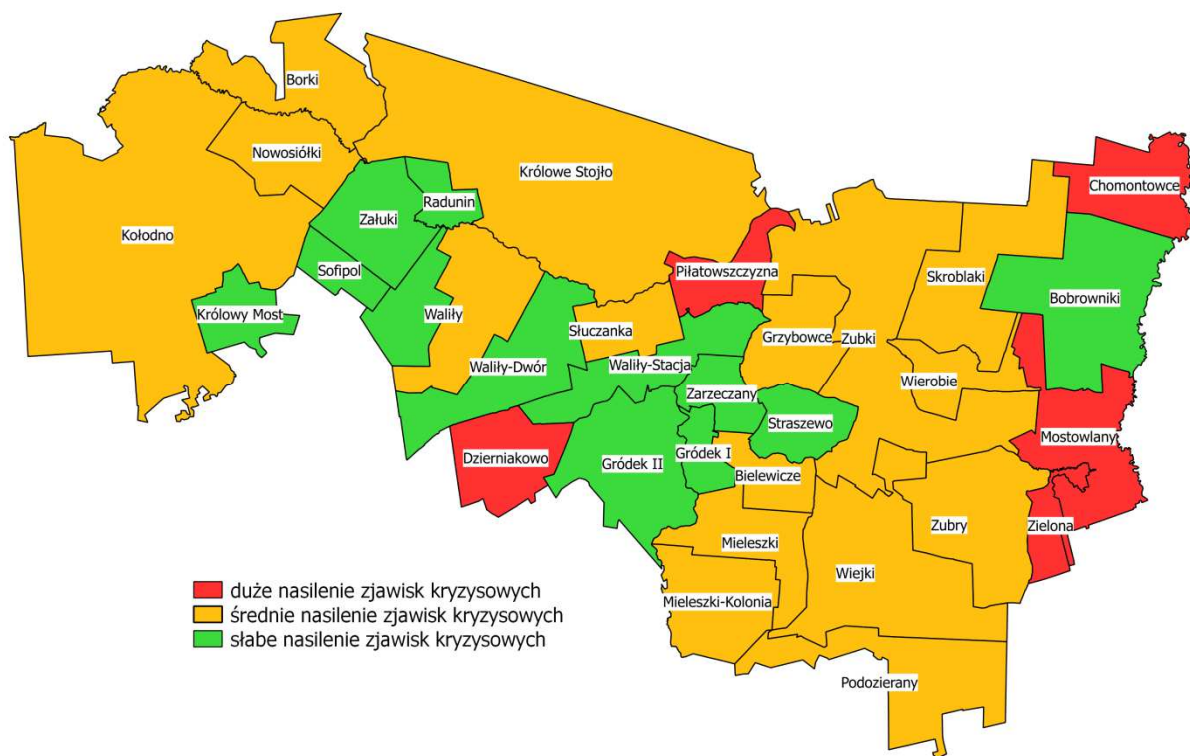
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w poszczególnych sołectwach w gminie Gródek przedstawia się w sposób zróżnicowany. Im wyższa wartość tym lepiej. Sytuacja demograficzna najlepiej przedstawia się w sołectwie Gródek II, gdzie na 100 osób w wieku poprodukcyjnym przypada 6,68 osób w wieku produkcyjnym oraz w sołectwie Waliły-Dwór (6,06). Średnia dla gminy wynosi 2,08, przy czym 21 jednostek przyjmuje wartość niższą charakteryzując się zjawiskiem negatywnym. Opisaną sytuację w odniesieniu do średniej wartości w Gminie przedstawia wykres oraz rycina poniżej.

Wykres 5. Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w poszczególnych sołectwach w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

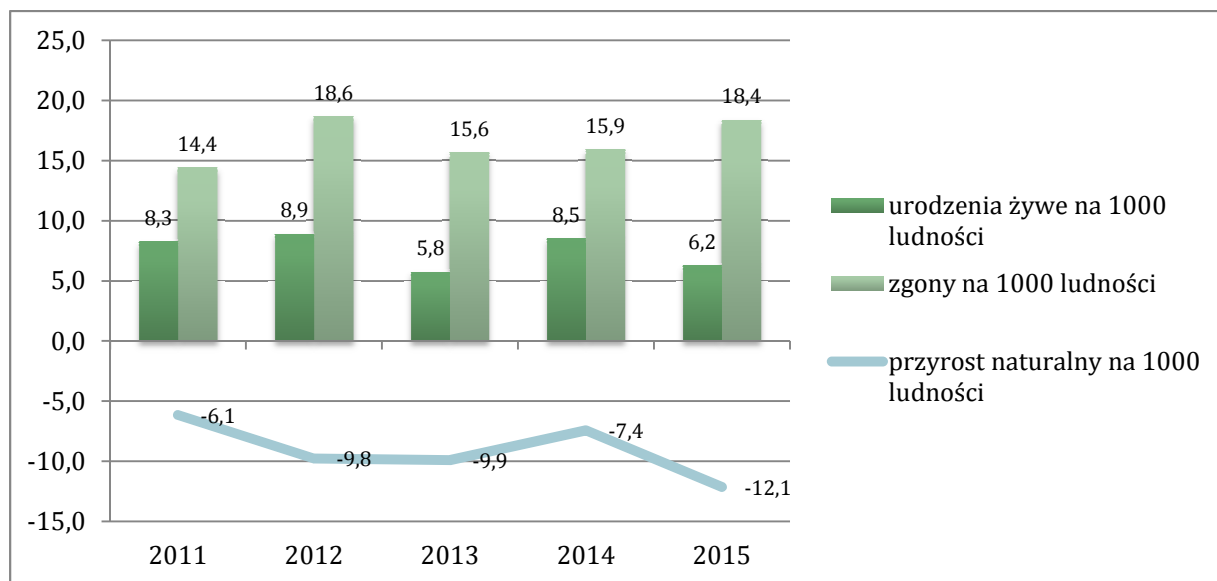

Rycina 5. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Stan ludności kształtuje przede wszystkim ruch naturalny i ruch migracyjny ludności danego obszaru. Na ruch naturalny składa się liczba urodzeń i liczba zgonów, a różnica między nimi w przeliczeniu na 100 mieszkańców wskazuje na saldo migracji wewnętrznych. Saldo migracji zewnętrznych kształtuje różnica pomiędzy liczbą zameldowań i liczbą wymeldowań przeliczona na 100 mieszkańców danego obszaru. Liczba urodzeń żywych na 1000 osób w Gminie Gródek na przestrzeni lat 2011-2015 miała zmienną wartość. Kształtowała się ona od 8,3 w 2011 r. do 6,2 w 2015 r. Najmniejsza wartość została odnotowana w 2013 r. (5,8). Gmina Gródek na tle powiatu białostockiego i województwa podlaskiego osiąga niższe wartości. Liczba zgonów na 1000 osób w Gminie Gródek na przestrzeni lat 2011-2015 miała zmienną wartość i była wyższa niż liczba żywych urodzeń na 1000 osób. Liczba ta, przyjmowała wartości od 14,4 w 2011 r. do 18,4 w 2015 r. Największa wartość została odnotowana w 2012 r. (18,6). W powiecie białostockim i województwie podlaskim liczba zgonów na 1000 osób była niższa, w latach 2011-2015 nie przekroczyła wartości 10,5. Dla Gminy Gródek w latach 2011-2015 przyrost naturalny na 1000 osób osiągał wartości ujemne.

Kształtowały się one od -6,1 w 2011 r. do -12,1 w 2015 r., z czego wartość ta jest najniższym zanotowanym wynikiem w tych latach. Wykres poniżej przedstawia liczbę urodzeń i zgonów oraz przyrost naturalny w Gminie Gródek w latach 2011-2015.

Wykres 6. Liczba urodzeń żywych, zgonów oraz przyrost naturalny na 1000 osób w Gminie Gródek w latach 2011-2015

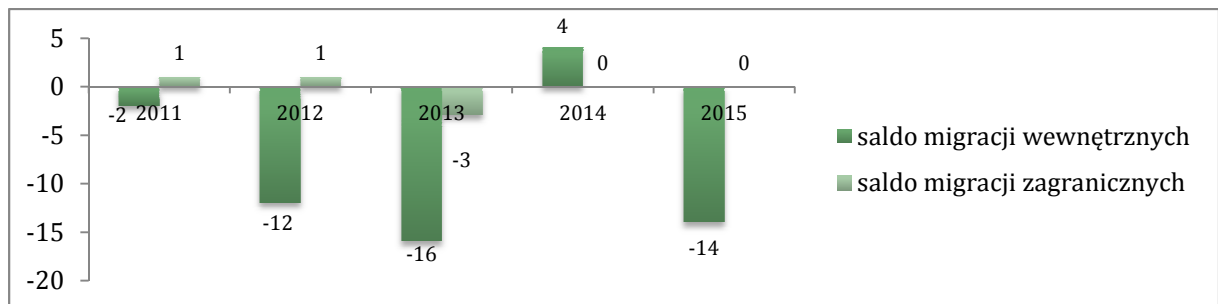
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wartości te uznaje się za bardzo niepokojące, ze względu na to, że są one prawie 10-krotnie niższe niż wartości zanotowane dla powiatu białostockiego oraz województwa podlaskiego w tych samych latach³. Bardzo niskie wartości przyrostu naturalnego, zwłaszcza w odniesieniu do danych dla powiatu białostockiego oraz województwa podlaskiego, stanowią zagrożenie dla stanu ludności w Gminie Gródek. Wpływają one na niski odsetek ludzi w wieku przedprodukcyjnym, co ma swoje przełożenie dla gospodarki oraz sytuacji socjalnej danego regionu. Zmniejsza się liczba osób zdolnych do pracy, zwiększa natomiast odsetek osób pobierających świadczenia emerytalne oraz renty.

Saldo migracji w Gminie Gródek było zróżnicowane w latach 2011-2015 (wykres poniżej). W przeważającej części osiąga wartości ujemne dla migracji wewnętrznych, od -2 w 2011 r. do -14 w 2015 r., w 2014 r. wartość ta była dodatnia i wynosiła 4. Gmina Gródek leżąca w powiecie białostockim negatywnie wyróżnia się na jego tle, gdzie w latach 2011-2015 według danych GUS, saldo migracji było dodatnie. Negatywne

³ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

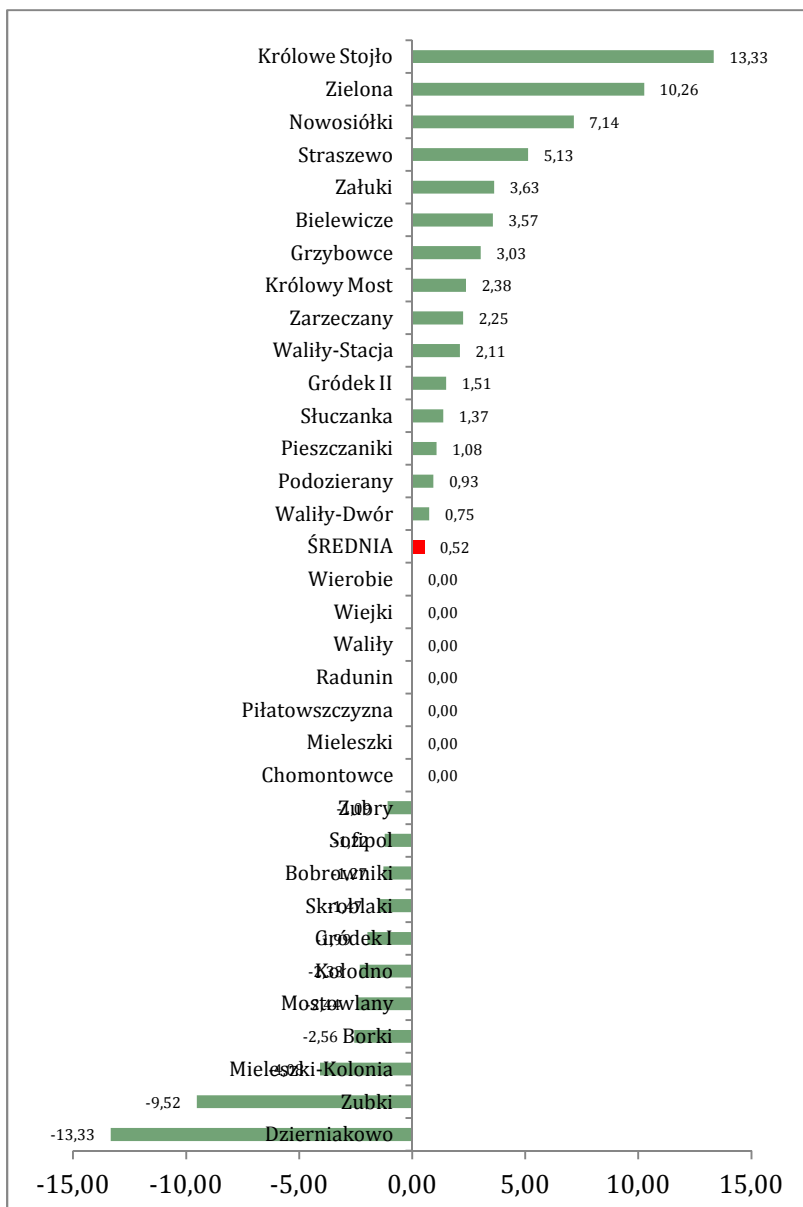
zjawiska w kwestii migracji zdiagnozowano zaś w województwie podlaskim, gdzie rocznie odpływa około 2000 osób od 2011 r., a w 2013 r. i 2014 r. dodatkowo w migracji zagranicznej wyjechało łącznie 800 osób.

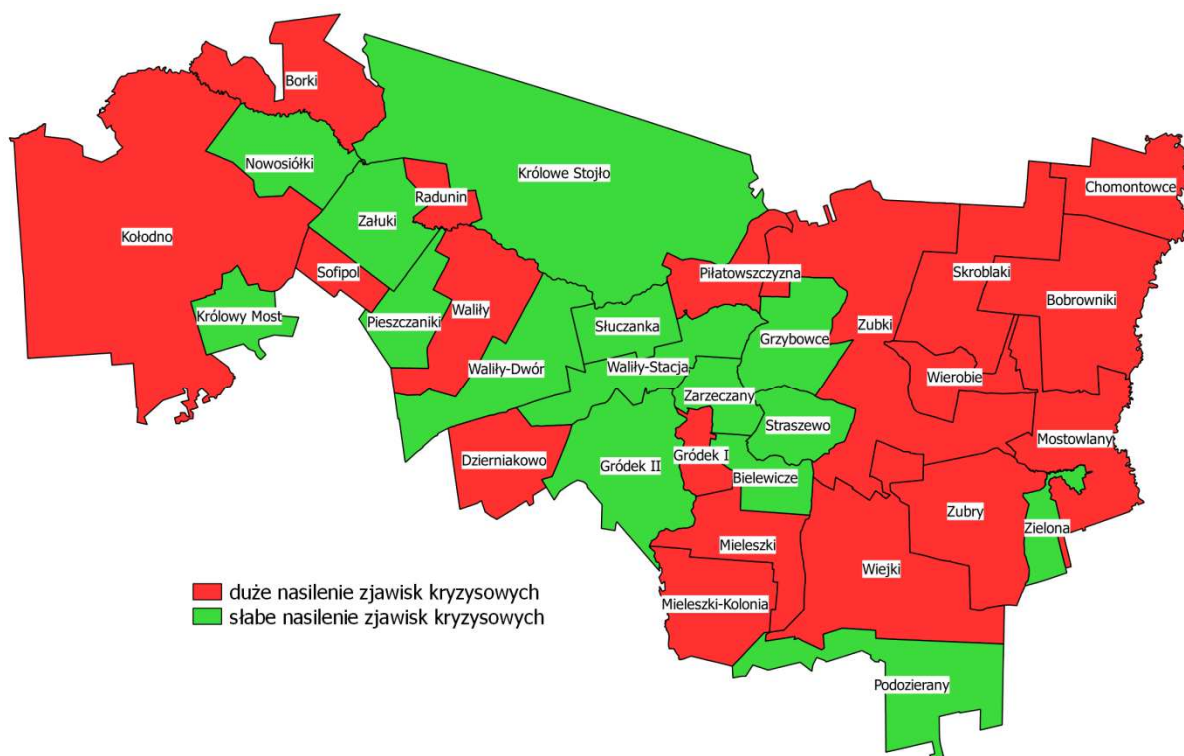
Wykres 7. Saldo migracji w Gminie Gródek w latach 2011-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Saldo migracji zewnętrznych (W3) zobrazowane na wykresie poniżej, kształtuje się w sposób bardziej korzystny przyjmując średnią dodatnią wartość 0,52. Najwyższą liczbę ludności z tytułu wymeldowań wyróżniają sołectwa Dzierniakowo (-13,33), Zubki (-9,52), Mieleszki-Kolonia (-4,08). Największym potencjałem związanym z przyrostem ludności z tytułu zameldowań, charakteryzują się miejscowości: Królowe Stojło (13,33), Zielona (10,26) i Nowosiółki (7,14). Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika przedstawia rycina poniżej.

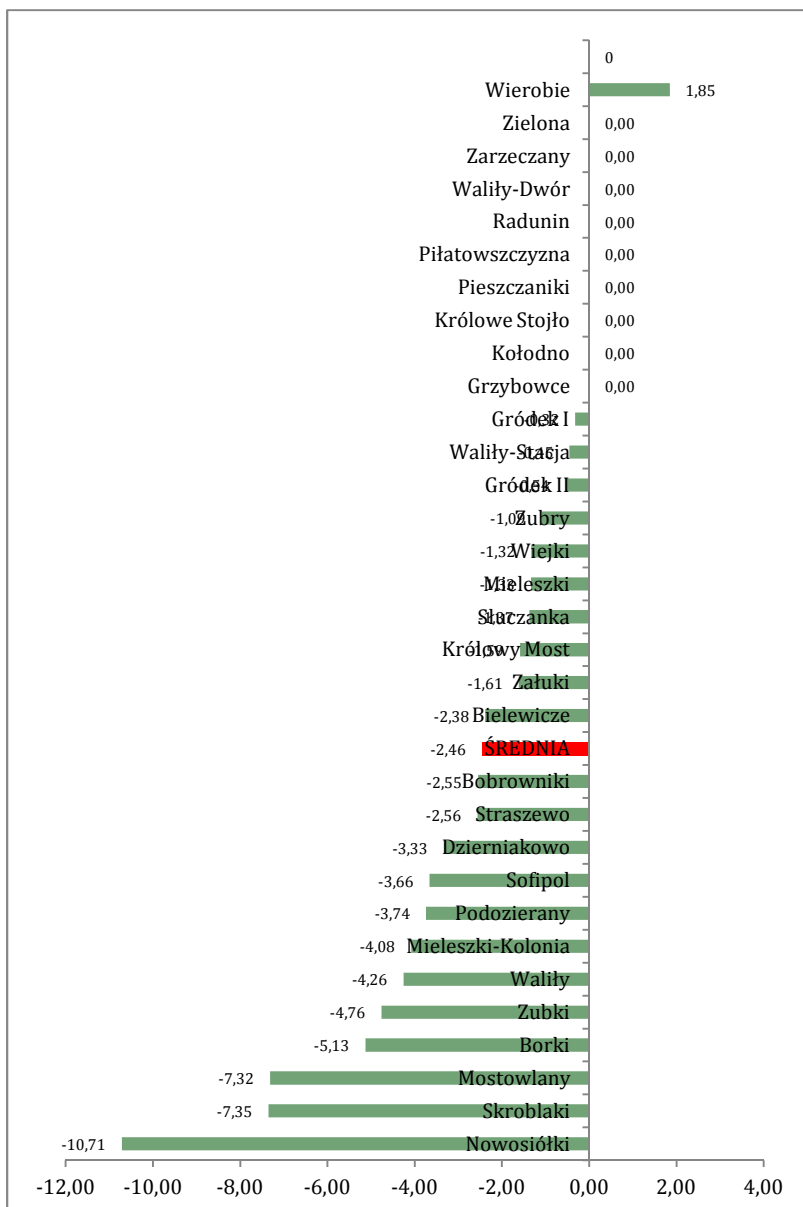

Wykres 8. Saldo migracji zewnętrznych na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa w gminie Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

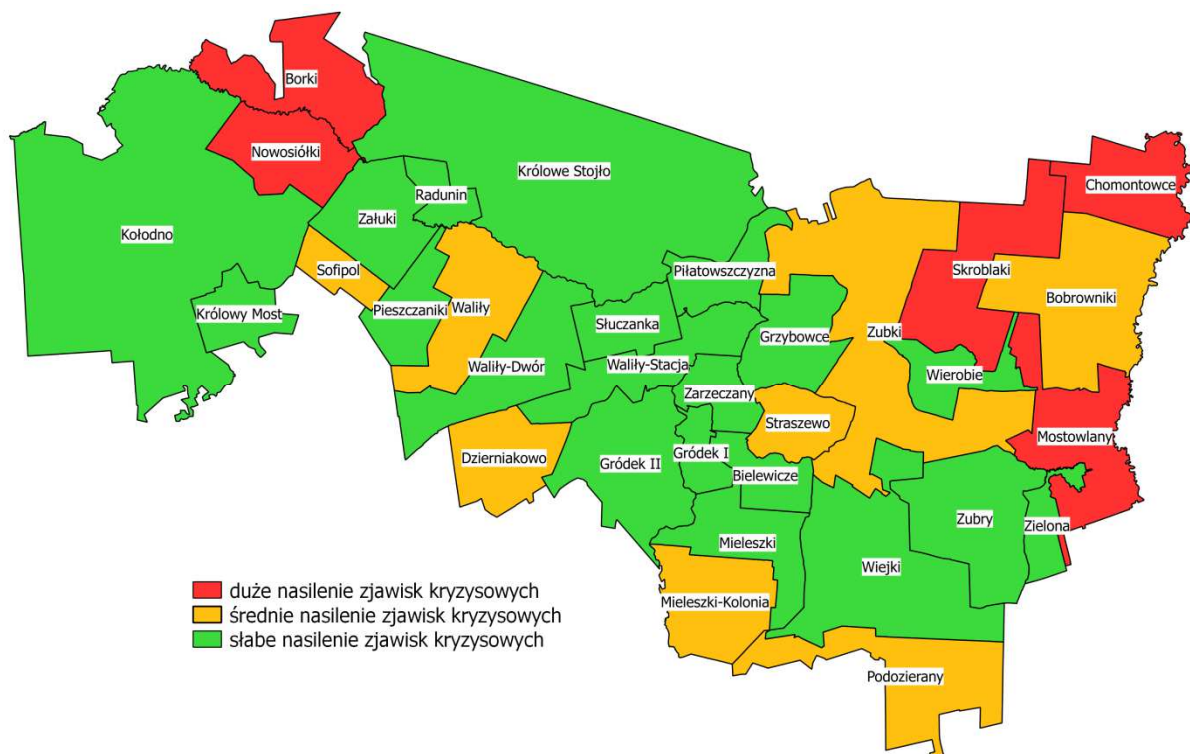

Rycina 6. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - saldo migracji zewnętrznych na 100 mieszkańców
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Wskaźnik (W4) salda migracji wewnętrznych w gminie Gródek przedstawiony na wykresie poniżej, średnio przyjmuje wartość ujemną -2,46, podobnie jak znacząca większość jednostek w gminie. Pozytywnie na tle gminy wyróżnia się jednostka Wierobie, gdzie wartość ta była dodatnia i wynosiła 1,85. Największym ubytkiem naturalnym ludności odznaczają się Nowosiółki (-10,71), Skroblaki (-7,35) i Mostowlany (-7,32). Rycina poniżej przedstawia przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika.

Wykres 9. Saldo migracji wewnętrznych na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa w gminie Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

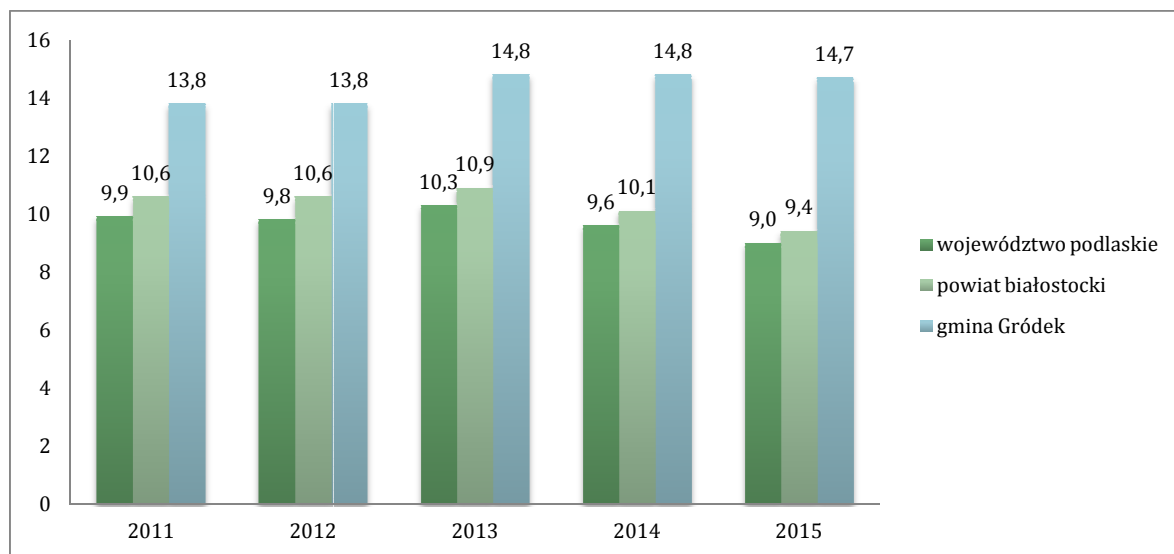
Rycina 7. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - saldo migracji wewnętrznych na 100 mieszkańców
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

4.1.2 Ubóstwo

Ubóstwo zaliczane jest do zjawisk negatywnych, które w dużym stopniu oddziałują na jakość oraz poziom życia, a przez to – w szerszym kontekście – na zadowolenie społeczne oraz gospodarkę lokalną. W dalszej kolejności mają także wpływ na gospodarkę regionalną i krajową. Głównym skutkiem jest zmniejszenie popytu na różnego rodzaju produkty oraz usługi. Dodatkowo ubóstwo może przyczyniać się do ograniczania perspektyw życiowych dzieci, np. poprzez nierówności w dostępie do systemu edukacji, może również wpływać na wzrost przestępczości czy wywoływać sytuacje konfliktowe w rodzinie.

Pomoc i opieka społeczna w Gminie Gródek, należy do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w 2015 r. według kryterium dochodowego zgodnie z danymi GUS korzystało 696 osób. Zasiłki rodzinne na dzieci otrzymało 558 rodzin. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2011-2015 wzrasta, w 2015 r. wyniósł 14,7%. Wartość ta jest wyższa od wartości wskaźnika dla powiatu białostockiego i województwa podlaskiego, który z roku na rok zmniejsza swoją wartość. W 2015 r.

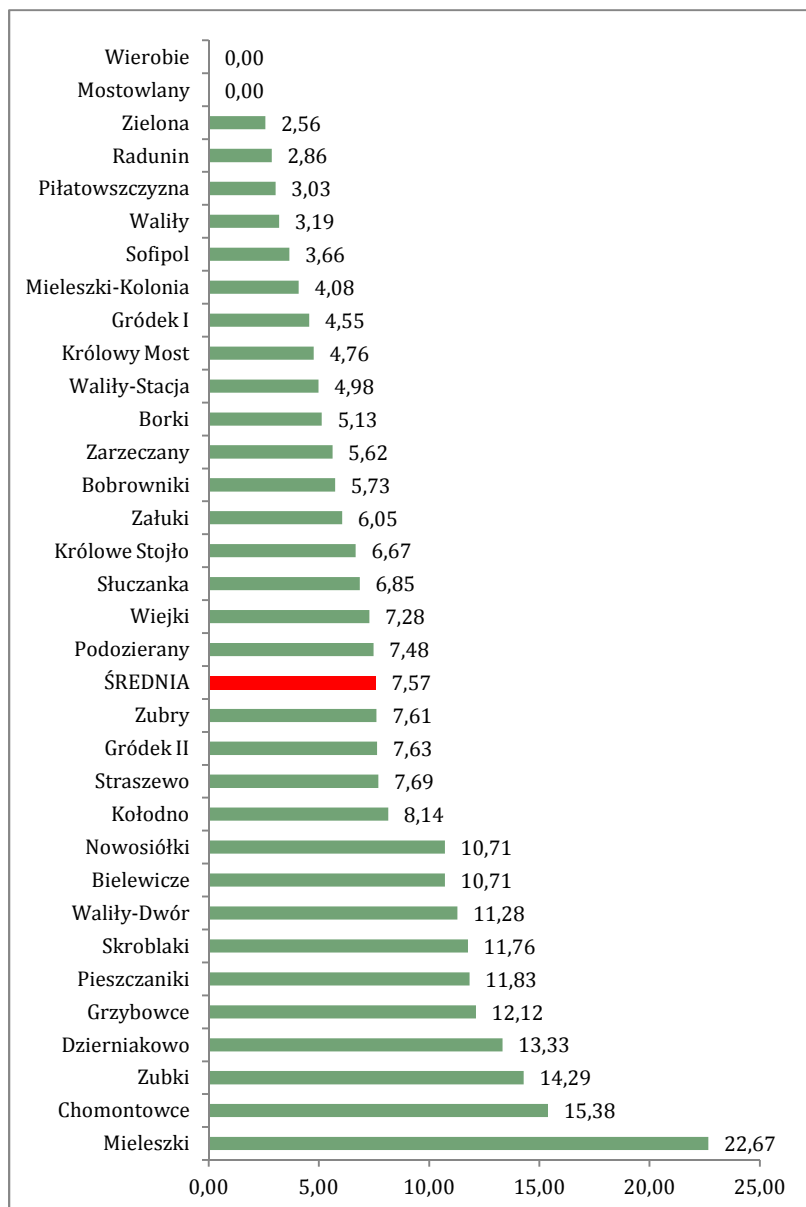
wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 4003,8 tys. zł.

Wykres 10. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2011-2015

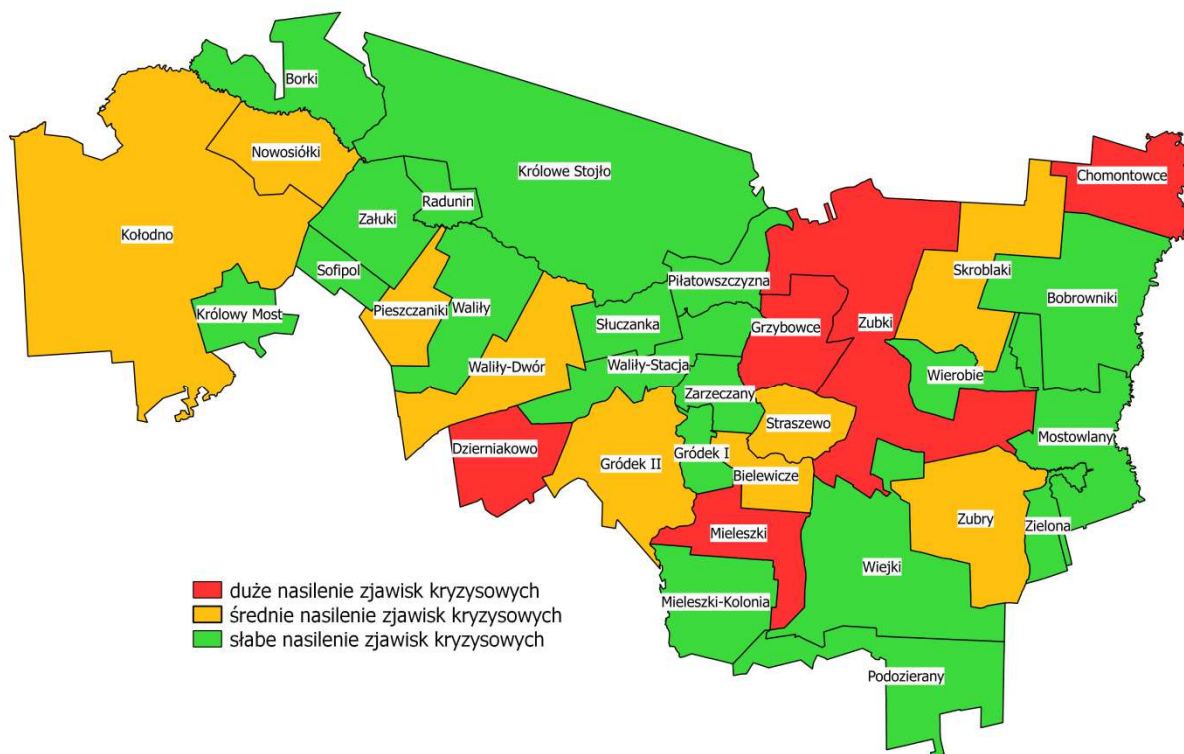
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wskaźnik (W5) liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Gródek przedstawia się w sposób bardzo zróżnicowany. Największa liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób mieszka w sołectwie Mielezki. W przeliczeniu na 100 mieszkańców, z pomocy korzystały tam aż 22,67 osoby. Wysoka wartość wskaźnika charakteryzuje również sołectwa Chomontowce (15,38), Zubki (14,29), Dzierniakowo (13,33), Grzybowce (12,12), Pieszczaniki (11,83), Bielewicze (10,71) oraz Nowosiółki (10,71). Wartości powyżej średniej dla gminy występują również w sołectwach Kołodno, Straszewo, Gródek II, Zubry, Podozierany, Wiejki, Słuczanka oraz Królowe Stojło. Najmniej osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób zamieszkuje sołectwa Zielona, Radunin, Piłatowszczyzna, Waliły oraz Sofipol. W Mostowlanach oraz w Wierobiu nie odnotowano ani jednej osoby, która korzystałaby ze świadczeń pomocy społecznej. Poniższy wykres oraz rycina przedstawiają opisaną sytuację.

Wykres 11. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

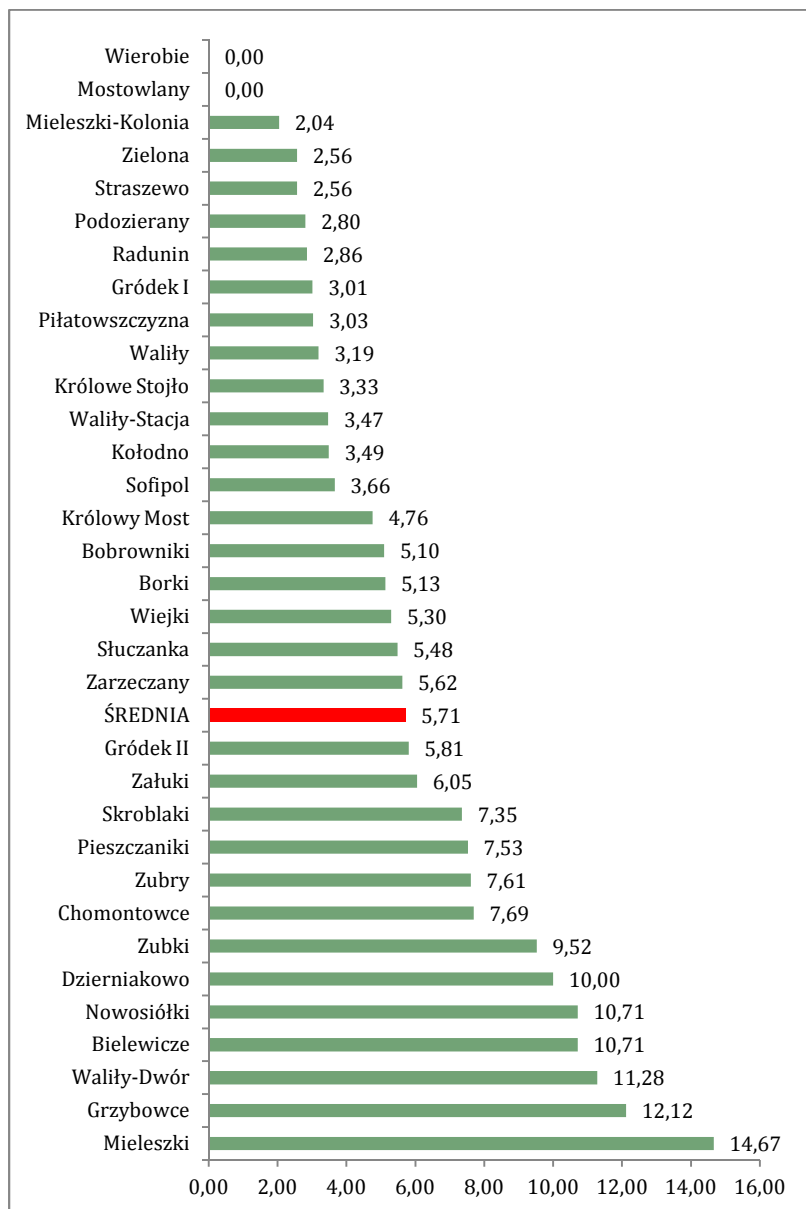
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Rycina 8. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób

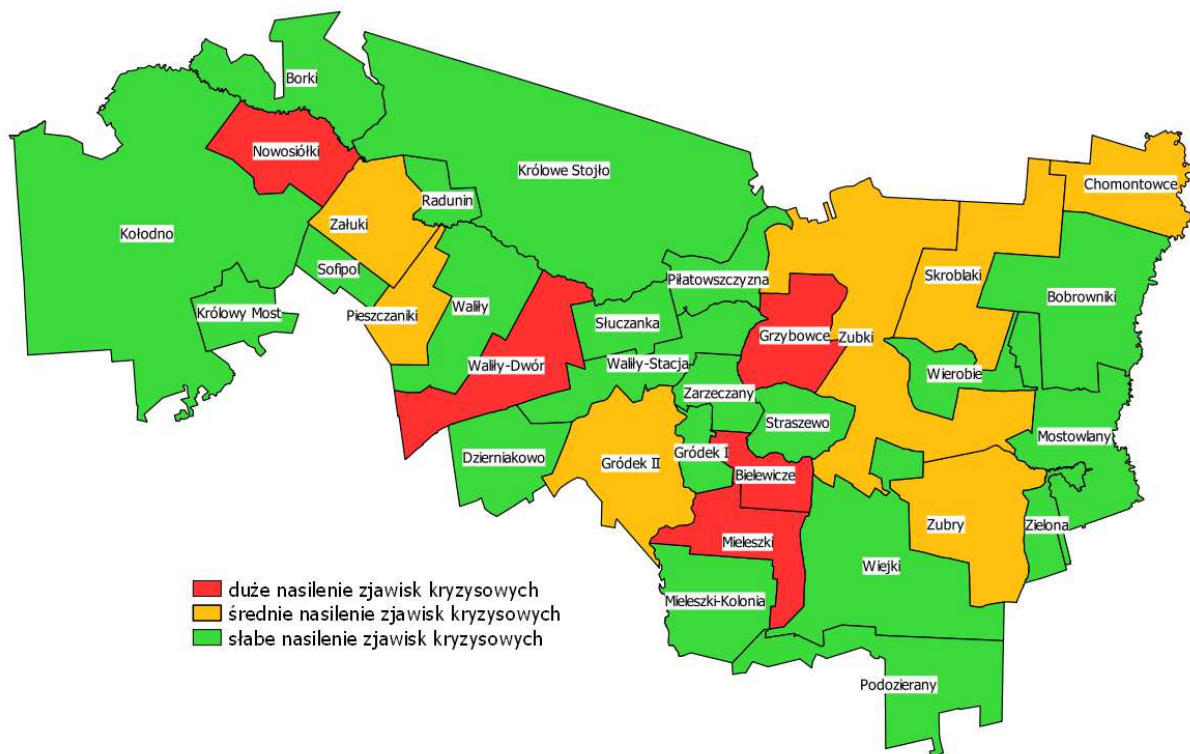
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W przypadku wskaźnika (W6) liczby osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa, średnia dla gminy wynosi 4,77 osób na 100 mieszkańców. Również i pod tym względem występują duże różnice pomiędzy poszczególnymi sołectwami. Najwyższe wartości występują w Mieszkiach – na 100 osób, aż 14,67 korzysta ze świadczeń społecznych z tytułu ubóstwa. Wysokie wartości wynoszące ponad 10 osób na 100 zanotowano również w sołectwach Grzybowce (12,12), Waliły-Dwór (11,28), Bielewice (10,71) oraz Nowosiółki (10,71). Wartości wyższe od średniej dla gminy występują również w sołectwie Dzierniakowo (10), Zubki (9,52), Chomontowce (7,69), Zubry (7,61), Pieszczaniki (7,53), Skroblaki (7,35), Załuki (6,05), Gródek II (5,81). Oprócz sołectw Wierobie oraz Mostowlany, gdzie mieszkańcy nie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, najkorzystniej wypada sołectwo Mieszki-Kolonia. Zaledwie 2,04 osoby na 100 korzysta tam ze świadczeń z tytułu ubóstwa. Pozytywnie wyróżnia się również sołectwo Zielona, Straszewo, Podozierany oraz Radunin, gdzie mniej niż 3 osoby na 100 korzysta ze świadczeń z powodu ubóstwa. Wartości wskaźnika dla poszczególnych jednostek przedstawiono na poniższym wykresie oraz rycinie.

Wykres 12. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

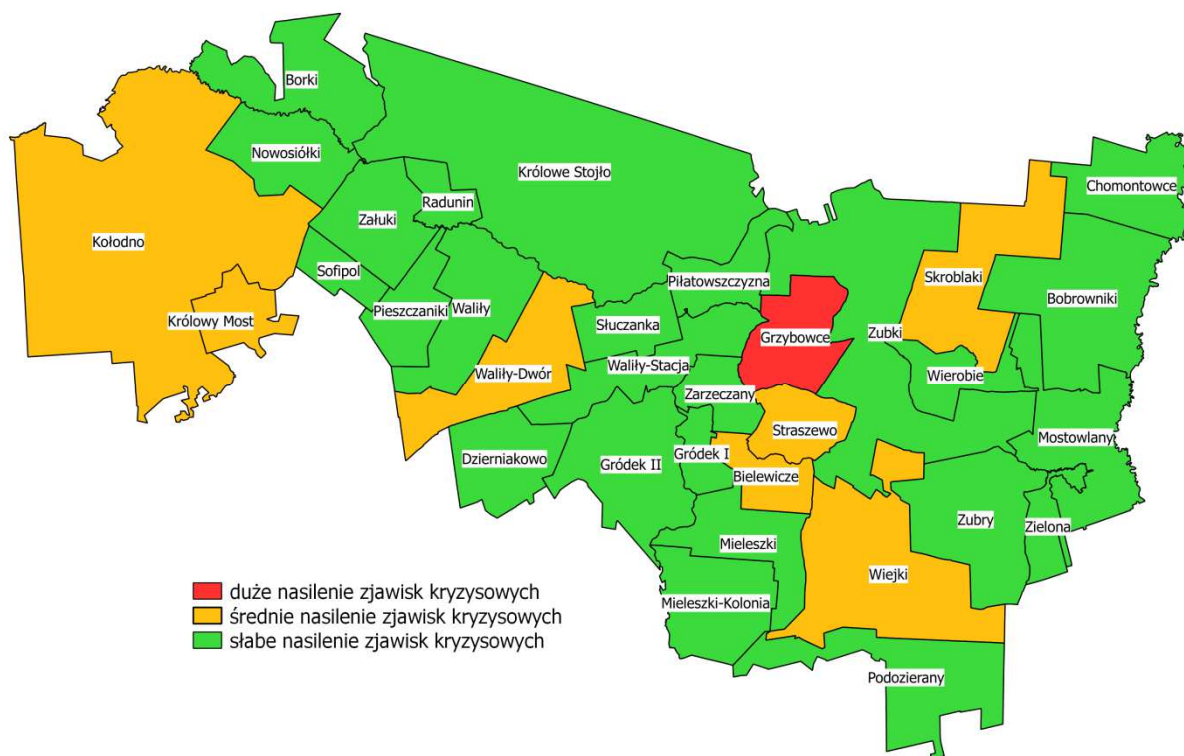
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Rycina 9. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych z tytułu ubóstwa na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

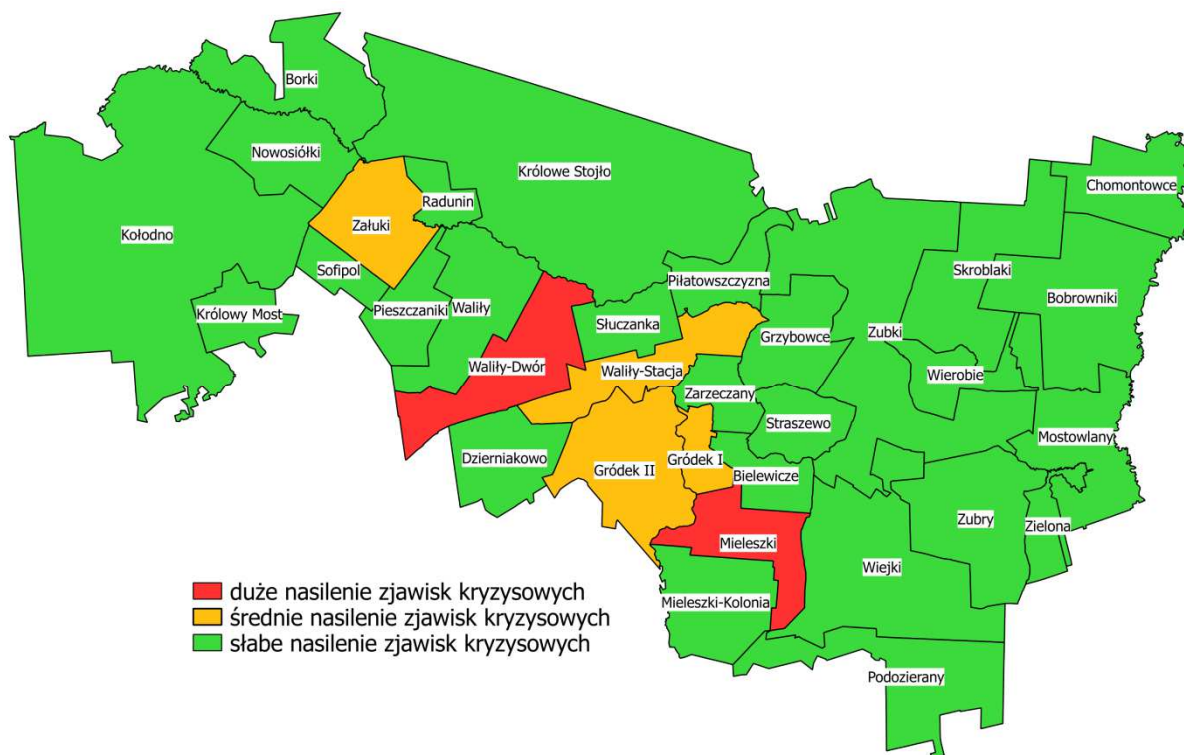
Wskaźnik (W7) odnoszący się do bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 100 osób najgorzej prezentuje się w Grzybowcach, gdzie 12,12 osób na 100 korzysta ze świadczenia z tego tytułu. Wysoka wartość odznacza również Mieszki – 8 osób na 100. Pozostałe sołectwa mają wartość wskaźnika mniejszy niż 3 osoby na 100, a w dziewiętnastu jednostkach wynosi on 0. Przestrzenne zróżnicowanie wartości wskaźnika przedstawiono na poniższej rycinie.

Rycina 10. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

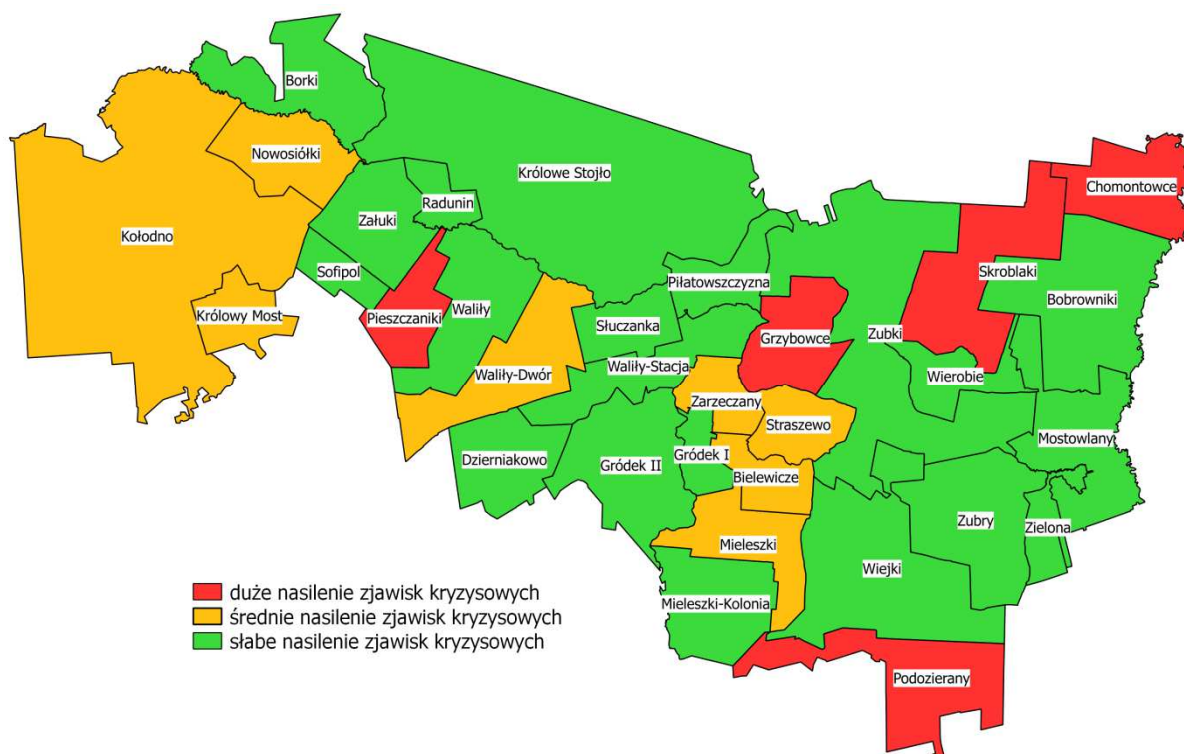
Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym (W8) występuje w zaledwie kilku sołectwach, a są to Gródek I, Gródek II, Mieleszki, Waliły-Dwór, Waliły-Stacja oraz w Załukach. Najwyższy wskaźnik, wynoszący 1,33 na 100 osób zanotowano w Mieleszkach. Rycina poniżej obrazuje opisany stan wartości wskaźnika.

Rycina 11. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

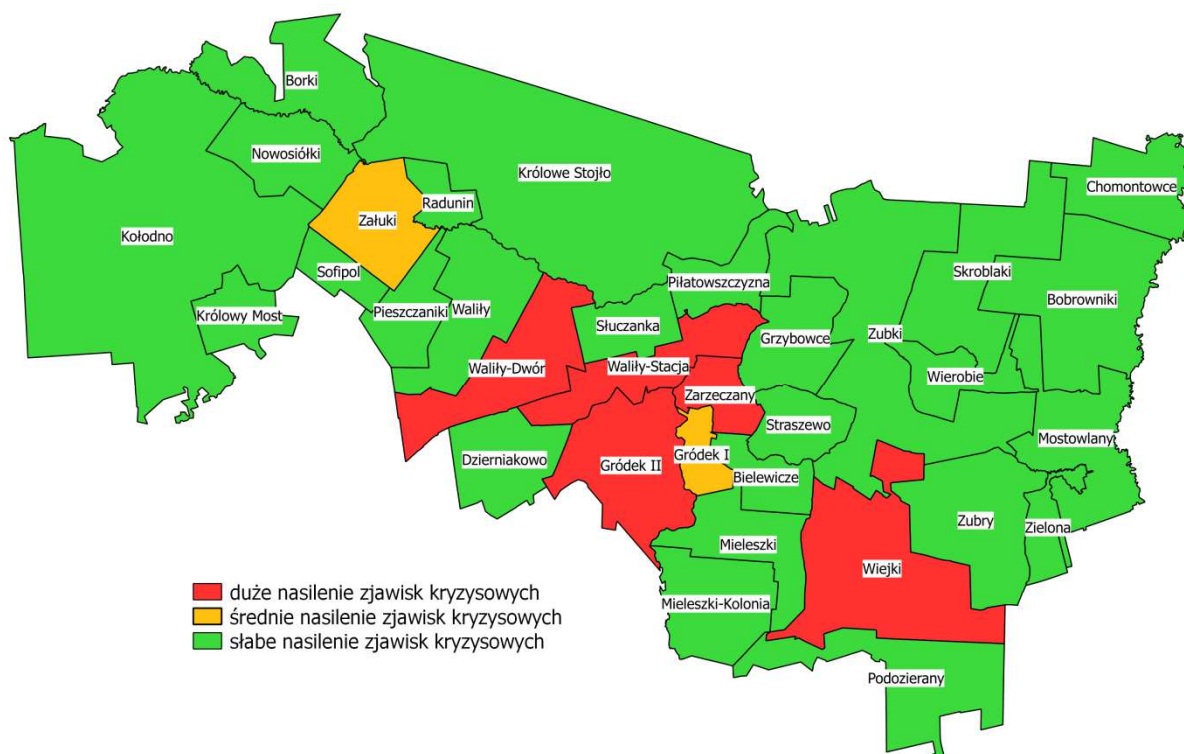
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Najwyższy wskaźnik (W9) korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 osób występuje w sołectwie Grzybowce – 9,09 osób. Wyższa liczba osób niż średnio w gminie występuje również w sołectwie Chomontowce (7,69), Podozierany (6,54), Pieszczaniki (6,45), Skroblaki (5,88), Kołodno (4,65), Mieleszki (4,00), Waliły-Dwór (3,76), Bielewicze (3,57). W 13 sołectwach wskaźnik ten wynosi 0, co obrazuje poniższa rycina.

Rycina 12. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

W przypadku (W10) Niebieskich Kart, łącznie wydano ich w całej gminie 19. Zostały one wydane w 7 sołectwach: Gródek I, Gródek II, Wąliły-Dwór, Wąliły-Stacja, Wiejki, Załuki oraz Zarzeczany (rycina poniżej). W celu przeciwdziałania skutkom przemocy domowej, na terenie Gminy prowadzona jest kampania „Wybieram pomoc”. Jej główne aspekty to podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, zmniejszenie akceptacji dla zjawiska przemocy i promowanie postawy przeciwstawiania się jej stosowaniu oraz wskazanie, że przemoc nie jest metodą rozwiązywania problemów.

Rycina 13. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba Niebieskich Kart na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

4.1.3 Aktywność społeczna

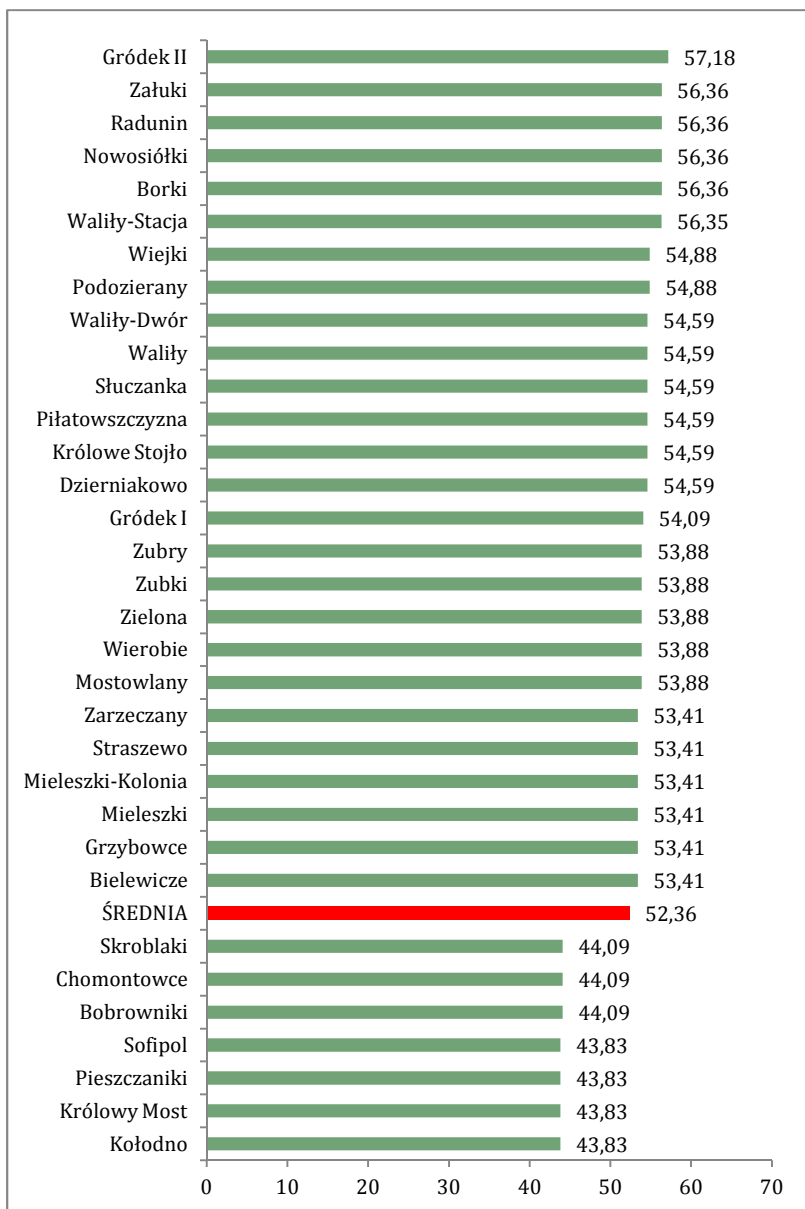
Aktywność społeczna mieszkańców Gminy Gródek została przedstawiona za pomocą wskaźnika (W11) liczby organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców. Na terenie gminy działa 13 organizacji pozarządowych. Większość z nich (10) działa w sołectwach Gródek I (5) oraz Gródek II (5). Kolejne zlokalizowane są w sołectwach Wąłki-Stacja i Załuki. Tak wysoka liczba organizacji pozarządowych w sołectwach Gródek I i Gródek II wynika z faktu, że jest to centrum gminy. Organizacje ulokowane w centrum będą miały szansę dotrzeć do większej liczby mieszkańców aniżeliby zlokalizowane na obrzeżach. Większa gęstość zaludnienia w ww. sołectwach wpływa korzystnie na lokalizację organizacji tego typu, ze względu na to, że może ona łatwiej i szybciej pozyskać nowych członków.

Tabela 4. Liczba działających organizacji na terenie Gminy Gródek

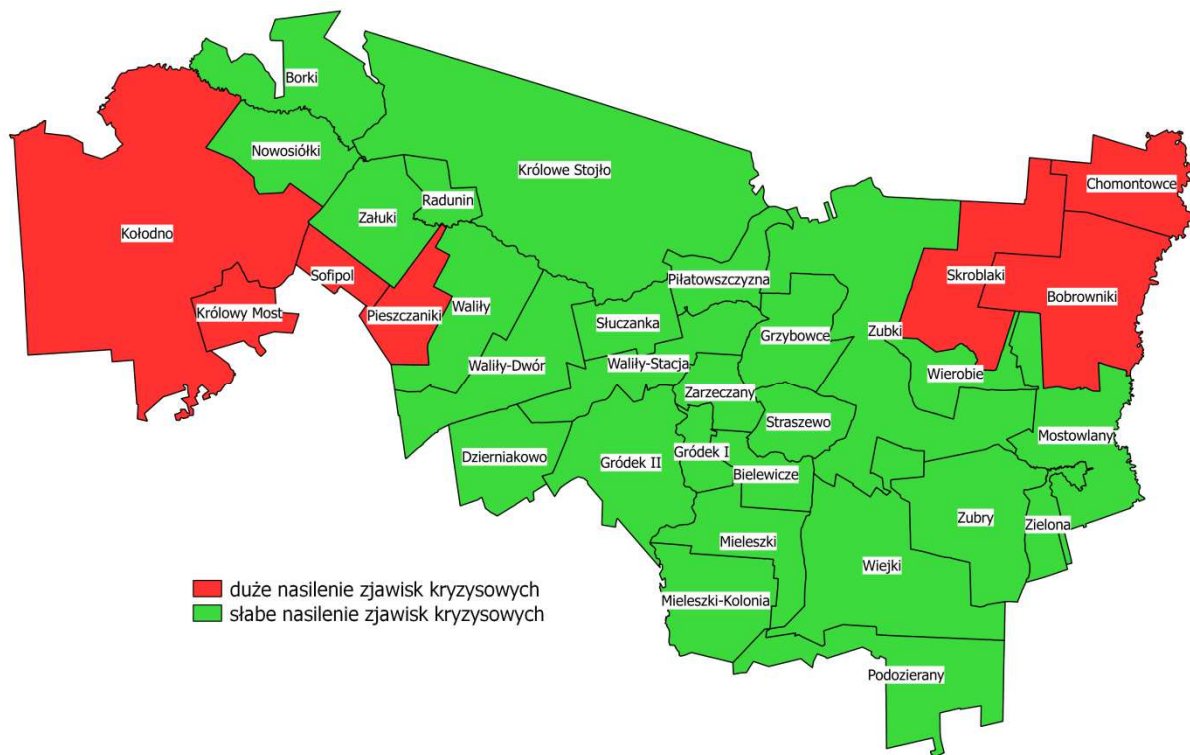
Miejscowość	Liczba organizacji
Gródek	10
Waliły-Stacja	1
Załuki	3

Źródło: <http://bazy.ngo.pl/>

Aktywność społeczna mieszkańców gminy Gródek została scharakteryzowana również (W12) wynikami wyborów samorządowych w 2014 r., gdzie średni wynik wyniósł 52,36%. Niższym wynikiem charakteryzowały się sołectwa: Skroblaki, Chomontowce i Bobrowniki – 44,09%, Sofipol, Pieszczaniki, Królowy Most i Kołodno – 43,83%. Najwyższą zanotowano w sołectwie Gródek II – wyniosła ona 57,18%. Kolejny wysoki wynik w gminie osiągnęło sołectwo Borki – tam frekwencja wyniosła 56,36%. Tyle samo procent uzyskało sołectwo Nowosiółki, Radunin, Załuki oraz Waliły-Stacja. Wyniki w rozbiciu na poszczególne jednostki terytorialne przedstawia wykres oraz rycina poniżej.

Wykres 13. Frekwencja wybory samorządowe w podziale na sołectwa w gminie Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

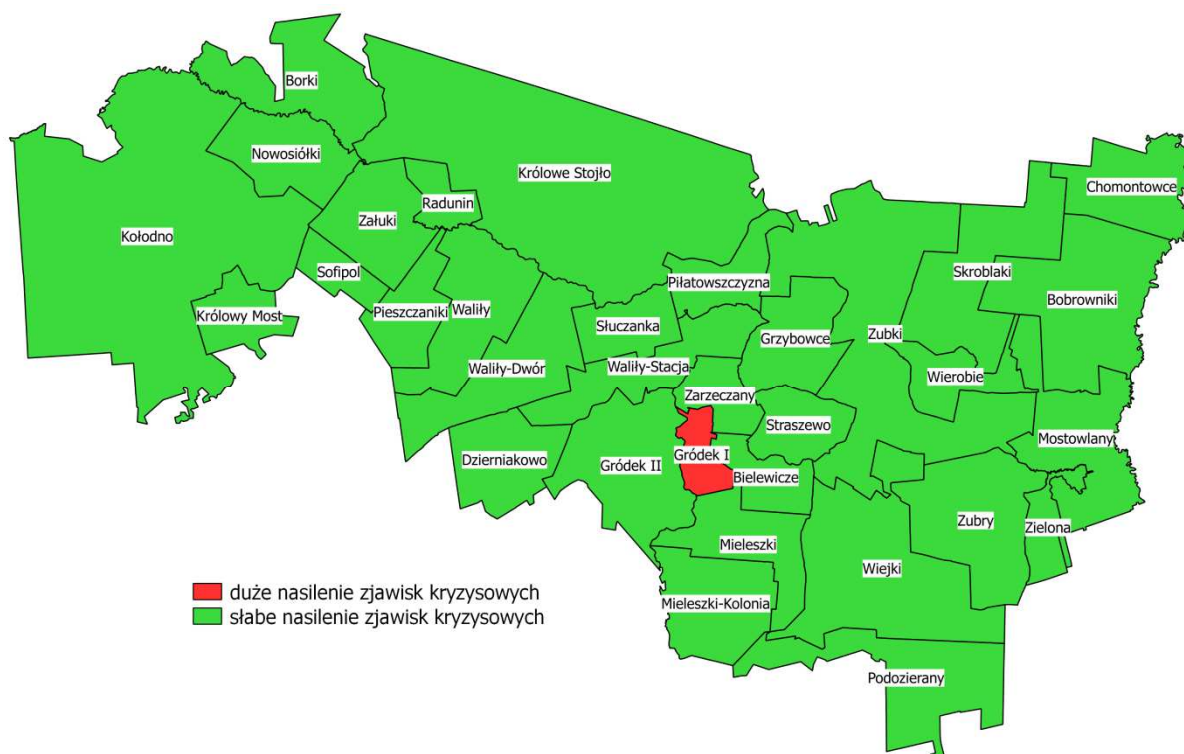

Rycina 14. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - frekwencja w wyborach samorządowych 2014 r. w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

4.1.4 Przestępczość

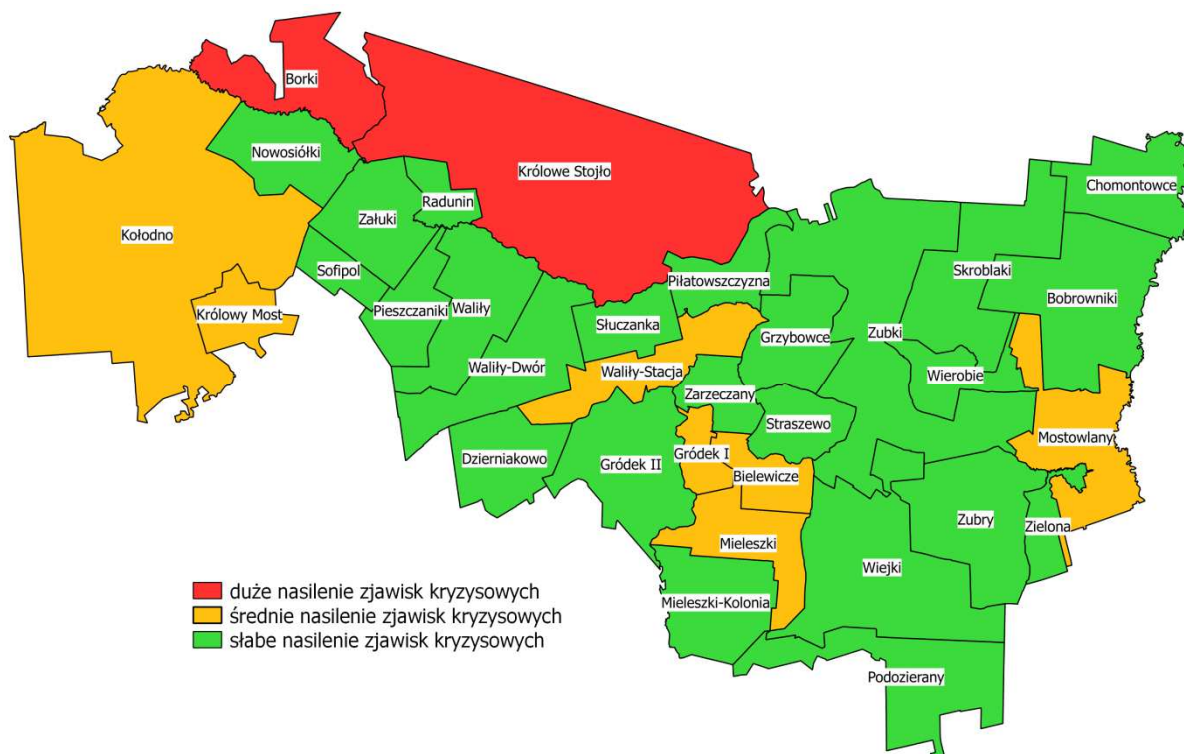
Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób (W13) jest niska w całej gminie. W 2015 r. w sołectwie Gródek I, dwie osoby nieletnie popełniły przestępstwo. W pozostałych sołectwach takie zdarzenia nie miały miejsca.

Rycina 15. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Liczba wykroczeń na 100 osób (W14) w gminie również jest niewielka. Ilościowo, najwięcej wykroczeń popełniono w Gródku I – było ich 15 oraz w miejscowości Waliły-Stacja - 9. W przeliczeniu na 100 mieszkańców liczby te nie są wielkie, w Gródku I - 0,96 wykroczeń na 100 osób, a Waliły-Stacja - 1,36. W poszczególnych sołectwach stosunkowo wysoka ilość wykroczeń w stosunku do liczby ludności charakteryzuje Królowe Stojło - 10 wykroczeń na 100 mieszkańców, Borki 5,13 wykroczeń na 100 mieszkańców, Kołodno - 3,49 wykroczeń na 100 mieszkańców, Bielewicz - 3,57 wykroczenia na 100 mieszkańców. Wyższa liczba przestępstw w centrum gminy wynika z faktu poczucia większej anonimowości oraz bezkarności. W mniejszych sołectwach, wszyscy znają siebie nawzajem, a co za tym idzie, potencjalny przestępca byłby napiętnowany społecznie.

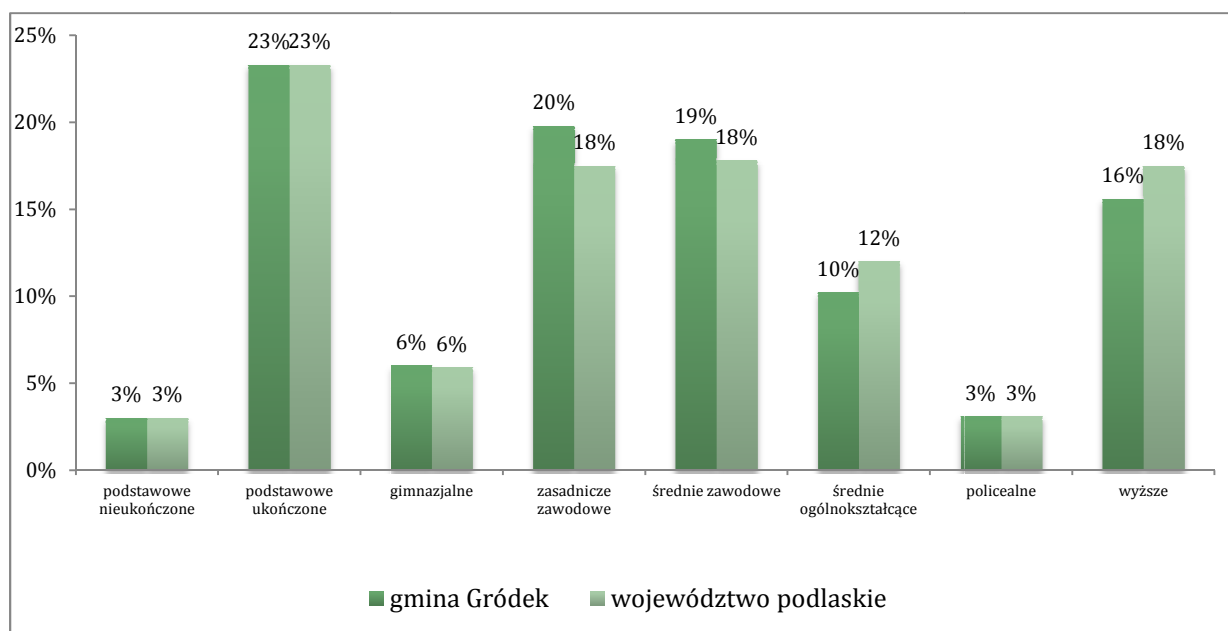

Rycina 16. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - Liczba wykroczeń na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

4.1.5 Rynek pracy i bezrobocie

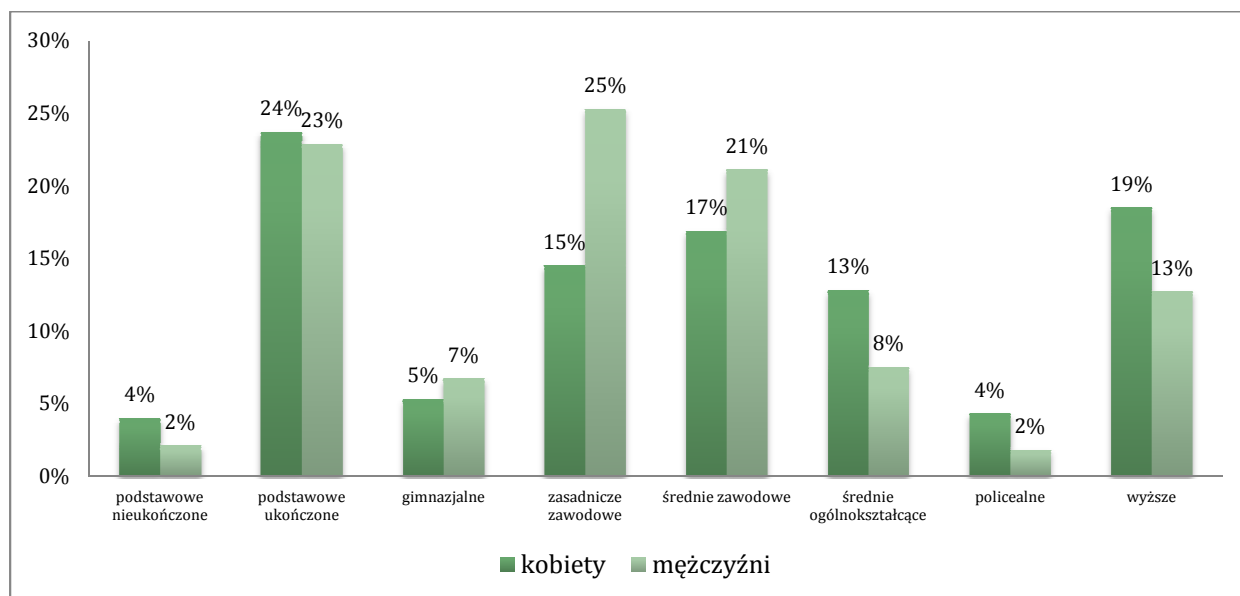
W Gminie Gródek wśród osób, które posiadają wykształcenie, co najmniej średnie największy procent stanowią osoby z wykształceniem średnim zawodowym (19%), następnie z wyższym (16%) oraz średnim ogólnokształcącym (10%). Wykształcenie policealne posiada zaledwie 3% mieszkańców. Najwięcej mieszkańców posiada wykształcenie podstawowe (23%) oraz zasadnicze zawodowe (20%). W tej grupie ze względu na niski poziom wykształcenia może wystąpić w przyszłości problem ze znalezieniem zatrudnienia czy niskim wynagrodzeniem. Odsetek mieszkańców, którzy nie osiągnęli żadnego wykształcenia wynosi 3% (wykres 13). Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Gródek jest podobny w stosunku do danych dla województwa podlaskiego. Różnice występują w przypadku wykształcenia zasadniczego zawodowego, średniego zawodowego, średniego ogólnokształcącego oraz wyższego, nie są one jednak znaczne i wynoszą maksymalnie 2 punkty procentowe.

Wykres 14. Struktura wykształcenia społeczeństwa w Gminie Gródek oraz województwie podlaskim w 2011 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2011

Według struktury wykształcenia mieszkańców Gminy Gródek przedstawionej na wykresie poniżej stwierdzono, że kobiety mają większy udział w grupie osób z wykształceniem wyższym, policealnym, ogólnokształcącym oraz podstawowym. Natomiast mężczyźni w grupie osób z wykształceniem zawodowym i gimnazjalnym.

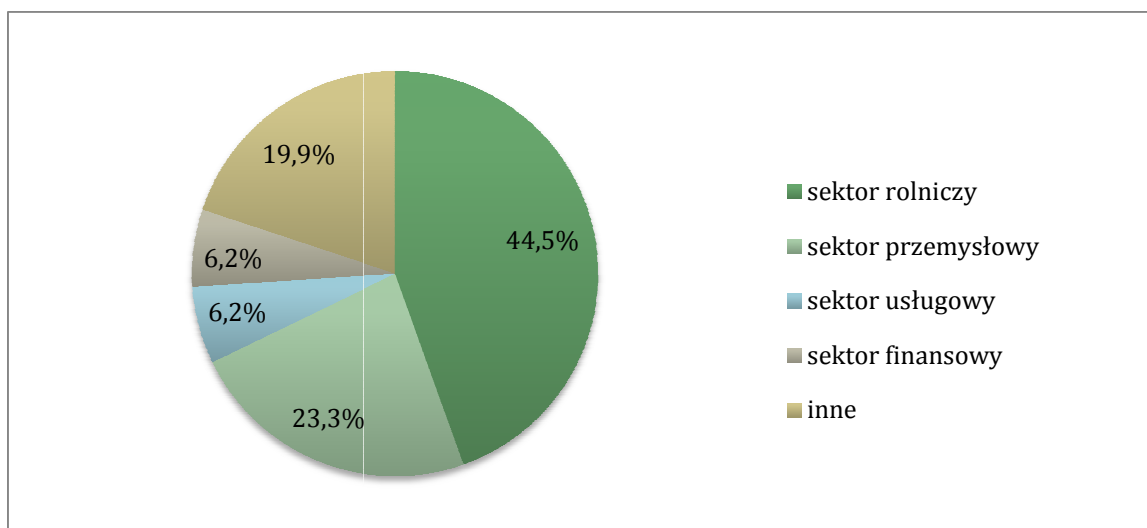
Wykres 15. Struktura wykształcenia społeczeństwa w Gminie Gródek według płci w 2011 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2011

Według danych zaczerpniętych z Głównego Urzędu Statystycznego, mieszkańcy Gminy Gródek osiągają niższe zarobki niż ludność w województwie podlaskim. Różnica

w wynagrodzeniu w 2011 r. wynosiła 318 zł przy średniej dla gminy wynoszącej 2860,0 zł, a w 2015 r. różnica ta nieznacznie zmalała i wyniosła 308 zł przy średniej gminy 3339,0 zł. Powodem takich odmienności może być brak miejsc pracy na terenie gminy, w związku z czym pracodawcy nie mogą pozwolić sobie na wyższe pensje. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Gródek wynosi 3 339 zł, co stanowi 80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

W Gminie Gródek 44,5% aktywnych zawodowo mieszkańców, co stanowi zdecydowaną większość, pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo). Następnie, 23,3% pracuje w przemyśle i budownictwie, a 6,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Inną działalnością zajmuje się 19,9% mieszkańców (wykres poniżej).

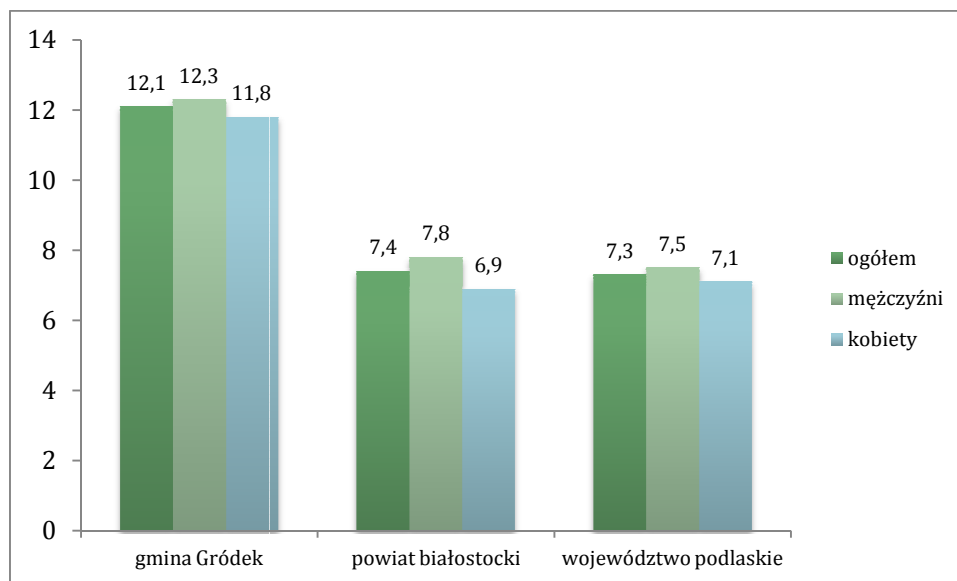
Wykres 16. Struktura zatrudnienia mieszkańców w Gminie Gródek w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Gródek 235 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 72 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -163.

Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego stopa bezrobocia w Gminie Gródek w 2015 ro. wynosiła 12,1%. Jest to wyższy wynik zarówno w stosunku do powiatu białostockiego (różnica o 4,7%) oraz województwa podlaskiego (różnica o

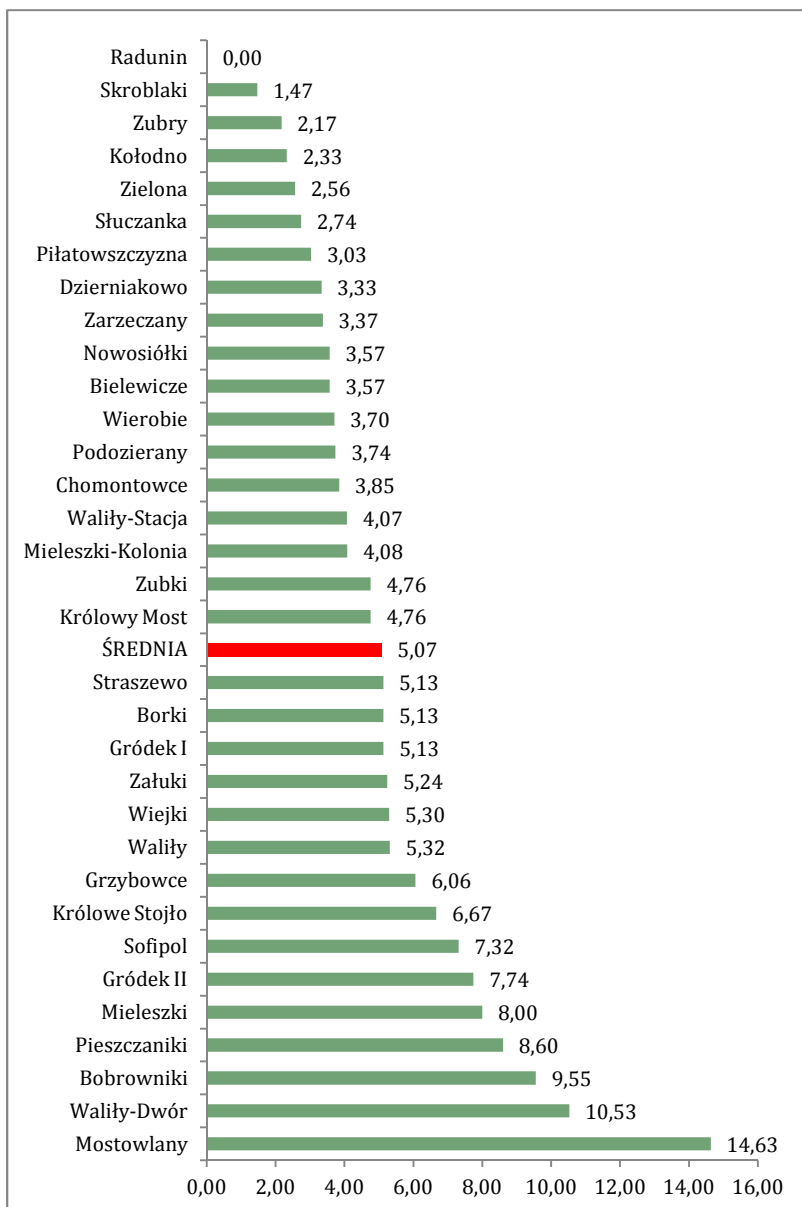
4,8%). We wszystkich jednostkach terytorialnych kobiety stanowiły mniejszy odsetek bezrobotnych niż mężczyźni.

Wykres 17. Stopa bezrobocia w Gminie Gródek na tle powiatu białostockiego i województwa podlaskiego w 2015 r.

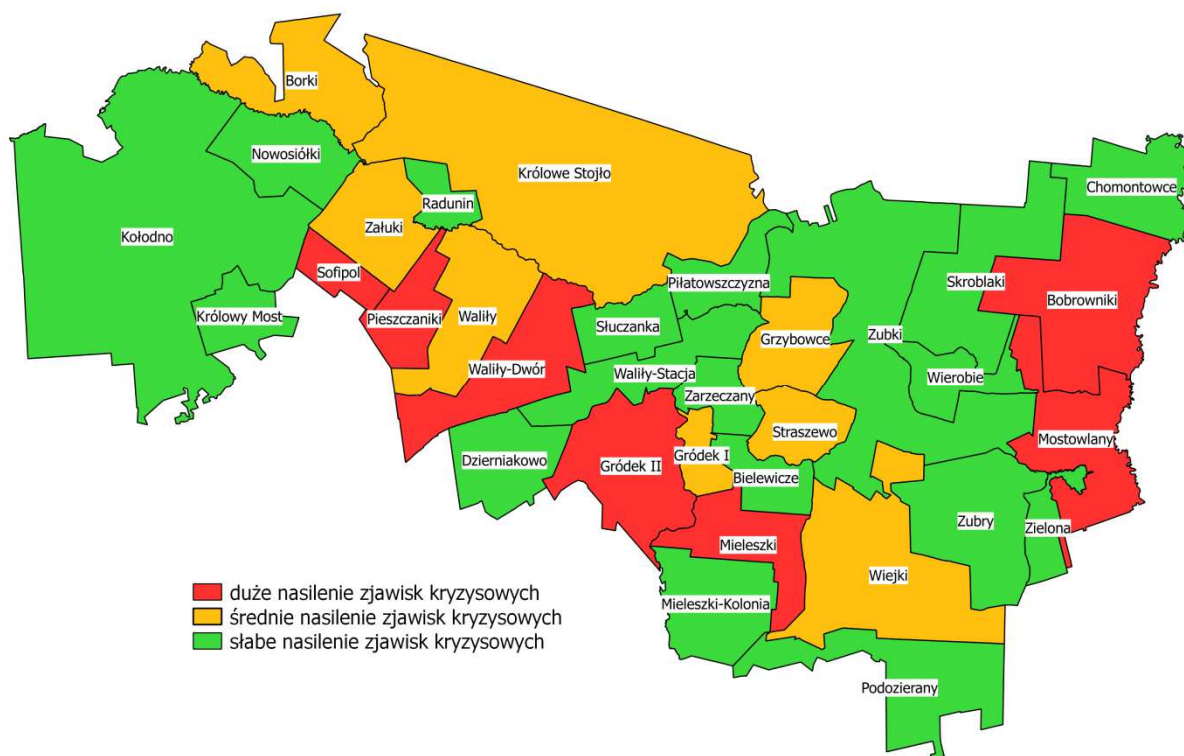
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W stosunku zarówno do województwa jak i do powiatu, gmina Gródek wypada najmniej korzystnie pod względem poziomu bezrobocia. W województwie podlaskim oraz w powiecie białostockim, na 100 osób - 4,07 były zarejestrowane jako bezrobotne, w Gródku wskaźnik ten wynosi 5,57. W gminie występują bardzo duże rozbieżności wskaźnika (W15) liczby bezrobotnych ogółem na 100 osób. W najlepszej sytuacji jest sołectwo Radunin, gdzie nie mieszka żaden bezrobotny. Korzystna sytuacja jest również w Skroblakach, gdzie na 100 osób zarejestrowano 1,47 bezrobotnych. Sołectwa Zubry, Kołodno, Zielona oraz Słuczanka również cechują się niewielką liczbą osób bezrobotnych zarejestrowanych na 100 mieszkańców. Najgorsza sytuacja natomiast jest w sołectwie Mostowlany, gdzie na 100 osób jest ponad 14,63 mieszkańców zarejestrowanych jako bezrobotni. Niekorzystnie sytuacja wygląda również w miejscowości Waliły-Dwór, gdzie na 100 osób, ponad 10,53 jest bezrobotnych. Wysokie wartości są również w Bobrownikach, Pieszczanikach, Mieleszkach, Gródku II, Sofipolu oraz w Królowym Stojle (wykres oraz rycina poniżej).

Wykres 18. Liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

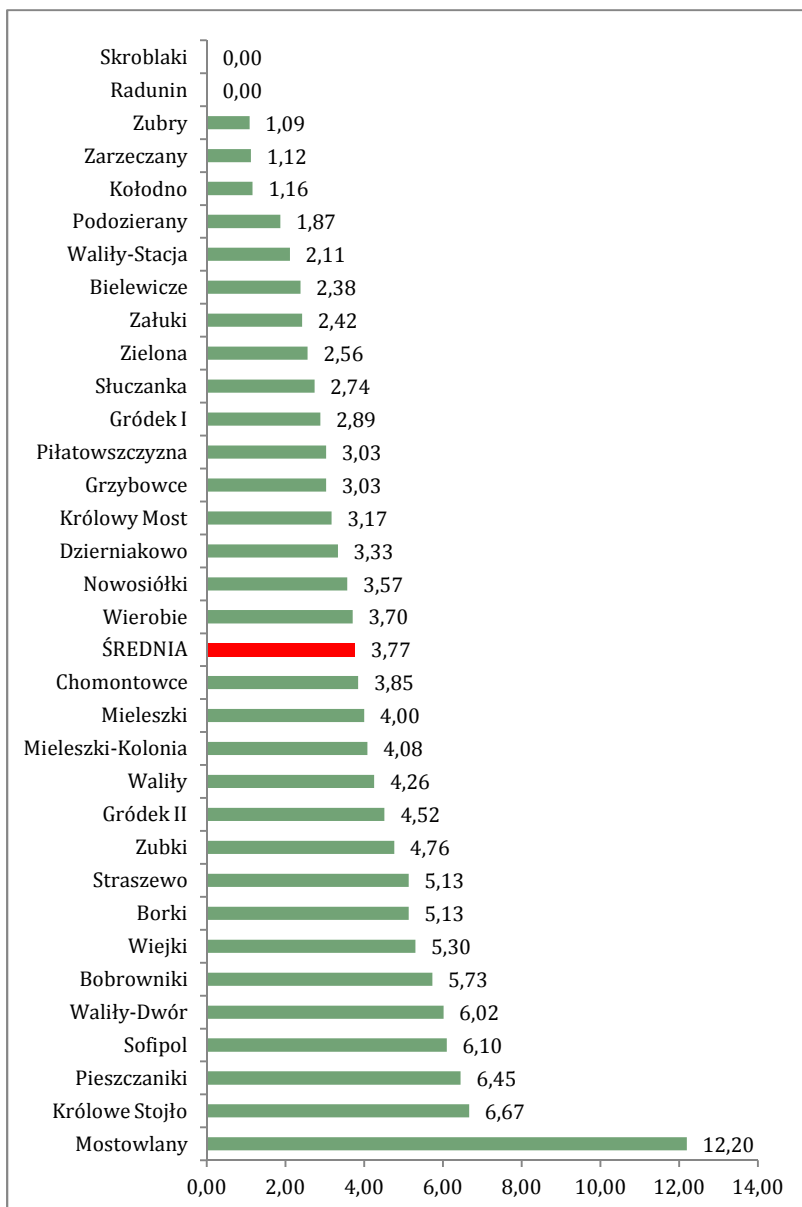
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP

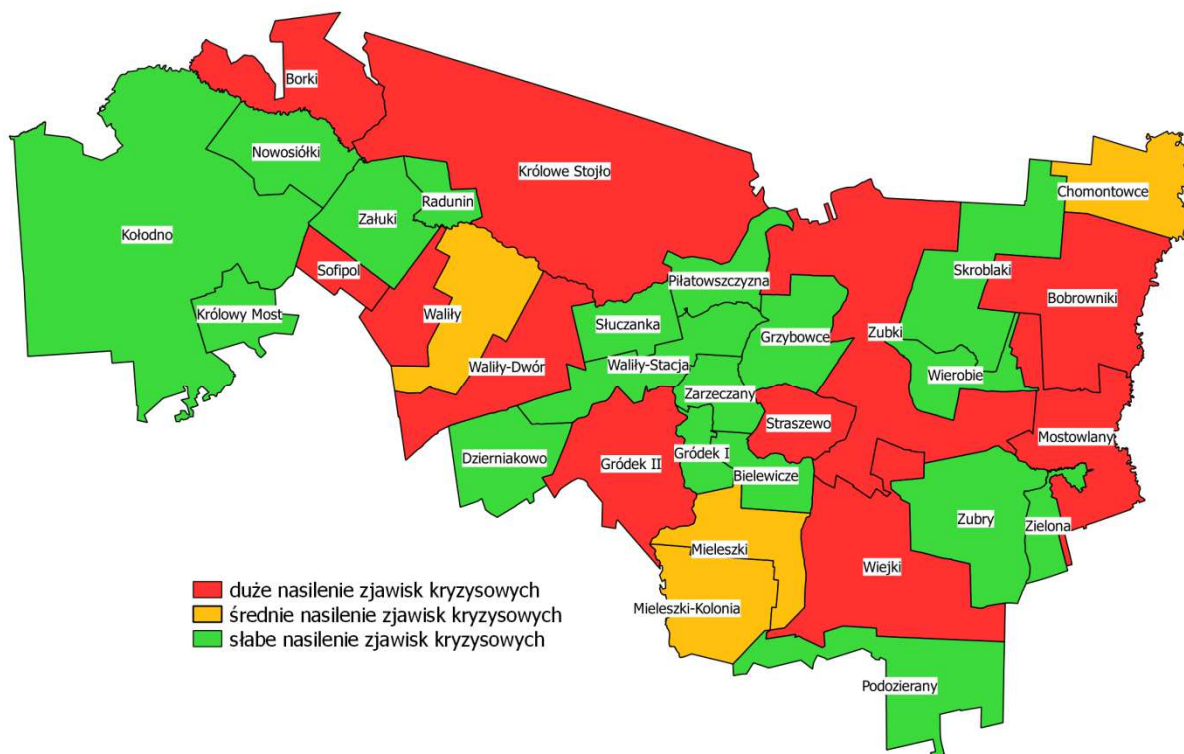
Rycina 17. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP

Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców (W16) zamieszkuje sołectwo Mostowlany (12,20), Królowe Stojło (6,67) oraz Pieszczaniki (6,45), Sofipol (6,10) i Waliły-Dwór (6,02). Najkorzystniejsza sytuacja w gminie występuje w sołectwie Radunin oraz Skroblaki. Nie mieszka tam żadna osoba długotrwale bezrobotna. Dobre wyniki ma również sołectwo Zubry, Zarzeczany, Kołodno oraz Podozierany. Mieszkają tam mniej niż 2 osoby długotrwale bezrobotne na 100 mieszkańców. Wartości wskaźnika dla poszczególnych sołectw przedstawia wykres poniżej, a rycina obrazuje rozmieszczenie negatywnych zjawisk związanych z długotrwałym bezrobociem.

Wykres 19. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP

Rycina 18. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP

Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku realizuje liczne zadania z zakresu łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych między innymi poprzez:

- pomoc osobom w wyborze odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy poprzez rozmowy z doradcami zawodowymi,
- organizowanie prac społecznie użytecznych,
- przyznawanie osobom bezrobotnym środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- umożliwianie bezrobotnym i niepełnosprawnym osobom poszukującym pracy zdobycia, zmiany bądź poszerzenia kwalifikacji poprzez kierowanie na szkolenia,
- udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach,
- pozyskiwanie i upowszechnianie ofert pracy.

Interesującą formą kojarzenia ofert pracy z osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy są giełdy pracy. Umożliwiają one spotkanie pracodawcy z większą

grupą kandydatów do pracy. W 2015 r. w Urząd Pracy w Białymstoku zorganizował 39 giełd pracy, w których uczestniczyły 663 osoby.

4.1.6 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej

Otrzymane wskaźniki w podziale na poszczególne jednostki funkcjonalno-przestrzenne porównano do średniej dla Gminy, a następnie przypisano wartości punktowe w zależności od ich odchylenia. Wartości punktowe zostały przypisane dla każdego wskaźnika, a następnie zsumowane dla poszczególnych sfer. Przyjęta punktacja:

- dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0” (kolor zielony),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy lecz o niewielkim odchyleniu przyjęto wartość „1” (kolor żółty),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy o dużym odchyleniu przyjęto wartość „2” (kolor czerwony).

Wartości wskaźników dla poszczególnych kategorii oraz wartości punktowe w sferze społecznej przedstawiają poniższe tabele. Średnia suma wartości punktowych w sferze społecznej wynosi 10. Przyjęto za obszar zdegradowany w sferze społecznej jednostkę, która uzyskała co najmniej 11 punktów. Nagromadzenie negatywnych zjawisk w tej sferze zdiagnozowano w następujących sołectwach: Chomontowce, Bobrowniki, Skroblaki, Mostowlany, Wiejki, Mieszki, Bielewicze, Straszewo, Grzybowce, Zubki, Gródek II, Dziarniakowo, Waliły-Dwór, Pieszczaniki, Sofipol, Nowosiółki oraz w Kołodnie i w Borku. Ogółem aż w 18 sołectwach na 33 występują problemy związane z elementami społecznymi. Obszar ten stanowi ponad połowę powierzchni gminy i skupia ok. 37,86% mieszkańców, obejmując sołectwa o stosunkowo wysokiej gęstości zaludnienia jak Gródek II, ale także miejscowości bardzo słabo zaludnione czy położone peryferyjnie w stosunku do centrum gminy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że wszystkie sołectwa na wschodzie, które stanowią granice polsko-białoruską charakteryzują się problemami społecznymi.

Tabela 5. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery społecznej (W1-W16)

Sfera		społeczna															
Lp.	Sołectwo	demografia				ubóstwo						aktywność społeczna		przestępczość		bezrobocie	
		W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16
1	Bielewicze	3,46	1,73	3,57	-2,38	10,71	10,71	2,38	0,00	3,57	0,00	0,00	53,41	0,00	3,57	3,57	2,38
2	Borki	3,67	2,00	-2,56	-5,13	5,13	5,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56,36	0,00	5,13	5,13	5,13
3	Bobrowniki	4,95	2,14	-1,27	-2,55	5,73	5,10	0,00	0,00	1,27	0,00	0,00	44,09	0,00	0,64	9,55	5,73
4	Chomontowce	0,00	0,37	0,00	-11,54	15,38	7,69	0,00	0,00	7,69	0,00	0,00	44,09	0,00	0,00	3,85	3,85
5	Dzierniakowo	3,00	0,50	-13,33	-3,33	13,33	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,59	0,00	0,00	3,33	3,33
6	Gródek I	3,95	3,27	-1,99	-0,32	4,55	3,01	1,09	0,13	1,80	0,19	0,58	54,09	0,13	0,96	5,13	2,89
7	Gródek II	4,12	6,68	1,51	-0,54	7,63	5,81	0,54	0,11	1,29	0,65	0,00	57,18	0,00	0,00	7,74	4,52
8	Grzybowce	17,00	1,13	3,03	0,00	12,12	12,12	12,12	0,00	9,09	0,00	0,00	53,41	0,00	0,00	6,06	3,03
9	Kołodno	3,08	1,21	-2,33	0,00	8,14	3,49	2,33	0,00	4,65	0,00	0,00	43,83	0,00	3,49	2,33	1,16
10	Królowe Stojło	9,00	1,80	13,33	0,00	6,67	3,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,59	0,00	10,00	6,67	6,67
11	Królowy Most	3,95	2,93	2,38	-1,59	4,76	4,76	1,59	0,00	2,38	0,00	0,00	43,83	0,00	1,59	4,76	3,17
12	Mieleszki	3,00	1,70	0,00	-1,33	22,67	14,67	8,00	1,33	4,00	0,00	0,00	53,41	0,00	2,67	8,00	4,00
13	Mieleszki-Kolonia	8,33	1,19	-4,08	-4,08	4,08	2,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53,41	0,00	0,00	4,08	4,08
14	Mostowlany	0,00	0,52	-2,44	-7,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53,88	0,00	2,44	14,63	12,20
15	Nowosiółki	3,25	1,18	7,14	-10,71	10,71	10,71	0,00	0,00	3,57	0,00	0,00	56,36	0,00	0,00	3,57	3,57
16	Pieszczaniki	2,52	2,79	1,08	0,00	11,83	7,53	1,08	0,00	6,45	0,00	0,00	43,83	0,00	0,00	8,60	6,45
17	Piłatowszczyzna	8,00	1,07	0,00	0,00	3,03	3,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,59	0,00	0,00	3,03	3,03
18	Podozierany	3,67	1,49	0,93	-3,74	7,48	2,80	0,00	0,00	6,54	0,00	0,00	54,88	0,00	0,00	3,74	1,87
19	Radunin	7,33	2,20	0,00	0,00	2,86	2,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56,36	0,00	0,00	0,00	0,00
20	Skroblaki	5,14	1,44	-1,47	-7,35	11,76	7,35	2,94	0,00	5,88	0,00	0,00	44,09	0,00	0,00	1,47	0,00
21	Słuczanka	10,00	1,38	1,37	-1,37	6,85	5,48	0,00	0,00	1,37	0,00	0,00	54,59	0,00	0,00	2,74	2,74
22	Sofipol	4,45	2,23	-1,22	-3,66	3,66	3,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	43,83	0,00	0,00	7,32	6,10
23	Straszewo	3,43	3,00	5,13	-2,56	7,69	2,56	2,56	0,00	2,56	0,00	0,00	53,41	0,00	0,00	5,13	5,13
24	Waliły	6,11	1,83	0,00	-4,26	3,19	3,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,59	0,00	0,00	5,32	4,26

25	Waliły-Dwór	4,85	6,06	0,75	0,00	11,28	11,28	2,26	0,75	3,76	0,75	0,00	54,59	0,00	0,00	10,53	6,02
26	Waliły-Stacja	4,62	3,21	2,11	-0,45	4,98	3,47	1,21	0,15	1,66	0,60	0,15	56,35	0,00	1,36	4,07	2,11
27	Wiejki	2,82	1,80	0,00	-1,32	7,28	5,30	1,99	0,00	1,99	1,32	0,00	54,88	0,00	0,00	5,30	5,30
28	Wierobie	2,70	1,59	0,00	1,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53,88	0,00	0,00	3,70	3,70
29	Załuki	2,96	3,67	3,63	-1,61	6,05	6,05	1,21	0,40	1,21	0,40	1,21	56,36	0,00	0,00	5,24	2,42
30	Zarzeczany	5,18	2,71	2,25	0,00	5,62	5,62	0,00	0,00	2,25	2,25	0,00	53,41	0,00	0,00	3,37	1,12
31	Zielona	5,67	0,89	10,26	0,00	2,56	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53,88	0,00	0,00	2,56	2,56
32	Zubki	0,00	1,10	-9,52	-4,76	14,29	9,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53,88	0,00	0,00	4,76	4,76
33	Zubry	19,67	1,97	-1,09	-1,09	7,61	7,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53,88	0,00	0,00	2,17	1,09
Średnia		5,15	2,08	0,52	-2,46	7,57	5,71	1,25	0,09	2,21	0,19	0,06	52,36	0,00	0,96	5,07	3,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W1 - Stosunek osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób
W2 - Stosunek osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób
W3 - Saldo migracji zewnętrznych
W4 - Saldo migracji wewnętrznych
W5 - Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy
W6 - Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa na 100 osób
W7 - Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 100 osób
W8 - Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 osób

W9 - Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 osób
W10 - Liczba Niebieskich Kart na 100 osób
W11 - Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób
W12 - Frekwencja w wyborach samorządowych 2014 r.
W13 - Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób
W14 - Liczba wykroczeń na 100 osób
W15 - Liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób
W16 - Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób

Tabela 6. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery społecznej (W1-W16)

Sfera		społeczna																					
Lp.	Sołectwo	demografia					ubóstwo							aktywność społeczna			przestępczość			bezrobocie			SUMA
		W1	W2	W3	W4	suma	W5	W6	W7	W8	W9	W10	suma	W11	W12	suma	W13	W14	suma	W15	W16	suma	
1	Bielewicze	2	1	0	0	3	1	2	1	0	1	0	5	2	0	2	0	1	1	0	0	0	11
2	Borki	2	1	2	2	7	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2	2	1	2	3	14
3	Bobrowniki	1	0	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	0	0	0	2	2	4	12
4	Chomontowce	2	2	2	2	8	2	1	0	0	2	0	5	2	2	4	0	0	0	0	1	1	18
5	Dzierniakowo	2	2	2	1	7	2	0	0	0	0	0	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	11

6	Gródek I	2	0	2	0	4	0	0	0	1	0	1	2	0	0	0	2	1	3	1	0	1	10
7	Gródek II	1	0	0	0	1	1	1	0	1	0	2	5	2	0	2	0	0	0	2	2	4	12
8	Grzybowce	0	1	0	0	1	2	2	2	0	2	0	8	2	0	2	0	0	0	1	0	1	12
9	Kołodno	2	1	2	0	5	1	0	1	0	1	0	3	2	2	4	0	1	1	0	0	0	13
10	Królowe Stojło	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2	2	1	2	3	8
11	Królowy Most	2	0	0	0	2	0	0	1	0	1	0	2	2	2	4	0	1	1	0	0	0	9
12	Mieleszki	2	1	2	0	5	2	2	0	2	1	0	7	2	0	2	0	1	1	2	1	3	18
13	Mieleszki-Kolonia	0	1	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	1	1	7
14	Mostowlany	2	2	2	2	8	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	1	1	2	2	4	15
15	Nowosiółki	2	1	0	2	5	1	2	0	0	1	0	4	2	0	2	0	0	0	0	0	0	11
16	Pieszczaniki	2	0	0	0	2	1	1	0	0	2	0	4	2	2	4	0	0	0	2	2	4	14
17	Piłatowszczyzna	0	2	2	0	4	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	6
18	Podozierany	2	1	0	1	4	0	0	0	0	2	0	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	8
19	Radunin	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	4
20	Skroblaki	1	1	2	2	6	1	1	1	0	2	0	5	2	2	4	0	0	0	0	0	0	15
21	Słuczanka	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	3
22	Sofipol	1	0	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	0	0	0	2	2	4	12
23	Straszewo	2	0	0	1	3	1	0	1	0	1	0	3	2	0	2	0	0	0	1	2	3	11
24	Walify	0	1	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1	2	8
25	Walify-Dwór	1	0	0	0	1	1	2	1	2	1	2	9	2	0	2	0	0	0	2	2	4	16
26	Walify-Stacja	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2	3	0	0	0	0	1	1	0	0	0	5
27	Wiejki	2	0	2	0	4	0	0	1	0	0	2	3	2	0	2	0	0	0	1	2	3	13
28	Wierobie	2	1	2	0	5	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	7
29	Załuki	2	0	0	0	2	0	1	0	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0	1	0	1	6
30	Zarzeczany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	2	0	2	0	0	0	0	0	0	5
31	Zielona	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	4
32	Zubki	2	1	2	1	6	2	1	0	0	0	0	3	2	0	2	0	0	0	0	2	2	13
33	Zubry	0	1	2	0	3	1	1	0	0	0	0	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	7
Średnia		1,2	0,8	1,1	0,5	3,6	0,6	0,5	0,3	0,2	0,5	0,4	2,5	1,8	0,4	2,2	0,1	0,3	0,4	0,7	0,8	1,5	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

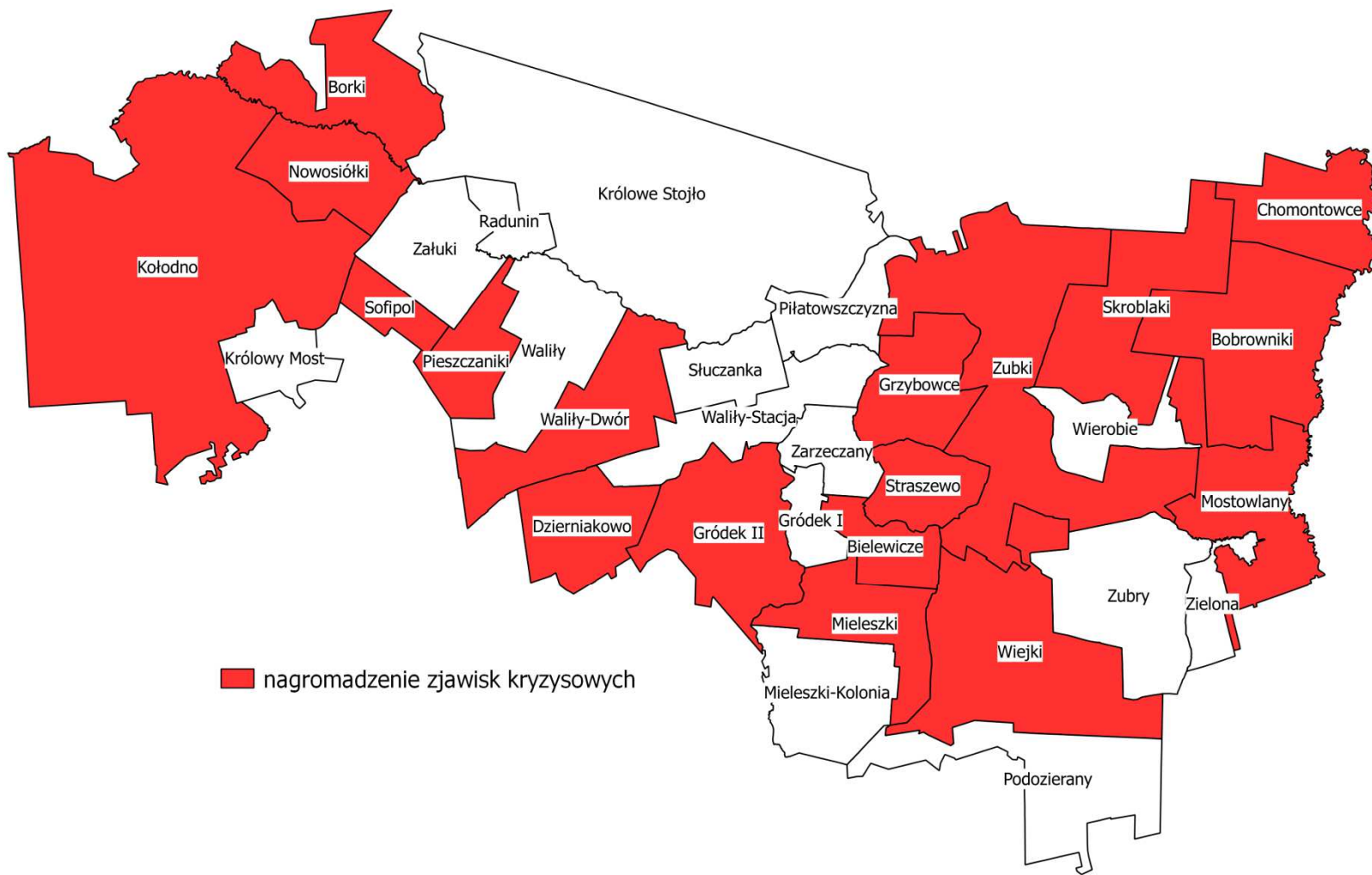

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Rycina 19. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej

Źródło: opracowanie własne

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

4.2 Sfera gospodarcza

4.2.1 Struktura gospodarcza

W gminie Gródek według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 r. zarejestrowane były 354 podmioty gospodarcze, z czego 93% stanowiły te małe, zatrudniające do 9 osób. Około 6% stanowiły te średniej wielkości zatrudniające do 49 osób, a powyżej 50 osób zatrudniających zaledwie 3 podmioty gospodarcze. Zgodnie z podziałem PKD2007, w gminie Gródek znaczna większość podmiotów gospodarczych zarejestrowana jest w sekcji G (18,36%) handel i naprawa samochodów i motocykli. Kolejne ważne sekcje skupiające wysoki odsetek mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą stanowi budownictwo (12,43%) oraz rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo (11,30%).

Tabela 7. Struktura gospodarcza w gminie Gródek

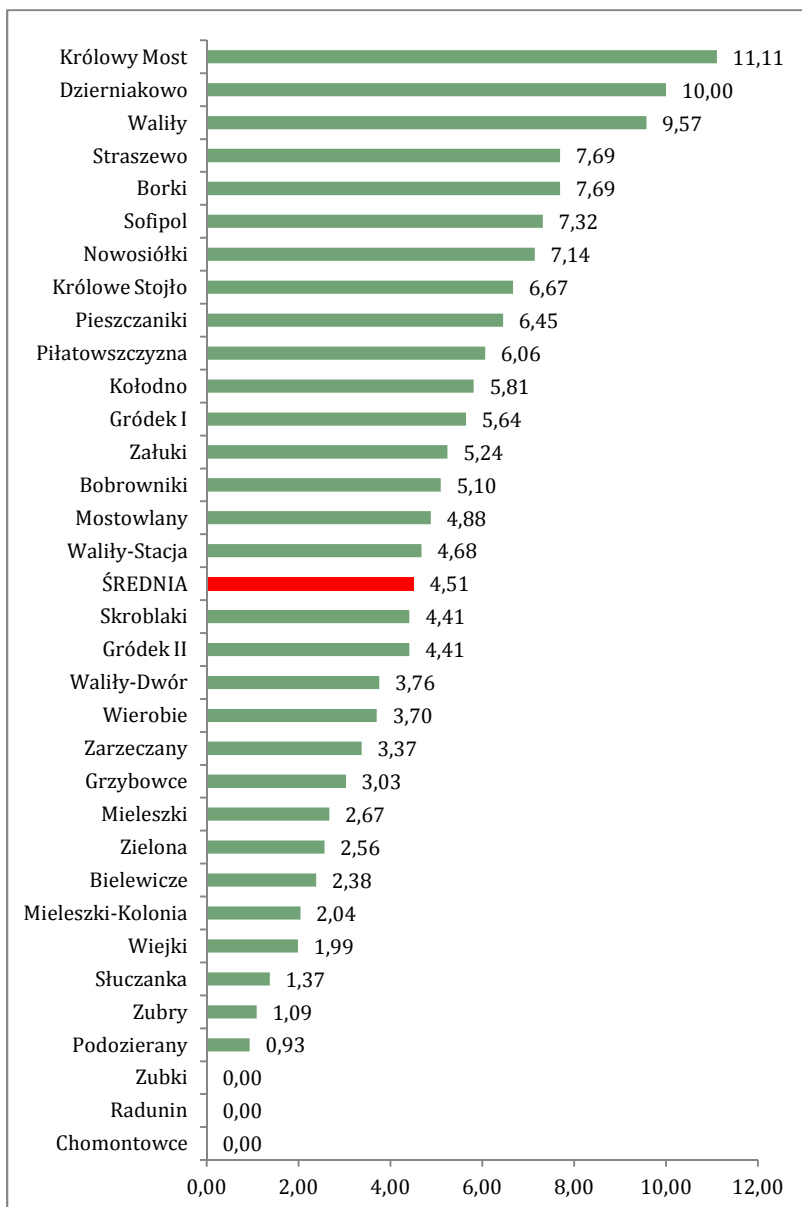
Sekcja	Opis	Udział % podmiotów
A	Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	11,30
B	Górnictwo i wydobywanie odkrywkowe	0,00
C	Produkcja	9,89
D	Dostarczanie energii	0,85
E	Zaopatrzenie w wodę; zanieczyszczenie wody, gospodarka odpadami	0,28
F	Budownictwo	12,43
G	handel; naprawa samochodów i motocykli	18,36
H	Transport i składowanie	5,65
I	Hotelarstwo i gastronomia	5,93
J	Informacja i komunikacja	1,41
K	Doradztwo finansowe i ubezpieczenia	4,24
L	Nieruchomości	3,11
M	Działalność w sferze zawodowej, naukowej i technicznej	5,93
N	Administracja i usługi	4,24
O	Administracja publiczna i obrona; obowiązkowe świadczenia społeczne	1,69
P	Edukacja	2,54
Q	Zdrowie publiczne i praca społeczna	2,54
R	Sztuka, rozrywka i rekreacja	2,54
S - T	Inne usługi: gospodarstwo domowe jako pracodawca; wytwarzanie dóbr i usługi gospodarstwa na własne potrzeby	6,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (2015 r.)

4.2.2 Aktywność gospodarcza

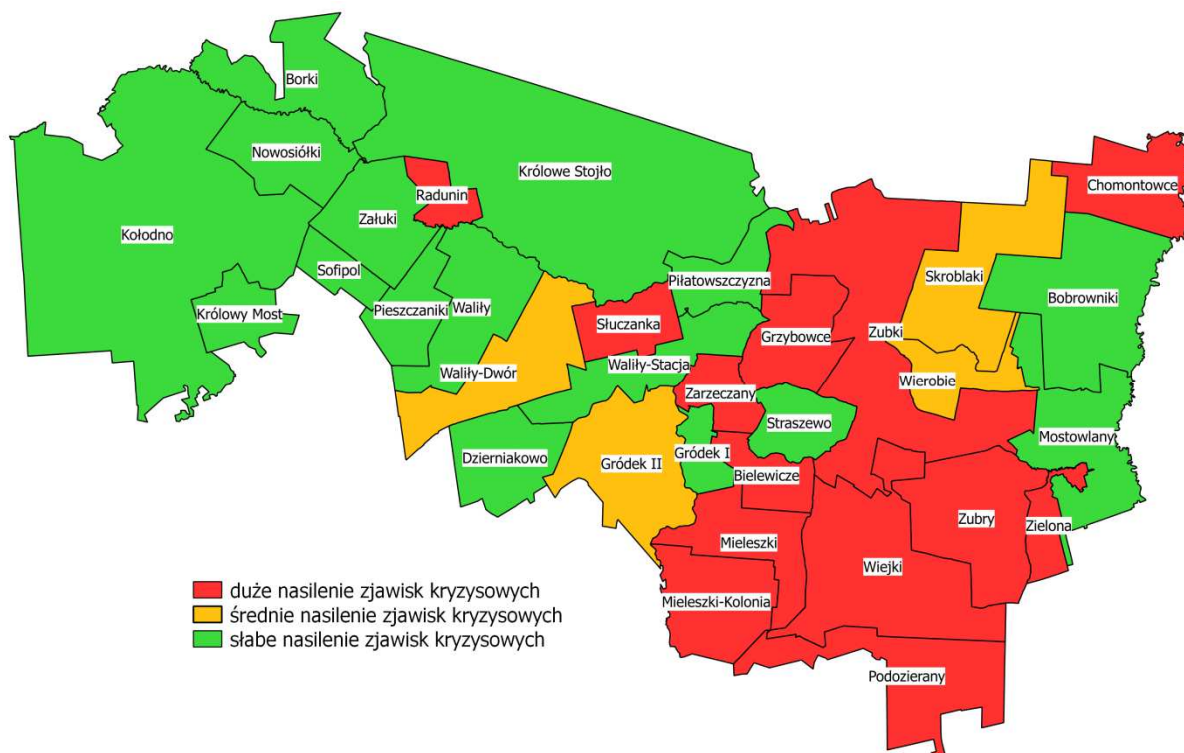
Aktywność gospodarcza w gminie Gródek została scharakteryzowana czterema wskaźnikami aby jak najlepiej pokazać sferę gospodarczą. Posłużono się wskaźnikami odnoszącymi się do liczby zarejestrowanych, nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów oraz do liczby nowopowstałych firm.

Największą liczbą zarejestrowanych podmiotów w rejestrze CEIDG na 100 osób (W17) cechuje się sołectwo Królowy Dwór. Jest tam 11,11 zarejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców. Kolejnym sołectwem z wysoką liczbą podmiotów zarejestrowanych w rejestrze CEIDG jest Dzierniakowo – 10 zarejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców. Wysokie wartości odnotowano również w sołectwie Waliły oraz w Borkach. Najniższe natomiast w Chomontowcach, Raduninie oraz w Zubkach. W tych sołectwach wskaźnik ten wyniósł 0. Niskie wartości są również w sołectwie Podozierany – 0,93, Zubry – 1,09, Słuczanka – 1,37, oraz w Wiejkach – wskaźnik ten wyniósł tam 1,99 zarejestrowanych podmiotów w rejestrze CEIDG na 100 osób. Poniższy wykres przedstawia wartości tego wskaźnika dla poszczególnych obszarów wraz z odniesieniem do średniej wartości w gminie. Rycina wskazuje na przestrzenne zróżnicowanie wartości wskaźnika w Gminie Gródek.

Wykres 20. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

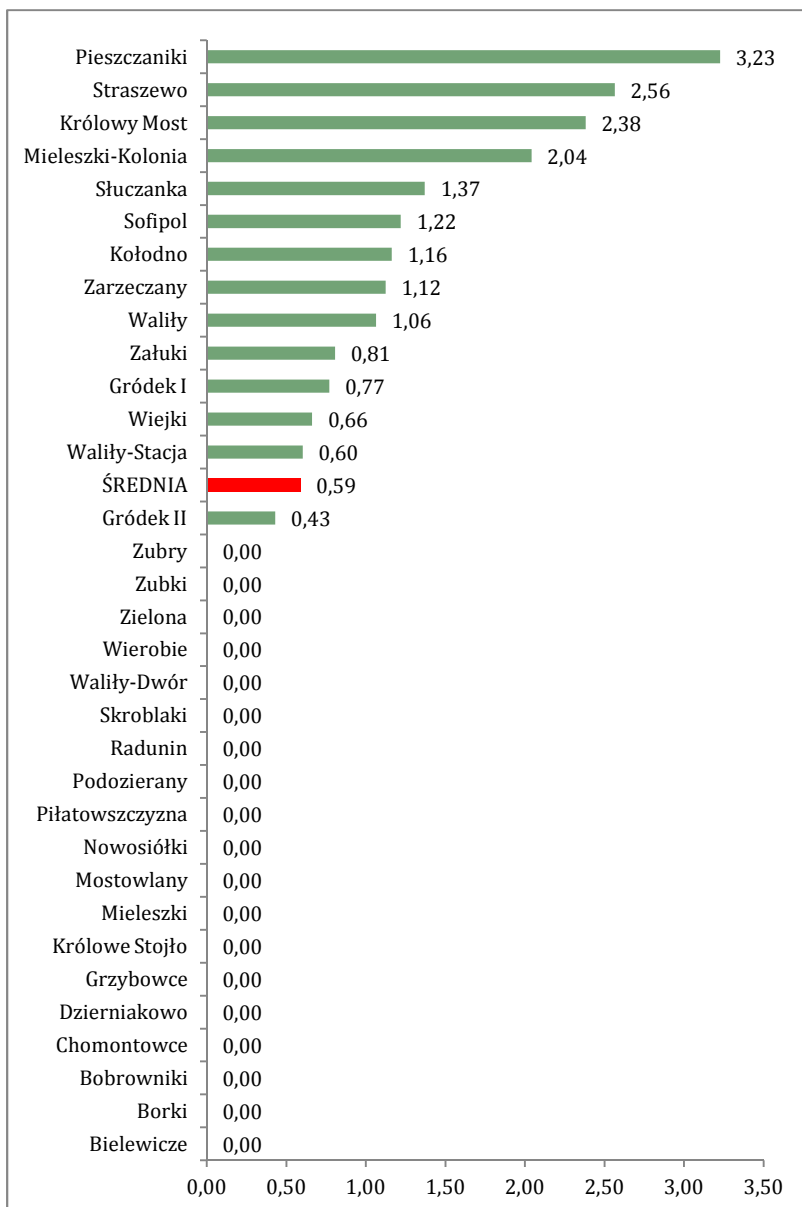
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

Rycina 20. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób

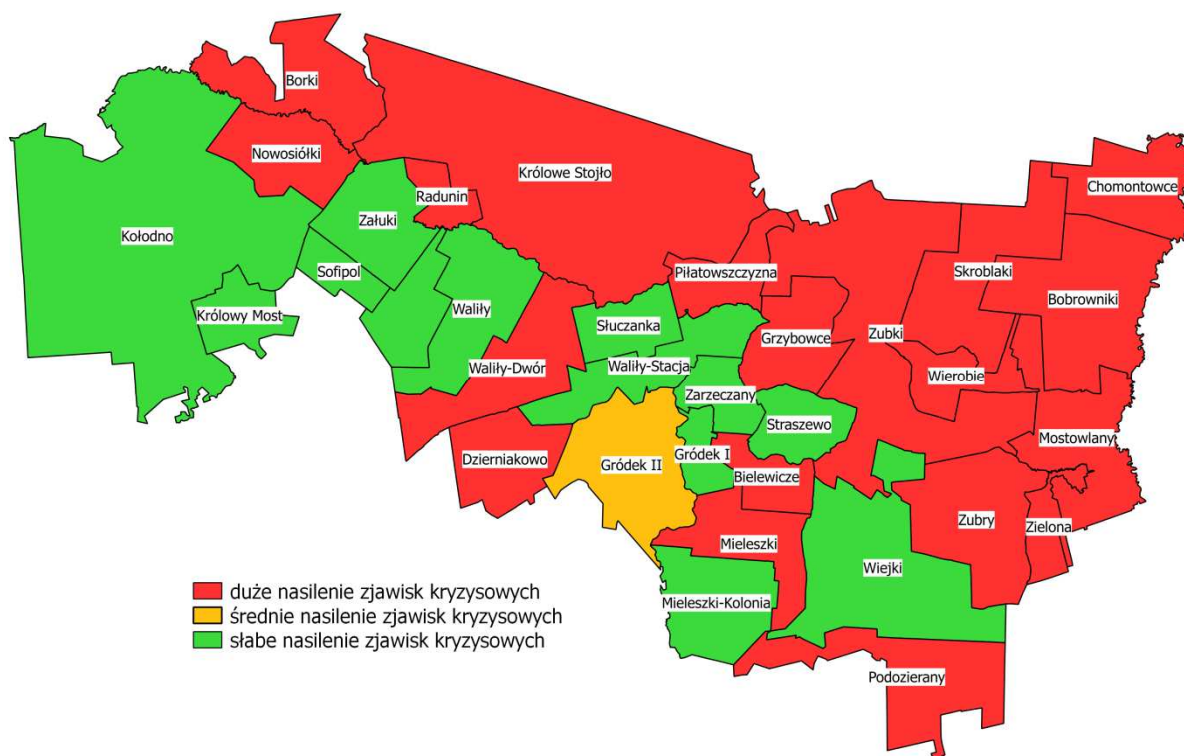
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób (W18) jest bardzo zróżnicowana pod względem poszczególnych sołectw. Najwyższy wskaźnik wynoszący 3,23 zanotowano w Pieszczanikach, wysokie wartości odnotowano również w sołectwie Straszewo (2,56) oraz w Królowym Moście (2,38). W sołectwach: Bielewicze, Borki, Bobrowniki, Chomontowce, Dzierniakowo, Grzybowce, Królowe Stojło, Mielezki, Mostowlany, Nowosiółki, Piłatowszczyzna, Podozierany, Radunin, Skroblaki, Waliły-Dwór, Wierobie, Zielona, Zubki oraz Zubry w ogóle nie zanotowano nowych podmiotów w rejestrze CEIDG (wykres i rycina poniżej).

Wykres 21. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

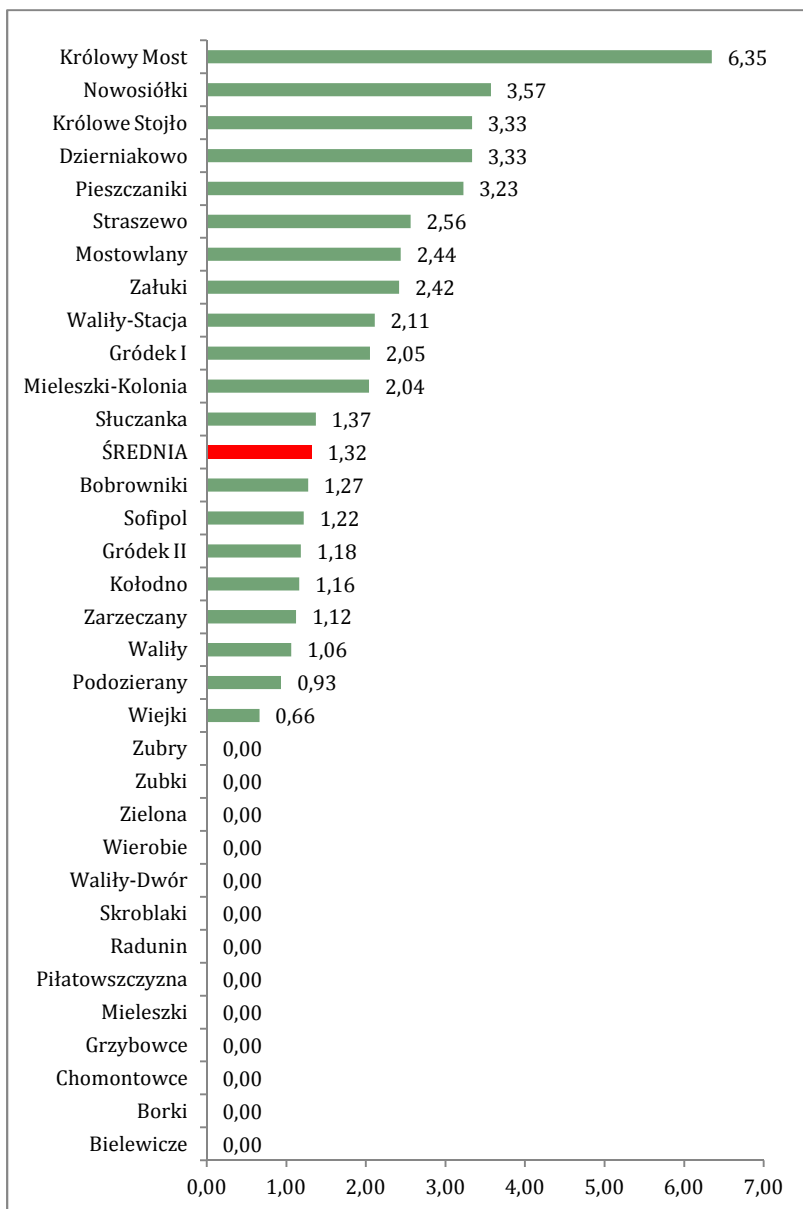
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

Rycina 21. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób

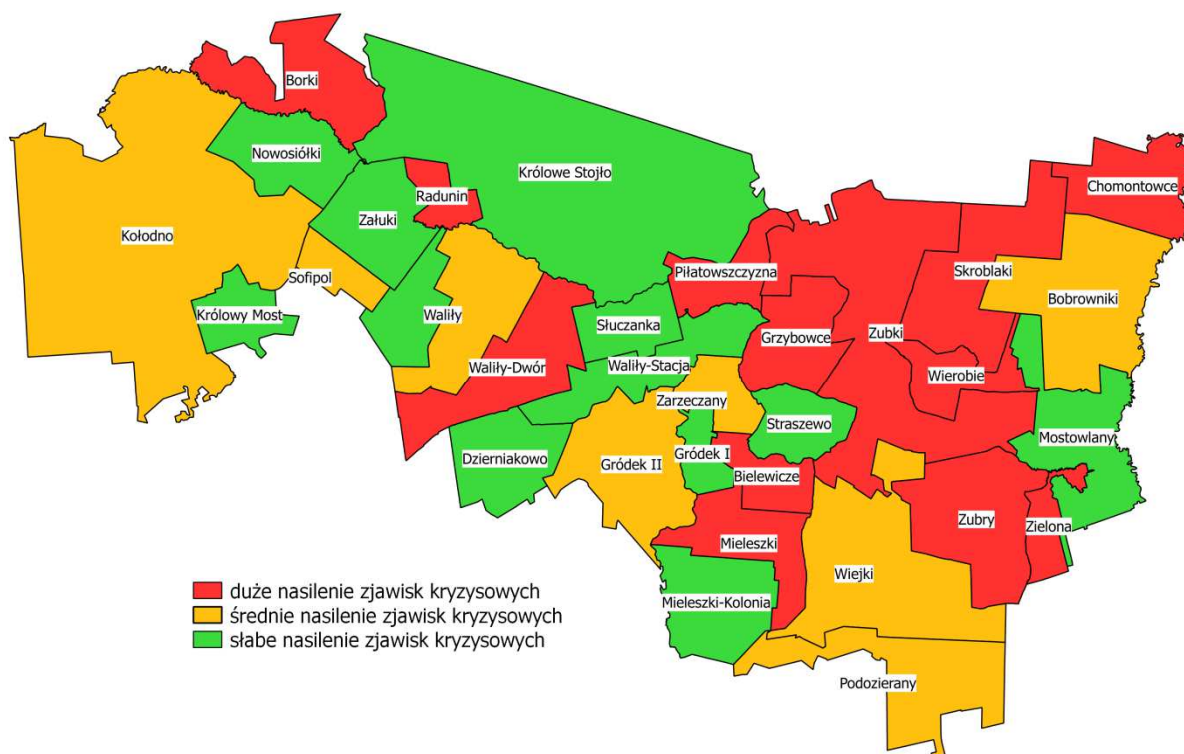
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób (W19) w gminie Gródek średnio wynosi 1,32. Największa liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób została założona w Królowym Moście. Wskaźnik ten wyniósł w tym sołectwie 6,35. Wysokie wskaźniki są również w Dzierniakowie – 3,33, Królowym Stojle gdzie wskaźnik również wyniósł 3,33, Nowosiólkach – 3,57, Pieszczanikach – 3,23 oraz w Straszewie – 2,56. W sołectwach: Zubry, Zubki, Zielona, Wierobie, Waliły-Dwór, Skroblaki, Radunin, Piłatowszczyzna, Mieszki, Grzybowce, Chomontowce, Borki i Bielewicz nie zanotowano w ciągu ostatnich 3 lat nowopowstałych firm (wykres i rycina poniżej).

Wykres 22. Liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

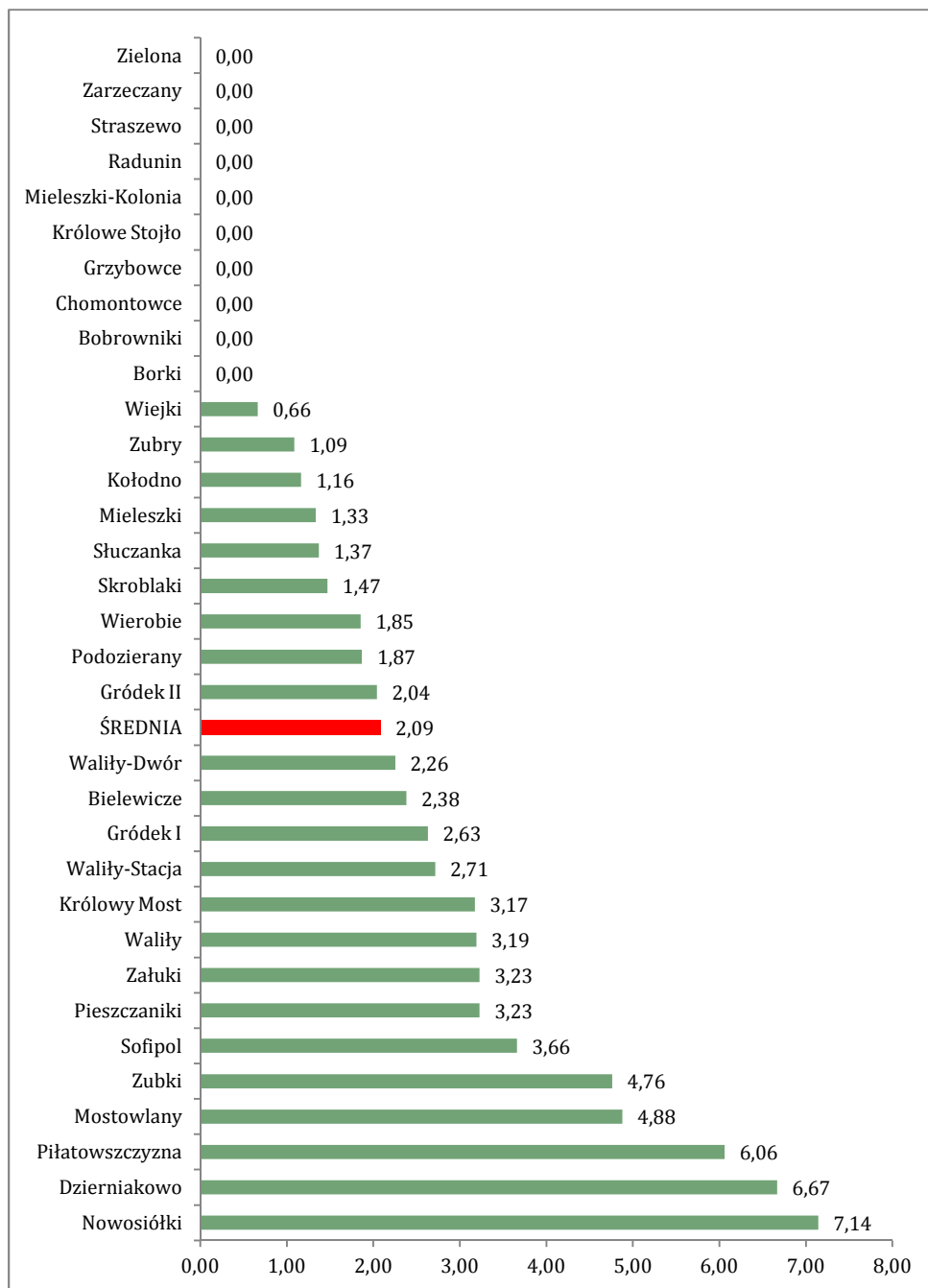
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

Rycina 22. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik – liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób

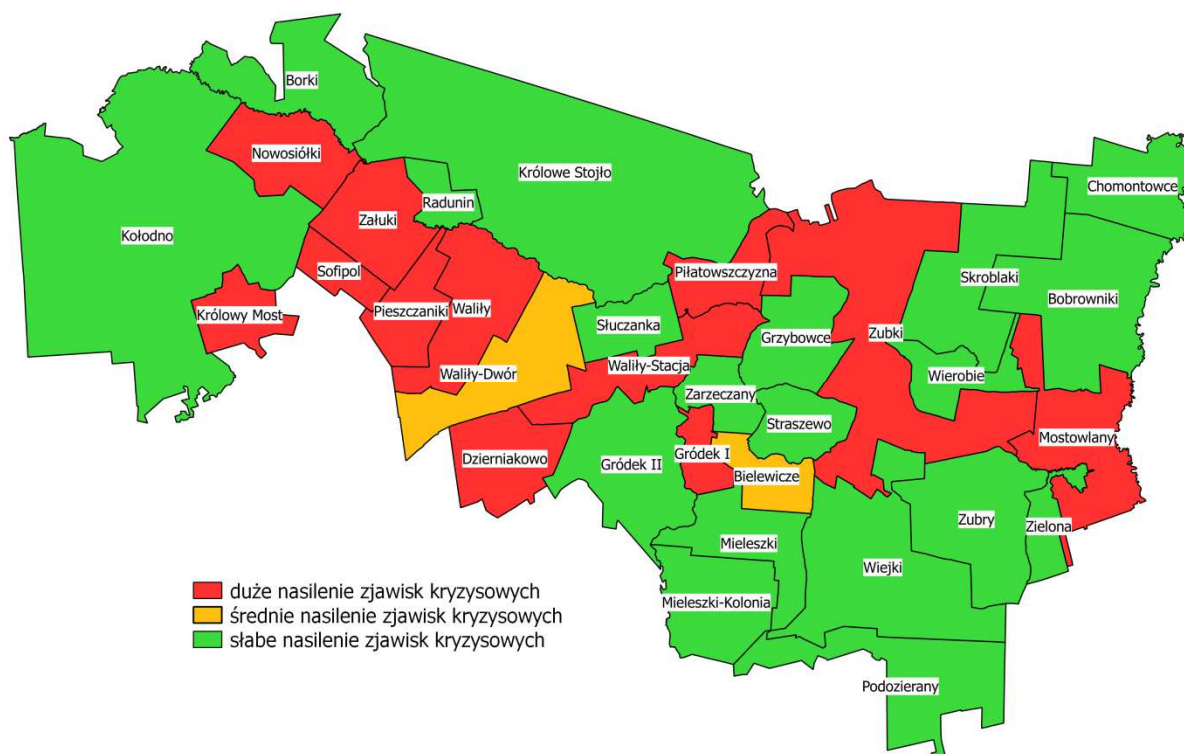
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Średnia liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach na 100 (W20) osób wynosi 2,09. Najwyższe wartości zanotowano w sołectwie Nowosiółki – 7,14, Dzierniakowo – 6,67 oraz w Piłatowszczyźnie – 6,06. Wskaźniki powyżej średniej występują również w Mostowlanach (4,88), Zubkach (4,76), Sofipolu (3,66), Pieszczanikach (3,23), Załukach (3,23), Waliłach (3,19), Królowym Moście(3,17), Waliły-Stacja (2,71), Gródek I (2,63) Bielewiczach (2,38) i Waliły-Dwór (2,26). Zróżnicowanie wartości wskaźnika w poszczególnych sołectwach Gminy przedstawia wykres i rycina poniżej.

Wykres 23. Liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach w przeliczeniu na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

Rycina 23. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach w przeliczeniu na 100 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

4.2.3 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej

Otrzymane wskaźniki w podziale na poszczególne jednostki funkcjonalno-przestrzenne porównano do średniej dla Gminy, a następnie przypisano wartości punktowe w zależności od ich odchylenia. Wartości punktowe zostały przypisane dla każdego wskaźnika, a następnie zsumowane dla poszczególnych sfer. Przyjęta punktacja:

- dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0” (kolor zielony),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy lecz o niewielkim odchyleniu przyjęto wartość „1” (kolor żółty),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy o dużym odchyleniu przyjęto wartość „2” (kolor czerwony).

Wartości wskaźników dla poszczególnych kategorii oraz wartości punktowe w sferze gospodarczej przedstawiają poniższe tabele. Średnia suma wartości punktowych

w sferze gospodarczej wynosi 4. Przyjęto za obszar zdegradowany w sferze gospodarczej jednostkę, która uzyskała co najmniej 5 punktów.

Problemy w sferze gospodarczej zdiagnozowano w 13 sołectwach – Chomontowce, Zielona, Zubry, Zubki, Wieroble, Skroblaki, Podozierany, Grzybowce, Mieleszki, Bielewicze, Piłatowszczyzna, Waliły-Dwór oraz Radunin.

Szczególne nagromadzenie zjawisk kryzysowych występuje we wschodniej oraz w południowej części gminy. Sołectwa położone na wschodzie charakteryzuje przygraniczny charakter, znaczne oddalenie od centrum gminy, utrudniona komunikacja publiczna i dostęp do usług.

Tabela 8. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (W17-W20)

Lp.	Sfera Sołectwo	gospodarcza			
		aktywność gospodarcza			
		W17	W18	W19	W20
1	Bielewicze	2,38	0,00	0,00	2,38
2	Borki	7,69	0,00	0,00	0,00
3	Bobrowniki	5,10	0,00	1,27	0,00
4	Chomontowce	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Dzierniakowo	10,00	0,00	3,33	6,67
6	Gródek I	5,64	0,77	2,05	2,63
7	Gródek II	4,41	0,43	1,18	2,04
8	Grzybowce	3,03	0,00	0,00	0,00
9	Kołodno	5,81	1,16	1,16	1,16
10	Królowe Stojło	6,67	0,00	3,33	0,00
11	Królowy Most	11,11	2,38	6,35	3,17
12	Mieleszki	2,67	0,00	0,00	1,33
13	Mieleszki-Kolonia	2,04	2,04	2,04	0,00
14	Mostowlany	4,88	0,00	2,44	4,88
15	Nowosiółki	7,14	0,00	3,57	7,14
16	Pieszczaniki	6,45	3,23	3,23	3,23
17	Piłatowszczyzna	6,06	0,00	0,00	6,06
18	Podozierany	0,93	0,00	0,93	1,87
19	Radunin	0,00	0,00	0,00	0,00
20	Skroblaki	4,41	0,00	0,00	1,47
21	Stuczanka	1,37	1,37	1,37	1,37
22	Sofipol	7,32	1,22	1,22	3,66
23	Straszewo	7,69	2,56	2,56	0,00
24	Waliły	9,57	1,06	1,06	3,19
25	Waliły-Dwór	3,76	0,00	0,00	2,26
26	Waliły-Stacja	4,68	0,60	2,11	2,71
27	Wiejki	1,99	0,66	0,66	0,66
28	Wierobie	3,70	0,00	0,00	1,85
29	Załuki	5,24	0,81	2,42	3,23
30	Zarzeczany	3,37	1,12	1,12	0,00
31	Zielona	2,56	0,00	0,00	0,00
32	Zubki	0,00	0,00	0,00	4,76
33	Zubry	1,09	0,00	0,00	1,09
	Średnia	4,51	0,59	1,32	2,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W17 - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób

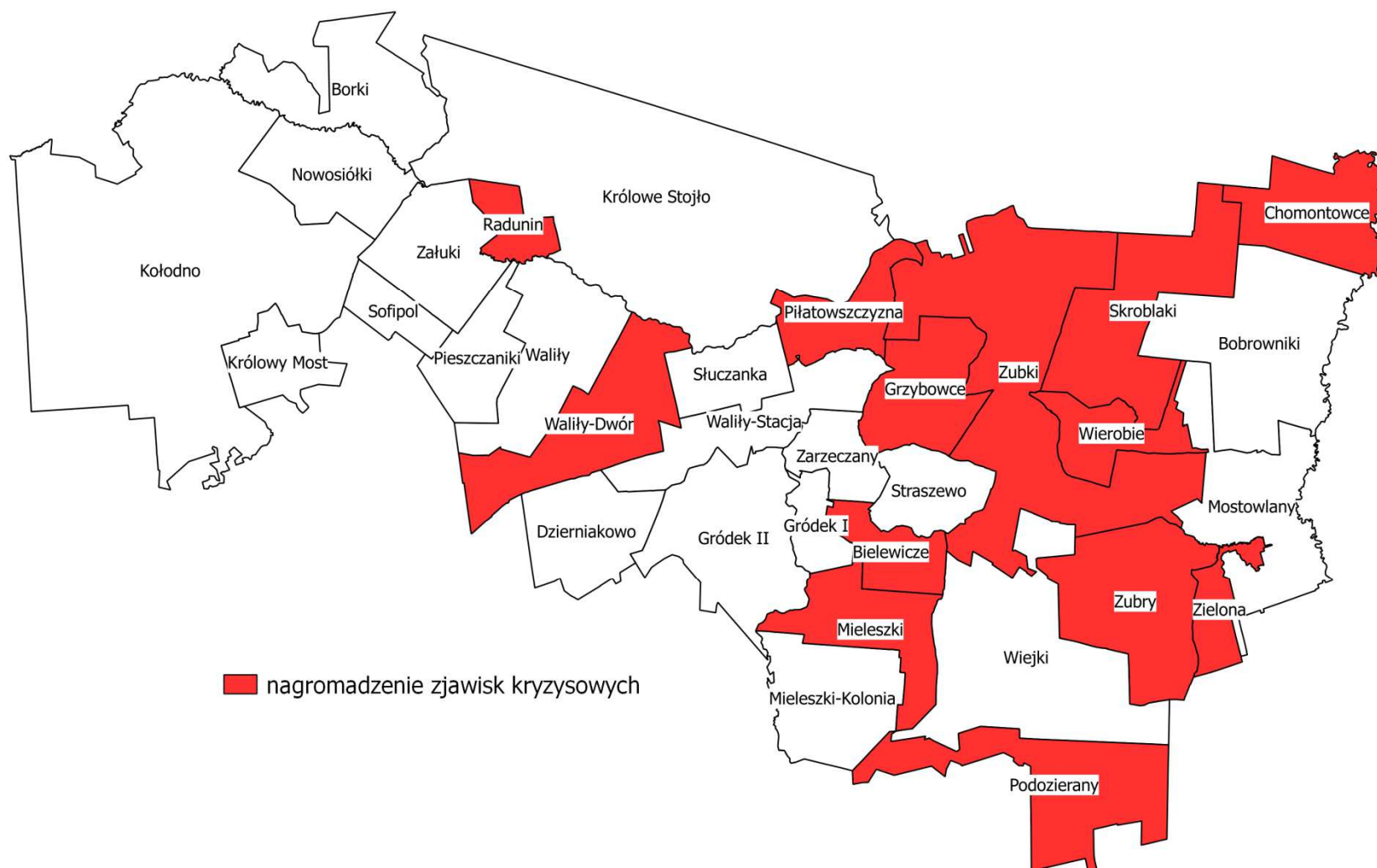
W18 - Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób

W19 - Liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób

W20 - Liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach na 100 osób

Tabela 9. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery społecznej (W17-W20)

Lp.	Sołectwo	gospodarcza					SUMA
		aktywność gospodarcza				suma	
		W17	W18	W19	W20		
1	Bielewice	2	2	2	1	7	7
2	Borki	0	2	2	0	4	4
3	Bobrowniki	0	2	1	0	3	3
4	Chomontowce	2	2	2	0	6	6
5	Dzierniakowo	0	2	0	2	4	4
6	Gródek I	0	0	0	2	2	2
7	Gródek II	1	1	1	0	3	3
8	Grzybowce	2	2	2	0	6	6
9	Kołodno	0	0	1	0	1	1
10	Królowe Stojło	0	2	0	0	2	2
11	Królowy Most	0	0	0	2	2	2
12	Mieleszki	2	2	2	0	6	6
13	Mieleszki-Kolonia	2	0	0	0	2	2
14	Mostowlany	0	2	0	2	4	4
15	Nowosiółki	0	2	0	2	4	4
16	Pieszczaniki	0	0	0	2	2	2
17	Piłatowszczyzna	0	2	2	2	6	6
18	Podozierany	2	2	1	0	5	5
19	Radunin	2	2	2	0	6	6
20	Skroblaki	1	2	2	0	5	5
21	Słuczanka	2	0	0	0	2	2
22	Sofipol	0	0	1	2	3	3
23	Straszewo	0	0	0	0	0	0
24	Waliby	0	0	1	2	3	3
25	Waliby-Dwór	1	2	2	1	6	6
26	Waliby-Stacja	0	0	0	2	2	2
27	Wiejki	2	0	1	0	3	3
28	Wierobie	1	2	2	0	5	5
29	Załuکی	0	0	0	2	2	2
30	Zarzecznany	2	0	1	0	3	3
31	Zielona	2	2	2	0	6	6
32	Zubki	2	2	2	2	8	8
33	Zubry	2	2	2	0	6	6
Średnia		0,91	1,18	1,03	0,79	3,91	4

Rycina 24. Obszary koncentracji zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

4.3 Sfera środowiskowa

4.3.1 Stan środowiska

Gmina Gródek w większości pokryta jest obszarami chronionymi w związku z tym stopień przekształcenia środowiska nie jest wysoki. Źródła zanieczyszczenia stanowi głównie działalność ludzka w największych jednostkach osadniczych gminy związana z mieszkalnictwem, transportem, rolnictwem czy ruchem turystycznym.

Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska w gminie jest brak pełnego skanalizowania oraz brak oczyszczalni ścieków. Do takich zagrożeń może należeć intensywne stosowanie nawozów sztucznych w rolnictwie czy nieprawidłowa utylizacja odpadów niebezpiecznych⁴. W przypadku zanieczyszczenia powietrza, głównym źródłem jest emisja antropogeniczna. Wyniki badań Państwowego Monitoringu Środowiska obrazują średnie roczne stężenia zanieczyszczeń w większych miastach województwa podlaskiego. Stężenia zanieczyszczeń gazowych SO₂ i NO₂ utrzymywały się na niskim poziomie nie przekraczającym norm dopuszczalnych. Stężenia pyłu zawieszonego spadły, choć nadal utrzymują się na wysokim poziomie, zbliżonym do określonych norm. Pod względem średniego rocznego stężenia pyłu PM₁₀, województwo podlaskie należy do najczystszych za wyjątkiem dwóch obszarów, wśród których znajduje się najbliższe miasto Białystok⁵. Na terenie gminy występuje emisja niska pochodząca z palenisk domowych oraz emisja komunikacyjna związana z ruchem transportowym. Problemy związane z hałasem występują lokalnie w związku z przemysłem i komunikacją w najgęściej zaludnionych miejscowościach: Gródek, Waliły, Zarzeczany.

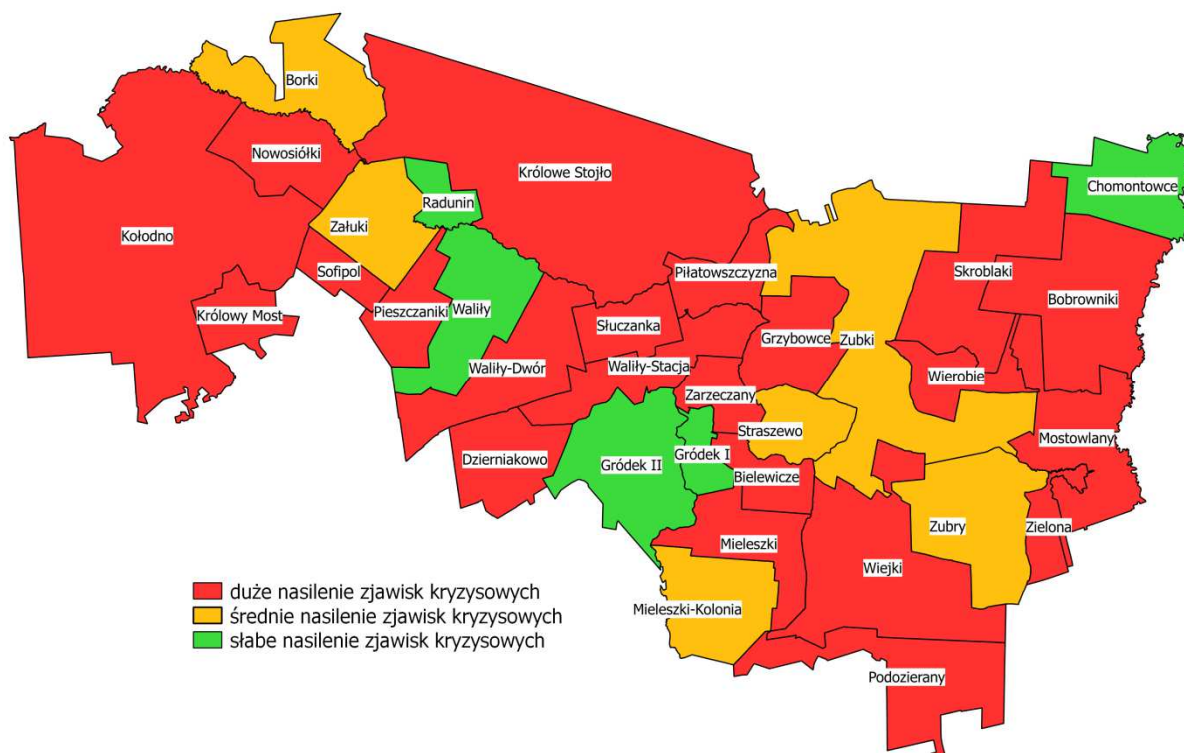
Procent powierzchni terenów zielonych (Bz) (W21) w gminie jest stosunkowo niewielki i średnio wynosi 0,06. Wiele sołectw jest pozbawionych jakichkolwiek terenów zielonych. Stosunkowo najwyższy odsetek terenów zielonych posiada obszar Gródek I (0,83) i Gródek II (0,17), a także Radunin (0,16), Chomontowce (0,14), Waliły (0,07), Słuczanka (0,06). Pozostałe obszary charakteryzują się niższym odsetkiem terenów zielonych w stosunku do średniej Gminy. Rozkład przestrzenny wskaźnika

⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

⁵ http://www.gios.gov.pl/stansrodowiska/gios/pokaz_artykul/pl/front/raport_regionalny/podlaskie

przedstawia poniższa rycina. Brak miejsc odpoczynku czy też spotkań, jakimi są tereny zielone negatywnie wpływa na wizerunek gminy oraz na jakość życia mieszkańców.

Rycina 25. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik – % powierzchni terenów zielonych (Bz)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

4.3.2 Ochrona środowiska

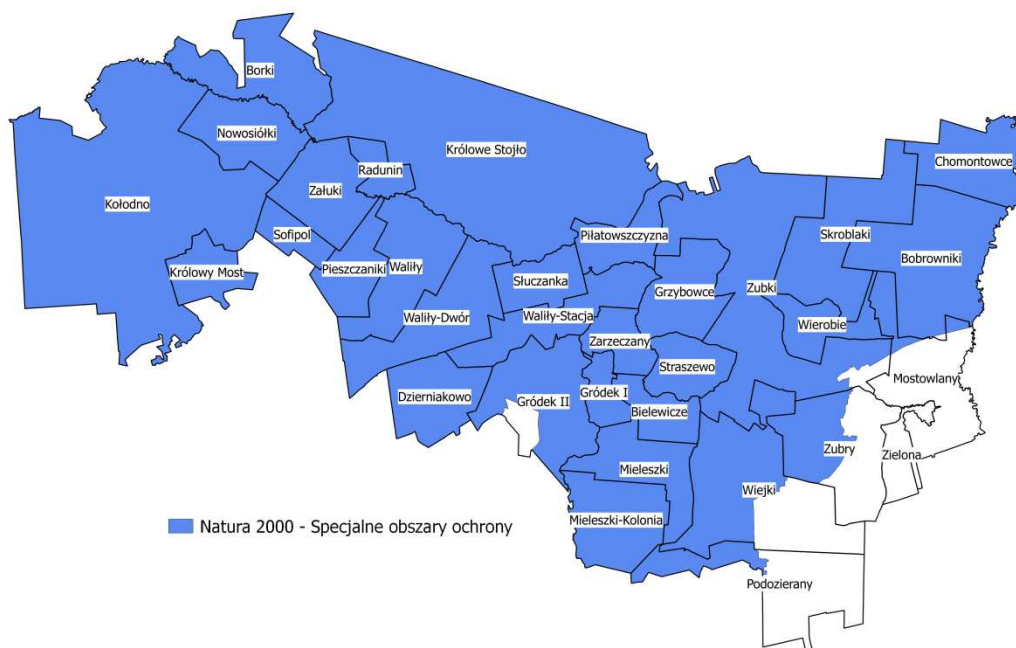
Wskaźnik (W22) % powierzchni obszarów chronionych wskazuje iż średnio w Gminie Gródek 87,88% powierzchni pokrywają różne formy ochrony przyrody. Niemal wszystkie obszary w 100% pokrywają obszary chronione. Sołectwa Wiejki i Mostowlany chronione są częściowo. W przypadku sołectwa Podozierany, Zubry i Zielona odsetek terenów objętych ochroną wynosi 0%.

Cały obszar gminy jest objęty różnymi formami ochrony przyrody. Na terenie gminy znajduje się m.in. obszar Natura2000 – obszar ptasi i ostoja siedliskowa. Formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie Gminy Gródek:

- Natura 2000 - Obszary Siedliskowe – Ostoja Knyszyńska

Ostoja zajmuje powierzchnię niemal całej Gminy, wyłączając południowo-wschodni fragment obszaru. Kompleks obejmuje Puszcę Knyszyńską z licznymi fragmentami lasów o naturalnym charakterze. Charakterystyczne dla tej formy są

źródła w postaci wpływających źródeł, młak i wysięków, co sprzyja powstawaniu terenów podmokłych i torfowisk. Puszcę porastają drzewostany iglaste, w przeważającej części bory mieszane: grądy, olsy, sosnowo-brzozowe lasy bagienne, łągi olchowe i jesionowe. Jednym z nielicznych zachowanych oligotroficznymi jezior jest Jezioro Wiejki. Na terenie ostoi stwierdzono 12 rodzajów siedlisk przyrodniczych cennych z punktu widzenia Europy m.in. bory i lasy bagienne, łąki użytkowane ekstensywnie i torfowiska wysokie, flora z istotnym udziałem gatunków borealnych i górskich. Występuje tu 6 gatunków roślin cennych dla ochrony przyrody w Europie. Wśród tych ostatnich jest m.in. rzepik szczeciniasty, dla którego Ostoja Knyszyńska jest jednym z najważniejszych miejsc występowania w Polsce. Faunę puszczy reprezentują m.in. duże drapieżniki - wilk i ryś. Na terenie ostoi występuje jedno z pięciu wolnożyjących stad żubra w Polsce. Puszcza jest ostoją 43 gatunków zwierząt cennych dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy. Obszar ten jest również ważną ostoją ptasią o randze europejskiej. Szczególnie duże znaczenie Ostoja Knyszyńska pełni dla włośчатки, jarzabka i dzięcioła trójpalczastego, których populacje są tu bardzo duże, a także dla orlika krzykliwego, dzięcioła biało-grzbietego, muchołówki białoszyjej, muchołówki małej i trzmielojada. Ostoja jest również jedynym w Polsce znanym stanowiskiem motyla - modraszka eroides.⁶

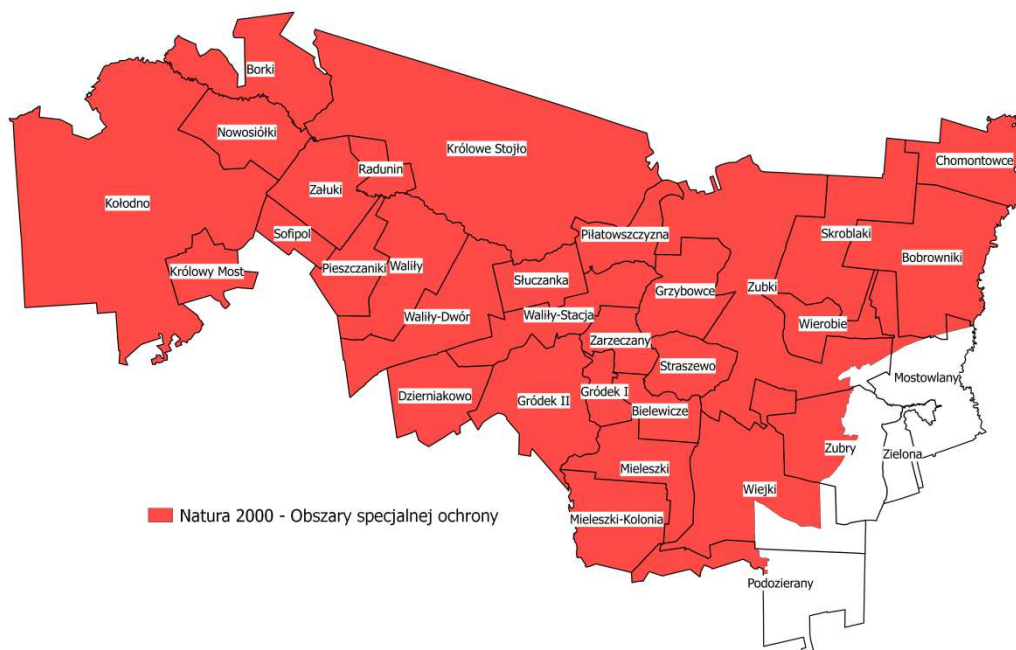
Rycina 26. Obszar NATURA2000 SOO na terenie gminy Gródek

⁶ http://ine.eko.org.pl/index_areas.php?rek=336

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoserwis.gdoś

- Natura 2000 - Obszary ptasie - Puszcza Knyszyńska⁷

Na terenie Gminy Gródek granica Puszczy Knyszyńskiej w większości pokrywa się z granicą Ostoi Knyszyńskiej. Puszcza ta choć mocno rozczłonkowana, to w większości zachowała naturalny charakter. Siedliska są mocno zróżnicowane, co wpływa na bogatą ornitofaunę tego terenu. Puszcza Knyszyńska uznawana jest za ostoję ptasią o randze europejskiej ze względu na występowanie co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, a 14 z nich znalazło się również w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt⁸. Ostoja zasiedlana jest przynajmniej przez 1% krajowej populacji takich gatunków ptaków jak: błotniak łąkowy, błotniak zbożowy, trzmielojad, orlik krzykliwy, gadożer, bocian czarny, cietrzew zwyczajny, bekas dubelt, dzięcioł biało brzbiety, dzięcioł trójpalczasty, puchacz zwyczajny, włośchatka zwyczajna, sowa błotna, kraska zwyczajna.

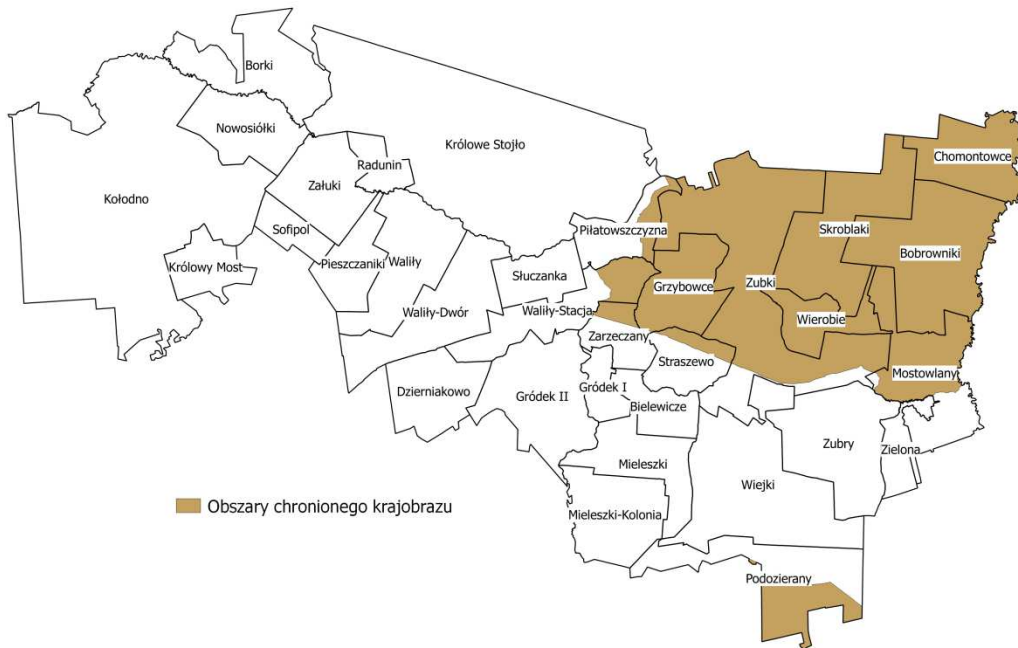
Rycina 27. Obszar NATURA2000 OSO na terenie gminy Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoserwis.gdoś

- Obszary Chronionego Krajobrazu - Wzgórze Sokólskie
- Obszary Chronionego Krajobrazu - Dolina Narwi

⁷ <http://www.zielonewrota.pl/index.php?art=200&p=10&k=2&w=5&lv=2>

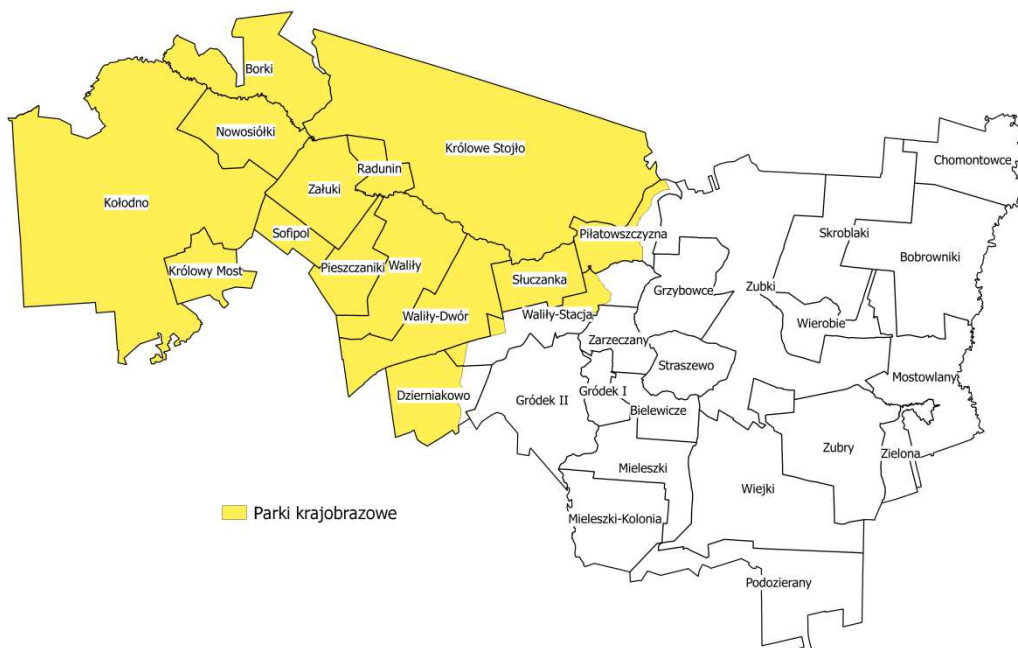
⁸ <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=30>

Rycina 28. Obszary chronionego krajobrazu na terenie gminy Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoserwis.gdoś

- Parki krajobrazowe - Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. profesora Witolda Sławińskiego

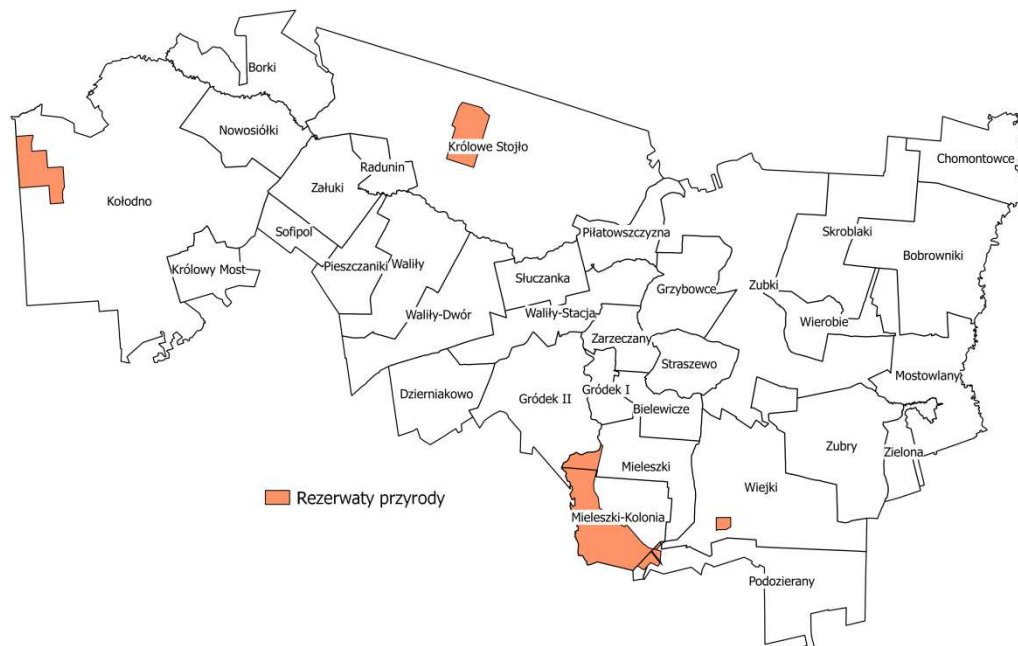

Rycina 29. Parki krajobrazowe na terenie gminy Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoserwis.gdoś

- Rezerwat przyrody - Las Cieliczański
- Rezerwat przyrody- Chomontowszczyzna

- Rezerwat przyrody- Rabinówka
- Rezerwat przyrody - Jezioro Wiejki

Rycina 30. Rezerваты przyrody na terenie gminy Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoserwis.gdoś

Ponadto na obszarze Gminy oznaczono 23 pomniki przyrody: 22 dotyczą drzew, a jeden stanowi głąz położony we wsi Waliby.

4.3.3 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej

Otrzymane wskaźniki w podziale na poszczególne jednostki funkcjonalno-przestrzenne porównano do średniej dla Gminy, a następnie przypisano wartości punktowe w zależności od ich odchylenia. Wartości punktowe zostały przypisane dla każdego wskaźnika, a następnie zsumowane dla poszczególnych sfer. Przyjęta punktacja:

- dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0” (kolor zielony),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy lecz o niewielkim odchyleniu przyjęto wartość „1” (kolor żółty),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy o dużym odchyleniu przyjęto wartość „2” (kolor czerwony).

Wartości wskaźników dla poszczególnych kategorii oraz wartości punktowe w sferze środowiskowej przedstawiają poniższe tabele. Średnia suma wartości punktowych w sferze środowiskowej wynosi 2. Przyjęto za obszar zdegradowany w sferze środowiskowej jednostkę, która uzyskała co najmniej 3 punkty.

Nagromadzenie zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej ma miejsce w zaledwie kilku sołectwach znajdujących się w południowo wschodniej części gminy. Są to sołectwa: Podozierany, Wiejki, Zubry, Zielona oraz Mostowlany.

Tabela 10. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery środowiskowej (W21-W22)

Lp.	Sołectwo	Środowiskowa ochrona środowiska	
		W21	W22
		1	Bielewicz
2	Borki	0,05	100,00
3	Bobrowniki	0,00	100,00
4	Chomontowce	0,14	100,00
5	Dzierniakowo	0,00	100,00
6	Gródek I	0,83	100,00
7	Gródek II	0,17	100,00
8	Grzybowce	0,00	100,00
9	Kołodno	0,00	100,00
10	Królowe Stojło	0,00	100,00
11	Królowy Most	0,00	100,00
12	Mieleszki	0,00	100,00
13	Mieleszki-Kolonia	0,03	100,00
14	Mostowlany	0,00	60,00
15	Nowosiółki	0,00	100,00
16	Pieszczaniki	0,00	100,00
17	Piłatowszczyzna	0,00	100,00
18	Podozierany	0,00	0,00
19	Radunin	0,16	100,00
20	Skroblaki	0,00	100,00
21	Słuczanka	0,06	100,00
22	Sofipol	0,00	100,00
23	Straszewo	0,05	100,00
24	Waliły	0,07	100,00
25	Waliły-Dwór	0,00	100,00
26	Waliły-Stacja	0,00	100,00
27	Wiejki	0,01	40,00
28	Wierobie	0,00	100,00
29	Załuki	0,05	100,00
30	Zarzeczany	0,00	100,00
31	Zielona	0,00	0,00
32	Zubki	0,03	100,00
33	Zubry	0,03	0,00
Średnia		0,05	87,88

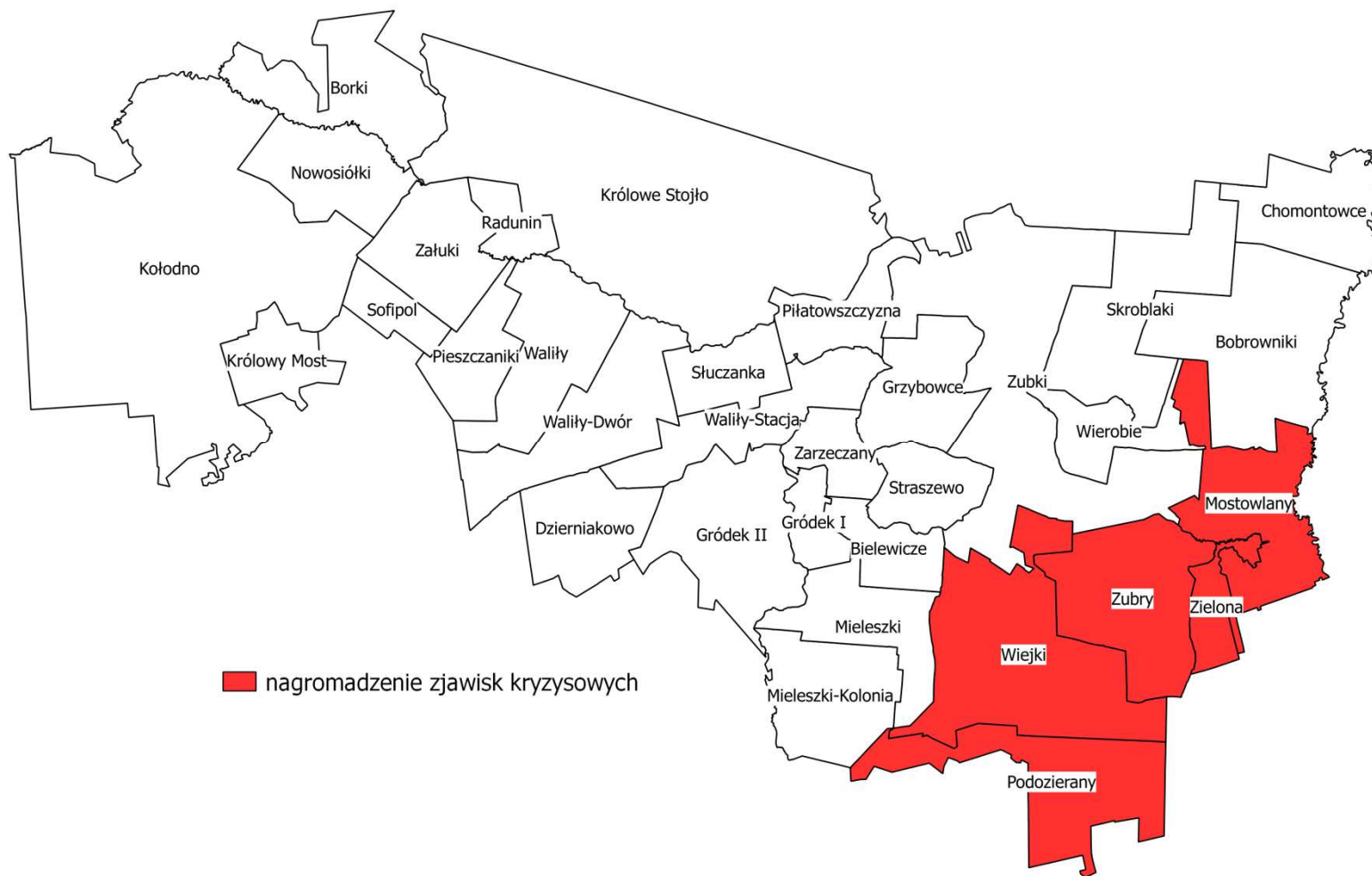
Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W21 - % powierzchni terenów zielonych (Bz)

W22 - %powierzchni obszarów chronionych

Tabela 11. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery środowiskowej (W21-W22)

Sfera		środowiskowa			
Lp.	Sołectwo	ochrona środowiska			SUMA
		W21	W22	suma	
1	Bielewicze	2	0	2	2
2	Borki	1	0	1	1
3	Bobrowniki	2	0	2	2
4	Chomontowce	0	0	0	0
5	Dzierniakowo	2	0	2	2
6	Gródek I	0	0	0	0
7	Gródek II	0	0	0	0
8	Grzybowce	2	0	2	2
9	Kołodno	2	0	2	2
10	Królowe Stożło	2	0	2	2
11	Królowy Most	2	0	2	2
12	Mieleszki	2	0	2	2
13	Mieleszki-Kolonia	1	0	1	1
14	Mostowlany	2	1	3	3
15	Nowosiółki	2	0	2	2
16	Pieszczaniki	2	0	2	2
17	Piłatowszczyzna	2	0	2	2
18	Podozierany	2	2	4	4
19	Radunin	0	0	0	0
20	Skroblaki	2	0	2	2
21	Słuczanka	2	0	2	2
22	Sofiopol	2	0	2	2
23	Straszewo	1	0	1	1
24	Waliły	0	0	0	0
25	Waliły-Dwór	2	0	2	2
26	Waliły-Stacja	2	0	2	2
27	Wiejki	2	1	3	4
28	Wierobie	2	0	2	2
29	Załuki	1	0	1	1
30	Zarzeczany	2	0	2	2
31	Zielona	2	1	3	4
32	Zubki	1	0	1	1
33	Zubry	1	1	2	3
Średnia		1,52	0,18	1,70	2

Rycina 31. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej

Źródło: opracowanie własne

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

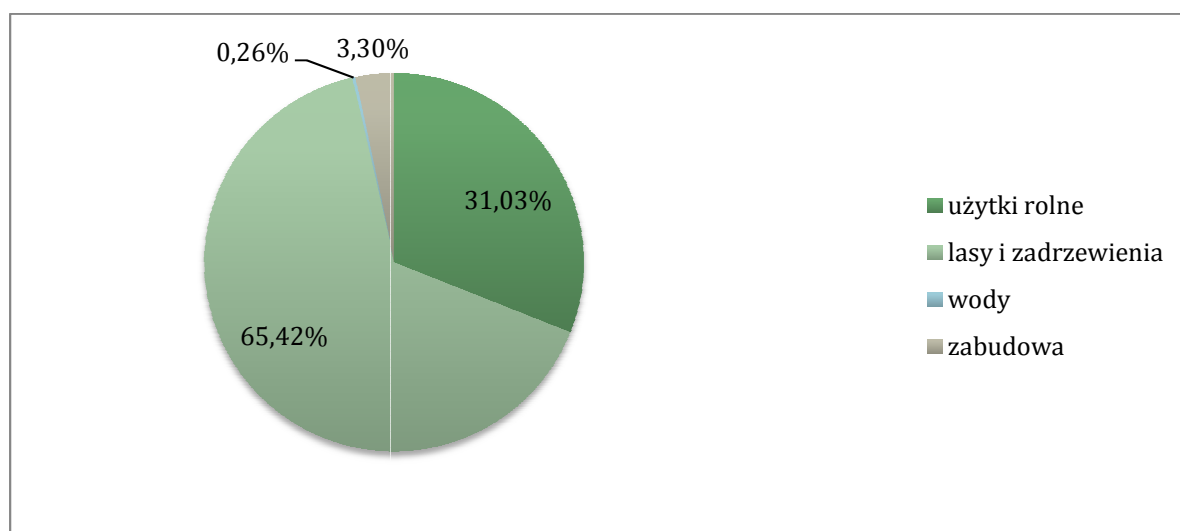
UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

4.4 Sfera przestrzenno – funkcjonalna

4.4.1 Struktura użytkowania gruntów

W Gminie Gródek przeważają lasy i zadrzewienia. Według danych GUS przedstawionych na wykresie poniżej, zajmują one 65,42 % jej powierzchni. Gmina ma charakter rolniczy, prawie 1/3 jej obszaru stanowią użytki rolne (31,03%). Niewielką część powierzchni (3,30%) zajmują zabudowania oraz wody (0,26%).

Wykres 24. Formy użytkowania terenu w gminie Gródek

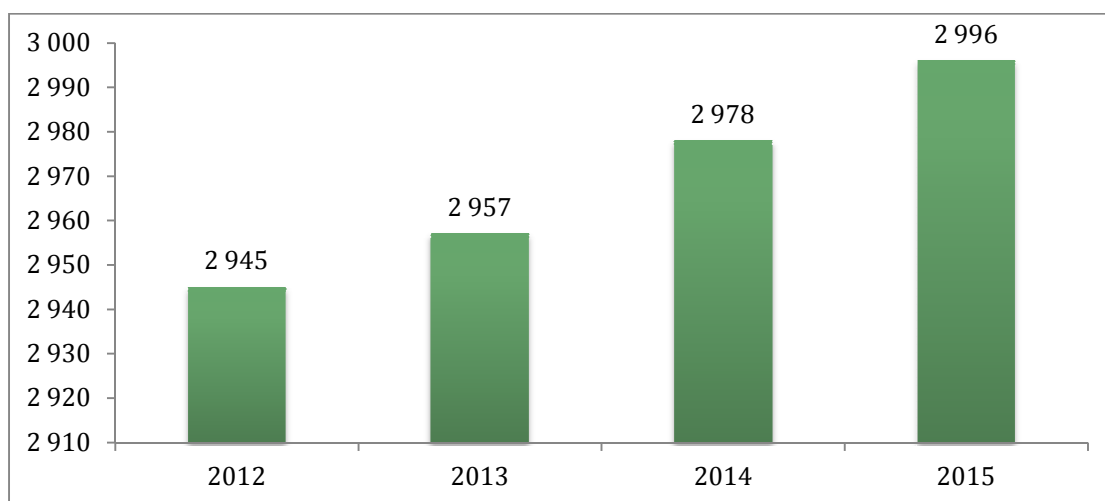
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Zabudowa w gminie Gródek rozmieszczona jest nierównomiernie. Największą gęstością zabudowy charakteryzuje się samo centrum gminy w miejscowości Gródek oraz okolice miejscowości Waliły-Stacja. Koncentracja zabudowy ma miejsce pomiędzy ulicami Rzemieślniczą na zachodzie, a Zarzeczańską na wschodzie. Od północy obszar najgęstszej zabudowy ograniczony jest drogą krajową nr 65. Pozostałe skupiska zabudowy znajdują się w centrach sołectw. Wiele z nich ma układ typowej wsi ulicówki. Są to wsie, które charakteryzują się obecnością budynków po jednej lub dwóch stronach drogi. Część zabudowy gminy umiejscowiona jest wzdłuż rzeki Supraśl oraz Kołodziejanki na wschodzie. Część sołectw takich jak Królowe Stojo oraz Kołodno położone są nad rzeką Płoska na zachodzie gminy. Wiele domostw położonych jest z dala od głównej drogi, którą jest DK 65. Taki rozkład zabudowy negatywnie wpływa na rozwój sieci drogowej, kanalizacyjnej oraz wodociągowej. Nie bez znaczenia jest

również sieć komunikacyjna. Poprzez znaczne rozproszenie zabudowy, pojawiają się trudności w obsłudze komunikacji publicznej poszczególnych sołectw oraz utrzymaniem odpowiedniego stanu technicznego dróg. Ponadto podłączenie każdego obszaru zabudowanego do sieci kanalizacyjnej czy wodociągowej nie zawsze jest racjonalne finansowo oraz realne z punktu widzenia funkcjonalności tej infrastruktury na słabo zaludnionym obszarze.

4.4.2 Zasoby mieszkaniowe

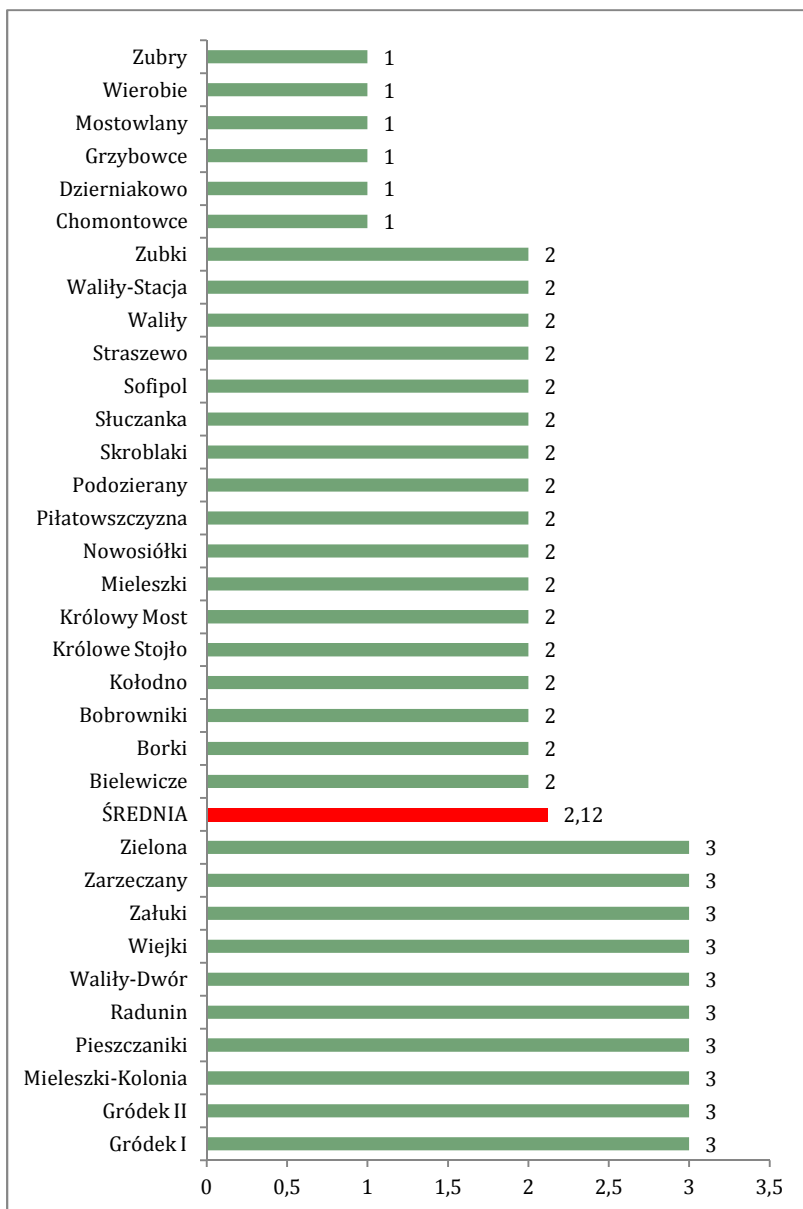
Analizując zmiany w liczbie mieszkań oraz ich powierzchni użytkowej na przełomie lat 2012-2015, zauważyć można tendencję wzrostową w stosunku do liczby mieszkań, a co za tym idzie powierzchni użytkowej. Na początku analizowanego okresu w 2012 r. w gminie Gródek w zasobach mieszkaniowych znajdowało się 2945 mieszkań, w 2015 r. liczba ta wynosiła 2996, co daje wzrost o 51 mieszkań w ciągu 4 lat (wykres 24).

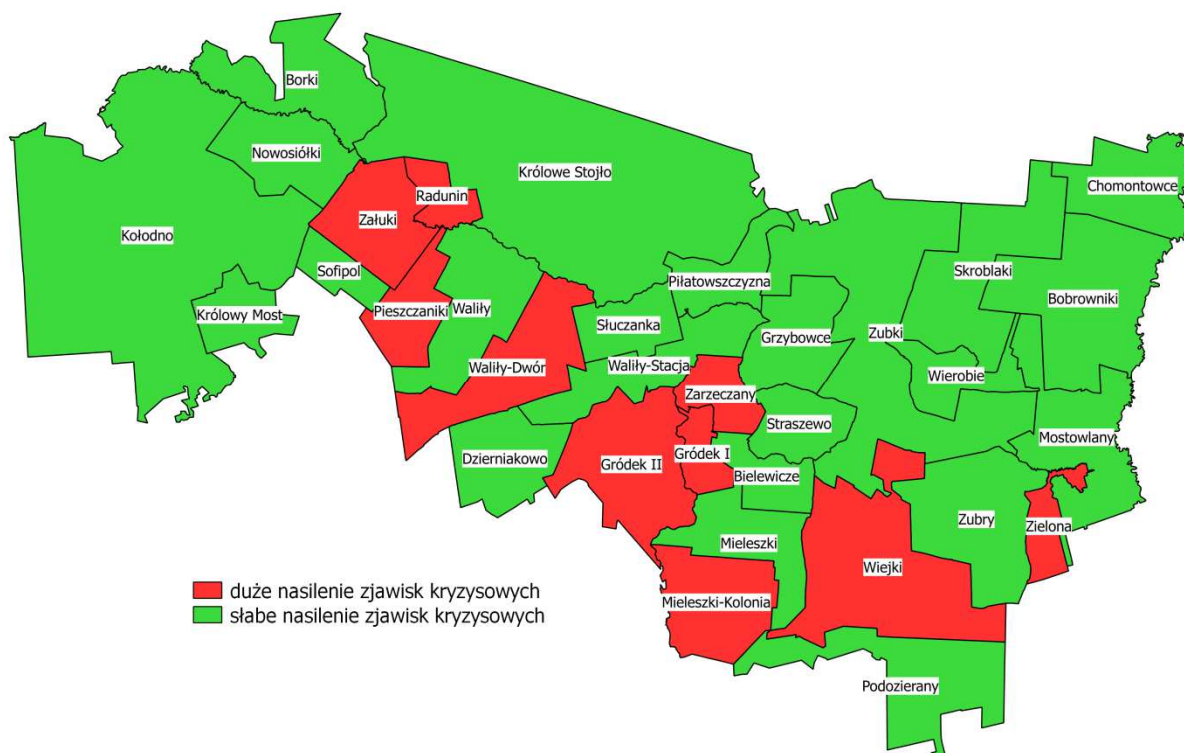
Wykres 25. Zasoby mieszkaniowe gminy Gródek w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Średnia liczba osób zamieszkująca w mieszkaniu w 2015 r. (W23) w gminie Gródek wynosiła 2,12. Wyższym wskaźnikiem wynoszącym 3 osoby charakteryzowały się sołectwa: Zielona, Zarzeczany, Załuki, Wiejki, Wały-Dwór, Radunin, Pieszczaniki, Mieszki-Kolonia, Gródek II i Gródek I.

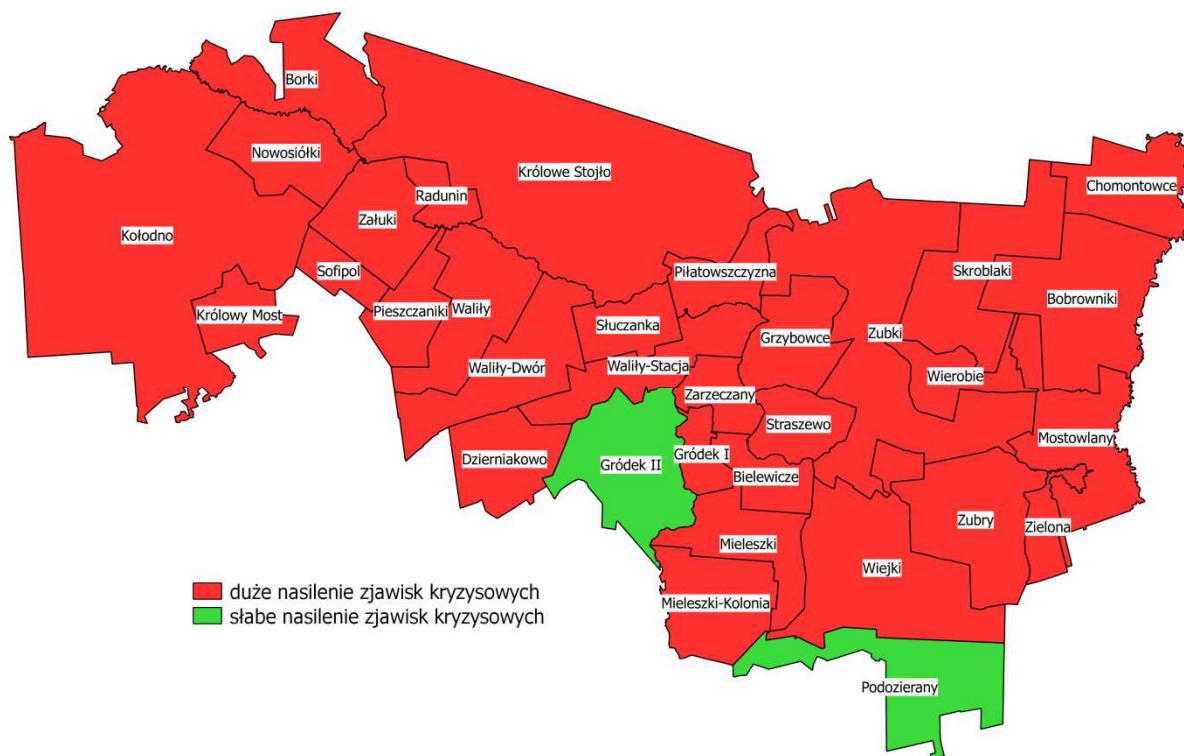

Wykres 26. Średnia liczba osób zamieszkująca w mieszkaniu w podziale na sołectwa w gminie Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

Rycina 32. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - średnia liczba osób zamieszkująca w mieszkaniu
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

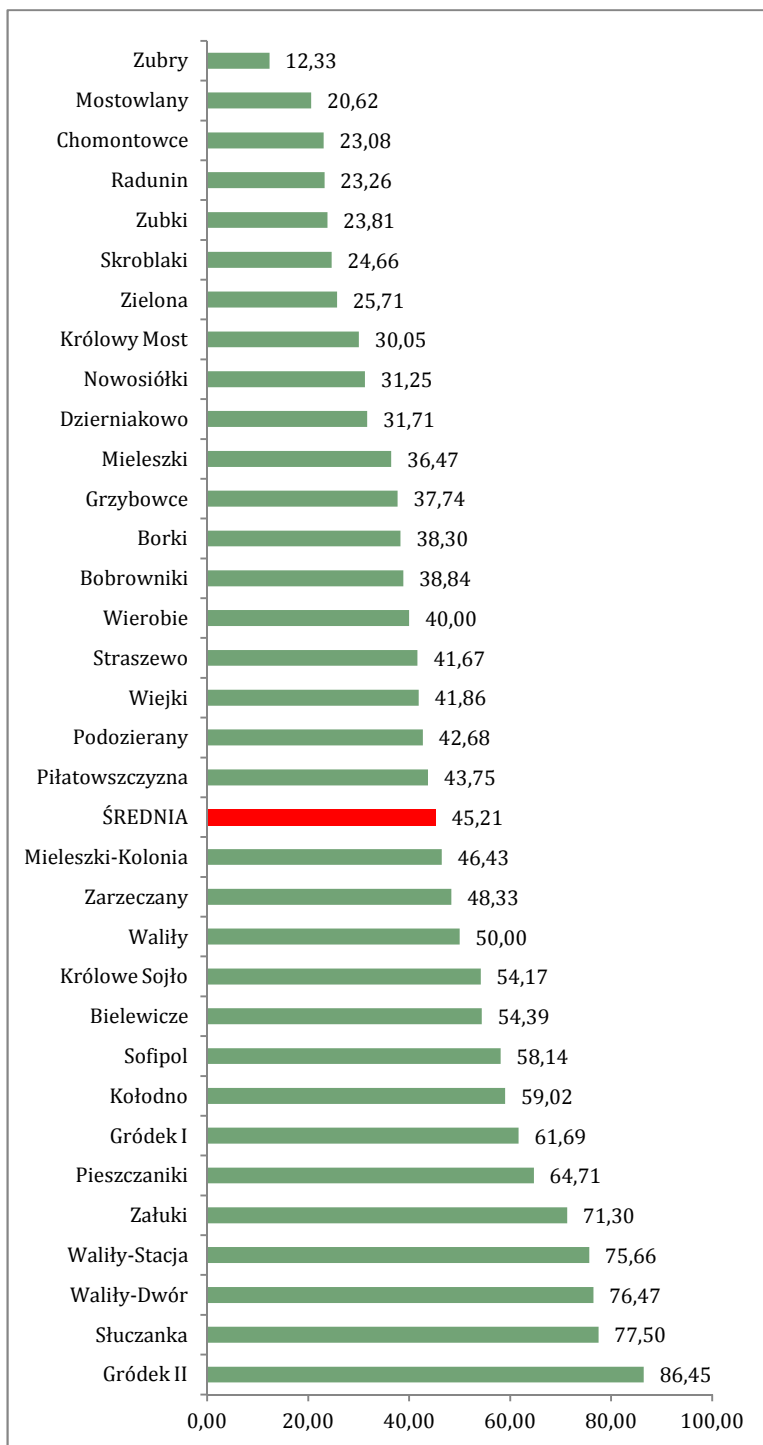
Liczba lokali socjalnych na 100 osób (W24) w gminie jest niewielka i wynosi zaledwie 7. Daje to wynik wynoszący średnio 0,12 mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców gminy. Jest to średnia wyższa niż średnia dla powiatu wynosząca 0,07 mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców. Najwyższy wynik wykazano dla województwa podlaskiego, który wynosi 0,16 mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców. W sołectwie Gródek II znajdują się trzy lokale socjalne, a w Podozieranach cztery. Sytuację przedstawia rycina poniżej.

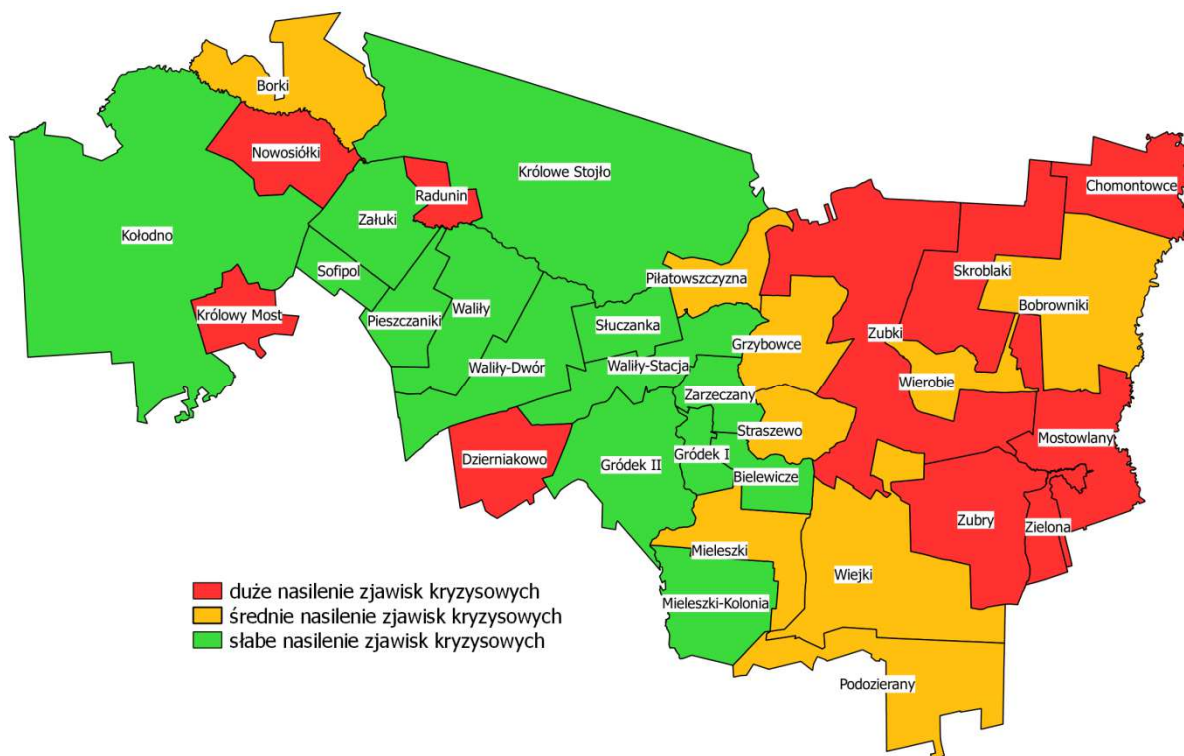
Rycina 33. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba lokali socjalnych na 100 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Udział budynków zamieszkałych do wszystkich budynków (W25) w gminie Gródek wynosi średnio 45,21%. Najwyższy stopień wykorzystania budynków mieszkalnych ma miejsce w sołectwie Gródek II, gdzie 86,45% wszystkich budynków mieszkalnych są zamieszkałe. Wysoki odsetek powyżej 70% charakteryzuje sołectwa Słuczanka, Waliły-Dwór, Waliły-Stacja, Załuki. Negatywnym zjawiskiem są niszczące, nieużytkowane obiekty mieszkalne, świadczące również o wyludnianiu i braku zainteresowania przez potencjalnych mieszkańców. Obszary, gdzie wykorzystanie budynków mieszkalnych jest najniższe dotyczy aż 19 sołectw. W przypadku sołectwa Zubry zaledwie 12,33% budynków należy do zamieszkałych, co jest wartością bardzo niską. Udział poniżej 30% dotyczy sołectw: Mostowlany, Chomontowce, Radunin, Zubki, Skroblaki i Zielona. Przestrzenny rozkład powyższego wskaźnika wyraźnie wyznacza sołectwa położone we wschodniej części Gminy jako charakteryzujące się niskim stopniem zamieszkania budynków mieszkalnych, co może wskazywać na wyludnianie się obszaru. Poniższa tabela i rycina przedstawiają opisaną sytuację.

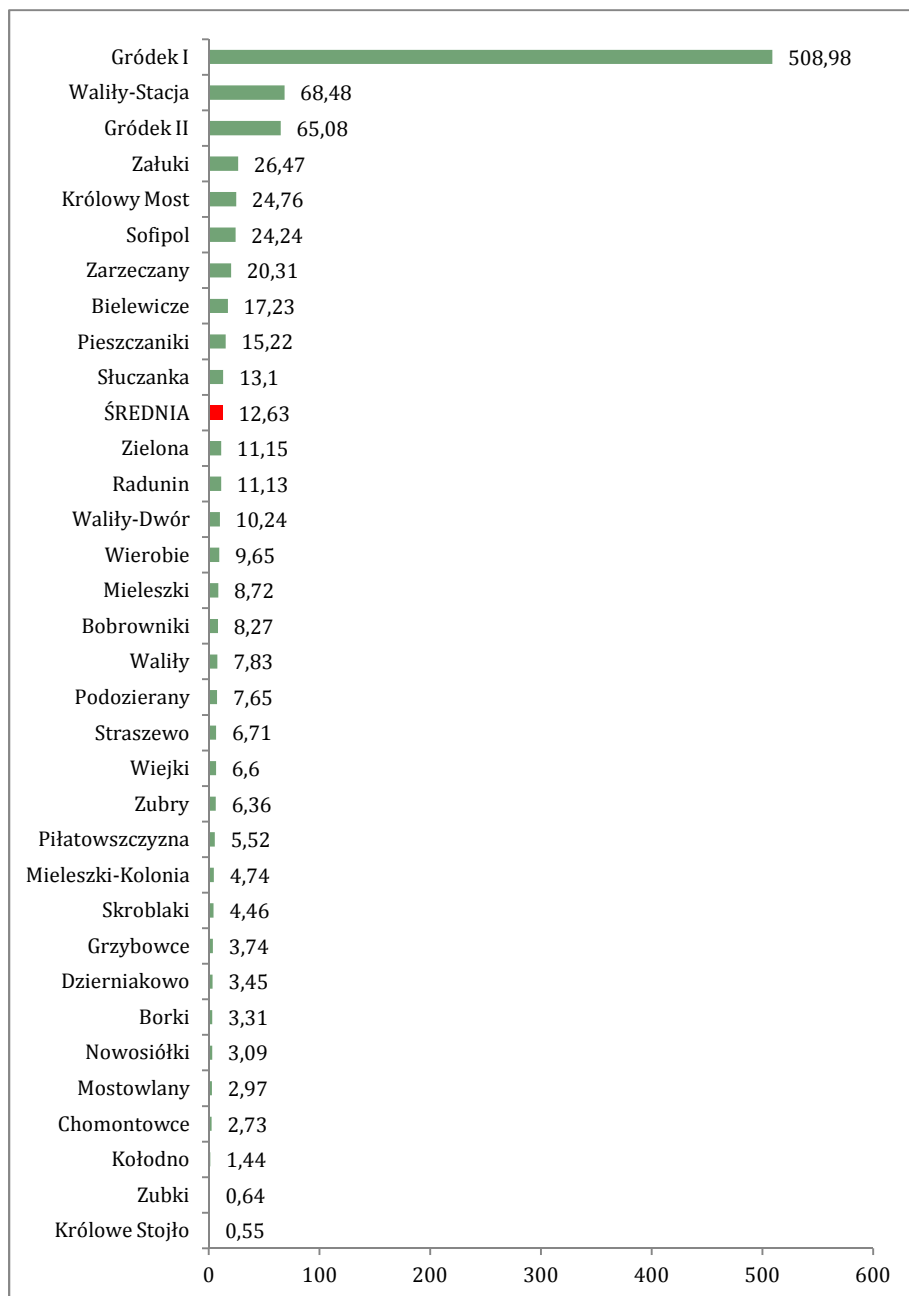
Wykres 27. Udział budynków zamieszkałych do wszystkich [%] w podziale na sołectwa w gminie Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

Rycina 34. Udział budynków zamieszkałych do wszystkich [%] w podziale na sołectwa w Gminie Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

4.4.3 Dostępność usług

Wskaźnik (W26) charakteryzujący gęstość zaludnienia zdaje się być najistotniejszy w przypadku Gminy Gródek. Wskaźnik ten jest mocno zróżnicowany i w dużym stopniu warunkuje rozwój poszczególnych sołectw. Najwyższe wartości charakteryzują sołectwa Gródek I (508,98 os./km²), Wąliły-Stacja (68,48 os./km²) i Gródek II (65,08 os./km²). Pozostałe obszary wyróżniają się dużo słabszym zaludnieniem spowodowanym głównie wysokim udziałem lasów w powierzchni terenu. Średnia gęstość zaludnienia w Gminie Gródek wynosi 12,63 os./km²). Rozkład wartości wskaźnika przedstawia wykres poniżej.

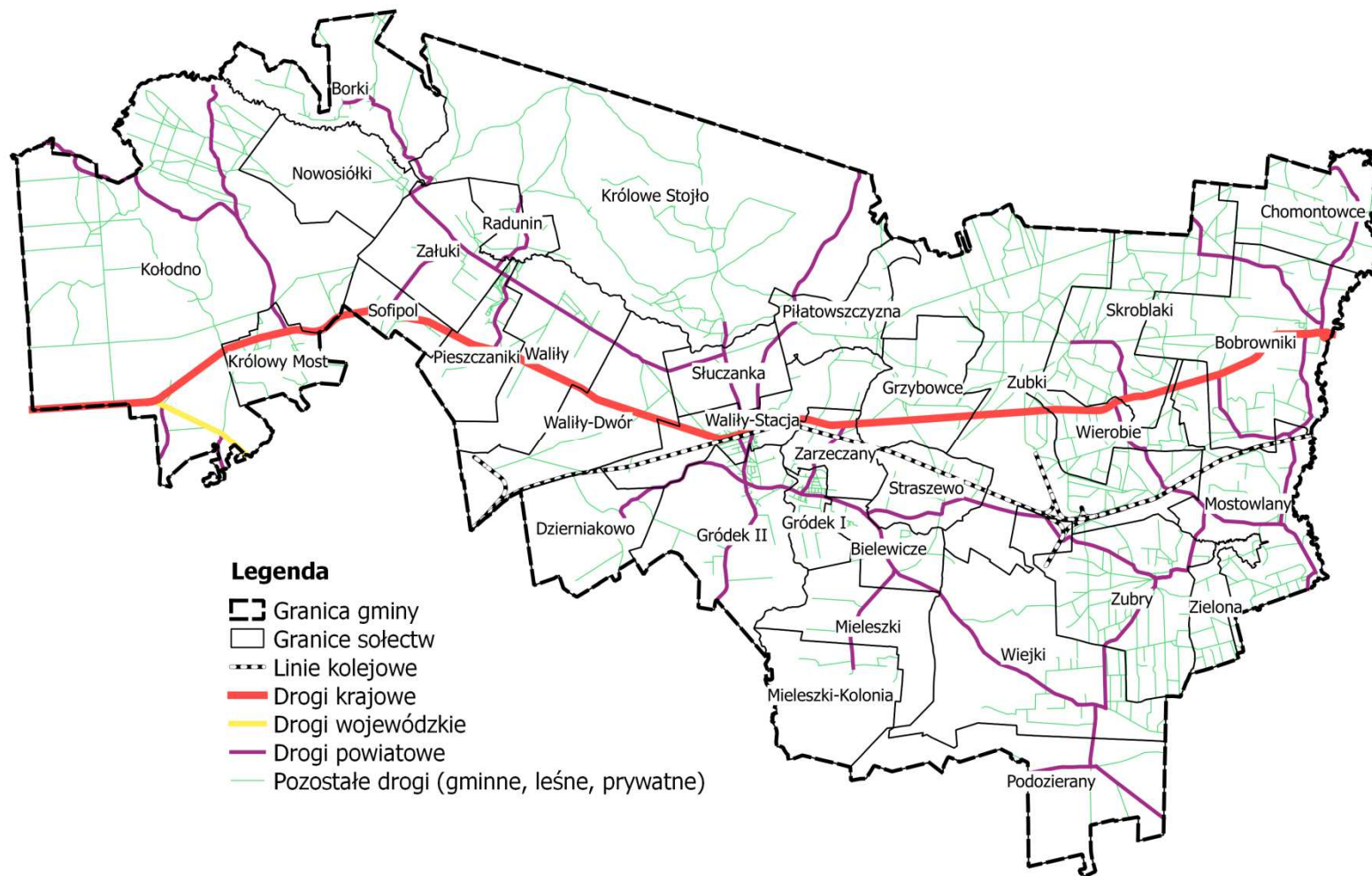
Wykres 28. Gęstość zaludnienia w podziale na sołectwa w gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Usługi w zakresie komunikacji publicznej realizowane w gminie przez przewoźnika PKS Nova, Voyager Trans Andrzej Kiejko oraz RL TRANS Przedsiębiorstwo Transportowo Handlowo-Usługowe Robert Lutostański. Oferują oni jedynie połączenia z Białymstokiem oraz w mniejszym stopniu z Michałowem. Na terenie gminy znajdują się następujące przystanki autobusowe w miejscowościach: Gródek, Waliły-Stacja,

Słuczanka, Waliły-Dwór, Waliły, Załuki, Pieszczaniki, Radunin, Sofipol, Królowy Most, Przechody, Dzierniakowo.

Obydwaj przewoźnicy oferują łącznie w ciągu dnia 33 kursy do Białegostoku oraz 10 kursów do Michałowa. Przystanki w gminie rozmieszczone są nierównomiernie. Nie wszystkie sołectwa mają równy dostęp do komunikacji publicznej. W samym Gródku zlokalizowane są cztery przystanki: Gródek Szkoła, Gródek, Gródek Kościół oraz Gródek Osiedle. Trasa autobusów biegnąca przez sołectwa Gródek I i Gródek II przebiega równoległe do DK 65. Miejscowości położone z dala od tej drogi lub też wschodnie sołectwa pozbawione są regularnej komunikacji autobusowej. Brakuje również regularnych połączeń pomiędzy poszczególnymi sołectwami oraz autobusów dowozowych do głównego węzła przesiadkowego, jakim jest Gródek. Brak połączenia z ośrodkiem centralnym powoduje swego rodzaju uzależnienie od samochodu oraz wykluczenie osób niepełnosprawnych, starszych, dzieci oraz tych, których nie stać na kupno i utrzymanie auta. Istnieje szansa, że najbardziej odczują to osoby starsze, które nie będą miały zapewnionej należytej opieki lekarskiej. Osoby, które mają niższe dochody przez źle funkcjonującą komunikację publiczną, mogą utracić możliwość dotarcia do pracy. Transport indywidualny prowadzi do znacznie większych możliwości jeśli chodzi o dotarcie do pracy. Wszystko to ma znaczenie z punktu widzenia szans rozwoju. Warto również zwrócić uwagę na standardy kształcenia, które zwyczajowo są wyższe w ośrodkach miejskich niż wiejskich. Gorszy dostęp do usług wyższego rzędu oraz do lepszej jakościowo edukacji może mieć odbicie w przyszłości w jakości kapitału ludzkiego, który ma szczególne znaczenie w rozwoju lokalnym oraz regionalnym.

Rycina 35. Układ komunikacyjny Gminy Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.pl

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

4.4.4 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Otrzymane wskaźniki w podziale na poszczególne jednostki funkcjonalno-przestrzenne porównano do średniej dla Gminy, a następnie przypisano wartości punktowe w zależności od ich odchylenia. Wartości punktowe zostały przypisane dla każdego wskaźnika, a następnie zsumowane dla poszczególnych sfer. Przyjęta punktacja:

- dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0” (kolor zielony),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy lecz o niewielkim odchyleniu przyjęto wartość „1” (kolor żółty),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy o dużym odchyleniu przyjęto wartość „2” (kolor czerwony).

Wartości wskaźników dla poszczególnych kategorii oraz wartości punktowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej przedstawiają poniższe tabele. Średnia suma wartości punktowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wynosi 4. Przyjęto za obszar zdegradowany w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jednostkę, która uzyskała co najmniej 4 punkty.

Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano w dziewiętnastu sołectwach: Chomontowce, Dzierniakowo, Gródek I, Gródek II, Królowy Most, Mieszki-Kolonia, Mostowlany, Nowosiółki, Pieszczaniki, Radunin, Skroblaki, Waliły-Dwór, Waliły-Stacja, Wiejki, Załuki, Zarzeczano, Zielona, Zubki, Zubry. Zdiagnozowane zjawiska kryzysowe skupiają się na terenie o największej gęstości zaludnienia stąd można wywnioskować, że ich likwidacja bądź też poprawienie sytuacji w jednym sołectwie może korzystnie oddziaływać na pozostałe znajdujące się w jego sąsiedztwie.

Tabela 12. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej (W23-W26)

Lp.	Sfera Sołectwo	przestrzenno-funkcjonalna			
		zasoby mieszkaniowe			dostępność przestrzeni
		W23	W24	W25	W26
1	Bielewice	2,00	0,00	54,39	17,25
2	Borki	2,00	0,00	38,30	3,31
3	Bobrowniki	2,00	0,00	38,84	8,27
4	Chomontowce	1,00	0,00	23,08	2,73
5	Dzierniakowo	1,00	0,00	31,71	3,45
6	Gródek I	3,00	0,00	61,69	509,48
7	Gródek II	3,00	0,32	86,45	65,08
8	Grzybowce	1,00	0,00	37,74	3,74
9	Kołodno	2,00	0,00	59,02	1,44
10	Królowe Stożło	2,00	0,00	54,17	0,55
11	Królowy Most	2,00	0,00	30,05	24,75
12	Mieleszki	2,00	0,00	36,47	8,72
13	Mieleszki-Kolonia	3,00	0,00	46,43	4,73
14	Mostowlany	1,00	0,00	20,62	2,97
15	Nowosiółki	2,00	0,00	31,25	3,09
16	Pieszczaniki	3,00	0,00	64,71	15,22
17	Piłatowszczyzna	2,00	0,00	43,75	5,52
18	Podozierany	2,00	3,74	42,68	7,65
19	Radunin	3,00	0,00	23,26	11,15
20	Skroblaki	2,00	0,00	24,66	4,46
21	Słuczanka	2,00	0,00	77,50	13,11
22	Sofipol	2,00	0,00	58,14	24,26
23	Straszewo	2,00	0,00	41,67	6,71
24	Waliły	2,00	0,00	50,00	7,83
25	Waliły-Dwór	3,00	0,00	76,47	10,25
26	Waliły-Stacja	2,00	0,00	75,66	68,49
27	Wiejki	3,00	0,00	41,86	6,60
28	Wierobie	1,00	0,00	40,00	9,64
29	Załuki	3,00	0,00	71,30	26,47
30	Zarzeczany	3,00	0,00	48,33	20,32
31	Zielona	3,00	0,00	25,71	11,14
32	Zubki	2,00	0,00	23,81	0,64
33	Zubry	1,00	0,00	12,33	6,36
Średnia		2,12	0,12	35,43	12,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W23 - Średnia liczba osób zamieszkująca w mieszkaniu

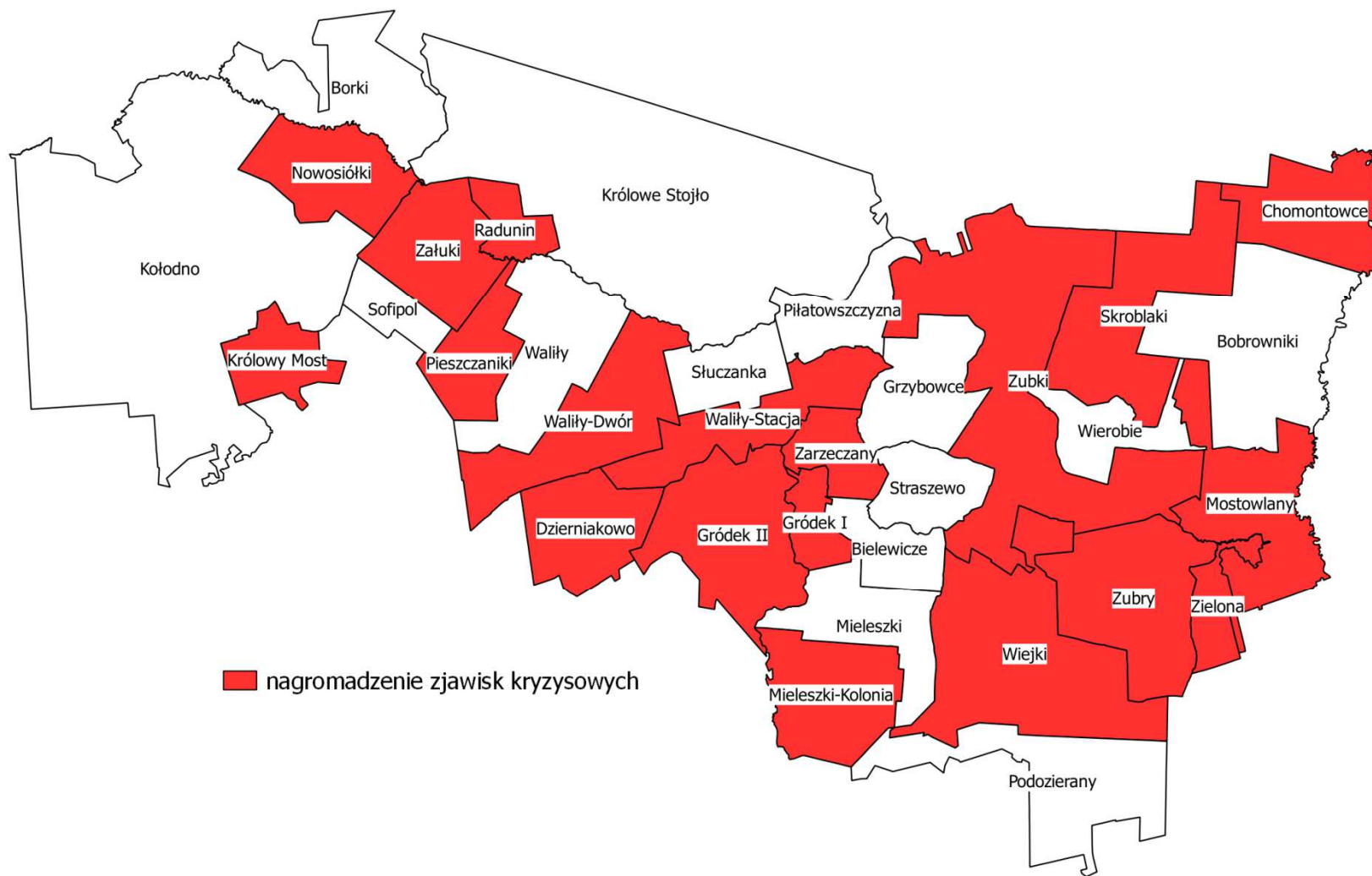
W24 - Liczba lokali socjalnych na 100 osób

W25 - Udział budynków zamieszkałych do wszystkich budynków (W25)

W26 - Gęstość zaludnienia

Tabela 13. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej (W23-W26)

Sfera		przestrzenno-funkcjonalna					
Lp.	Sołectwo	zasoby mieszkaniowe			dostępność przestrzeni	suma	SUMA
		W23	W24	W25	W26		
1	Bielewicze	0	2	0	1	3	3
2	Borki	0	2	1	0	3	3
3	Bobrowniki	0	2	1	0	3	3
4	Chomontowce	0	2	2	0	4	4
5	Dzierniakowo	0	2	2	0	4	4
6	Gródek I	2	2	0	2	6	6
7	Gródek II	2	0	0	2	4	4
8	Grzybowce	0	2	1	0	3	3
9	Kołodno	0	2	0	0	2	2
10	Królowe Stojło	0	2	0	0	2	2
11	Królowy Most	0	2	2	1	5	5
12	Mieleszki	0	2	1	0	3	3
13	Mieleszki-Kolonia	2	2	0	0	4	4
14	Mostowlany	0	2	2	0	4	4
15	Nowosiółki	0	2	2	0	4	4
16	Pieszczaniki	2	2	0	1	5	5
17	Piłatowszczyzna	0	2	1	0	3	3
18	Podozierany	0	0	1	0	1	1
19	Radunin	2	2	2	0	6	6
20	Skroblaki	0	2	2	0	4	4
21	Słuczanka	0	2	0	1	3	3
22	Sofipol	0	2	0	1	3	3
23	Straszewo	0	2	1	0	3	3
24	Waliły	0	2	0	0	2	2
25	Waliły-Dwór	2	2	0	0	4	4
26	Waliły-Stacja	0	2	0	2	4	4
27	Wiejki	2	2	1	0	5	5
28	Wierobie	0	2	1	0	3	3
29	Załuki	2	2	0	1	5	5
30	Zarzeczany	2	2	0	1	5	5
31	Zielona	2	2	2	0	6	6
32	Zubki	0	2	2	0	4	4
33	Zubry	0	2	2	0	4	4
Średnia		0,55	1,89	0,70	4,00	4,13	

Rycina 36. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Źródło: opracowanie własne

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

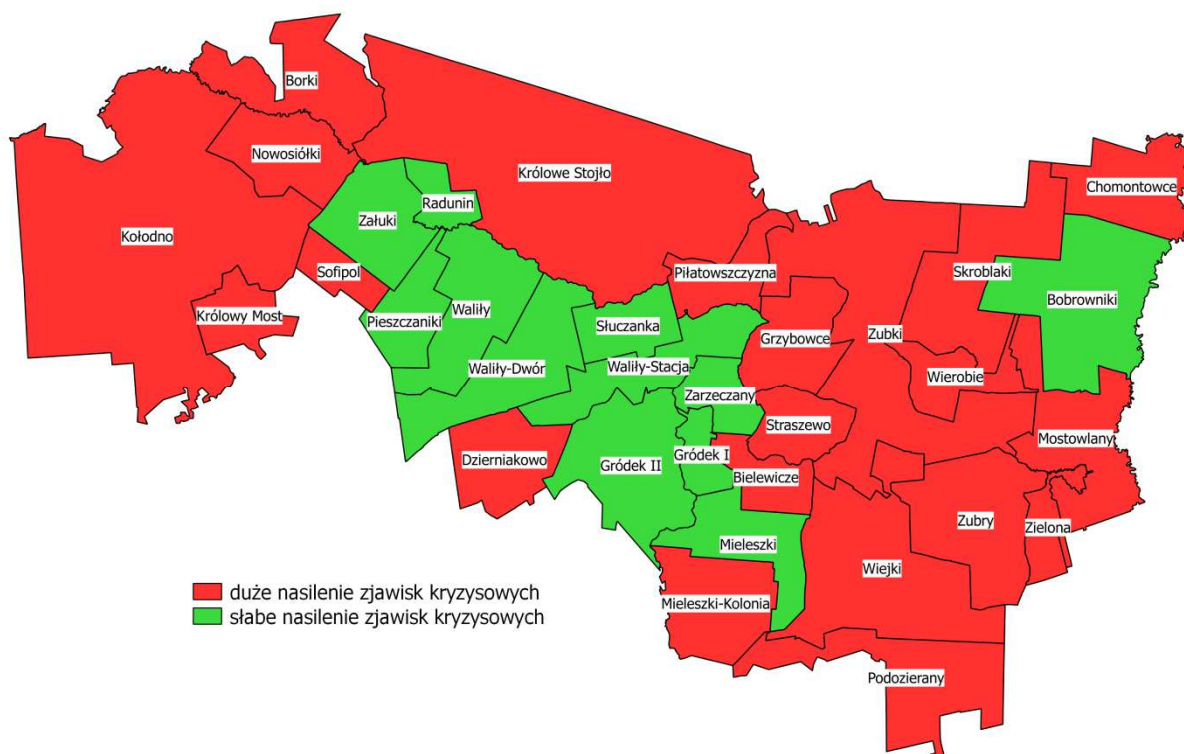
UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

4.5 Sfera techniczna

4.5.1 Infrastruktura techniczna

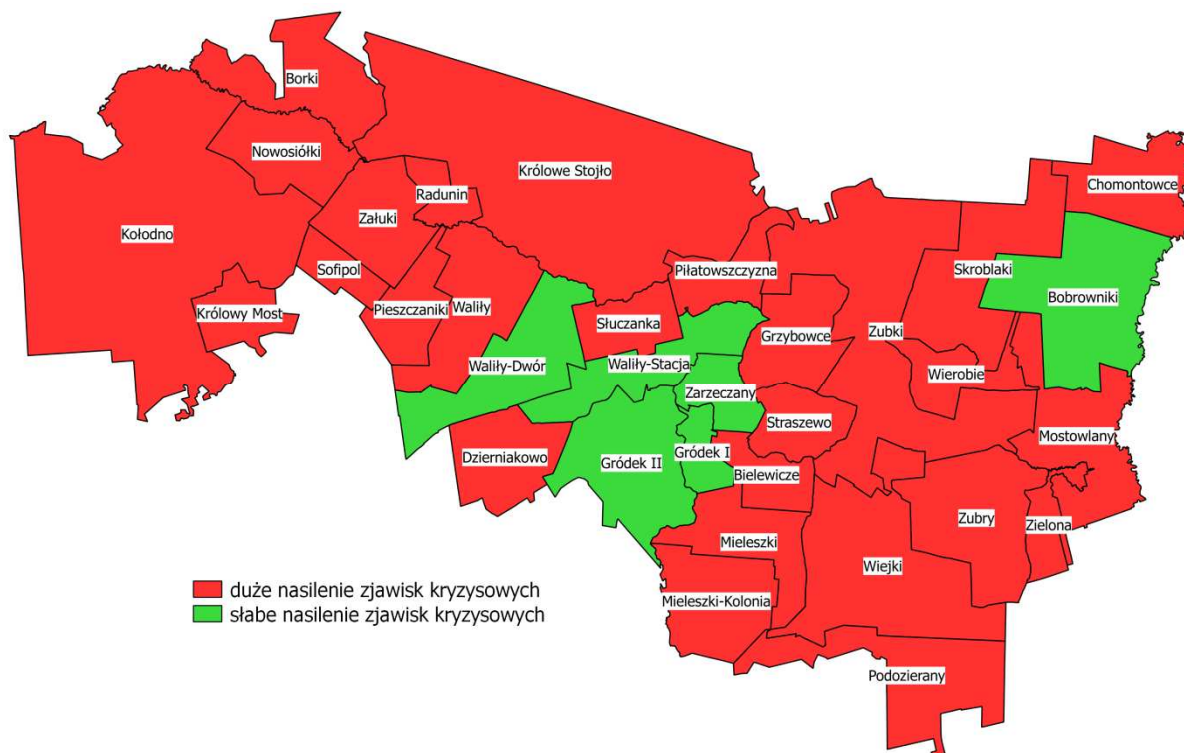
Sfera techniczna została scharakteryzowana poprzez analizę infrastruktury technicznej: odsetka ludności korzystającej z sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. W województwie podlaskim w 2015 r. z sieci wodociągowej korzystało 90,4% mieszkańców. Jest to więcej w porównaniu zarówno z powiatem białostockim, gdzie odsetek ten wyniósł 88,7%, jak i z gminą Gródek, gdzie z sieci wodociągowej korzysta 62,4% ogółu mieszkańców. Sieć kanalizacyjna również jest słabiej rozwinięta niż w powiecie oraz całym województwie. W gminie Gródek 43,6% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej, w powiecie białostockim 59,1% ludności, natomiast w województwie podlaskim 63,6% mieszkańców. W gminie Gródek występują duże dysproporcje w użytkowaniu sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. Na 33 sołectwa, w zaledwie w 12 jednostkach mieszkańcy mogą korzystać z wodociągów. Największy odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej występuje w sołectwie Waliły-Dwór, w którym z sieci wodociągowej korzysta 92% mieszkańców. W dużym stopniu jest również zwodociągowane sołectwo Waliły, gdzie 90% mieszkańców korzysta z wodociągów. W sołectwie Słuczanka z sieci wodociągowej korzysta 87% mieszkańców, Załuki (86%), Gródek I (85%), Gródek II (80%), Mielezki (80%). Zwodociągowanie dotyczy również sołectw: Waliły-Stacja (78%), Radunin i Pieszczaniki po 75%, Zarzeczany 73% i Bobrowniki 70%. Pozostałe sołectwa charakteryzuje się brakiem dostępu do sieci wodociągowej (rycina poniżej).

Rycina 37. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

Wyposażenie gminy w sieć kanalizacyjną prezentuje się jeszcze słabiej. Ogółem korzysta z niej zaledwie 43,6% mieszkańców, co jest wynikiem zdecydowanie niższym niż średnia dla województwa wynosząca 63,6% oraz średnia dla powiatu białostockiego – 59,1%. W gminie Gródek zaledwie 6 spośród 33 sołectw posiada kanalizację. Największy odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji występuje w sołectwach: Gródek I - 72%, Zarzeczany – 71%, Gródek II - 70%, Waliły-Stacja – 63%, Waliły-Dwór - 60%. W Bobrownikach z kanalizacji korzysta zaledwie 15% mieszkańców. Pozostałe obszary nie są wyposażone w sieć kanalizacyjną, czego główną przyczyną jest mała gęstość zaludnienia, rozdrobnienie zabudowy oraz znaczne odległości między obszarami zabudowanymi, co zmniejsza zasadność i funkcjonalność takiego systemu.

Niski odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej niewątpliwie przekłada się na pogorszenie ich jakości życia. Brak sieci kanalizacyjnej może wpływać na środowisko naturalne poprzez możliwość rozszczelnienia bezodpływowego zbiornika na nieczystości płynne, co spowoduje zanieczyszczenie wód zarówno powierzchniowych, jak i tych położonych w głębszych warstwach.

Rycina 38. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w podziale na sołectwa w Gminie Gródek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gródek

4.5.2 Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze technicznej

Otrzymane wskaźniki w podziale na poszczególne jednostki funkcjonalno-przestrzenne porównano do średniej dla Gminy, a następnie przypisano wartości punktowe w zależności od ich odchylenia. Wartości punktowe zostały przypisane dla każdego wskaźnika, a następnie zsumowane dla poszczególnych sfer. Przyjęta punktacja:

- dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0” (kolor zielony),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy lecz o niewielkim odchyleniu przyjęto wartość „1” (kolor żółty),
- dla wartości świadczących o mniej korzystnej sytuacji niż średnia dla gminy o dużym odchyleniu przyjęto wartość „2” (kolor czerwony).

Wartości wskaźników dla poszczególnych kategorii oraz wartości punktowe w sferze technicznej przedstawiają poniższe tabele. Średnia suma wartości punktowych w

sferze technicznej wynosi 3. Przyjęto za obszar zdegradowany w sferze technicznej jednostkę, która uzyskała co najmniej 4 punkty.

Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej dotyczy przede wszystkim ościennych miejscowości gminy Gródek, gdzie gęstość zaludnienia jest najniższa, a udział lasów w powierzchni jest stosunkowo wysoki. Sytuacja związana jest z położeniem tych terenów, a co za tym idzie trudnościami z wyposażeniem w infrastrukturę techniczną. Problemy zdiagnozowano przede wszystkim w miejscowościach: Bielewicze, Królowy Most, Kołodno, Nowosiółki, Sofipol, Radunin, Królowe Stojło, Piłatowszczyzna, Grzybowce, Zubki, Skroblaki, Chomontowce, Straszewo, Wierobie, Mostowlany, Zielona, Zubry, Wiejki, Podozierany, Mieleszki-Kolonia, Dzierniakowo.

Tabela 14. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery technicznej (W27-W28)

Lp.	Sołectwo	Sfera techniczna	
		infrastruktura techniczna	
		W27	W28
1	Bielewicze	0,00	0,00
2	Borki	0,00	0,00
3	Bobrowniki	70,00	15,00
4	Chomontowce	0,00	0,00
5	Dzierniakowo	0,00	0,00
6	Gródek I	85,00	72,00
7	Gródek II	80,00	70,00
8	Grzybowce	0,00	0,00
9	Kołodno	0,00	0,00
10	Królowe Stojło	0,00	0,00
11	Królowy Most	0,00	0,00
12	Mieleszki	80,00	0,00
13	Mieleszki-Kolonia	0,00	0,00
14	Mostowlany	0,00	0,00
15	Nowosiółki	0,00	0,00
16	Pieczczaniki	75,00	0,00
17	Piłatowszczyzna	0,00	0,00
18	Podozierany	0,00	0,00
19	Radunin	75,00	0,00
20	Skroblaki	0,00	0,00
21	Słuczanka	87,00	0,00
22	Sofipol	0,00	0,00
23	Straszewo	0,00	0,00
24	Wały	90,00	0,00
25	Wały-Dwór	92,00	60,00
26	Wały-Stacja	78,00	63,00
27	Wiejki	0,00	0,00
28	Wierobie	0,00	0,00
29	Załuki	86,00	0,00
30	Zarzeczany	73,00	71,00
31	Zielona	0,00	0,00

32	Zubki	0,00	0,00
33	Zubry	0,00	0,00
Średnia		29,42	10,64

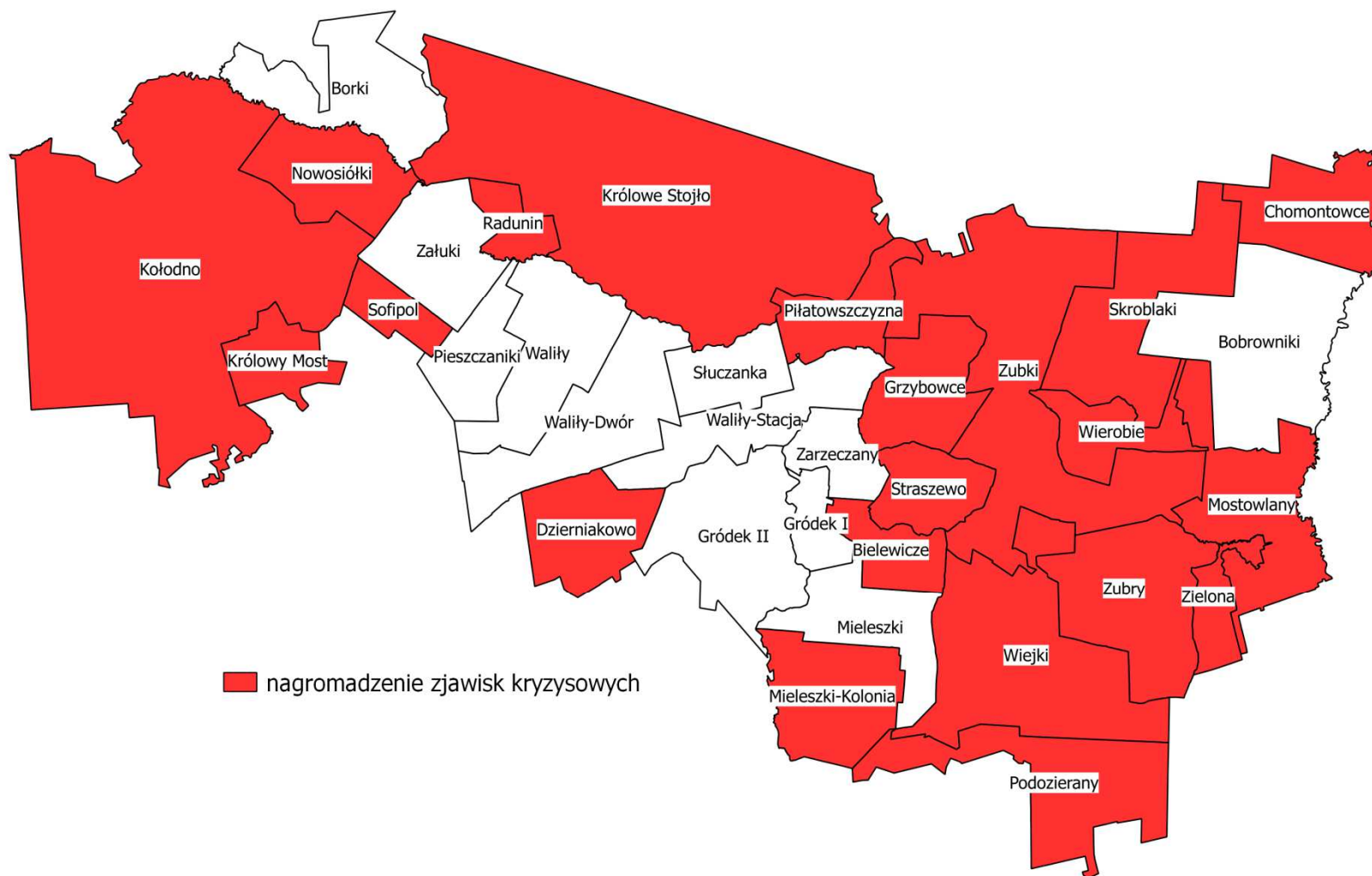
Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

W27 - Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (%)

W28 - Odsetek ludności korzystające z sieci kanalizacyjnej (%)

Tabela 15. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery technicznej (W27-W28)

Lp.	Sołectwo	techniczna			SUMA
		infrastruktura techniczna			
		W27	W28	suma	
1	Bielewicze	2	2	4	4
2	Borki	2	2	4	4
3	Bobrowniki	0	0	0	0
4	Chomontowce	2	2	4	4
5	Dzierniakowo	2	2	4	4
6	Gródek I	0	0	0	0
7	Gródek II	0	0	0	0
8	Grzybowce	2	2	4	4
9	Kołodno	2	2	4	4
10	Królowe Stojło	2	2	4	4
11	Królowy Most	2	2	4	4
12	Mieleszki	0	2	2	2
13	Mieleszki-Kolonia	2	2	4	4
14	Mostowlany	2	2	4	4
15	Nowosiółki	2	2	4	4
16	Pieszczaniki	0	2	2	2
17	Piłatowszczyzna	2	2	4	4
18	Podozierany	2	2	4	4
19	Radunin	0	2	2	2
20	Skroblaki	2	2	4	4
21	Słuczanka	0	2	2	2
22	Sofiopol	2	2	4	4
23	Straszewo	2	2	4	4
24	Waliły	0	2	2	2
25	Waliły-Dwór	0	0	0	0
26	Waliły-Stacja	0	0	0	0
27	Wiejki	2	2	4	4
28	Wierobie	2	2	4	4
29	Załuki	0	2	2	2
30	Zarzeczany	0	0	0	0
31	Zielona	2	2	4	4
32	Zubki	2	2	4	4
33	Zubry	2	2	4	4
Średnia		1,30	1,64	2,94	3

Rycina 39. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze technicznej
 Źródło: opracowanie własne

5. ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

5.1. Obszar zdegradowany

Przeprowadzona diagnoza gminy Gródek pozwoliła na wyznaczenie obszaru zdegradowanego zgodnie z metodologią opisaną w rozdziale 3.

Tabela poniżej jest zestawieniem sum wartości punktowych poszczególnych wskaźników przypisanych podanym obszarom. Dla każdej sfery obliczono średnią wartość punktową, obszar z wyższą wartością został potencjalnie uznany za zdegradowany w tej sferze. Zgodnie z Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego, identyfikacja negatywnych zjawisk w sferze społecznej jest fundamentem diagnozy. W związku z tym obszar uznano za zdegradowany w przypadku uznania go za zdegradowany w sferze społecznej oraz przynajmniej jednej z pozostałych: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej lub technicznej.

W poszczególnych sferach obszar uznano za zdegradowany w przypadku gdy uzyskał liczbę punktów wyższą od średniej (zgodnie z metodologią opisaną w rozdziale 3).

- sfera społeczna: od 11 pkt,
- sfera gospodarcza: od 4 pkt,
- sfera przestrzenno-funkcjonalna: od 4 pkt,
- sfera techniczna: od 3 pkt,
- sfera środowiskowa: od 2 pkt.

Obszar, który uznano za zdegradowany w sferze społecznej oraz przynajmniej w jednej z pozostałych sfer uznano za zdegradowany w Gminie Gródek.

Tabela 16. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery społecznej (W1-W16)

Sfera		społeczna																				
l.pl.	sołectwo	W1	W2	W3	W4	suma	W5	W6	W7	W8	W9	W10	suma	W11	W12	suma	W13	W14	suma	W15	W16	suma
1	Bielewicz	2	1	0	0	3	1	2	1	0	1	0	5	2	0	2	0	1	1	0	0	0
2	Borki	2	1	2	2	7	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2	2	1	2	3
3	Bobrowniki	1	0	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	0	0	0	2	2	4
4	Chomontowce	2	2	2	2	8	2	1	0	0	2	0	5	2	2	4	0	0	0	0	1	1
5	Dzierniakowo	2	2	2	1	7	2	0	0	0	0	0	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
6	Gródek I	2	0	2	0	4	0	0	0	1	0	1	2	0	0	0	2	1	3	1	0	1
7	Gródek II	1	0	0	0	1	1	1	0	1	0	2	5	2	0	2	0	0	0	2	2	4
8	Grzybowce	0	1	0	0	1	2	2	2	0	2	0	8	2	0	2	0	0	0	1	0	1
9	Kołodno	2	1	2	0	5	1	0	1	0	1	0	3	2	2	4	0	1	1	0	0	0
10	Królowe Stojło	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2	2	1	2	3
11	Królowy Most	2	0	0	0	2	0	0	1	0	1	0	2	2	2	4	0	1	1	0	0	0
12	Mieleszki	2	1	2	0	5	2	2	0	2	1	0	7	2	0	2	0	1	1	2	1	3
13	Mieleszki-Kolonia	0	1	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	1	1
14	Mostowlany	2	2	2	2	8	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	1	1	2	2	4
15	Nowosiółki	2	1	0	2	5	1	2	0	0	1	0	4	2	0	2	0	0	0	0	0	0
16	Pieszczańiki	2	0	0	0	2	1	1	0	0	2	0	4	2	2	4	0	0	0	2	2	4
17	Piłatowszczyzna	0	2	2	0	4	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0
18	Podozierany	2	1	0	1	4	0	0	0	0	2	0	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
19	Radunin	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0
20	Skroblaki	1	1	2	2	6	1	1	1	0	2	0	5	2	2	4	0	0	0	0	0	0
21	Słuczanka	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0
22	Sofipol	1	0	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	0	0	0	2	2	4
23	Straszewo	2	0	0	1	3	1	0	1	0	1	0	3	2	0	2	0	0	0	1	2	3
24	Waliły	0	1	2	1	4	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1	2
25	Waliły-Dwór	1	0	0	0	1	1	2	1	2	1	2	9	2	0	2	0	0	0	2	2	4

26	Waliły-Stacja	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2	3	0	0	0	0	1	1	0	0	0
27	Wiejki	2	0	2	0	4	0	0	1	0	0	2	3	2	0	2	0	0	0	1	2	3
28	Wierobie	2	1	2	0	5	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0
29	Załużki	2	0	0	0	2	0	1	0	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0	1	0	1
30	Zarzeczany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	2	0	2	0	0	0	0	0	0
31	Zielona	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0
32	Zubki	2	1	2	1	6	2	1	0	0	0	0	3	2	0	2	0	0	0	0	2	2
33	Zubry	0	1	2	0	3	1	1	0	0	0	0	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0
Średnia		1,2	0,8	1,1	0,5	3,6	0,6	0,5	0,3	0,2	0,5	0,4	2,5	1,8	0,4	2,2	0,1	0,3	0,4	0,7	0,8	1,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Tabela 17. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (W17-W28)

Lp.	Sołectwo	gospodarcza					środowiskowa			przestrzenno-funkcjonalna					techniczna		
		aktywność gospodarcza					ochrona środowiska			zasoby mieszkaniowe			dostępność usług	infrastruktura techniczna			
		W17	W18	W19	W20	suma	W21	W22	suma	W23	W24	W25	W26	suma	W27	W28	suma
1	Bielewicze	2	2	2	1	7	2	0	2	0	2	0	0	2	2	2	4
2	Borki	0	2	2	0	4	1	0	1	0	2	0	2	4	2	2	4
3	Bobrowniki	0	2	1	0	3	2	0	2	0	2	1	0	3	0	0	0
4	Chomontowce	2	2	2	0	6	0	0	0	0	2	0	0	2	2	2	4
5	Dzierniakowo	0	2	0	2	4	2	0	2	0	2	0	0	2	2	2	4
6	Gródek I	0	0	0	2	2	0	0	0	2	2	2	2	8	0	0	0
7	Gródek II	1	1	1	0	3	0	0	0	2	0	1	2	5	0	0	0
8	Grzybowce	2	2	2	0	6	2	0	2	0	2	0	0	2	2	2	4
9	Kołodno	0	0	1	0	1	2	0	2	0	2	0	1	3	2	2	4
10	Królowe Stojło	0	2	0	0	2	2	0	2	0	2	0	2	4	2	2	4
11	Królowy Most	0	0	0	2	2	2	0	2	0	2	0	0	2	2	2	4
12	Mieleszki	2	2	2	0	6	2	0	2	0	2	0	1	3	0	2	2
13	Mieleszki-Kolonia	2	0	0	0	2	1	0	1	2	2	1	0	5	2	2	4

14	Mostowlany	0	2	0	2	4	2	1	3	0	2	0	2	4	2	2	4
15	Nowosiółki	0	2	0	2	4	2	0	2	0	2	0	2	4	2	2	4
16	Pieszczaniki	0	0	0	2	2	2	0	2	2	2	1	7	0	2	2	
17	Piłatowszczyzna	0	2	2	2	6	2	0	2	0	2	0	2	4	2	2	4
18	Podozierany	2	2	1	0	5	2	2	4	0	0	1	1	2	2	2	4
19	Radunin	2	2	2	0	6	0	0	0	2	2	1	0	5	0	2	2
20	Skroblaki	1	2	2	0	5	2	0	2	0	2	1	2	5	2	2	4
21	Słuczanka	2	0	0	0	2	2	0	2	0	2	0	1	3	0	2	2
22	Sofipol	0	0	1	2	3	2	0	2	0	2	1	0	3	2	2	4
23	Straszewo	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	2	4	2	2	4
24	Waliły	0	0	1	2	3	0	0	0	0	2	0	1	3	0	2	2
25	Waliły-Dwór	1	2	2	1	6	2	0	2	2	2	2	1	7	0	0	0
26	Waliły-Stacja	0	0	0	2	2	2	0	2	0	2	1	1	4	0	0	0
27	Wiejki	2	0	1	0	3	2	1	3	0	2	2	1	5	2	2	4
28	Wierobie	1	2	2	0	5	2	0	2	0	2	1	0	3	2	2	4
29	Załuki	0	0	0	2	2	1	0	1	2	2	1	1	6	0	2	2
30	Zarzeczany	2	0	1	0	3	2	0	2	2	2	1	2	7	0	0	0
31	Zielona	2	2	2	0	6	2	1	3	2	2	2	2	8	2	2	4
32	Zubki	2	2	2	2	8	1	0	1	0	2	0	0	2	2	2	4
33	Zubry	2	2	2	0	6	1	1	2	0	2	2	1	5	2	2	4
Średnia		0,91	1,18	1,03	0,79	3,91	1,52	0,18	1,70	0,55	1,89	0,70	1,00	4,13	1,30	1,64	2,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Tabela 18. Zestawienie sumy wartości punktowych dla poszczególnych jednostek w podziale na sfery

Lp.	Sołectwo	Sfera					podsumowanie	
		społeczna	gospodarcza	przestrzenno-funkcjonalna	techniczna	środowiskowa	suma	obszar zdegradowany
1	Bielewicze	11	7	2	2	2	24	1
2	Borki	14	4	4	4	1	27	1
3	Bobrowniki	12	3	3	0	2	20	0
4	Chomontowce	18	6	2	4	0	30	1
5	Dzierniakowo	11	4	2	4	2	23	1
6	Gródek I	10	2	8	0	0	20	1
7	Gródek II	12	3	5	0	0	20	1
8	Grzybowce	12	6	2	4	2	26	1
9	Kołodno	13	1	3	4	2	23	1
10	Królowe Stojło	8	2	4	4	2	20	0
11	Królowy Most	9	2	2	4	2	19	0
12	Mieleszki	18	6	3	2	2	31	1
13	Mieleszki-Kolonia	7	2	5	4	1	19	0
14	Mostowlany	15	4	4	4	3	30	1
15	Nowosiółki	11	4	4	4	2	25	1
16	Pieszczaniki	14	2	7	2	2	27	1
17	Piłatowszczyzna	6	6	4	4	2	22	0
18	Podozierany	8	5	2	4	4	23	0
19	Radunin	4	6	5	2	0	17	0
20	Skroblaki	15	5	5	4	2	31	1
21	Stuczanka	3	2	3	2	2	12	0
22	Sofiopol	12	3	3	4	2	24	1
23	Straszewo	11	0	4	4	1	20	1
24	Waliły	8	3	3	2	0	16	0

25	Waliły-Dwór	16	6	7	0	2	31	1
26	Waliły-Stacja	5	2	4	0	2	13	0
27	Wiejki	13	3	7	4	4	31	1
28	Wierobie	7	5	3	4	2	21	0
29	Załuki	6	2	6	2	1	17	0
30	Zarzeczany	5	3	7	0	2	17	0
31	Zielona	4	6	8	4	4	26	0
32	Zubki	13	8	2	4	1	28	1
33	Zubry	7	6	5	4	3	25	0
Średnia		10	4	4	3	2	23	

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

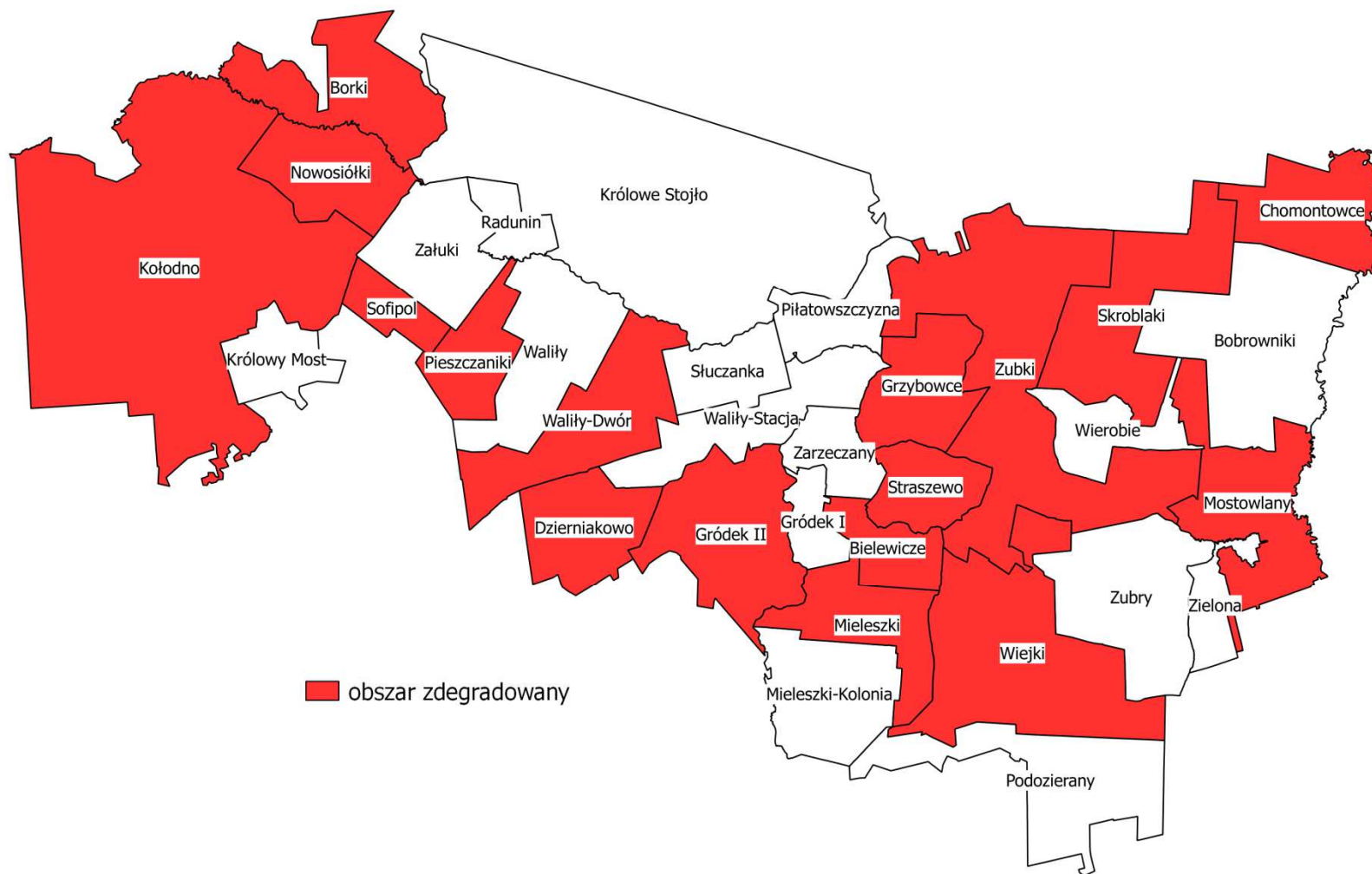

Obszar zdegradowany został wyznaczony na podstawie analizy wskaźników w poszczególnych sferach. Podstawą była sfera społeczna i identyfikacja negatywnych zjawisk w jej obszarze, wyniki przedstawia tabela poniżej. Spośród 33 jednostek wyznaczono 18, które charakteryzowały się negatywnymi zjawiskami w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej z pozostałych sfer. Łącznie obszar ten zajmuje 225,24 km², co stanowi 53,06% powierzchni całej Gminy. Liczba mieszkańców tego obszaru wynosi 2047 osób, co stanowi 37,86% ludności Gminy.

Tabela 19. Obszary zdegradowane - liczba ludności i powierzchnia

Lp.	Sołectwo	liczba ludności	odsetek ludności	powierzchnia	odsetek powierzchni
1	Bielewicze	84	1,55	4,87	1,14
2	Borki	157	2,90	11,77	2,75
3	Bobrowniki	39	0,72	18,99	4,44
4	Chomontowce	26	0,48	9,52	2,22
5	Dzierniakowo	30	0,55	8,69	2,03
6	Gródek I	1559	28,83	3,06	0,72
7	Gródek II	930	17,20	14,29	3,34
8	Grzybowce	33	0,61	8,82	2,06
9	Kołodno	86	1,59	59,88	13,99
10	Królowe Stojło	30	0,55	54,59	12,75
11	Królowy Most	126	2,33	5,09	1,19
12	Mieleszki	75	1,39	8,60	2,01
13	Mieleszki-Kolonia	49	0,91	10,35	2,42
14	Mostowlany	41	0,76	13,79	3,22
15	Nowosiółki	28	0,52	9,05	2,11
16	Pieszczaniki	93	1,72	6,11	1,43
17	Piłatowszczyzna	33	0,61	5,98	1,40
18	Podozierany	107	1,98	13,99	3,27
19	Radunin	35	0,65	3,14	0,73
20	Skroblaki	68	1,26	15,24	3,56
21	Śluczanka	73	1,35	5,57	1,30
22	Sofipol	82	1,52	3,38	0,79
23	Straszewo	39	0,72	5,81	1,36
24	Waliły	94	1,74	12,01	2,80
25	Waliły-Dwór	133	2,46	12,98	3,03
26	Waliły-Stacja	663	12,26	9,68	2,26
27	Wiejki	151	2,79	22,88	5,34
28	Wierobie	54	1,00	5,60	1,31
29	Załuki	248	4,59	9,37	2,19
30	Zarzeczany	89	1,65	4,38	1,02
31	Zielona	39	0,72	3,50	0,82
32	Zubki	21	0,39	32,65	7,63
33	Zubry	92	1,70	14,46	3,38
suma GMINA		5407	100,00	428,11	100,00
suma obszar zdegradowany		2047	37,86	225,24	53,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych

Rycina 40. Obszar zdegradowany w Gminie Gródek
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.pl

5.2. Obszar rewitalizacji

Zgodnie z Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych, obszar rewitalizacji obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego zostanie poddany rewitalizacji. Obszar ten może zostać podzielony na podobszary, w tym nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe, powojenne lub pokolejowe w przypadku gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Biorąc pod uwagę te przesłanki, spośród obszarów uznanych za zdegradowane wybrano obszar, który zostanie poddany rewitalizacji. Wszystkie obszary zdegradowane charakteryzują się w różnym stopniu degradacją w sferze społecznej. Wybrane obszary w sferze społecznej charakteryzują się umiarkowaną degradacją, przy średniej punktów 10, obszarom przyznano następującą liczbę punktów: Gródek II (12), Nowosiółki (11), Wiejki (13) i Zubki (13). W sferze gospodarczej największym nagromadzeniem zjawisk kryzysowych charakteryzuje się obszar Zubki wybrany do rewitalizacji, pozostałe podobszary rewitalizacji nie są zdegradowane w sferze gospodarczej. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej największym stopniem nagromadzenia zjawisk kryzysowych charakteryzują się obszary Gródek I i Zielona. Przy średniej ilości punktów 4, obszary rewitalizacji charakteryzują się kolejno: Gródek II (5), Nowosiółki (4), Wiejki (7) i Zubki (2). W sferze technicznej obszar rewitalizacji Nowosiółki, Wiejki i Zubki charakteryzują się wysokim nagromadzeniem problemów, natomiast w Gródku II nie zostały zdiagnozowane problemy z infrastrukturą techniczną na tle gminy. W sferze środowiskowej najwyższym skupieniem negatywnych zjawisk charakteryzuje się obszar Wiejki. Ogólna suma punktów przyznawanych w poszczególnych sferach średnio wynosi 23.

W wyborze obszaru rewitalizacji oprócz diagnozy brano pod uwagę inne również ważne przesłanki, jak opinia mieszkańców zebrana poprzez formularz ankietowy,

podczas spotkań konsultacyjnych oraz warsztatów, a także ocena możliwości realizacji przedsięwzięć i projektów przez potencjalnych wnioskodawców i ocena skuteczności ich wdrożenia. W związku z powyższym podjęto analizę negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na obszarze gminy, następnie podjęto dyskusję dotyczącą realnych możliwości przeciwdziałania problemom, ich pogłębianiu i rozprzestrzenianiu. Analizie poddano wyniki ankietyzacji, rezultaty warsztatów i po kompleksowej analizie zebranych materiałów (rozdział 11) podjęto decyzję i wybrano obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji będzie się składać z czterech podobszarów: Gródek II, Nowosiółki, Wiejki i Zubki. Podobszary Wiejki i Zubki posiadają wspólną granicę. Wszystkie podobszary były wskazywane przez mieszkańców w badaniu ankietowym jako obszary wymagające działań rewitalizacyjnych, o dużym nagromadzeniu zjawisk kryzysowych. Analiza wskaźnikowa wykazała duże nagromadzenie negatywnych zjawisk w sołectwie Wiejki, dlatego zostało wybrane. Podobszar Zubki został wybrany ze względu na to, iż obszar charakteryzuje się jedną z wyższych sum punktów przyznanych w poszczególnych w sferach oraz konieczność wyprowadzenia z kryzysu niezamieszkałego, zabudowanego obszaru pokolejowego, gdzie mieszkańcy gminy widzą możliwości zagospodarowania na cele społeczne. Podobszar Nowosiółki charakteryzuje się średnio wysokim natężeniem zjawisk kryzysowych, jest położony w zachodniej części gminy i również został wskazany przez mieszkańców jako obszar wymagający działań rewitalizacyjnych. Podobszar Gródek II charakteryzuje się średnim nagromadzeniem zjawisk kryzysowych na tle całej gminy, jednak jest obszarem najczęściej wskazywanym przez mieszkańców gminy zarówno w przeprowadzonych ankietach jak i podczas spotkań konsultacyjnych. Obszar ten położony jest w centralnej części gminy, skupiając ok. 17% liczby ludności, położony jest w sąsiedztwie terenu o najwyższej gęstości zaludnienia. Realizacja przedsięwzięć w miejscu, w którym gęstość zaludnienia jest stosunkowo wysoka daje szansę na większą skuteczność podjętych działań oraz możliwość dotarcia do większej liczby osób. Ponadto możliwości realizacji projektów na tym terenie są najwyższe. Zgodnie z opiniami mieszkańców, poparcie działań na tym obszarze również jest najwyższe.

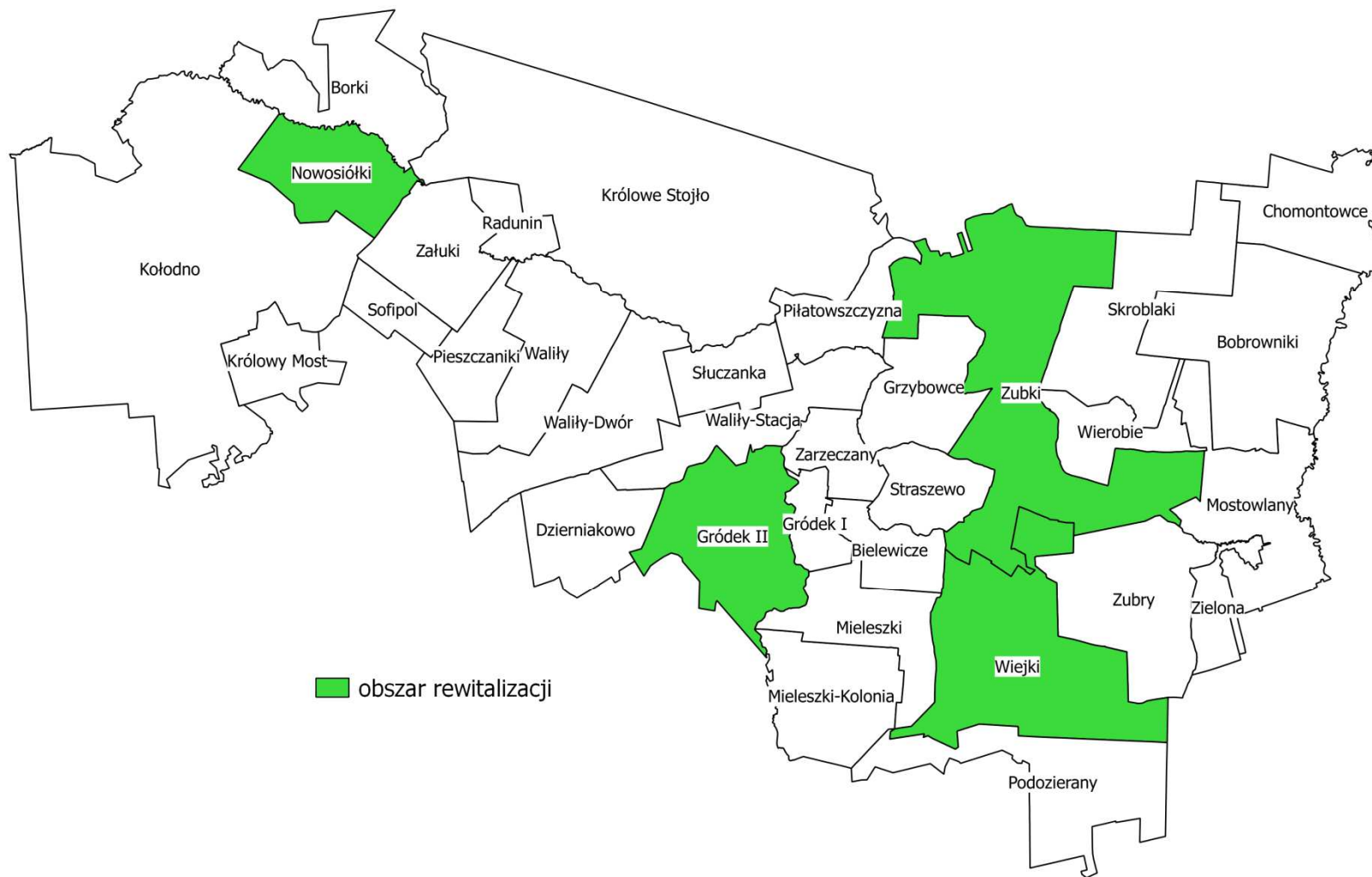
Poniższa tabela wskazuje, iż obszar rewitalizacji zamieszkuje 1130 osób, co stanowi 20,90% mieszkańców gminy oraz obejmuje powierzchnię 78,87 km², co stanowi 18,42% powierzchni gminy. Obszar rewitalizacji został zawężony do obszaru zabudowanego.

Tabela 20. Udział procentowy liczby ludności i powierzchni obszaru rewitalizacji w gminie Gródek

Lp.	Sołectwo	liczba ludności	odsetek ludności	powierzchnia	odsetek powierzchni
1	Bielewicze	84	1,55	4,87	1,14
2	Borki	157	2,90	11,77	2,75
3	Chomontowce	26	0,48	9,52	2,22
4	Dzierniakowo	30	0,55	8,69	2,03
5	Gródek II	930	17,20	14,29	3,34
6	Grzybowce	33	0,61	8,82	2,06
7	Kołodno	86	1,59	59,88	13,99
8	Mieleszki	75	1,39	8,60	2,01
9	Mostowlany	41	0,76	13,79	3,22
10	Nowosiółki	28	0,52	9,05	2,11
11	Pieczaniki	93	1,72	6,11	1,43
12	Skroblaki	68	1,26	15,24	3,56
13	Sofipol	82	1,52	3,38	0,79
14	Straszewo	39	0,72	5,81	1,36
15	Waliły-Dwór	133	2,46	12,98	3,03
16	Wiejki	151	2,79	22,88	5,34
17	Zubki	21	0,39	32,65	7,63
18		5407	100,00	428,11	100,00
suma obszar zdegradowany		2047	37,86	225,24	53,06
suma obszar rewitalizacji		1130	20,90	78,87	18,42

Rycina 41. Obszar rewitalizacji w gminie Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.pl

6. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

6.1. Analiza problemów

Obszar wyznaczony do rewitalizacji może stanowić, zgodnie z wytycznymi, maksymalnie 20% obszaru Gminy oraz być zamieszkały przez maksymalnie 30% mieszkańców Gminy.

Obszarami poddanymi rewitalizacji mogą być zamieszkałe tereny wcześniej określone jako zdegradowane oraz niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, które mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

Wyznaczony obszar rewitalizacji składa się z 4 podobszarów:

- 1) Gródek II,
- 2) Nowosiółki,
- 3) Wiejki,
- 4) Zubki.

Na podobszarach tych będą prowadzone działania zmierzające przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom zidentyfikowanym w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020.

Wytypowany obszar zajmuje 18,42% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez 20,90% mieszkańców Gminy. Wobec powyższego, wskazany obszar rewitalizacji nie przekroczył 20% powierzchni gminy ani nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

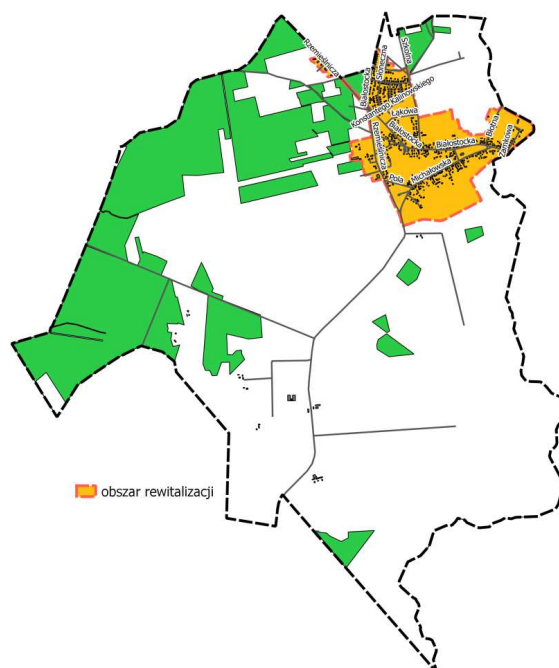
Podobszar rewitalizacji – Gródek II:

- **położenie podobszaru:** centralno-południowa część gminy,

Tabela 21. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Gródek II

Warunki społeczne	Warunki gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne
<ul style="list-style-type: none">• brak miejsc i aktywności integrujących mieszkańców,• duża liczba osób starszych pozostających bez opieki,	<ul style="list-style-type: none">• niewykorzystany potencjał Góry Zamkowej,• zły stan techniczny i estetyczny obiektów publicznych,

<ul style="list-style-type: none"> • niewykorzystany potencjał instytucji kultury, • wysoka liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • wysoka liczba Niebieskich Kart • wysokie bezrobocie w tym bezrobocie długotrwałe, • niewystarczająca oferta rekreacyjna. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak infrastruktury służącej integracji mieszkańców. • brak zagospodarowania dla zabytków i atrakcji turystycznych, • nieuporządkowana przestrzeń publiczna, • niewielka liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
--	---

Rycina 42. Podobszar rewitalizacji Gródek II

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji – Nowosiółki:

- **położenie podobszaru:** północno-zachodnia część gminy,

Tabela 22. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Nowosiółki

Warunki społeczne	Warunki gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne
<ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc i aktywności integrujących mieszkańców, • brak stosownej oferty zagospodarowania wolnego czasu dzieciom i młodzieży, • ujemne saldo migracji wewnętrznych, • wysoka liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • brak organizacji pozarządowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, • brak zagospodarowania dla budynku OSP, • niska estetyka terenu wokół budynków publicznych, • utrudniona dostępność komunikacyjna, • niska dostępność usług, • brak sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, • zły stan techniczny i estetyczny obiektów publicznych, • brak infrastruktury służącej integracji mieszkańców.

Rycina 43. Podobszar rewitalizacji Nowosiółki

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji – Wiejki:

- **położenie podobszaru:** południowo-wschodnia część gminy,

Tabela 23. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Wiejki

Warunki społeczne	Warunki gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne
<ul style="list-style-type: none"> • ubytek liczby mieszkańców, • brak organizacji pozarządowych, • wysoka liczba osób długotrwale bezrobotnych, • niska aktywność gospodarcza, • brak miejsc i aktywności integrujących mieszkańców. • brak oferty zagospodarowania wolnego czasu dzieciom i młodzieży, • dezintegracja mieszkańców obszaru. • niska aktywność mieszkańców. • brak szkoły, przedszkola i żłobka. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak infrastruktury służącej integracji mieszkańców, • nieuporządkowana przestrzeń publiczna przy budynkach publicznych, • zły stan techniczny dróg, • brak sieci kanalizacyjnej.

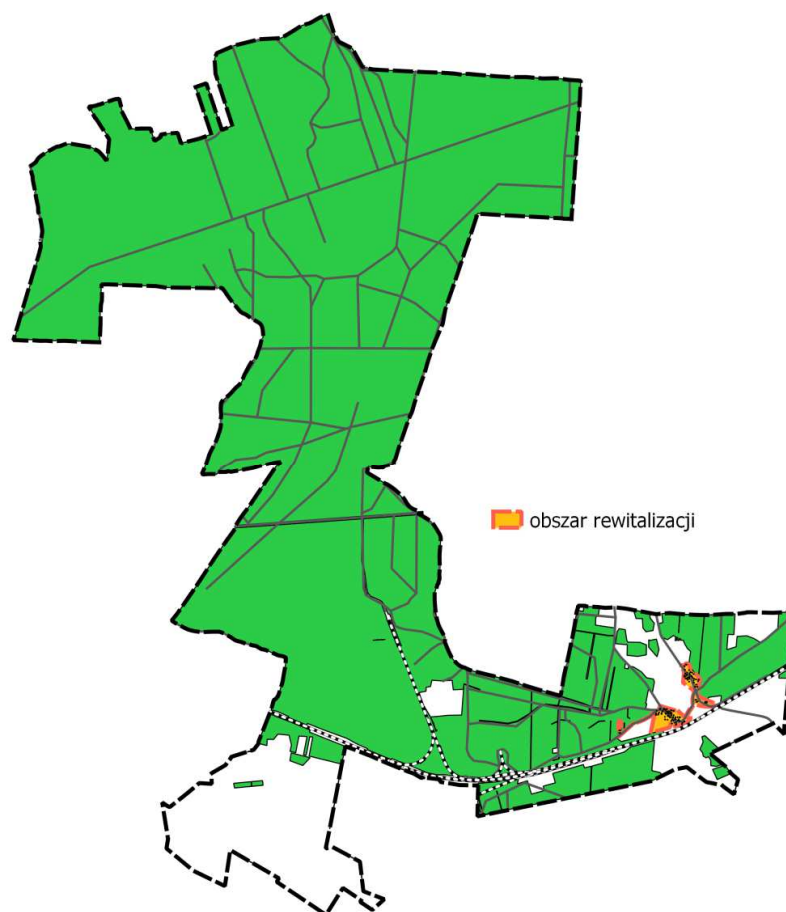
Rycina 44. Podobszar rewitalizacji Wiejki
 Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji – Zubki:

- **położenie podobszaru:** wschodnia część gminy,

Tabela 24. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Zubki

Warunki społeczne	Warunki gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba seniorów, • brak mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, • wysoka liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych, • wysoka liczba osób długotrwale bezrobotnych, • niska aktywność mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> • nieczynna stacja kolejowa wraz z budynkiem dworca, • zły stan techniczny i estetyczny dworca kolejowego, • brak infrastruktury służącej mieszkańcom borykającym się z ubóstwem, • brak kanalizacji.

Rycina 45. Podobszar rewitalizacji Zubki

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji skupia niemal 21% liczby ludności całej gminy. Na wybranym obszarze mieszka 23,89% liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym całej gminy oraz 13,52% liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Obszar zamieszkuje niemal 20% wszystkich kobiet powyżej 60 roku życia. Liczba zameldowań na pobyt stały stanowi 28,57% wszystkich zameldowań w gminie oraz 21,43% wszystkich wymeldowań. Urodzenia w gminie Gródek w 25,58% skupiają się na obszarze rewitalizacji, a zgonów 21,15%. Obszar skupia 25,58% wszystkich osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa na obszarze rewitalizacji stanowi 26,07% wszystkich osób w gminie. Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym stanowi 14,29% na obszarze rewitalizacji, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 13,56%, a liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności 15,38%. W przypadku niebieskich kart, aż 42,11% z wszystkich wydano na obszarze rewitalizacji. Liczba

bezrobotnych skupionych na obszarze rewitalizacji stanowi 27,42% wszystkich bezrobotnych w gminie oraz 28,11% grupy bezrobotnych długotrwale. Obszar rewitalizacji skupia zaledwie 17,36% podmiotów gospodarczych oraz 14,61% nowo powstałych podmiotów na terenie gminy. Na obszarze rewitalizacji występuje wysoki udział liczby zamkniętych działalności w ostatnich 3 latach. W przypadku organizacji pozarządowych, 5 z nich jest zarejestrowanych na terenie planowanym do rewitalizacji. W zakresie bezpieczeństwa sytuacja nie budzi niepokoju gdyż nie występują wykroczenia czy przestępstwa wśród nieletnich, odsetek przestępstw stanowi 1,79% wszystkich czynów zarejestrowanych na terenie gminy. Ogólna liczba zamieszkałych budynków mieszkalnych stanowi 25,27% wszystkich budynków tego typu w gminie.

Tabela 25. Procentowy udział obszaru rewitalizacji w gminie Gródek

Wskaźnik	Gródek II	Nowosiółki	Wiejki	Zubki	suma obszar rewitalizacji	gmina Gródek	Procentowy udział obszaru rewitalizacji w gminie
Liczba mieszkańców	930	28	151	21	1130	5407	20,90
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	162	4	28	0	194	812	23,89
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	668	13	79	11	771	3375	22,84
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	100	11	44	10	165	1220	13,52
Liczba kobiet powyżej 60 r. ż.	142	9	31	7	189	964	19,61
Liczba zameldowań na pobyt stały	41	2	1	0	44	154	28,57
Liczba wymeldowań	27	0	1	2	30	140	21,43
Liczba urodzeń	10	1	0	0	11	43	25,58
Liczba zgonów	15	4	2	1	22	104	21,15
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	71	3	11	3	88	344	25,58
Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa	54	3	8	2	67	257	26,07
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym	5	0	3	0	8	59	13,56
Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym	1	0	0	0	1	7	14,29
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności	12	1	3	0	16	104	15,38
Liczba Niebieskich Kart	6	0	2	0	8	19	42,11
Liczba bezrobotnych ogółem	72	1	8	1	82	299	27,42
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	42	1	8	1	52	185	28,11
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG	41	2	3	0	46	265	17,36
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG	4	0	1	0	5	36	13,89

Liczba nowopowstałych firm w ostatnim 3 latach	11	1	1	0	13	89	14,61
Liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach	19	2	1	1	23	122	18,85
Liczba organizacji pozarządowych	5	0	0	0	0	13	38,5
Liczba przestępstw bez drogowych i gospodarczych	0	0	0	1	1	56	1,79
Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie	0	0	0	0	0	2	0,00
Liczba wykroczeń	0	0	0	0	0	39	0,00
Liczba lokali socjalnych	3	0	0	0	3	7	42,86
Ogólna liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych	319	15	36	10	380	1504	25,27
% obszaru objęty Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego	0,58	0	0	0	0,58	11,02	5,26
Liczba przystanków komunikacyjnych	3	0	2	1	6	38	15,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych odpowiednich instytucji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

6.2. Potrzeby w zakresie rewitalizacji

Analiza problemów w poszczególnych obszarach pozwoliła na wskazanie potrzeb z tym związanych czemu posłużyły spotkania konsultacyjne z mieszkańcami Gminy, badanie ankietowe, analiza dokumentów strategicznych Gminy oraz analiza danych statystycznych.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się niekorzystną sytuacją demograficzną, co przekłada się na wzrastającą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. Obszar wymaga podjęcia działań aktywizujących i integrujących osoby starsze gdyż dotychczasowa oferta nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb. Obszar na którym skupiają się negatywne problemy, boryka się również z ubóstwem i bezrobociem. W celu ograniczenia skutków problemów osób korzystających ze środków pomocy społecznej należy zwiększyć możliwości wsparcia. Niezbędne w tym obszarze jest wsparcie osób najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne: dzieci, młodzież, seniorzy, bezrobotni oraz osoby niepełnosprawne. Formy pomocy powinny obejmować pomoc psychologiczną, wsparcie merytoryczne, a także finansowe. Potrzeby jakie rozpoznano to przede wszystkim chęć podnoszenia kwalifikacji przez mieszkańców, pomoc w poszukiwaniu pracy czy pozyskaniu środków na rozwój działalności gospodarczej. Ze względu na potrzeby osób będących w trudnej sytuacji materialnej należy zwiększyć bazę mieszkań socjalnych, która nie jest zbyt duża w stosunku do potrzeb. W celu zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym należy poświęcić uwagę nad możliwościami zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz stworzenia alternatywnych miejsc spotkań.

Zdiagnozowane problemy przede wszystkim związane są z niewystarczającym wykorzystaniem zasobów naturalnych oraz warunków kulturalnych i społecznych. W sołectwie Gródek występuje stosunkowo wysoka gęstość zaludnienia, co generuje zarówno problemy jak i potrzeby związane z zagospodarowaniem terenu. Ze względu na potencjał kulturowy obszar wymaga zagospodarowania w infrastrukturę turystyczną oraz rekreacyjną. Istniejące walory w postaci zabytków, miejsc związanych z historią tego obszaru, kulturą oraz środowiskiem naturalnym generują możliwości rozwoju turystyki i agroturystyki, wymagają jednak odpowiedniego oznakowania i

uporządkowania. Na terenie rewitalizacji stwierdzono potrzebę pobudzenia aktywności gospodarczej, co dla lokalnej społeczności będzie możliwe za sprawą wykorzystania istniejących zasobów.

Na obszarze rewitalizacji występują problemy związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej oraz ze zdegradowanymi obiektami, które stwarzają możliwości zagospodarowania i wykorzystania zgodnie z pojawiającymi się potrzebami społeczności lokalnej. Obszar Nowosiółki dysponuje budynkiem O.S.P., który wymaga przebudowy i doposażenia. Ponadto teren wokół po odpowiednim zagospodarowaniu może służyć jak teren rekreacji przede wszystkim dla dzieci i młodzieży. Obszar Wiejki również posiada budynek, który wymaga przebudowy i zmiany sposobu użytkowania. Ponadto przeprowadzone konsultacje społeczne pozwalają stwierdzić iż na terenie obszaru rewitalizacji, a także całej gminy występuje niedobór terenów zielonych służących rekreacji mieszkańców, w tym również placów zabaw i szlaków turystycznych.

Podobszar rewitalizacji Zubki charakteryzuje się występowaniem terenów pokolejowych z nieużytkowanym budynkiem po byłym dworcu PKP. Obiekt ten wymaga remontu i zmiany sposobu użytkowania na funkcję mieszkaniową. Zmiana zagospodarowania tego obiektu posłużyłaby na cele socjalne dla osób dotkniętych ubóstwem z obszaru rewitalizacji. Działanie to istotnie wpłynęłoby na cele wyznaczone w procesie rewitalizacji, niwelując problem ubóstwa, a także wspierając osoby bezrobotne.

Podobszar rewitalizacji Gródek II należy do jednych z najgęściej zaludnionych w Gminie, skupiając obiekty usługowe czy administracyjne. Jednym z takich obiektów jest Urząd Gminy, który wymaga modernizacji oraz rozbudowy wraz z wyposażeniem w infrastrukturę dla osób niepełnosprawnych. Działanie to podniosłoby dostępność tego obiektu dla osób niepełnosprawnych oraz dla mieszkańców całej gminy. Rozbudowa budynku umożliwi poszerzenie oferty działań na rzecz lokalnej społeczności przez władze samorządowe. Ponadto ze względu na położenie obiekt będzie służyć szerokiemu gronu obywateli.

Na podstawie przeprowadzonej analizy społecznej w dokumentach określających kierunki rozwoju (tj. dokumentach strategicznych i planistycznych gminy) zidentyfikowano potrzeby mieszkańców analizowanej gminy, a co za tym idzie potrzeby

mieszkańców obszaru rewitalizacji. Potrzeby te skupiają się głównie wokół problemów związanych ze sferą społeczno-gospodarczą, a także przestrzenno-techniczną oraz środowiskową.

❖ W sferze społecznej wskazano potrzeby:

- zapobieganie migracji młodych ludzi do dużych aglomeracji miejskich,
- zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego,
- podwyższenie poziomu opieki zdrowotnej,
- zwiększenie możliwości rozwoju własnych zainteresowań,
- likwidacja zjawisk patologicznych,
- rozwój bazy mieszkań – socjalnych i komunalnych,
- przeciwdziałanie zjawisku utrzymywania się na dość wysokim poziomie liczbie osób długotrwale bezrobotnych oraz stwarzanie nowych miejsc zatrudnienia,
- wzrost poziomu wykształcenia oraz kompetencji osób długotrwale bezrobotnych,
- stworzenie warunków do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych,
- stworzenie domów pomocy społecznej typu: Dom Pobytu Dziennego, Środowiskowy Domu Samopomocy, hospicjum, pensjonat dla osób starszych, mieszkań chronionych w zasobach gminy,
- stworzenie organizacji i instytucji pozarządowych zajmujących się problematyką osób starszych,

❖ W sferze gospodarczej wskazano potrzeby:

- wykorzystanie potencjału inwestycyjnego gminy (tereny rekreacyjne, przemysłowe, działki inwestycyjne należące do prywatnych właścicieli),
- zwiększenie zainteresowania inwestorów z zewnątrz,
- wsparcie przy procesie zakładania nowych firm przez mieszkańców,
- wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw,

❖ W sferze środowiskowej wskazano potrzeby:

- zwiększenie promocji atrakcyjnych terenów przyrodniczych dla celów rekreacji,

❖ W sferze przestrzenno-funkcjonalnej wskazano potrzeby:

- dogodniejszy dostęp do usług publicznych,

- wykorzystanie potencjału do rozwoju turystyki w gminie (m.in. rozwój agroturystyki oraz rozbudowa infrastruktury turystycznej – bazy noclegowej oraz gastronomii),
- zlikwidowanie barier architektonicznych, dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz starszych,
- stworzenie ofert z bazą rehabilitacyjną,
 - ❖ W sferze technicznej wskazano potrzeby:
- zwiększenie skomunikowania wewnątrz gminy i poprawa stanu dróg lokalnych (nawierzchnia, oświetlenie, oznakowanie ulic),
- wzrost poziomu rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej (m.in. zainstalowanie urządzeń do odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków w miejscowościach gminy, rozwój sieci wodociągowej na terenach wiejskich),
- rozwój systemu zaopatrzenia w wodę,
- rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- rozwój komunikacji w gminie,

6.3. Potencjał obszaru rewitalizacji

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa przedstawia problemy jakie występują na terenie gminy Gródek oraz kategorię w których nie stwierdzono negatywnych zjawisk, co wskazuje na potencjał tego obszaru.

W przypadku struktury demograficznej zdiagnozowano problem ze starzeniem się społeczeństwa i stosunkowo wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. Jednak problem migracji nie dotyczy obszaru Gródek II i Wiejki, co może świadczyć o pewnym potencjale tego obszaru, który mieszkańców skłania do pozostania w tym miejscu, równocześnie przyciągając ludność z całej gminy. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się również wysoką frekwencją wyborczą w stosunku do wyników w gminie, co również stanowi o potencjale ludnościowym tego terenu. Obszar rewitalizacji charakteryzuje niski odsetek przestępczości, potwierdzony również w badaniu ankietowym, gdzie przestępczość wskazał bardzo niski odsetek badanych. Całą gminę Gródek charakteryzuje wysoki potencjał przyrodniczy potwierdzony różnymi formami ochrony przyrody, a także opinią samych mieszkańców na temat walorów przyrodniczych na tym

terenie. Ankietowani wskazują również na możliwości rozwoju ze względu na istniejącą kulturę i zabytki obszaru wskazując braki w infrastrukturze i zagospodarowaniu umożliwiającym wykorzystanie zasobów terenu.

Możliwości rozwoju wskazano również w dokumentach strategicznych gminy, przede wszystkim Strategii Rozwoju, gdzie zwrócono uwagę na warunki naturalne, zasoby leśne i położenie względem obszarów chronionych.

Obszar Gródek II charakteryzuje się wysokim potencjałem rozwoju ze względu na położenie względem zabudowy oraz położeniem komunikacyjnym umożliwiającym znacznej ilości mieszkańców gminy najmniej kłopotliwe dotarcie. Ponadto obszar ten pełni funkcje administracyjne w gminie, kulturalne, rozrywkowe, edukacyjne, mieszkalne czy usługowe. Podjęcie działań rewitalizacyjnych na obszarze o dużych możliwościach rozwoju wzmacnia szansę na powodzenie podejmowanych starań i otwiera możliwości również dla mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Obszar Nowosiółki i Wiejki charakteryzuje wysokie nagromadzenie problemów w poszczególnych sferach oraz znaczne oddalenie od centrum gminy. Gmina Gródek będąc jedną z największych powierzchniowo jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim wyróżnia się zróżnicowanym rozwojem. Prowadzenie działań rewitalizacyjnych wyłącznie w centralnej części gminy, mogłoby przyczynić się do pogłębiania zjawisk kryzysowych na obszarach peryferyjnych. Oba te sołectwa położone są w znacznej odległości od centrum gminy. Sołectwo Nowosiółki zamieszkuje 28 osób, jednak bezpośrednio graniczy z siedmioma sołectwami o łącznej liczbie mieszkańców 792, co stanowi 22% mieszkańców gminy. Wśród sąsiadujących sołectw, trzy zostały uznane za zdegradowane. Obszar sołectwa Nowosiółki został również wybrany ze względu na możliwości lokalowe jakie posiada. Potencjał lokalowy, potrzebę jego zagospodarowania oraz problemy jakie należy rozwiązać na tym terenie wskazują również ankietowani oraz mieszkańcy gminy podczas warsztatów społecznych.

Sołectwo Wiejki zamieszkuje 151 osób, sąsiaduje z sześcioma sołectwami z czego trzy z nich należą do obszaru zdegradowanego. Łącznie działania rewitalizacyjne mają szansę oddziaływać na mieszkańców wszystkich tych sołectw zamieszkiwanych przez 579 osób, stanowiących 16% ludności gminy. Ponadto podczas spotkań z mieszkańcami gminy, wielokrotnie wskazywano problemy w miejscowości Wiejki oraz możliwości i

potrzebę ich niwelacji. Obszar ten posiada nieużytkowane zasoby w postaci budynku po szkole, który po odpowiednim zagospodarowaniu może pełnić funkcje społeczne.

Obszar Zubki charakteryzuje wysoka degradacja społeczna i gospodarcza, a także techniczna. Sołectwo zamieszkuje zaledwie 21 osób, z czego połowa jest w wieku produkcyjnym, a druga połowa w wieku poprodukcyjnym. Obszar ten wyraźnie się wyludnia i odznacza się stagnacją. Na terenie sołectwa Zubki znajdują się tereny pokolejowe wraz z budynkiem byłego dworca PKP. Podczas konsultacji społecznych wielokrotnie wskazywano na możliwość zaadaptowania budynku na lokale socjalne. Wskazywano potrzebę poprawy stanu technicznego budynku oraz konieczność poszerzenia oferty mieszkań socjalnych dla osób najbardziej potrzebujących. Badania ankietowe również potwierdziły potrzebę tego typu działania, gdzie respondenci wskazywali ogólnie potrzebę rewitalizacji w miejscowości Zubki, a także szczegółowo odnosząc się wyłącznie do budynku byłego dworca pokolejowego. Budynek ten stanowi duży potencjał zważając na zdiagnozowane problemy związane z ubóstwem i bezrobociem.

7. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji po rewitalizacji obrazuje przyszły wizerunek przedmiotowego obszaru rewitalizacji, a więc jest stanem, do którego dążyć będzie Gmina Gródek poprzez realizację zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.

Obszar rewitalizacji Gminy Gródek to aktywna i zintegrowana społeczność lokalna, w pełni wykorzystująca walory przyrodnicze i kulturalne obszaru dające możliwość do rozwoju społeczno - gospodarczego

W wyniku realizacji powyższej wizji poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców nie tylko obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją, ale również w wyniku efektu synergicznego, nastąpi wzrost poziomu życia wszystkich mieszkańców gminy. Stanie się to impulsem do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Udział mieszkańców w organizowanych spotkaniach, imprezach kulturalnych i sportowych wpłynie na stworzenie i nawiązanie wspólnotowych relacji. Odnowa zdegradowanej przestrzeni przyczyni się do poprawy estetyki całego obszaru Gminy Gródek. Wdrożenie kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczyni się do ożywienia społecznego, gospodarczego, przestrzennego i kulturowego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i walorów przyrodniczych. Obszar stanie się atrakcyjny pod względem zamieszkania, a także prowadzenia działalności opartej na lokalnych zasobach.

8. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 jest kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów gminy w wymiarze społecznym, przestrzenno-funkcyjnym, środowiskowym, technicznym i gospodarczym.

Przedstawione cele rewitalizacyjne i kierunki działań, są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby Gminy Gródek. Zostały one określone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych i analizy wskaźnikowej. Wyznaczone cele i kierunki działań rewitalizacyjnych pozwolą na ograniczenie negatywnych zjawisk, głównie w sferze społecznej, które zostały zidentyfikowane na obszarze objętym rewitalizacją.

Celem strategicznym Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek jest:

Wzmocnienie potencjału obszaru rewitalizacji poprzez kompleksowe i zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego oraz rozwoju przedsiębiorczości

Rewitalizacja w sposób kompleksowy przyczyni się do naprawy sytuacji szczególnie na obszarze, który został objęty działaniami, ale także sytuacji całej Gminy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcyjnej i technicznej.

Cel strategiczny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych:

Cel szczegółowy 1 Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, oraz przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego poprzez promocję integracji społecznej

Kierunki działań:

- niwelowanie zjawiska wykluczenia społecznego wśród dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- zagospodarowanie wolnego czasu mieszkańców - w szczególności dzieci i młodzieży oraz osób starszych poprzez zapewnienie atrakcyjnych zajęć,

- rozwój kompetencji społecznych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- adaptacja istniejących budynków na potrzeby rozwoju dzieci i młodzieży,
- wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi (wykluczenie społeczne, alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie),
- zachęcanie mieszkańców do integracji i wspólnego spędzania czasu,

Cel szczegółowy 2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz podniesienie poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców poprzez stworzenie i rozwój infrastruktury kulturalnej i turystycznej

Kierunki działań:

- działania aktywizujące mieszkańców,
- zwiększanie aktywności i inicjatyw społecznych i edukacyjnych,
- rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej

Cel szczegółowy 3 Kształtowanie przestrzeni obszaru rewitalizacji oraz zapewnienie wysokiej dostępności i jakości infrastruktury technicznej i społecznej w szczególności posiadającej walory kulturowe i historyczne oraz podniesienie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej

Kierunki działań:

- rozbudowa infrastruktury kulturalno-turystycznej,
- promocja kulturalna gminy,
- poprawa stanu technicznego zabytków w obszarze rewitalizacji,
- kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców,
- zagospodarowanie terenów zielonych,
- modernizacja i przebudowa dróg.

Cel szczegółowy 4 Poprawa stanu technicznego oraz efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i zasobów mieszkaniowych

Kierunki działań:

- modernizacja i remont obiektów użyteczności publicznej,
- dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- rozwój bazy mieszkań socjalnych,

- modernizacja energetyczna budynków.

Wspieranie aktywności społecznej, wzmacnianie integracji społeczności obszaru rewitalizowanego, przede wszystkim w wymiarze rodzinnym i sąsiedzkim przyczyni się do wzmocnienia oddziaływania realizowanych inicjatyw i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zarówno tych infrastrukturalnych oraz tych o charakterze społecznym. Potrzeba wzmacniania poczucia działania wśród mieszkańców, ich wzajemnego zaufania oraz zaangażowania w przedsięwzięcia lokalne zostanie wsparta. Powodzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapewni włączenie społeczności obszaru i aktywizowanie jej przez działania edukacyjne, kulturalne, społeczne, nastawione na samorozwój i odpowiadające na zdiagnozowane problemy społeczne. Planowane inwestycje infrastrukturalne przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ich bezpieczeństwa, jednocześnie mając silny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego oraz poprawy jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych w gminie. Nastąpi poprawa infrastruktury technicznej, w tym budynków i przestrzeni użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych oraz dróg z zachowaniem wysokich standardów dbałości o środowisko naturalne. W wymiarze społecznym natomiast podkreślają włączenie mieszkańców w tworzenie przestrzeni na obszarze rewitalizowanym.

W ramach wypracowanych celów szczegółowych określono kierunki działań, których realizacja przyczyni się do zrealizowania opisanych celów. Przyjęte do realizacji kierunki działań wynikają z określonego celu strategicznego Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz jego celów szczegółowych. Ich realizacja wpłynie na osiągnięcie zdefiniowanej wizji obszaru rewitalizacji po przeprowadzonym procesie rewitalizacji.

Tabela 26. Cele, kierunki działań i odpowiadające im przedsięwzięcia

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunki działań	Nazwa przedsięwzięcia
<p>Wzmocnienie potencjału obszaru rewitalizacji poprzez kompleksowe i zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego oraz rozwoju przedsiębiorczości</p>	<p><u>Cel szczegółowy 1</u> Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, oraz przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego poprzez promocję integracji społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - niwelowanie zjawiska wykluczenia społecznego wśród dzieci i młodzieży oraz osób starszych, - zagospodarowanie wolnego czasu mieszkańców - w szczególności dzieci i młodzieży oraz osób starszych poprzez zapewnienie atrakcyjnych zajęć, - rozwój kompetencji społecznych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży, - adaptacja istniejących budynków na potrzeby rozwoju dzieci i młodzieży, - wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi (wykluczenie społeczne, alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie), - zachęcanie mieszkańców do integracji i wspólnego spędzania czasu, 	<ul style="list-style-type: none"> - Kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół obiektu dziedzictwa kulturowego - Kompleksowy program edukacji zdrowotnej i aktywizacji społecznej seniorów - Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego dworca PKP w Zubkach na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi - Świetlica wiejska: Nowosiółki - Świetlica wiejska: Wiejki - Rozbudowa i remont budynku Urzędu Gminy
	<p><u>Cel szczegółowy 2</u> Rozwój lokalnej przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz podniesienie poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców poprzez stworzenie i rozwój infrastruktury kulturalnej i turystycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działania aktywizujące mieszkańców, - zwiększanie aktywności i inicjatyw społecznych i edukacyjnych, - rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół obiektu dziedzictwa kulturowego - Kompleksowe oznakowanie zabytków, miejsc pamięci, szlaków i atrakcji turystycznych - Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego dworca PKP w Zubkach na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi - Rozbudowa i remont budynku Urzędu Gminy
	<p><u>Cel szczegółowy 3</u> Kształtowanie przestrzeni obszaru rewitalizacji oraz zapewnienie wysokiej dostępności i jakości infrastruktury technicznej i społecznej w szczególności posiadającej walory kulturowe i historyczne oraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa infrastruktury kulturalno-turystycznej, - promocja kulturalna gminy, - poprawa stanu technicznego zabytków w obszarze rewitalizacji, - kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, - zagospodarowanie terenów zielonych, - modernizacja i przebudowa dróg, 	<ul style="list-style-type: none"> - Kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół obiektu dziedzictwa kulturowego - Kompleksowe oznakowanie zabytków, miejsc pamięci, szlaków i atrakcji turystycznych - Przebudowa budynku O.S.P. i adaptacja na świetlicę wiejską w Nowosiółkach - Przebudowa budynku byłej szkoły i adaptacja na świetlicę wiejską w Wiejkach

	podniesienie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej		- Rozbudowa i remont budynku Urzędu Gminy
	<u>Cel szczegółowy 4</u> Poprawa stanu technicznego oraz efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i zasobów mieszkaniowych.	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja i remont obiektów użyteczności publicznej, - dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, - rozwój bazy mieszkań socjalnych, - modernizacja energetyczna budynków. 	<ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego dworca PKP w Zubkach na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi - Rozbudowa i remont budynku Urzędu Gminy

Źródło: opracowanie własne

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

9. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ

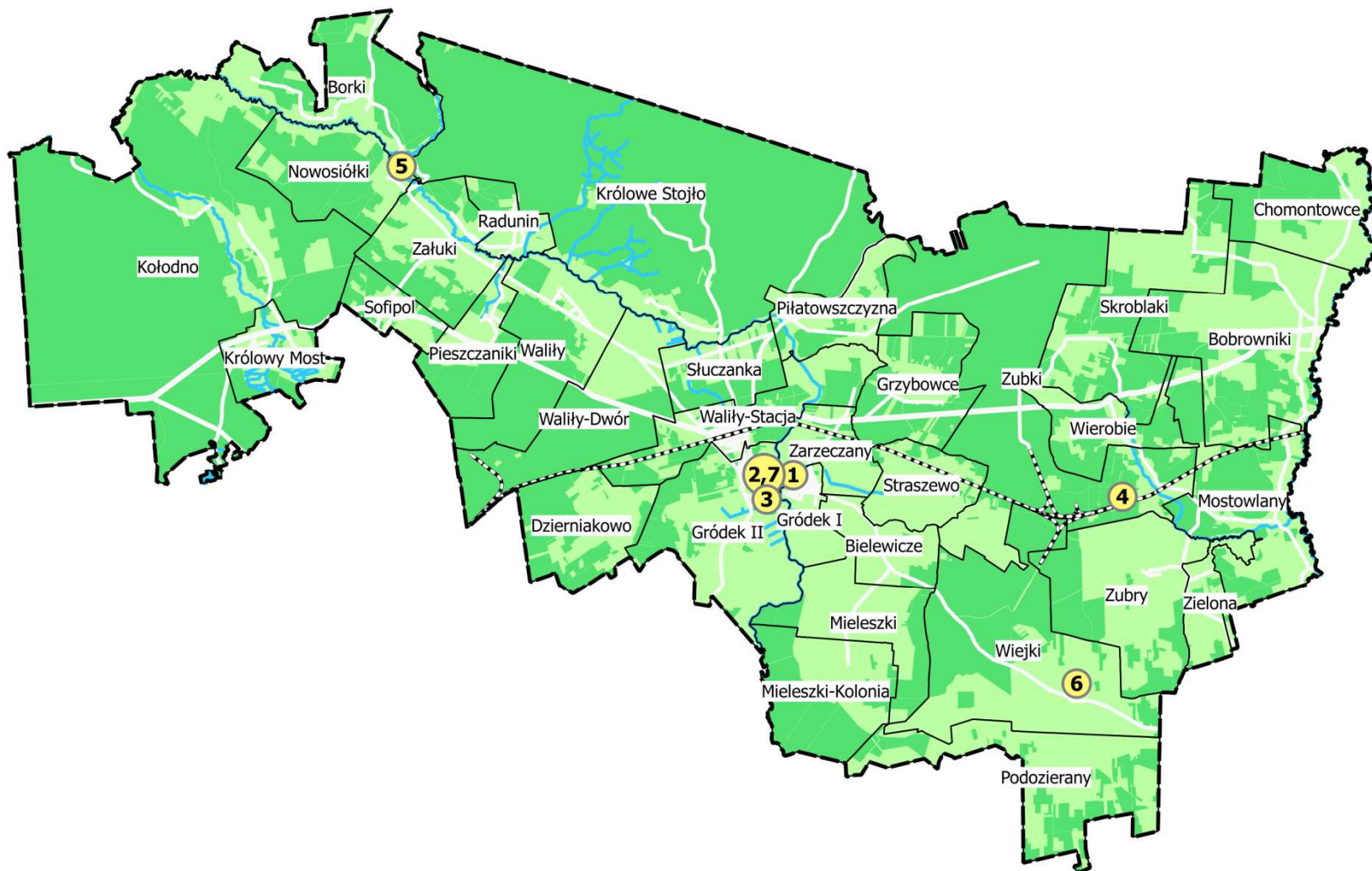
Projekt rewitalizacyjny wynika z programu rewitalizacji, a co za tym idzie jest ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji.

Przedsięwzięcia podstawowe i uzupełniające zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 przedstawiono w poniższym rozdziale. Realizacja przedsięwzięć podstawowych jest kluczowa do powodzenia procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia uzupełniające są istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji i mają za zadanie swym oddziaływaniem uzupełnić zaplanowane przedsięwzięcia podstawowe.

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w swoim opisie powinny uwzględniać co najmniej następujące elementy: nazwę przedsięwzięcia/projektu, wskazanie podmiotów realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji. Pozostałe rodzaje przedsięwzięć powinny zostać scharakteryzowane pod względem kierunków działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Lista podstawowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych:

1. Kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół obiektu dziedzictwa kulturowego
2. Kompleksowy program edukacji zdrowotnej i aktywizacji społecznej seniorów
3. Kompleksowe oznakowanie zabytków, miejsc pamięci, szlaków i atrakcji turystycznych
4. Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego dworca PKP w Zubkach na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi
5. Przebudowa budynku O.S.P. i adaptacja na świetlicę wiejską w Nowosiólkach
6. Przebudowa budynku byłej szkoły i adaptacja na świetlicę wiejską w Wiejkach
7. Rozbudowa i remont budynku Urzędu Gminy

Rycina 46. Rozmieszczenie planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na tle gminy Gródek
 Źródło: opracowanie własne na podstawie google.maps.pl

9.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1	
Nazwa	Kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół obiektu dziedzictwa kulturowego
Podmiot realizujący	Gmina Gródek
Lokalizacja	Sołectwo: Gródek II Działki ewidencyjna nr: 1973/1, 1973/3, 1983, obręb Gródek
Realizowane cele LPR	Cel szczegółowy 1, Cel szczegółowy 2, Cel szczegółowy 3,
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna, gospodarcza, środowiskowa
Główny problem jaki rozwiąże przedsięwzięcie	Projekt stanowi odpowiedź na zidentyfikowane problemy: niewystarczająca liczba miejsc spotkań, niewystarczające zagospodarowanie terenów zieleni i miejsc zabytkowych, słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, niska aktywność gospodarcza społeczeństwa
Cel przedsięwzięcia	Celem projektu jest kompleksowe zagospodarowanie zabytku archeologicznego, położonego w centrum miejscowości Gródek, który obecnie nie pełni swoich funkcji turystycznych. Projekt wpłynie pozytywnie na poprawę estetyki otoczenia, spowoduje wzrost napływu turystów, co przyczyni się do ożywienia gospodarczego i społecznego całego terenu. Realizacja projektu przyczyni się również do stworzenia miejsca spotkań mieszkańców i wzrostu ich integracji. Stworzenie Punktu Informacji Turystycznej pozwoli na aktywizację osoby bezrobotnej. Projekt pozwoli na zagospodarowanie przestrzeni publicznej jako elementu rewitalizacji zasobu terenów zieleni wykorzystujące naturalne walory przyrodnicze i historyczne rzeki Supraśl i Góry Zamkowej, w celu zapewnienia miejsca do wypoczynku i rekreacji, miejsca spotkań i nawiązywania kontaktów, zacieśniania więzi społecznych wszystkich grup wiekowych mieszkańców z terenu rewitalizacji. Projekt jest realizacją oczekiwań i potrzeb społecznych, zdefiniowanych podczas spotkań i rozmów konsultacyjnych. Projekt ma za zadanie rozwiązać problemy zidentyfikowane w sferach: społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz wykorzystuje szanse w postaci zagospodarowania zabytku, zidentyfikowaną w analizie SWOT
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie zabytku archeologicznego Góry Zamkowej poprzez wykonanie obiektów małej architektury (ławeczek, zadaszonych wiat, bramy wejściowej na Górę, tablic informacyjnych, pojemników na odpady), wieży widokowej, oświetlenia grodziska, nowego, drewnianego ogrodzenia sztachetowego przysłaniającego budynek dawnej rzeźni, - remont nawierzchni i oświetlenia ulicznego ul. Zamkowej prowadzącej do Góry Zamkowej, - stworzenie na Górze Zamkowej Punktu Informacji Turystycznej, - stworzenie oraz wypromowanie produktu będącego wizytówką Gminy Gródek
Szacunkowa wartość projektu	930.000,00 zł
Finansowanie	w tym z budżetu Gminy: 15 % z EFRR/EFFROW/środki budżetu państwa/powiatu białostockiego/konserwatora

	zabytków: 85 %
Okres realizacji	Od 2018 do 2020
Rezultat	Liczba nowo utworzonych etatów pracy: ½ Liczba osób korzystających/rok: 600
Produkt	Liczba wyremontowanych obiektów: 2, w tym zabytkowych: 1 Długość wyremontowanej drogi: ok. 0,22 km Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,2338 ha
Adresaci projektu	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, Mieszkańcy gminy Gródek
Sposób pomiaru rezultatów i źródło danych	prowadzenie księgi odwiedzających w Punkcie Informacji Turystycznej, karta oceny realizacji przedsięwzięcia

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2	
Nazwa	Kompleksowy program edukacji zdrowotnej i aktywizacji społecznej seniorów
Podmiot realizujący	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Regionalny w Gródku
Lokalizacja	Sołectwo: Gródek II
Realizowane cele LPR	Cel szczegółowy 1,
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna
Główny problem jaki rozwiąże przedsięwzięcie	Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym stwarza potrzebę rozwoju opieki nad seniorami, podniesienie ich aktywności i chęci uczestnictwa w życiu społecznym. Podniesienie poziomu wiedzy na temat bezpieczeństwa oraz zdrowia, co dla osób w starszym wieku jest bardzo ważne.
Cel przedsięwzięcia	Głównym celem realizacji projektu jest poprawa jakości życia seniorów, a także umożliwienie im większego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym, edukacji (ze szczególnym uwzględnieniem edukacji gerontologicznej), profilaktyce zdrowotnej, wypoczynku i rekreacji. Cele poszczególnych działań: 1. zwiększenie świadomości zagrożeń osób starszych, 2. poszerzenie wiedzy dotyczącej chorób wieku podeszłego, 3. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej, 4. utrzymanie oraz poprawa sprawności seniorów, 5. przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu seniorów.
Zakres zadań	W ramach projektu zaplanowano: 1. Prelekcje edukacyjne z zakresu profilaktyki zdrowia i promocji zdrowego stylu życia oraz stworzenie publikacji zawierającej informacje, jak dbać o zdrowie, co robić, żeby zachować sprawność fizyczną i umysłową, a także, jak nie stać się ofiarą oszustw, unikać zagrożeń. 2. Cykl zajęć edukacyjnych dotyczących chorób wieku podeszłego (choroba Alzheimera, choroba Parkinsona, cukrzyca, osteoporoza, choroby układu krążenia) 3. Promocja zdrowego stylu życia poprzez przedstawienie seniorom szeregu możliwości bycia aktywnym w różnych dziedzinach życia: - wyjazdy do instytucji kulturalnych (teatry, opera, kino), - zajęcia sportowe (basen, fitness dla seniorów), - międzypokoleniowe zajęcia komputerowe.
Szacunkowa	60.000,00 zł

wartość projektu	
Finansowanie	z budżetu PZERI Oddz. w Gródku: 5 % z budżetu Gminy Gródek: 10 % z EFS/EFRR : 85 %
Okres realizacji	Od 2018 do 2020
Rezultat	Liczba osób korzystająca: zgodnie z aktualną ilością członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Regionalny w Gródku. Liczba uczestników projektu: 50 osób
Produkt	Liczba wydanych publikacji: 1 publikacja (60 egzemplarzy) Liczba zorganizowanych zajęć/wyjazdów: - 4 wyjazdy: kino/teatr - 48 wyjazdów na basen
Adresaci projektu	Seniorzy z obszaru rewitalizacji oraz obszaru zdegradowanego
Sposób pomiaru rezultatów i źródło danych	Aktualna ilość członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Regionalny w Gródku

PRZEDSIĘWZIĘCIE 3	
Nazwa	Kompleksowe oznakowanie zabytków, miejsc pamięci, szlaków i atrakcji turystycznych
Podmiot realizujący	Gmina Gródek
Lokalizacja	Sołectwo: Gródek II
Realizowane cele LPR	Cel szczegółowy 2, Cel szczegółowy 3,
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna, środowiskowa
Główny problem jaki rozwiąże przedsięwzięcie	Projekt stanowi odpowiedź na zidentyfikowany problem w postaci słabej infrastruktury turystycznej oraz dąży do wykorzystania szans w zakresie rozwoju turystyki, agroturystyki i promocji zabytków z terenu Gminy Gródek. Stanowi odpowiedź na problemy zdiagnozowane podczas konsultacji społecznych, odnoszące się do niewystarczającego zagospodarowania i wykorzystania zasobów naturalnych do rozwoju turystyki i agroturystyki obszaru
Cel przedsięwzięcia	Celem projektu jest wykonanie kompleksowego, oznakowania zabytków, miejsc pamięci, szlaków i atrakcji turystycznych. Zabieg ten pozwoli na wyeksponowanie walorów terenów sołectwa Gródek II, jednocześnie ożywiając ruch turystyczny na terenie całej gminy. Projekt jest realizacją oczekiwań i potrzeb społecznych, zdefiniowanych podczas spotkań i rozmów konsultacyjnych.
Zakres zadań	- zaprojektowanie, wykonanie i montaż oznakowania zabytków, miejsc pamięci, szlaków turystycznych, atrakcji turystycznych (20 tablic), - zaprojektowanie i wydruk nowych materiałów informacyjno-promocyjnych (m.in. przewodników i map)
Szacunkowa wartość projektu	65.000,00 zł
Finansowanie	w tym z budżetu Gminy: 15 % z EFRR/EFRR: 85 %

Okres realizacji	Od 2018 do 2020
Rezultat	Liczba osób korzystająca/rok: 600
Produkt	Liczba oznakowanych obiektów: 13, w tym wpisanych do rejestru zabytków: 8 Liczba oznakowanych szlaków turystycznych: 5 (2 rowerowe, 2 piesze, 1 kajakowy)
Adresaci projektu	mieszkańcy gminy
Sposób pomiaru rezultatów i źródło danych	karta oceny realizacji przedsięwzięcia

PRZEDSIĘWZIĘCIE 4	
Nazwa	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego dworca PKP w Zubkach na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi
Podmiot realizujący	Gmina Gródek
Lokalizacja	Sołectwo: Zubki Działka ewidencyjna nr: 289/18, obręb Zubki
Realizowane cele LPR	Cel szczegółowy 1, Cel szczegółowy 2, Cel szczegółowy 4,
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna
Główny problem jaki rozwiąże przedsięwzięcie	Projekt stanowi odpowiedź na zidentyfikowane problemy dotyczące niewystarczającej socjalnej bazy mieszkaniowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwa, bezrobocia, a także niskiego poziomu estetyki terenów pokolejowych, zlokalizowanych na terenie obszaru rewitalizacji.
Cel przedsięwzięcia	Celem projektu jest wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, będącym w trudnej sytuacji życiowej, poprawa warunków mieszkaniowych oraz złagodzenie psychologicznych skutków bezrobocia i towarzyszących im problemów. Zmotywowanie do aktywnego poszukiwania pracy poprzez budowanie pozytywnego myślenia, zwiększenia motywacji, wzmacnianie wiary we własne siły, pozytywnej samooceny, przełamanie stereotypów, poznanie własnych predyspozycji i mocnych stron. Projekt ma za zadanie rozwiązać problemy zidentyfikowane w sferach: społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz wykorzystuje szansę wykazaną w analizie SWOT – tereny pokolejowe.
Zakres zadań	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego dworca PKP w Zubkach obejmować będzie: przeprowadzenie inwentaryzacji stanu istniejącego budynku, wykonanie dokumentacji projektowej, przeprowadzenie wszystkich robót uwzględnionych w dokumentacji technicznej, w tym przede wszystkim: przystosowanie układu funkcjonalno-przestrzennego do planowanej funkcji, wymagań technologicznych, obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, sanitarnych, bezpieczeństwa oraz warunków technicznych, jak również dostosowanie obiektu do wymagań użytkowników, wyposażenie nowopowstałych lokali socjalnych. Organizacja 4 spotkań/warsztatów dla rodzin zamieszkujących lokale socjalne z zakresu: - aktywnego poszukiwania pracy,

	<ul style="list-style-type: none"> - umiejętności interpersonalnych, komunikacji społecznej (zwiększenie umiejętności efektywnego komunikowania się, rozwijanie technik aktywnego słuchania, podniesienie umiejętności radzenia sobie z barierami w komunikacji), - pozytywnego wizerunku własnej osoby, - radzenie sobie w trudnych sytuacjach: nabywanie umiejętności analizy i radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ćwiczenie asertywności, nabywanie umiejętności korzystania z własnych praw.
Szacunkowa wartość projektu	675.000,00 zł
Finansowanie	z budżetu Gminy: 15 % z EFRR/EFS/WFOŚiGW: 85 %
Okres realizacji	Od 2018 do 2020
Rezultat	Liczba osób korzystających z nowych mieszkań: ok. 22 Liczba zorganizowanych spotkań: 4
Produkt	Liczba wyremontowanych obiektów: 1 Liczba nowych mieszkań socjalnych: 5
Adresaci projektu	Adresatami projektu są dysfunkcyjne rodziny z obszaru rewitalizacji oraz terenu zdegradowanego gminy Gródek
Sposób pomiaru rezultatów i źródło danych	karta oceny realizacji przedsięwzięcia

PRZEDSIĘWZIĘCIE 5	
Nazwa	Przebudowa budynku O.S.P. i adaptacja na świetlicę wiejską w Nowosiólkach
Podmiot realizujący	Gmina Gródek
Lokalizacja	Sołectwo: Nowosiółki Działki ewidencyjne nr: 145 obręb Nowosiółki.
Realizowane cele LPR	Cel szczegółowy 1, Cel szczegółowy 3,
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna
Główny problem jaki rozwiąże przedsięwzięcie	Projekt stanowi odpowiedź na zidentyfikowane problemy dotyczące niewystarczającej liczby miejsc spotkań, małej aktywności społeczeństwa, niewystarczającego zagospodarowania terenów zieleni, bezrobocia, a także ma na celu minimalizację zagrożeń wynikających z analizy SWOT – brak aktywności młodych ludzi i starzejące się społeczeństwo.
Cel przedsięwzięcia	Celem projektu jest utworzenie świetlicy wiejskiej położonej na obszarze rewitalizacji. Prace remontowe oraz przebudowa obejmą przystosowanie układu funkcjonalno-przestrzennego do wymagań technologicznych, obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, sanitarnych, bezpieczeństwa oraz warunków technicznych, jak również dostosowanie obiektu do wymagań użytkowników. Stworzone zostanie miejsce spotkań mieszkańców na obszarach, gdzie do tej pory nie było takich możliwości a budynki te nie pełniły żadnych funkcji.
Zakres zadań	Utworzona zostanie świetlica, której zadaniem będzie zapewnienie dzieciom i młodzieży zorganizowanej opieki wychowawczej w celu wszechstronnego rozwoju osobowości i przeciwdziałanie patologiom społecznym. Dzieciom organizowany będzie czas wolny, pomoc w odrabianiu lekcji poprzez organizowanie zespołowej

	<p>nauki, wdrażanie do samodzielnej pracy umysłowej i udzielanie indywidualnej pomocy dzieciom mającym trudności w nauce. Organizowane będą różnorodne formy zajęć mające na celu rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży, prowadzenie pracy wychowawczej zmierzającej do kształtowania właściwej postawy społecznej, wyrabianie umiejętności nawiązywania prawidłowych kontaktów z otoczeniem oraz organizowanie zajęć i gier sportowych mających na celu prawidłowy rozwój fizyczny.</p> <p>Realizacja projektu poprawi także jakość życia seniorów, a także umożliwi im większy udział w życiu społecznym, kulturalnym, edukacji, profilaktyce zdrowotnej, wypoczynku i rekreacji. W budynku świetlicy odbędą się zajęcia edukacyjne, które pozwolą seniorom uzyskać szeroką wiedzę o procesie starzenia się organizmu, różnych formach treningu, dobranego pod kątem istniejących kontuzji i chorób oraz wieku. Na nowoutworzonych siłowniach zewnętrznych, z pomocą profesjonalnego trenera, zdobyta wiedza teoretyczna zostanie wykorzystana w budowaniu atrakcyjnych zajęć sportowych dostosowanych do osób starszych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont i przebudowa budynku O.S.P. w Nowosiótkach ze zmianą sposobu użytkowania na świetlicę wiejską, - wyposażenie świetlicy w pomoce dydaktyczne i niezbędne materiały do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą, - zagospodarowanie terenów zielonych przyległych do świetlicy wraz z wykonaniem obiektów małej architektury (place zabaw, siłownie itp.),
Szacunkowa wartość projektu	288.000,00 zł
Finansowanie	z budżetu gminy: 15 % z EFRR/EFRRROW/EFIS: 85 %
Okres realizacji	2017-2018
Rezultat	Liczba nowo utworzonych etatów pracy: 1 Liczba osób korzystająca/rok: 300
Produkt	Liczba wyremontowanych obiektów: 1 Liczba obiektów zagospodarowanych na świetlice środowiskowe: 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,0806 ha
Adresaci projektu	Adaptacja ww. lokalizacji przeznaczona będzie dla mieszkańców sołectwa Nowosiółki, w tym głównie dla seniorów oraz dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym.
Sposób pomiaru rezultatów i źródło danych	karta oceny realizacji przedsięwzięcia

PRZEDSIĘWZIĘCIE 6

Nazwa	Przebudowa budynku byłej szkoły i adaptacja na świetlicę wiejską w Wiejkach
Podmiot realizujący	Gmina Gródek
Lokalizacja	Sołectwo: Wiejki Działki ewidencyjne nr: 180/2 obręb Wiejki.
Realizowane cele LPR	Cel szczegółowy 1, Cel szczegółowy 3,
Oddziaływanie	Sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna

przedsięwzięcia	
Główny problem jaki rozwiąże przedsięwzięcie	Projekt stanowi odpowiedź na zidentyfikowane problemy dotyczące niewystarczającej liczby miejsc spotkań, małej aktywności społeczeństwa, niewystarczającego zagospodarowania terenów zieleni, bezrobocia, a także ma na celu minimalizację zagrożeń wynikających z analizy SWOT – brak aktywności młodych ludzi i starzejące się społeczeństwo.
Cel przedsięwzięcia	Celem projektu jest utworzenie świetlicy wiejskiej położonej na obszarach rewitalizacji. Prace remontowe oraz przebudowa obejmą przystosowanie układu funkcjonalno-przestrzennego do wymagań technologicznych, obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, sanitarnych, bezpieczeństwa oraz warunków technicznych, jak również dostosowanie obiektu do wymagań użytkowników. Stworzone zostaną miejsca spotkań mieszkańców na obszarach, gdzie do tej pory nie było takich możliwości a budynki te nie pełniły żadnych funkcji. Utworzona zostanie świetlica, której zadaniem będzie zapewnienie dzieciom i młodzieży zorganizowanej opieki wychowawczej w celu wszechstronnego rozwoju osobowości i przeciwdziałanie patologiom społecznym. Dzieciom organizowany będzie czas wolny, pomoc w odrabianiu lekcji poprzez organizowanie zespołowej nauki, wdrażanie do samodzielnej pracy umysłowej i udzielanie indywidualnej pomocy dzieciom mającym trudności w nauce. Organizowane będą różnorodne formy zajęć mające na celu rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży, prowadzenie pracy wychowawczej zmierzającej do kształtowania właściwej postawy społecznej, wyrabianie umiejętności nawiązywania prawidłowych kontaktów z otoczeniem oraz organizowanie zajęć i gier sportowych mających na celu prawidłowy rozwój fizyczny. Realizacja projektu poprawi także jakość życia seniorów, a także umożliwi im większy udział w życiu społecznym, kulturalnym, edukacji, profilaktyce zdrowotnej, wypoczynku i rekreacji. W budynku świetlicy odbędą się zajęcia edukacyjne, które pozwolą seniorom uzyskać szeroką wiedzę o procesie starzenia się organizmu, różnych formach treningu, dobranej pod kątem istniejących kontuzji i chorób oraz wieku. Na nowoutworzonych siłowniach zewnętrznych, z pomocą profesjonalnego trenera, zdobyta wiedza teoretyczna zostanie wykorzystana w budowaniu atrakcyjnych zajęć sportowych dostosowanych do osób starszych.
Zakres zadań	- remont i przebudowa budynku byłej szkoły w Wiejkach ze zmianą sposobu użytkowania na świetlicę wiejską, - wyposażenie świetlicy w pomoce dydaktyczne i niezbędne materiały do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą, - zagospodarowanie terenów zielonych przyległych do świetlicy wraz z wykonaniem obiektów małej architektury (place zabaw, siłownie itp.),
Szacunkowa wartość projektu	364.000,00 zł
Finansowanie	z budżetu gminy: 15 % z EFRR/EFRRROW/EFIS: 85 %
Okres realizacji	2017-2018
Rezultat	Liczba nowo utworzonych etatów pracy: 1 Liczba osób korzystająca/rok: 300
Produkt	Liczba wyremontowanych obiektów: 1 Liczba obiektów zagospodarowanych na świetlice: 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,7944 ha
Adresaci	Adaptacja ww. lokalizacji przeznaczona będzie dla mieszkańców sołectwa Wiejki,

projekt	w tym głównie dla seniorów oraz dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym.
Sposób pomiaru rezultatów i źródło danych	karta oceny realizacji przedsięwzięcia

PRZEDSIĘWZIĘCIE 7	
Nazwa	Rozbudowa i przebudowa budynku Urzędu Gminy Gródek wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną
Podmiot realizujący	Gmina Gródek
Lokalizacja	Sołectwo: Gródek II Działki ewidencyjne nr: 131/2, 132/2, 133/2, 1938, 1939, 1940 obręb Gródek
Realizowane cele LPR	Cel szczegółowy 1, Cel szczegółowy 2, Cel szczegółowy 3, Cel szczegółowy 4,
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna, społeczna, gospodarcza, środowiskowa
Główny problem jaki rozwiąże przedsięwzięcie	Niedostosowanie budynku Urzędu Gminy do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zła jakość i estetyka budynku negatywnie wpływająca na otoczenie. Projekt stanowi odpowiedź na zidentyfikowane problemy podczas spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami, którzy w ankietach i na spotkaniach wskazywali na konieczność remontu budynku Urzędu Gminy oraz dostosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Cel przedsięwzięcia	Celem projektu jest rozbudowa wraz z przebudową budynku Urzędu Gminy. Prace remontowe oraz przebudowa obejmą przystosowanie układu funkcjonalno-przestrzennego do wymagań technologicznych, obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, sanitarnych, bezpieczeństwa oraz warunków technicznych, jak również dostosowanie obiektu do wymagań użytkowników. Dzięki gruntownej termomodernizacji poprawie ulegnie stan środowiska. Stworzone zostaną także udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, a centrum miejscowości Gródek zyska na estetyce, Urząd stanie się bardziej przyjazny użytkownikom.
Zakres zadań	-rozbudowa istniejącego budynku Urzędu Gminy w kierunku zachodnim. Planuje się budynek piętrowy, niepodpiwniczony o wysokości analogicznej jak budynek istniejący. Główne wejście zostanie przeniesione do nowej części. Przy wejściu zaprojektowano pochylnię dla osób niepełnosprawnych, co umożliwi bezpośredni dostęp do budynku osobom poruszającym się na wózkach. - adaptacja sali konferencyjnej na potrzeby spotkań/warsztatów i kursów dla mieszkańców W budynku Urzędu powstanie przestronna sala konferencyjna, w której prowadzone będą regularnie (co najmniej 1 raz w miesiącu) spotkania z różnymi grupami mieszkańców w zakresie: - prelekcji dla seniorów w zakresie profilaktyki zdrowotnej, mającej na celu zapobieganie chorobom; - warsztatów poświęconych osobom bezrobotnym przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku; - szkoleń z zakresu otwierania, prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej oraz rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego;

	- kursów języka angielskiego i komputerowych dla grup defaworyzowanych takich jak: osoby pow. 50 roku życia, bezrobotni; - bezpłatnych porad prawnych dla mieszkańców w trudnej sytuacji materialnej.
Szacunkowa wartość projektu	2 557 000,00 zł
Finansowanie	z budżetu gminy: 15 % z EFRR/EFRRROW/EFSD/WFOŚiGW/NFOŚiGW: 85 %
Okres realizacji	Od 2016 do 2020
Rezultat	Liczba osób korzystająca/rok: 1 000
Produkt	Liczba wyremontowanych obiektów: 1 Liczba zorganizowanych spotkań: 24 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,7376 ha
Adresaci projektu	mieszkańcy gminy, osoby niepełnosprawne, seniorzy, bezrobotni, potencjalni przedsiębiorcy, mieszkańcy dotknięci ubóstwem
Sposób pomiaru rezultatów i źródło danych	karta oceny realizacji przedsięwzięcia

9.2. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Główne problemy jakie zdiagnozowano na terenie gminy w sferze społecznej odnoszą się do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem czy słabą aktywnością gospodarczą. W ramach planowanych zadań podstawowych, problemy te zostały uwzględnione, a realizacja projektów ma na celu ich niwelację lub ograniczenie. Aby wzmocnić efekt podejmowanych działań, zaplanowano projekty skierowane na grupy zagrożone i dotknięte kryzysem: osoby bezrobotne, dzieci i młodzież, osoby ubogie. Przewidziane działania wpisują się w cel strategiczny oraz cele szczegółowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020. Poprzez realizację zadań uzupełniających przewiduje się przede wszystkim poprawę poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego poprzez promocję integracji społecznej. Planuje się również realizację celu dążącego do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz podniesienie poziomu aktywności gospodarczej.

W ramach listy przedsięwzięć uzupełniających przewidziano:

1. Przedsięwzięcia przyczyniające się do aktywizacji osób bezrobotnych i podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców skierowane do osób bezrobotnych, a w szczególności długotrwale bezrobotnych oraz do osób zagrożonych bezrobociem, nie posiadających odpowiednich kwalifikacji zawodowych do podjęcia pracy. Działania mają za zadanie aktywizację osób bezrobotnych oraz zwiększenie ich szans na zatrudnienie. Zadanie wpisuje się w cel szczegółowy 1 oraz 2 - przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego oraz podniesienie poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców. Zadanie stanowi uzupełnienie i wsparcie działań podejmowanych w ramach przedsięwzięć podstawowych: szkolenia dla osób zagrożonych ubóstwem poprzez warsztaty z aktywnego poszukiwania pracy w ramach projektu 4 - Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dworca PKP w Zubkach na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi oraz w ramach spotkań planowanych w sali konferencyjnej rozbudowanego budynku Urzędu Gminy (projekt 7), gdzie planuje się wsparcie dla osób bezrobotnych.

2. Przedsięwzięcia na rzecz dzieci i młodzieży przyczyniające się do podnoszenia szans edukacyjnych, walki z dziedziczeniem ubóstwa i patologii społecznych, a także przyczyniających się do zapewnienia odpowiednich warunków opiekuńczych. Działanie podejmowane ze względu na problem ubóstwa i długotrwałego korzystania z pomocy społecznej, a także problemu alkoholizmu w rodzinach, co przekłada się na wychowanie dzieci i młodzieży, a w późniejszym czasie również na wyniki w nauce. Zadanie wpisuje się w cel szczegółowy 1 - przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego. Działanie to pełnić będzie funkcję uzupełniającą dla zadań podstawowych związanych z adaptacją budynków na świetlice wiejskie, gdzie zaplanowano wsparcie przede wszystkim dla dzieci i młodzieży.

3. Wspieranie przedsiębiorczości i rozwoju zawodowego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ma na celu pobudzenie aktywności mieszkańców do rozwoju gospodarczego w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy związane z niską liczbą podmiotów gospodarczych oraz słabą dynamiką rozwoju działalności gospodarczej. Działanie dąży do wyprowadzenia z kryzysu osoby zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez stworzenie możliwości ku temu w sposób kompleksowy. Zadanie wpisuje się przede wszystkim w cel szczegółowy 2 - podniesienie poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców, ale również w cel 1 - przeciwdziałanie procesom

wykluczenia społecznego. Działanie to będzie dodatkowym dla wsparcia rozwoju aktywności gospodarczej planowanego w ramach spotkań w rozbudowanym budynku Urzędu Gminy Gródek.

4. Wspieranie rozwoju działalności w zakresie usług zdrowotnych będzie stanowić odpowiedź na zdiagnozowane problemy demograficzne, wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy oraz poszczególnych miejscowości. Osoby w wieku poprodukcyjnym potencjalnie należą do grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania będą skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji, obszaru zdegradowanego, a także obszaru całej gminy w celu wsparcia działalności związanej z usługami z zakresu zdrowia. Zadanie wpisuje się w cel 1 - przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego. Stanowi dopełnienie działań podejmowanych przez Stowarzyszenie PZERiI we współpracy z gminą w ramach przedsięwzięcia pn. Kompleksowy program edukacji zdrowotnej i aktywizacji społecznej seniorów.

10. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE ORAZ RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Najważniejszym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w okresie programowania 2014–2020 są środki europejskie wydatkowane przede wszystkim w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Równocześnie komplementarnymi względem nich źródłami finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych są fundusze europejskie w ramach krajowych programów operacyjnych (np. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko), jak również środki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz inne źródła finansowania (np. środki prywatne). Poniższa tabela przedstawia szacunkowe ramy finansowe poszczególnych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z możliwymi źródłami dofinansowania.

Tabela 27. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Szacowane środki finansowe z podziałem na źródła				inne źródła finansowania	Koszt całkowity
			publiczne	środki funduszy UE				
			Gmina Gródek	% kosztów kwalifikowalnych	finansowanie z EFRR	finansowanie z EFS		
1.	Kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół obiektu dziedzictwa kulturowego	Gmina Gródek	139 000,0	85%	790 500,0		EFRRROW, środki budżetu państwa/powiatu białostockiego/konservatora zabytków	930.000,00 zł
2.	Kompleksowy program edukacji zdrowotnej i aktywizacji społecznej seniorów	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Regionalny w Gródku	6 000,0	85%		53 000,0	budżet PZERI Oddz. w Gródku - 3 000,0, EFRRROW	60.000,00 zł
3.	Kompleksowe oznakowanie zabytków, miejsc pamięci, szlaków i atrakcji turystycznych	Gmina Gródek	9 750,0	85%	55 250,0		EFRRROW	65.000,00 zł
4.	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego dworca PKP w Zubkach na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi	Gmina Gródek	101 250,0	85%	561 000,0	12 750,0	WFOŚiGW	675.000,00 zł
5.	Przebudowa budynku O.S.P. i adaptacja na świetlicę wiejską w Nowosiólkach	Gmina Gródek	43 200,0	85%	240 550,0	4 250,0	EFRRROW	288.000,00 zł
6.	Przebudowa budynku byłej szkoły i adaptacja na świetlicę wiejską w Wiejkach	Gmina Gródek	54 600,0	85%	305 150,0	4 250,0	EFRRROW	364.000,00 zł
7.	Rozbudowa i przebudowa budynku Urzędu Gminy Gródek wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną	Gmina Gródek	383 550,0	85%	2 088 450,0	85 000,0	EFRRROW/WFOŚiGW /NFOŚiGW	2 557 000,00 zł

Źródło: dane wnioskodawców

Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 stanowi pochodną gotowości wnioskodawców do realizacji zgłoszonych do LPR projektów oraz dostępności środków finansowych możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych. Sprawna realizacja przedsięwzięć zależała będzie także od sukcesów w pozyskiwaniu środków finansowych przez wnioskodawców. Na podstawie zgłoszonych przez wnioskodawców oczekiwanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (poprzez wypełnienie tzw. fiszki projektowej) przygotowano ramowy harmonogram realizacji LPR przedstawiony w tabeli poniżej.

Tabela 28. Harmonogram realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	TERMIN REALIZACJI				
	2016	2017	2018	2019	2020
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					

Źródło: dane wnioskodawców

11. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem Programu, jak również jego realizacja oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Konsultacje społeczne przeprowadzono na podstawie art. 5a ust. 1, art. 30 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanymi przez Ministra Rozwoju (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) w sierpniu 2016 r., a także regulaminem w zakresie przygotowania lub aktualizowania programów rewitalizacji dla gmin z województwa podlaskiego.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Celami przeprowadzonych konsultacji społecznych było:

- zapewnienie udziału wszystkich interesariuszy przy opracowaniu Programu rewitalizacji,
- uzyskanie opinii i uwag na temat diagnozy sytuacji kryzysowej na obszarze zdegradowanym,
- identyfikację głównych problemów na obszarze gminy,
- zebranie propozycji działań rewitalizacyjnych,
- pozyskanie partnerów do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- maksymalizacja efektywności i trafności wypracowanych kierunków działań.

Przedmiotem przeprowadzonych konsultacji była diagnoza sytuacji kryzysowej na obszarach zdegradowanych, identyfikacja głównych problemów oraz zebranie propozycji działań rewitalizacyjnych. Partycypacja społeczna została uwzględniona na trzech płaszczyznach:

- informowaniu: informacje dotyczące opracowywania programu zamieszczono na stronie internetowej Gminy (<http://www.grodek.pl/lprg2016-2020.html>), prasie lokalnej i tablicach ogłoszeniowych
- konsultowaniu: badania ankietowe, spotkania informacyjne z możliwością wnoszenia uwag i wniosków,
- współdecydowaniu: udział w diagnozie potrzeb oraz wnoszenie propozycji zadań i projektów.

Ze względu na wielowymiarowość procesu rewitalizacji pożądanym był aktywny udział w jego planowaniu wszystkich grup interesariuszy, w sposób uwzględniający różne punkty widzenia oraz potrzeby i preferencje osób oraz podmiotów związanych z obszarem rewitalizacji. Podmiotami uprawnionymi do uczestnictwa w konsultacjach byli:

- mieszkańcy Gminy Gródek,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych (m.in. UG, GCK, GOPS, szkoły),
- przedsiębiorcy i pracodawcy,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na potrzebę uwzględniania partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji na czterech etapach: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania. W niniejszym opracowaniu uwzględniono partycypację społeczną na wszystkich wymaganych etapach rewitalizacji. W dokumencie opisano sposób przeprowadzonego procesu uspołeczniania rewitalizacji. Konsultacje społeczne polegały na informowaniu o podjętych działaniach władz lokalnych oraz możliwości włączenia się poprzez wnoszenie opinii i uwag do wyboru obszaru objętego kryzysem, a następnie metod i sposobu ich eliminacji. Lokalna społeczność została włączona w proces rewitalizacji poprzez możliwość współdecydowania w podejmowanych działaniach, a także ich kontroli.

11.1 Diagnozowanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Pierwszy etap prac w podjętym procesie rewitalizacji gminy Gródek obejmował diagnozę stanu kryzysowego oraz wyodrębnienie obszarów zdegradowanych, a następnie obszaru rewitalizacji. W tym celu podjęto prace analityczne oraz konsultacje z interesariuszami rewitalizacji. Wykorzystano następujące formy:

- spotkanie inauguracyjne z mieszkańcami gminy,
- ankietyzację lokalnej społeczności,
- spotkania konsultacyjne z poszczególnymi grupami interesariuszy,
- zbieranie propozycji projektów rewitalizacyjnych poprzez firmę projektową.

11.1.1. Spotkanie inauguracyjne

Wraz z rozpoczęciem prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, rozpoczęto konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy. Zorganizowano spotkanie inauguracyjne, które odbyło się 28 lutego 2017 r. o godz. 16:00 w Gminnym Centrum Kultury w Gródku. Informacja o planowanym spotkaniu została ogłoszona poprzez stronę internetową gminy Gródek, w zakładce poświęconej rewitalizacji pod adresem: <http://www.grodek.pl/lprg2016-2020.html>. Ponadto sporządzono plakat informacyjny, który został umieszczony na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy, a także ulotkę informacyjną dostępną w miejscach publicznych takich jak: Urząd Gminy Gródek, Gminne Centrum Kultury. Informacja została również rozpowszechniona słownie przez sołtysów poszczególnych sołectw wśród ich mieszkańców. Skutkiem tego był liczny udział lokalnej ludności w spotkaniu inauguracyjnym poświęconym zagadnieniom rewitalizacji. Spotkanie to miało charakter wstępny, wprowadzający w zagadnienia związane z rewitalizacją, m.in. czym jest rewitalizacja, jak wygląda praca nad sporządzeniem Programu, jakie dokumenty regulują tworzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz sposoby i możliwości włączenia się w proces rewitalizacji, w tym możliwość zgłaszania projektów rewitalizacyjnych. Informacje te miały na celu lepsze zrozumienie podejmowanych działań oraz zwiększenie ich skuteczności. Materiały z przeprowadzonego spotkania udostępniono na stronie internetowej gminy.

Rysunek 1. Spotkanie inauguracyjne 28.02.2017 r.
Źródło: Urząd Gminy Gródek

11.1.2. Ankietyzacja

Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji przeprowadzono w miesiącach kwiecień-maj w 2017 r. W tym czasie przeprowadzono ankietyzację mieszkańców gminy poprzez formularz ankietowy w formie elektronicznej i papierowej. Ankieta w formie elektronicznej została udostępniona poprzez zakładkę poświęconą zagadnieniom rewitalizacji na stronie internetowej gminy (<https://www.interankiety.pl/i/pJXzkX0x>). Papierowa ankieta została rozesłana pocztą, gdzie w porozumieniu z instytucjami publicznymi została rozdysponowana wśród mieszkańców gminy. Ankiety wysłano do Urzędu Gminy Gródek, Gminnego Centrum Kultury w Gródku, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gródku, Biblioteki Publicznej w Gródku oraz Zespołu Szkół w Gródku, gdzie ankiety rozdysponowano wśród rodziców uczniów. Suma ankiet papierowych jakie trafiły do

mieszkańców gminy to ok. 700 szt. Wróciły 283 wypełnione ankiety, w tym 7 w formie elektronicznej.

Formularz ankietowy składał się z 16 pytań dotyczących opinii mieszkańców na temat potrzeb rewitalizacji w poszczególnych sferach wraz ze wskazaniem problemów, obszarów skupiających negatywne zjawiska. Ankieta miała również na celu rozpoznanie potrzeb mieszkańców gminy poprzez wskazanie propozycji projektów i przedsięwzięć będących reakcją na wskazane problemy.

Pierwsze pytanie miało na celu wskazanie „Co stanowi o atrakcyjności gminy?”. Na to pytanie, 51% ankietowanych wskazuje, że gmina Gródek jest najbardziej atrakcyjna pod względem przyrodniczym. Kolejną wybieraną odpowiedzią była oferta kulturalna – stanowiła ona 20% wszystkich odpowiedzi. Po 12% uzyskały odpowiedzi, że o atrakcyjności gminy stanowią walory historyczne oraz oferta turystyczna. Infrastruktura oraz atrakcyjność dla inwestorów były najrzadziej wybieranymi odpowiedziami – zaledwie 2 i 3% (tabela 24). Z takiego rozkładu odpowiedzi można wywnioskować, że gmina posiada znaczące walory przyrodnicze oraz stosunkowo bogatą ofertę kulturalną, która nie jest wykorzystywana turystycznie. Gmina nie jest atrakcyjna dla inwestorów oraz nie posiada zadowalającej infrastruktury, co może stanowić barierę przy lokalizacji nowych inwestycji.

Tabela 29. Atrakcyjność gminy Gródek według ankietowanych

Co stanowi o atrakcyjności gminy?	Odpowiedzi [%]
walory przyrodnicze	50,66
oferta kulturalna	19,52
walory historyczne	12,28
oferta turystyczna	12,28
atrakcyjność dla inwestorów	3,29
infrastruktura	1,97

Kolejne pytanie odnosiło się do potrzeby rewitalizacji w gminie Gródek, gdzie według 61% ankietowanych, gmina Gródek zdecydowanie potrzebuje rewitalizacji, gmina raczej potrzebuje rewitalizacji została wskazana w 34% odpowiedzi. Odpowiedzi dotyczące tego, że Gródek nie potrzebuje rewitalizacji stanowią zaledwie 5% ankiet (tabela 25). Wyniki powyższej ankiety jasno uzasadniają potrzebę rewitalizacji na obszarze gminy.

Tabela 30. Potrzeba rewitalizacji w gminie Gródek według ankietowanych

Czy gmina potrzebuje rewitalizacji?	Odpowiedzi [%]
zdecydowanie tak	60,51
raczej tak	34,42
raczej nie	4,35
zdecydowanie nie	0,72

Po pytaniu o potrzebę rewitalizacji, ankietowani zostali poproszeni o wskazanie obszaru, który ich zdaniem powinien zostać poddany rewitalizacji. Pytanie miało charakter otwarty, obszar mógł zostać określony jako całe sołectwo, ulica czy park albo konkretne miejsce.

Niemal połowa z ankietowanych mieszkańców gminy Gródek wskazała miejscowość Gródek jako obszar wymagający rewitalizacji, określając konkretne miejsca bądź inwestycje. Największy odsetek mieszkańców wskazując problemy na terenie miejscowości Gródek wymieniają konieczność zagospodarowania Góry Zamkowej wraz z ulicą Zamkową i ulicami przylegającymi. Wskazywano uroczysko „Boryk” jako miejsce o niewykorzystanym potencjale, gdzie należy wprowadzić plac zabaw, siłownię zewnętrzne czy boiska do gry. Wyjątkowo często wymieniano potrzebę budowy chodników na ulicy Polnej, konieczność przebudowy ulicy Błotnej, a także innych ulic wymienianych z nazwy: Cmentarna, Modrzewiowa, Michałowska, Pogodna, Młynowa czy Agrestowa. Zauważono braki w zagospodarowaniu terenu przy rzece w centrum miejscowości Gródek. Wskazuje się propozycje budowy placu zabaw na ul. Szkolnej oraz boiska sportowego. Pojawia się zarzut braku zagospodarowania budynku i terenu po byłym zakładzie krawieckim Karo oraz ulicy Fabrycznej wraz z parkingiem. Nieco rzadziej ankietowani wskazują potrzebę zagospodarowania obszaru wokół Urzędu Gminy, ale jednak dostrzeżono problem z brakiem infrastruktury dostosowanej dla osób niepełnosprawnych w tych budynkach użyteczności publicznej.

Kolejnym sołectwem w obrębie którego wskazano problemy są Pieszczaniki stanowiące 11% odpowiedzi. Na tym obszarze wśród potrzeb wymieniano przede wszystkim zły stan dróg wraz z oświetleniem oraz potrzebę stworzenia placu zabaw i boiska sportowego. Miejscowość Zarzeczany wskazano w 7% odpowiedzi, gdzie do problemów wymagających rozwiązania należy zagospodarowanie Zalewu. Około 3,5% odpowiedzi dotyczy miejscowości Wiejki na terenie której działań wymaga droga główna, budynek byłej szkoły, który może zostać zaadaptowany na świetlicę oraz

odpowiednie zagospodarowanie jeziora. Stosunkowo często pojawia w odpowiedziach mieszkańców pojawia się miejscowość Zubki ze wskazaniem na niezagospodarowane tereny po PKP wraz z propozycją dostosowania byłego budynku dworca kolejowego na potrzeby utworzenia mieszkań socjalnych. Miejscowości wymieniane przez pojedyncze osoby jako całość lub w odniesieniu do degradacji dróg to Załuki, Słuczanka, Grzybowce, Królowy Most, Mieleszki (chodniki) i Downiewo. Problem odnoszący się do degradacji dróg i chodników w gminie pojawiał się w przypadku większości wymienionych miejscowości, a ponadto 9% uzyskanych odpowiedzi wskazywało wyłącznie konieczność remontu i modernizacji dróg i ulic w całej gminie. Pojawiały się sugestie odnoszące się do konieczności sukcesywnej poprawy wszystkiego na terenie gminy.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych na pytanie o sferę, która najbardziej wymaga rewitalizacji, wskazano sferę gospodarczą oraz społeczną. Tabela poniżej przedstawia rozkład odpowiedzi, rewitalizacja w sferze gospodarczej pojawiła się w 30% odpowiedzi, natomiast potrzeba rewitalizacji w sferze społecznej w 24% ankiet. Kolejnymi odpowiedziami były kolejno – potrzeba rewitalizacji w sferze technicznej (17% odpowiedzi), potrzeba rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej (16% odpowiedzi). Najmniej odpowiedzi uzyskała potrzeba rewitalizacji w sferze środowiskowej – 13%.

Tabela 31. Potrzeba rewitalizacji w poszczególnych sferach według ankietowanych

W jakiej sferze gmina najbardziej potrzebuje rewitalizacji?	Odpowiedzi [%]
gospodarczej	30,00
społecznej	24,32
technicznej	16,82
przestrzenno-funkcjonalnej	16,36
środowiskowej	12,50

Kolejne pytania odnoszą się do opinii na temat poszczególnych sfer i wskazania konkretnych problemów jakie wskazują na problemy według ankietowanych.

Na potrzebę rewitalizacji w sferze społecznej wskazuje 89% ankietowanych. Największym problemem w gminie Gródek w sferze społecznej jest bezrobocie (15%), emigracja z gminy młodych i wykształconych osób (14%), brak zaplecza dla młodych (14%) oraz starzenie się społeczeństwa (13%). Kolejnymi zdiagnozowanymi problemami w sferze społecznej są patologie społeczne, które stanowią 8% odpowiedzi

oraz niska samoorganizacja i aktywność mieszkańców (8%). Najmniejszy procent głosów uzyskała odpowiedź, że problemem w sferze społecznej w gminie jest przestępczość – zaledwie 1,09% oraz niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu dla osób starszych - 2,64% głosów i brak organizacji integrujących mieszkańców – 3%. Bezrobocie spowodowane brakiem miejsc pracy oraz zaplecza dla młodych powoduje ich emigrację, ponieważ nie widzą oni dla siebie możliwości znalezienia pracy oraz szans rozwoju w gminie. To z kolei przyczynia się do ujemnego przyrostu naturalnego, co pogarsza sytuację w gminie. Gmina Gródek jest gminą przygraniczną położoną przy granicy z Białorusią i charakteryzującą się niewielką gęstością zaludnienia. Brak jest większych zakładów pracy. Najbliższym ośrodkiem miejskim jest Białystok oddalony o ok. 40 km. Na terenie gminy znajduje się stacja kolejowa, jednak nie kursują pociągi, toteż mieszkańcy mają mniej możliwości by móc przemieścić się do ośrodka miejskiego. Położenie na uboczu niewątpliwie może przyczynić się do spotęgowania problemów w sferze społecznej, a w szczególności do bezrobocia oraz do emigracji z gminy młodych osób. Z drugiej jednak strony, mieszkańcy czują się bezpiecznie w swojej gminie. Bowiem zaledwie 1,09% odpowiedzi wskazało przestępczość jako problem w sferze społecznej. Sytuację przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Problemy w sferze społecznej wskazane przez ankietowanych

Problemy w sferze społecznej	Odpowiedzi [%]
bezrobocie	15,29
emigracja z gminy młodych i wykształconych osób	14,38
brak zaplecza dla młodych	13,83
starzenie się społeczeństwa	13,38
patologie społeczne	8,37
niska samoorganizacja i aktywność mieszkańców	7,73
ubóstwo	5,91
mała aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych	5,46
ujemny przyrost naturalny	4,46
niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii (komputer, Internet)	4,00
brak organizacji integrujących mieszkańców	3,00
niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu dla osób starszych	2,64
przestępczość	1,09
inne	0,45

Potrzebę rewitalizacji w sferze gospodarczej wskazuje 87% ankietowanych. Największym problemem według 22% odpowiedzi jest brak miejsc pracy. Kolejnym zdiagnozowanym problemem w sferze gospodarczej jest niewielka ilość małych i

średnich przedsiębiorstw (14% odpowiedzi) oraz brak wsparcia dla nich (14% odpowiedzi). Brak szkoleń/kursów podnoszących kwalifikacje oraz brak ulg podatkowych uzyskały po 11% odpowiedzi. Następnym problemem według 10% odpowiedzi jest brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych oraz słabo rozwinięta agroturystyka. Najmniejszym problemem według ankietowanych jest słaby rozwój handlu i sektora usług. Problemy w sferze gospodarczej bezpośrednio łączą się z problemami w sferze społecznej. Brak miejsc pracy powoduje bezrobocie, co przyczynia się do emigracji młodych osób z gminy. Nie widzą oni szans dla siebie między innymi przez brak małych i średnich przedsiębiorstw oraz wsparcia dla tego typu firm. Brak wsparcia oraz ulg podatkowych może zniechęcać mieszkańców do założenia własnej firmy, a co za tym idzie do zmniejszenia bezrobocia oraz do zwiększenia liczby miejsc pracy. Brak szkoleń i kursów, które podnosiłyby kwalifikacje również przyczyniają się do zwiększenia bezrobocia. Mieszkańcy poprzez brak możliwości podniesienia swoich kwalifikacji a co za tym idzie możliwości awansu bądź też znalezienia lepiej płatnej pracy emigrują z gminy lub całkowicie rezygnują z zatrudnienia.

Tabela 33. Problemy w sferze gospodarczej według ankietowanych

Problemy w sferze gospodarczej	Odpowiedzi [%]
brak miejsc pracy	21,88
niewielka ilość małych i średnich przedsiębiorstw	14,35
brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw	13,54
brak ulg podatkowych	11,34
brak szkoleń/kursów podnoszących kwalifikacje	10,76
brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych	10,19
słabo rozwinięta agroturystyka	9,72
słaby rozwój handlu i sektora usług	7,87
Inne	0,35

W sferze technicznej, według 90% ankietowanych gmina potrzebuje rewitalizacji. Za największy problem uznano zły stan nawierzchni dróg – prawie 23% odpowiedzi. Kolejnymi najczęściej wybieranymi odpowiedziami była słabo rozwinięta baza turystyczna oraz zbyt mała połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami – prawie po 12% odpowiedzi. Około w 10% ankiet wskazywano na problem w postaci braku chodników oraz niewystarczający poziom skanalizowania gminy. Rzadziej wskazywanymi problemami jest słabo rozwinięta baza kulturalna (3%) oraz niewystarczająca ilość i niski standard mieszkań (4,5%) oraz niewystarczający poziom

zwodociągowania gminy (5%). Zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami może być istotnym problemem w znalezieniu pracy. Mieszkańcy niejako stają się uzależnieni od samochodu, którego utrzymanie jest droższe niż korzystanie z komunikacji publicznej. Brak połączeń z ośrodkami wyższego rzędu mogą skutecznie utrudniać możliwość zatrudnienia w mieście sąsiednim. Przyczynia się to również do zwiększonej emigracji mieszkańców z gminy, którzy w związku z brakiem połączeń komunikacyjnych z innym miastem, mogą wyprowadzić się z gminy Gródek do ośrodków wyższego rzędu. Mieszkańcy nie wskazywali na problem ze słabo rozwiniętą bazą kulturalną toteż można wysnuć wnioski, że spełnia ona ich oczekiwania tak samo jak na terenie gminy jest wystarczająca ilość mieszkań, a ich standard nie budzi zastrzeżeń mieszkańców.

Tabela 34. Problemy w sferze technicznej według ankietowanych

Problemy w sferze technicznej	Odpowiedzi [%]
zły stan nawierzchni dróg	22,95
słabo rozwinięta baza turystyczna	11,92
zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami	11,59
brak chodników	9,79
niewystarczający poziom skanalizowania gminy	9,34
infrastruktura niedostosowana dla osób niepełnosprawnych/starszych	7,76
nieefektywne i przestarzałe systemy grzewcze w budynkach	6,86
słabo rozwinięta baza sportowa	5,62
niewystarczający poziom zwodociągowania gminy	4,95
niewystarczająca ilość i niski standard mieszkań	4,50
słabo rozwinięta baza kulturalna	3,04
inne	1,69

Potrzeba rewitalizacji w sferze funkcjonalno-przestrzennej została wskazana w 71% odpowiedzi. Głównym zdiagnozowanym problemem w 24% odpowiedzi jest znaczna odległość miejsca zamieszkania od szkół i przedszkoli. Następnym problemem stanowiącym 21% odpowiedzi jest brak lub zły stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz zły stan estetyczny otoczenia, który stanowi 20% odpowiedzi. Zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych został wyszczególniony w 17% ankiet, a zły stan zabytków w 15% odpowiedzi. Znaczna odległość miejsca zamieszkania od szkoły bądź przedszkola niewątpliwie pogarsza jakość życia mieszkańców tak samo jak brak lub zły stan terenów rekreacyjnych oraz zły stan estetyczny otoczenia.

Tabela 35. Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych

Problemy sferze przestrzenno-funkcjonalnej	Odpowiedzi [%]
znaczną odległość z miejsca zamieszkania do szkół/przedszkoli	23,58
brak lub zły stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych	21,24
zły stan estetyczny otoczenia	20,47
zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych	16,58
zły stan zabytków	15,54
inne	2,59

Na konieczność rewitalizacji w sferze środowiskowej wskazuje 68% odpowiedzi. Największym problemem wskazanym w 33% ankiet jest niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy. Kolejnym problemem jest brak edukacji w zakresie prawidłowego gospodarowania ściekami, która stanowi 19% odpowiedzi. Zanieczyszczenia rzek przez nielegalne zrzuty ścieków - ta odpowiedź została wybrana w 14% ankiet. Mieszkańcy nie wskazywali na to, aby problem stanowiły zanieczyszczone wody podziemne albo zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Tabela 36. Problemy w sferze środowiskowej według ankietowanych

Problemy w sferze środowiskowej	Odpowiedzi [%]
niska świadomość ekologiczna	32,65
brak edukacji w zakresie prawidłowego gospodarowania ściekami	18,88
zanieczyszczenie rzek przez nielegalne zrzuty ścieków	14,54
zanieczyszczenie wód powierzchniowych	10,71
zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	7,14
hałas	6,89
zanieczyszczenie wód podziemnych	4,85
inne	4,34

Na pytanie jakie przedsięwzięcia inwestycyjne powinny zostać zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji, ankietowani najczęściej wskazywali budowę lub rozbudowę infrastruktury technicznej (28,33% odpowiedzi), infrastruktury turystycznej (23%), kulturalnej (19%), a zagospodarowanie przestrzenne obszaru (14%).

Tabela 37. Przedsięwzięcia inwestycyjne jakie powinny zostać zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji według ankietowanych

Przedsięwzięcia inwestycyjne	Odpowiedzi [%]
budowa lub rozbudowa infrastruktury technicznej	28,33
budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury turystycznej	23,00

budowa lub przebudowa obiektów kultury	19,00
INNE	15,67
zagospodarowanie przestrzenne obszaru	14,00

Najczęściej w propozycjach przedsięwzięć inwestycyjnych wskazywano potrzebę budowy lub rozbudowy infrastruktury technicznej, gdzie około 60% odpowiedzi dotyczyło poprawy nawierzchni dróg i ulic na terenie gminy. Kolejną ważną kwestią była poprawa chodników i dróg, a także rozbudowa infrastruktury technicznej, głównie sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Pojawiały się również wskazania na brak kablowej sieci internetowej na terenie poszczególnych sołectw. Mieszkańcy podkreślają również konieczność rozbudowy istniejącego budynku Urzędu Gminy.

Budowa i rozbudowa infrastruktury turystycznej powinna dotyczyć przede wszystkim wytyczenia ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, co wskazuje ponad 30% odpowiedzi w tej kategorii. Kolejną ważną kwestią dla rozwoju turystyki jest zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz stworzenie deptaku wokół Zalewu w Zarzeczanach. Ważną kwestią dla mieszkańców jest rozbudowa bazy noclegowej oraz rozbudowa zaplecza gastronomicznego. Pojawia się również wskazanie na uroczysko Boryk i możliwość modernizacji istniejącej sceny i widowni.

Budowa lub przebudowa obiektów kultury głównie powinna opierać się na organizacji świetlic wiejskich, co wskazano w 25% odpowiedzi. Mieszkańcy zauważają problem z brakiem miejsc spotkań dla młodzieży, co mogłyby rozwiązać świetlice. Za obiekty kultury uznano gród w Gródku oraz zalew i uroczysko Boryk, które również wskazywano. Wśród propozycji przedsięwzięć pojawiały się również te dotyczące wyposażenia obiektów użyteczności publicznej w infrastrukturę dostosowaną do osób niepełnosprawnych, m.in. w budynku Urzędu Gminy oraz Gminnym Centrum Kultury.

Zagospodarowanie przestrzeni obszaru wskazał najmniejszy odsetek ankietowanych, jednak wśród odpowiedzi pojawiały się propozycje wymienione w pozostałych kategoriach dotyczące Góry Zamkowej, uroczyska Boryk, zalewu w Zarzeczanach, świetlic wiejskich, placów zabaw, poprawy dróg, ścieżek rowerowych.

Na pytanie jakie przedsięwzięcia społeczne powinny zostać zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji około 25% odpowiedzi dotyczyło potrzeby wsparcia

przedsiębiorczości, a około 24% potrzeby organizacji szkoleń i kursów. Organizacja warsztatów, pokazów (16%), wydarzeń integrujących (15%) i aktywizacja osób starszych (14%) stanowiły po kilkanaście procent odpowiedzi.

Tabela 38. Przedsięwzięcia społeczne jakie powinny zostać zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji według ankietowanych

Przedsięwzięcia społeczne	Odpowiedzi [%]
wsparcie przedsiębiorczości	25,12
szkolenia, kursy	23,72
warsztaty, pokazy	16,28
wydarzenia integrujące mieszkańców	14,88
aktywizacja osób starszych	13,95
INNE	6,05

Na pytanie o przedsięwzięcia społeczne, które powinny zostać zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji najwięcej odpowiedzi dotyczyło wsparcia przedsiębiorczości w postaci ulg podatkowych. Odpowiedź ta ma swoje odzwierciedlenie w początkowym pytaniu, które dotyczyło problemów społecznych w gminie. Uznano, że największym problemem społecznym w gminie jest bezrobocie. Zaproponowane przedsięwzięcia w postaci wsparcia przedsiębiorczości mogą stanowić skuteczne rozwiązanie na zdiagnozowany problem bezrobocia i małej liczby miejsc pracy. Według ankietowanych wsparcie przedsiębiorczości powinno odbywać się przede wszystkim za pomocą ulg podatkowych, a także udzielania dofinansowania, zapewnieniu wsparcia konsultanta prawnego oraz szkoleniom w zakresie przedsiębiorczości czy udzielaniu informacji o możliwościach uzyskania dofinansowań czy dotacji. W tym zakresie mieszkańcy wskazują również na brak terenów pod inwestycje.

Kolejną wskazywaną odpowiedzią była potrzeba organizacji szkoleń czy kursów, gdzie najwięcej odpowiedzi wskazywało na organizację kursów komputerowych (20%), następnie językowych, umożliwiających podjęcie pracy na terenie gminy, zawodowych, kursów prawa jazdy, szkoleń związanych z ochroną środowiska czy szkoleń skierowanych do ludzi młodych. Wskazując odpowiedź dotyczącą organizacji warsztatów czy pokazów, ankietowani głównie opisywali te dotyczące rękodzieła, rzemiosła regionalnego, warsztatów kulinarnych, integrujących osoby starsze, a także promujące zdrowy styl życia. W przypadku przedsięwzięć dotyczących wydarzeń

integrujących mieszkańców, padały takie propozycje jak organizacja spotkań, festynów rodzinnych, pikników czy koncertów. Wskazywano również na potrzebę organizacji imprez kulturalnych, sportowych, a także spotkań dotyczących życia w gminie przy współudziale władz gminnych. W przypadku potrzeby aktywizacji osób starszych zdecydowana większość odpowiedzi dotyczy organizacji regularnych spotkań dla seniorów i stworzenie grupy wsparcia. Propozycje dotyczą również utworzenia domu seniora lub dziennego domu pobytu z ofertą spędzania wolnego czasu.

Przeprowadzona ankietyzacja miała na celu zebranie opinii mieszkańców na temat problemów w ich gminie, propozycji ich niwelacji oraz sugestii, co i w jaki sposób poprawiać. Podsumowując, mieszkańcy gminy Gródek postrzegają ten teren jako bardzo atrakcyjny przyrodniczo, co jednak nie przekłada się na trakcyjność turystyczną. Jednocześnie uważają, że teren nie jest interesujący z perspektywy inwestycyjnej. Między innymi w związku z tym, większość ankietowanych uważa, że gmina potrzebuje rewitalizacji, głównie w sferze gospodarczej i społecznej. Jako obszar wymagający rewitalizacji połowa ankietowanych wskazuje miejscowość Gródek określając konkretne problemy i potrzeby. Pozostałe problemy wskazano w miejscowościach Pieszczaniki, Zarzeczany, Wiejki oraz Zubki. Wskazując problemy w poszczególnych sferach należy wymienić najważniejsze kwestie poruszane przez mieszkańców. Sfera społeczna charakteryzuje się problemami głównie demograficznymi związanymi z rynkiem pracy. Potwierdza to również analiza sfery gospodarczej, gdzie według ankietowanych brak miejsc pracy, a co za tym idzie bezrobocie jest głównym problemem. Niewielka ilość małych i średnich przedsiębiorstw oraz brak wsparcia dla nich chociażby w postaci ulg podatkowych czy szkoleń z tego zakresu przyczynia się do problemów w tej sferze.

Głównym problemem podkreślanym w każdej ankiecie jest niewystarczająca infrastruktura techniczna, m.in. zły stan nawierzchni dróg, brak chodników, brak skanalizowania oraz słaba dostępność komunikacyjna. Problemy te łączą się z problemami wymienianymi w sferze gospodarczej oraz społecznej. Słabo rozwinięta infrastruktura hamuje rozwój gospodarczy, a brak wystarczających połączeń komunikacyjnych uniemożliwia dojazd do większych ośrodków w celach edukacyjnych czy ekonomicznych, co wymusza emigrację ludzi młodych.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej jako problemy wskazano dostępność usług, przede wszystkim szkół i przedszkoli. Problemem jest również brak lub zły stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, co zawęży szansę na rozwój obszaru, który jest postrzegany jako atrakcyjny ze względów przyrodniczych, a nie wykorzystuje tego z powodu braku zagospodarowania. Problemem jest ogólny zły stan estetyczny otoczenia, a także zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych.

Sfera środowiskowa jest postrzegana jako atut gminy dlatego problemy jakie mieszkańcy wskazują nie dotyczą złego stanu środowiska, a niskiej świadomości ekologicznej i braku edukacji w zakresie prawidłowego gospodarowania ściekami, co powoduje ich nielegalny zrzut.

W celu przeciwdziałania i reakcji na problemy w gminie, jej mieszkańcy podają przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym oraz społecznym. Pośród działań inwestycyjnych najważniejsze dotyczą infrastruktury technicznej, turystycznej i kulturowej.

Pożądane przedsięwzięcia inwestycyjne to:

- poprawa nawierzchni dróg,
- zagospodarowanie Góry Zamkowej,
- deptak wokół zalewu Zarzeczany,
- organizacja świetlic wiejskich,
- ścieżki rowerowe,
- uroczysko Boryk.

Pożądane projekty społeczne:

- wsparcie przedsiębiorczości,
- wydarzenia integrujące mieszkańców,
- zagospodarowanie czasu wolnego seniorów.

Rewitalizacja ta niewątpliwie przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, a jej długofalowe efekty pozytywnie wpłyną na obecnych jak i przyszłych mieszkańców gminy.

11.1.3. Spotkania konsultacyjne

Spotkania konsultacyjne w czasie diagnozowania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji odbyły się w dniach 25 i 26.05.2017. Prowadzone były w formie spotkań i warsztatów z poszczególnymi grupami interesariuszy. W celu dotarcia do jak największej ilości osób i różnych grup interesariuszy, odbyły się odrębne spotkania dla mieszkańców, członków organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, sołtysów oraz radnych:

- 25.05.2017 r. godzina 17:00 - spotkanie dla radnych i sołtysów,
- 26.05.2017 r. godzina 10:00 - spotkanie dla przedsiębiorców,
- 26.05.2017 r. godzina 11:30 – spotkanie dla organizacji pozarządowych,
- 26.05.2017 r. godzina 13:00 - spotkanie dla mieszkańców gminy.

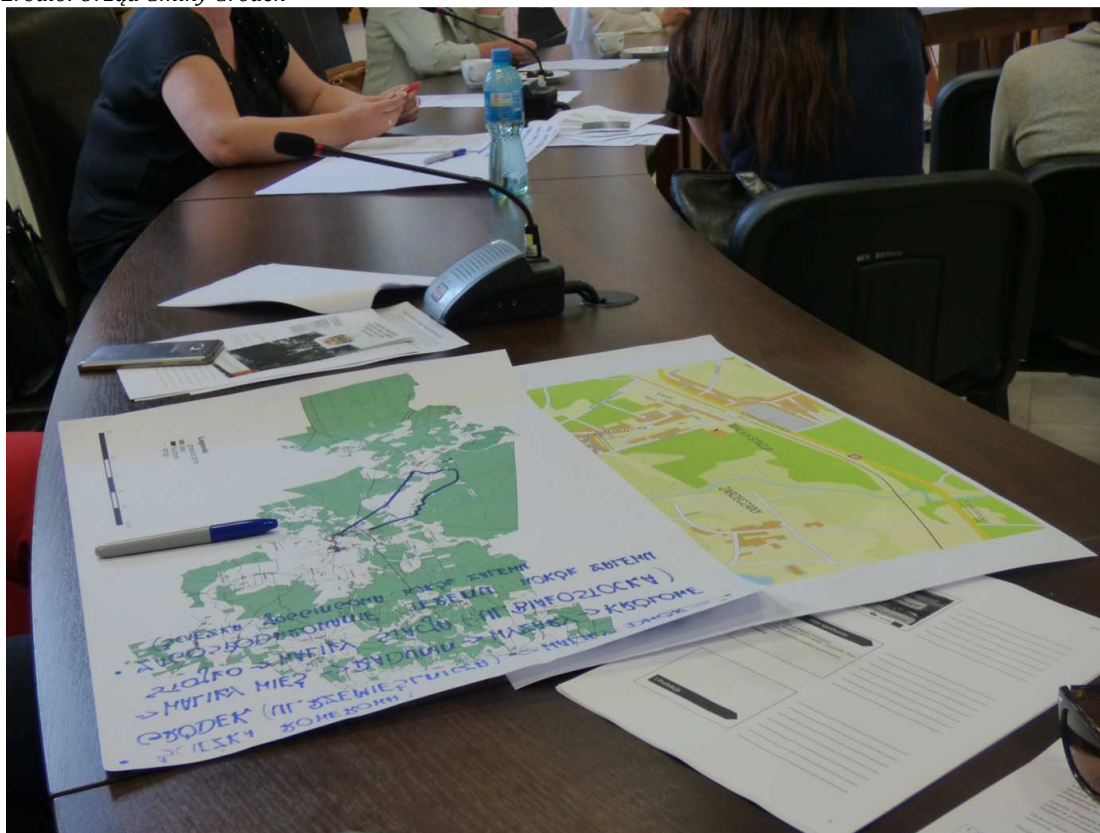
Wszystkie spotkania odbyły się w Gminnym Centrum Kultury w Gródku.

Informacje o terminach konsultacji społecznych były przekazywane w następujący sposób:

- na stronie internetowej Gminy w zakładce poświęconej Lokalnemu Programowi Rewitalizacji Gminy Gródek <http://www.grodek.pl/lprg2016-2020.html>,
- plakat informacyjny zamieszczony na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Gródek,
- poprzez zaproszenia wysyłane bezpośrednio do interesariuszy.

Rysunek 2. Materiały przygotowane na spotkania konsultacyjne
 Źródło: Urząd Gminy Gródek

Rysunek 3. Mapy przygotowane na spotkania konsultacyjne
 Źródło: Urząd Gminy Gródek

Fundusze Europejskie
 Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
 ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
 FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Rysunek 4. Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami gminy Gródek

Źródło: Urząd Gminy Gródek

1. Spotkanie konsultacyjne z radnymi i sołtysami

Spotkanie to składało się z dwóch części, gdzie w pierwszej przedstawiciel firmy opracowującej dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji, przedstawił za pomocą prezentacji multimedialnej założenia programu. Na wstępie omówiono etapy tworzenia oraz cechy i elementy dokumentu. Zebrani zostali wprowadzeni w tematykę oraz cel planowanego procesu rewitalizacji w Gminie Gródek. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji nastąpi przede wszystkim na podstawie przeprowadzonej analizy danych statystycznych zebranych dla poszczególnych jednostek terytorialnych gminy. Wyniki wstępnie przeprowadzonej delimitacji przedstawiono na spotkaniu. Wskazano, iż finalny wybór obszaru zdegradowanego nastąpi po zapoznaniu się z opinią interesariuszy rewitalizacji. W tym

celu prowadzone są konsultacje społeczne, a w ramach nich spotkania z poszczególnymi grupami interesariuszy rewitalizacji.

W kolejnej części przedstawiono wzór fiszki projektowej umożliwiającej zgłaszanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wskazano, iż projekty zgłaszane do realizacji w ramach Programu muszą posiadać pewne cechy, aby mogły zostać ujęte. Przede wszystkim planowane działania powinny odpowiadać na zdiagnozowane problemy i przyczyniać się do ich niwelacji. Powinny również skupiać się na obszarze cechującym się szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych. W tym celu Program musi zawierać listę planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji. Omówienie sposobu wypełniania fiszki oraz elementów, jakie musi posiadać każde z przedsięwzięć miało na celu usprawnienie zgłaszania trafnych przedsięwzięć oraz zwiększenie szans na uzyskanie preferencji przy ubieganiu się o środki UE. Na spotkaniu z radnymi i sołtysami omówiono procedurę oceny Programów rewitalizacji oraz karty oceny wniosku o dotację.

Drugą część spotkania stanowiła dyskusja na temat problemów występujących na terenie gminy. Celem było zebranie opinii zgromadzonych osób będących mieszkańcami gminy, a zarazem przedstawicielami władzy lokalnej. Diagnoza problemów oraz analiza obszaru ich koncentracji miała za zadanie pobudzenie dyskusji zebranych na temat możliwości rozwiązania problemów jakie dotyczą gminy.

Wstępnie dyskusja dotyczyła części wykładowej, gdzie zadawano pytania odnoszące się do sposobu wypełniania fiszek projektowych. Zainteresowani uczestnicy skupiali się na elementach, które należy umieścić, aby fiszkę uznano za wypełnioną prawidłowo oraz projekt zyskałby szansę na otrzymanie dofinansowania. Ponadto ze strony zebranych padały pytania o typy przedsięwzięć pożądaných w celach rewitalizacyjnych.

W celu diagnozy sytuacji w Gminie Gródek podczas spotkania przeprowadzono analizę SWOT. Celem była wspólna dyskusja nad mocnymi stronami gminy i związanymi z tym szansami na rozwój oraz słabymi stronami wraz z zagrożeniami. Analiza ta w

kolejnym kroku pozwoliła wypracować kierunek działań w sposób spójny i przemyślany, spośród propozycji działań wybierano te najbardziej efektywne i przynoszące najwięcej korzyści dla obszarów dotkniętych kryzysem oraz dla terenu całej gminy. Pomysły związane z realizacją konkretnych przedsięwzięć zaznaczono na mapach w celu przestrzennej lokalizacji możliwych działań.

W spotkaniu uczestniczyło 11 osób. Zebrani wykazywali duże zaangażowanie w dyskusji oraz analizie problemów i związanej z tym diagnozie obszarów kryzysowych. Wspólnie dyskutowano nad występującymi problemami i sposobami, w jaki mogą zostać zniwelowane.

Wyniki przeprowadzonej analizy SWOT przedstawiono poniżej:

Mocne strony

- środowisko
- infrastruktura drogowa
- wielokulturowość
- gościnność
- współpraca z: Białoruś, Ukraina, Litwa

Słabe strony

- izolacja lokalizacyjna
- mała gęstość zaludnienia i zabudowy
- bezrobocie

Szanse

- rozwój agroturystyki
 - turystyka
 - reaktywacja kolei
 - ścieżki rowerowe
- ludzi młodych

Zagrożenia

- starzenie się społeczeństwa
- emigracja

Wspólna analiza mocnych stron pozwoliła wskazać takie cechy gminy jak środowisko naturalne, gdzie wysoki odsetek terenów zielonych objętych w dużej mierze ochroną dają szanse na rozwój agroturystyki i turystyki. Dodatkowym atutem przyciągającym potencjalnych turystów oraz samych mieszkańców tego terenu jest wielokulturowość, a przy tym gościnność, co pozwala prowadzić owocną współpracę z obcokrajowcami. Mocną stroną gminy jest infrastruktura drogowa, która w połączeniu z reaktywowaną linią kolejową stwarza szansę na rozwój tego regionu. Niewątpliwie słabą stroną gminy jest mała gęstość zaludnienia i rozproszenie zabudowy, co utrudnia

173

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

zwodociągowanie, skanalizowanie i optymalne połączenie komunikacyjne wszystkich miejscowości. Zagrożeniem dla rozwoju terenu gminy Gródek jest niekorzystna struktura demograficzna, gdzie przy utrzymującym się wysokim bezrobociu, ludzie młodzi wyjeżdżają przede wszystkim w celach ekonomicznych. Skutkiem tego jest niższy przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa.

Propozycje przedsięwzięć jakie wypracowano podczas spotkania były następujące:

Nowosiółki, Bielewicze, Wiejki, Podozierany

- remonty świetlic,

Zubki

- rewitalizacja terenu pokolejowego
- mieszkania socjalne
- węzeł komunikacyjny

Gródek

- promenada z infrastrukturą otaczającą
- zagospodarowanie Góry Zamkowej

Zarzezany

- ścieżki rowerowe i deptaki dla pieszych w pobliżu zalewu
- mała gastronomia wokół zalewu

Waliły

- altana na cele i imprezy społeczne
- kładka przyrodnicza

Gmina

- dostosowywanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych
- poprawa wizualizacji małej architektury
- tablice informacyjne
- budowa kanalizacji, przydomowe oczyszczalnie

Po wspólnej dyskusji nad obszarami problemowymi oraz propozycjami przedsięwzięć, podjęto próbę wyznaczenia obszaru zdegradowanego na mapach, działając w kilkusobowych grupach. Jeden z arkuszy mapy zawierał poglądowy podział gminy na poszczególne miejscowości wraz z budynkami, drogami i obszarami leśnymi.

Poniższa rycina przedstawia wyniki pracy. Zaznaczono najczęściej pojawiające się propozycje:

1. Remont świetlicy wiejskiej Bielewicze
2. Wodociąg w miejscowości Królowy Most
3. Remont Świetlicy Wiejki
4. Remont Świetlicy Podozierany
5. Plac zabaw Zubry
6. Zagospodarowanie budynku byłego dworca PKP Zubki

Rewitalizacja terenów pokolejowych,

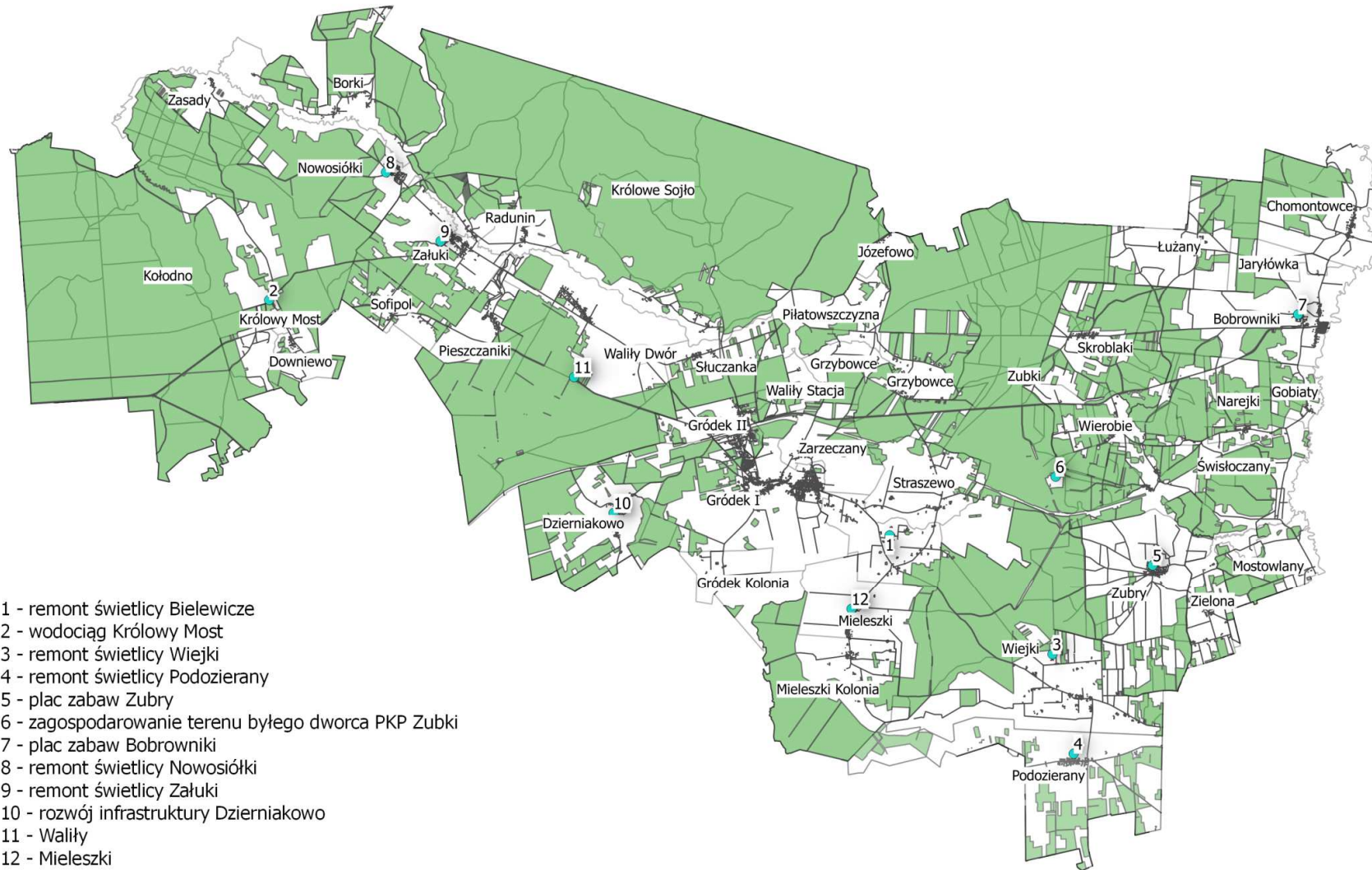
- były dworzec PKP Zubki
 - przystosowanie budynku na lokale mieszkalne
 - połączenie autobusowe
 - zagospodarowanie przestrzeni
7. Plac zabaw Bobrowniki
 8. Remont Świetlicy Nowosiółki
 9. Remont Świetlicy Załuki
 10. Rozwój infrastruktury na szlaku turystycznym Dzierniakowo
 11. Wieś Waliły
 - droga przez wieś
 - kanalizacja (wodociąg jest)
 - uzupełnienie brakującego oświetlenia
 - miejsce na wiatę lub altankę w celu wykorzystania cyklicznych świąt we wsi
 - plac zabaw, siłownia
 - naprawa zawałonego mostu będącego łącznikiem z pobliską wsią i lasem
 - poprawa przystanków autobusowych
 12. Mielezki
 - droga przez wieś
 - poprawa chodników
 - kanalizacja
 - plac zabaw przy świetlicy i doprowadzenie wodociągu oraz remont dobudówki przy budynku świetlicy
 - poprawa przystanków autobusowych

Kolejna rycina stanowi fragment miejscowości Gródek wybrany ze względu na największe skupienie zabudowy i mieszkańców oraz usług w gminie. Poniżej przedstawiono rozmieszczenie poszczególnych przedsięwzięć i projektów.

1. Kompleks zabytkowy Góry Zamkowej
2. Remont nawierzchni ulic i kanalizacji
3. Remont ulic (Młynowa, Wąska, Spółdzielcza, Ogrodowa)
4. Remont ulic (Agrestowa, Porzeczkowa)
5. Remont ulic (Cmentarna)
6. Rozbudowa i dostosowanie do potrzeb budynku Urzędu Gminy
7. Remont przedszkola
8. Remont nawierzchni ulicy (Piaskowa)
9. Remont budynku remizy
10. Budowa placu zabaw (Szkolna)
11. Promenada nad rzeką
12. Poszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i dorosłych
13. Rozwój infrastruktury turystycznej i sportowej

- 1 - remont świetlicy Bielewicz
- 2 - wodociąg Królów Most
- 3 - remont świetlicy Wiejki
- 4 - remont świetlicy Podozierany
- 5 - plac zabaw Zubry
- 6 - zagospodarowanie terenu byłego dworca PKP Zubki
- 7 - plac zabaw Bobrowniki
- 8 - remont świetlicy Nowosiółki
- 9 - remont świetlicy Załuki
- 10 - rozwój infrastruktury Dzierniakowo
- 11 - Wąliły
- 12 - Mielezki

Rycina 47. Mapa gminy Gródek i działania wypracowane podczas spotkania z radnymi i sołtysami

Rycina 48. Mapa centrum miejscowości Gródek z zaznaczonymi przedsięwzięciami wypracowanymi podczas spotkania z radnymi i sołtysami

2. Spotkanie konsultacyjne z przedsiębiorcami oraz z przedstawicielami organizacji pozarządowych

Spotkanie przybrało formę dyskusji, gdzie na początku przedstawiono etapy tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji, a następnie skupiono się na praktycznej stronie sposobu zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na wstępie zaznaczono, iż przedsięwzięcia powinny stanowić kompleksowe podejście do zdiagnozowanych problemów w poszczególnych sferach. Omówiono wzór fiszki projektowej, będącej podstawą zgłaszania projektów rewitalizacyjnych. Zebrani zostali poinformowani w kwestii możliwości uzyskania finansowania na projekty rewitalizacyjne, przede wszystkim w ramach środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Zwrócono uwagę na konieczność wniesienia wkładu własnego. W ramach dyskusji zgromadzeni zadawali pytania odnoszące się do rodzajów przedsięwzięć jakie można uwzględnić w Programie oraz beneficjentów, którzy mogą ubiegać się o dofinansowanie. Zwrócono uwagę, iż w przypadku stowarzyszeń czy niewielkich organizacji pozarządowych, beneficjenci ci nie zawsze są w stanie pokryć koszty projektu w przypadku braku uzyskania dofinansowania. Wspólnie stwierdzono, że warto zaangażować różne podmioty, łącznie z jednostką samorządu terytorialnego, tak aby finansowanie poszczególnych przedsięwzięć, szczególnie społecznych było realne. Po grupowej dyskusji przeprowadzono rozmowy z poszczególnymi przedstawicielami tak aby zainteresowane osoby były w stanie wnieść do Programu swój pomysł na projekt rewitalizacyjny.

W spotkaniu uczestniczyły 3 osoby w tym przedstawiciele Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz lokalni przedsiębiorcy.

3. Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami gminy

Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami gminy miało na celu zapoznanie zebranych z pojęciami i celami planowanego procesu rewitalizacji. W sposób skrótowy przedstawiono sposób wyboru obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji. Omówiono cele i sposób ich osiągnięcia w procesie rewitalizacji. Wyjaśniono rolę społeczeństwa na każdym etapie tworzenia i realizacji Programu.

Zasygnalizowano możliwość wnoszenia pomysłów na projekty i przedsięwzięcia jakie mogą zostać zrealizowane w procesie rewitalizacji.

Spotkanie z mieszkańcami głównie miało na celu poznanie opinii na temat występujących problemów oraz miejsc, których szczególnie dotyczą. W tym celu przeprowadzono analizę SWOT, której wyniki poniżej.

Mocne strony

- wielokulturowość
- walory środowiskowe
- społeczeństwo
- położenie przygraniczne

Słabe strony

- słaba baza turystyczna
- brak miejsc spotkań
- mała ilość miejsc pracy
- brak opieki nad osobami niepełnosprawnymi
- infrastruktura drogowa

Szanse

- obiekt poprzemysłowy
- zabytki
- zainteresowanie przedsiębiorców
- kanał kajakowy

Zagrożenia

- emigracja ludzi młodych
- brak aktywności młodych
- brak inicjatyw mieszkańców

Dyskusja na temat słabych stron pozwoliła wskazać braki w bazie turystycznej i infrastrukturze drogowej. Zwrócono również uwagę na brak miejsc przeznaczonych na spotkania mieszkańców oraz związanej z tym oferty kulturowej czy rozrywkowej. Wskazano problemy z brakiem miejsc, gdzie prowadzona byłaby opieka nad osobami starszymi czy niepełnosprawnymi. Gmina nie posiada dużych zakładów pracy, mieszkańcom dokucza mała ilość miejsc pracy. Zagrożenia, które wynikają ze słabych stron to przede wszystkim emigracja ludzi młodych w poszukiwaniu pracy. Brakuje inicjatyw mieszkańców w tym ludzi młodych, co jest podstawą poczucia tożsamości z miejscem zamieszkania oraz zainteresowania sprawami lokalnej społeczności.

W celu niwelacji i przeciwdziałaniu pojawiającym się problemom na terenie gminy, zgromadzeni mieszkańcy mieli za zadanie zastanowić się nad mocnymi stronami,

które stawiają szanse rozwoju. Za mocne strony regionu, mieszkańcy uważają przede wszystkim położenie przygraniczne, co wpływa na wielokulturowość społeczeństwa. Położenie związane jest również ze środowiskiem naturalnym, które również stawia szanse na rozwój. Wśród pomysłów umieszczonych w analizie jako szanse, zebrani wskazali zainteresowanie przedsiębiorców terenem gminy Gródek wraz z możliwością zagospodarowania obiektu przemysłowego. Szanse rozwoju upatrywane są również w odpowiednim zagospodarowaniu dostępnych walorów przyrodniczych.

Kolejna część spotkania skupiała się na propozycjach przedsięwzięć i projektów, które gmina i jej mieszkańcy oczekują i potrzebują. Wśród obszarów, które wskazywano wraz z konkretnymi potrzebami pojawiały się poniższe propozycje:

Zarzeczany/ Gródek/Radunin/Wyżary

- ścieżka do biegania/rowerowa

Gródek/Zarzeczany

- domki letniskowe nad zalewem
- boisko nad zalewem

Waliły Stacja

- park linowy

Gmina

- wydłużenie godzin oświetlenia
- podłączenie do sieci gazowej

Gródek

- kładka na rzece Supraśl ze stacją kajakową
- Góra Zamkowa (ścieżka edukacyjna, wieża widokowa, zagospodarowanie terenu)
- rewitalizacja ulic Błotnej i Zamkowej
- dostosowanie GOK dla osób niepełnosprawnych
- rewitalizacja ulicy Fabrycznej wraz z ogrodzeniem przy szkole i budowa parkingu
- budowa hali sportowej
- rewitalizacja chodnika ul. Zarzeczkańska wraz ze ścieżką rowerową
- wypożyczalnia rowerów (GOK)

Zubki

- rewitalizacja terenów pokolejowych

Kolejnym etapem spotkania była praca z mapami, gdzie zebrani mogli przestrzennie rozmieścić swoje pomysły na przedsięwzięcia.

Rycina poniżej zawiera zaznaczone trzy propozycje:

1. Ścieżka rowerowa: Gródek – Zarzeczano - Gródek
2. Obiekt kolejowy – pozyskanie przez władze gminy i przebudowa
3. Ścieżka rowerowa: Gródek (ul. Rzemieśnicza) – Waliły Dwór – Waliły Wieś – Radunin – Wyżary – Królowe Stojło – Waliły Stacja (ul. Białostocka)

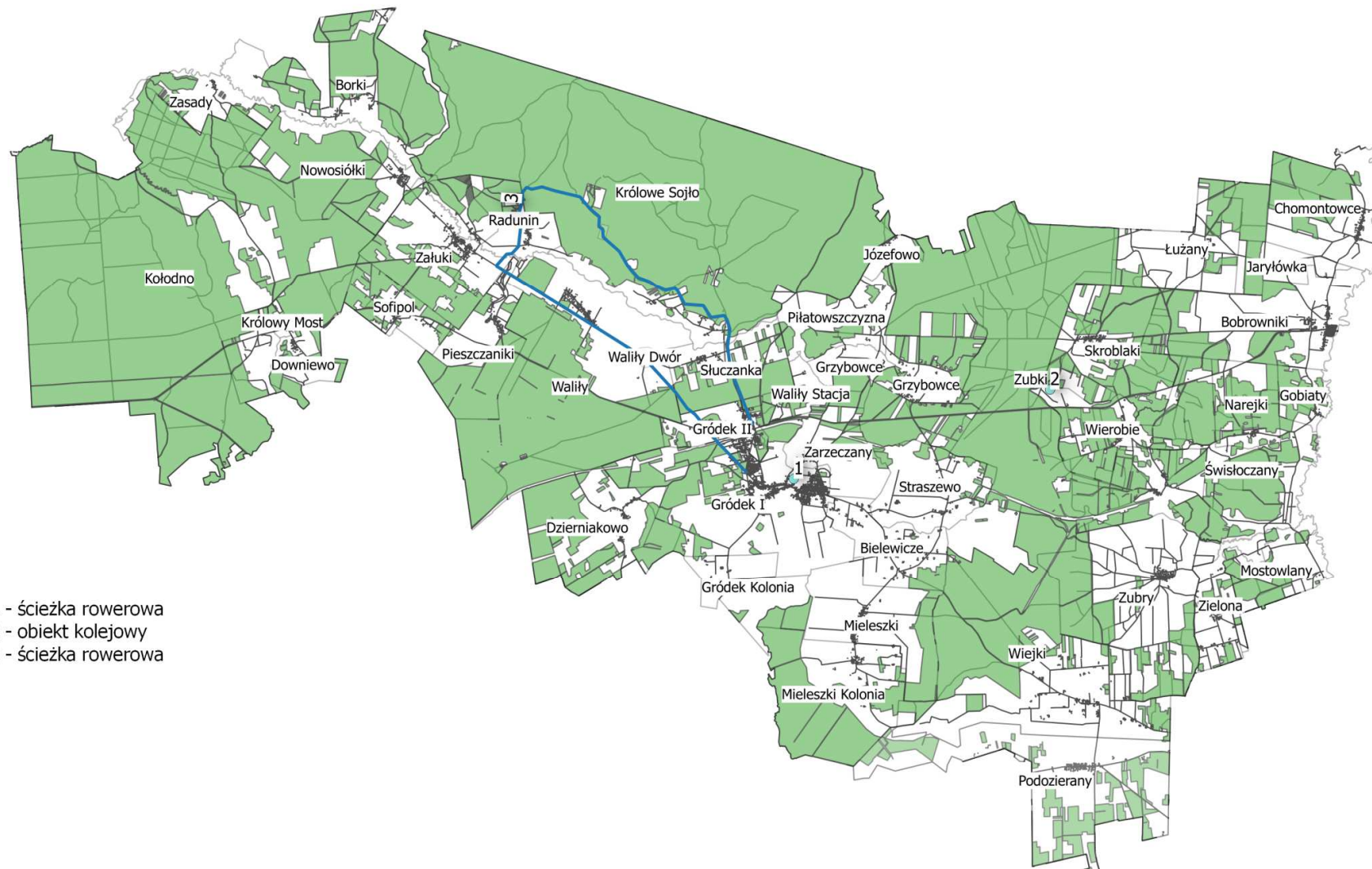
Rycina poniżej przedstawia centralną część miejscowości Gródek, gdzie mieszkańcy mogli wprowadzić swoje propozycje działań.

1. Kładka na rzece Supraśl i stacja kajakowa
2. Góra Zamkowa – ścieżka edukacyjna, wieża widokowa, bulwary nad rzeką
3. Remont ulicy Błotnej
4. Remont ulicy Zamkowej
5. Obiekt przemysłowy do pozyskania i zaadaptowania lub wybudowania nowego z przeznaczeniem dla młodzieży
6. Hala sportowa
7. Remont ulicy Fabrycznej
8. Wybudowanie parkingu
9. Chodnik przy ulicy Zarzeczańskiej
10. Budowa budynku Urzędu Gminy
11. Wyposażenie budynku GOK w windę dla osób niepełnosprawnych
12. Wypożyczalnia rowerów

Dodatkowo wskazano działania, które nie zostały zaznaczone na mapie, a mianowicie: potrzeba zagospodarowania zalewu w domki letniskowe, boisko do koszykówki oraz obiekty małej gastronomii. Na obszarze Boryk wskazano potrzebę i możliwość utworzenia parku linowego i placu zabaw. Powtórzyła się propozycja wytyczenia kolejnych ścieżek rowerowych. Wskazano potrzebę utworzenia klubu malucha czy żłobka oraz placu zabaw przy istniejącym przedszkolu. Odnośnie obiektów infrastrukturalnych zwrócono uwagę na potrzebę przebudowy ulicy Fabrycznej i Błotnej, poprawę dojazdu PKP do Zarzeczan oraz oświetlenia ulicznego w nocy w poszczególnych miejscowościach. Most przy ulicy Błotnej wskazano jako miejsce

utworzenia stacji kajakowej. W spotkaniu uczestniczyło 25 osób będących mieszkańcami Gminy Gródek.

- 1 - ścieżka rowerowa
- 2 - obiekt kolejowy
- 3 - ścieżka rowerowa

Rycina 49. Mapa gminy Gródek i działania wypracowane podczas spotkania z mieszkańcami

Rycina 50. Mapa centrum miejscowości Gródek z zaznaczonymi przedsiębiorstwami wypracowanymi podczas spotkania z mieszkańcami

Spotkania konsultacyjne zostały zorganizowane dla możliwie szerokiej grupy interesariuszy, informacja na temat planowanych spotkań została rozpowszechniona, każdy, kto był zainteresowany procesem rewitalizacji mógł wyrazić swoje zdanie. Zebrano opinie i uwagi mieszkańców gminy w tym przedstawiciele Urzędu Gminy i jednostek współpracujących, przedstawiciele organizacji pozarządowych i lokalnych przedsiębiorców. Konsultacje społeczne miały na celu zapewnienie trafności wyboru obszaru zdegradowanego ze względu na zdiagnozowane problemy przede wszystkim społeczne, ale również te dotyczące przestrzeni w jakiej mieszkańcy gminy funkcjonują na co dzień. Spotkania miały formę zarówno informacyjną, jak i konsultacyjną. Zebrane informacje uzyskane od uczestników przysłużyły się w wyborze obszaru rewitalizacji.

Istotnym walorem Gminy jest aktywność społeczna mieszkańców i dobre kontakty społeczne, rozwijana jest współpraca z mniejszościami narodowymi. Według zebranych opinii brakuje miejsc spotkań i integracji mieszkańców, a także infrastruktury społecznej i środków finansowych na tego typu działalność. Terenem, który w oczach lokalnej ludności niesie potencjał miejsca po zagospodarowaniu pełniące wymienione funkcje jest zalew Zarzeczany oraz Góra Zamkowa. Istotnym walorem przyrodniczym jest położenie na obszarze Natura 2000, co stwarza możliwości rozwoju turystyki. Mieszkańcy podają takie propozycje jak utworzenie ścieżek edukacyjnych oraz rowerowych wraz z wypożyczalnią rowerów. Lokalna rzeka mogłaby zostać wykorzystana do spływów kajakowych. Wśród propozycji pojawił się również park linowy. Wśród problemów demograficznych zwracano uwagę na wzrost liczby osób starszych, co związane jest również z wyjazdem ludzi młodych. Według mieszkańców, podniesienie jakości i poziomu życia w Gminie Gródek może stać się czynnikiem motywującym ludzi młodych do pozostania. Zwraca się uwagę na niewielką odległość ośrodka miejskiego jakim jest Białystok, poprawę infrastruktury drogowej oraz zapewnienie odpowiedniej opieki przedszkolnej dla dzieci, co może przyczynić się do podniesienia atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania.

Gmina Gródek charakteryzuje się dużą powierzchnią z wysokim odsetkiem terenów zielonych, skutkuje to rozproszoną zabudową i niewielką gęstością zaludnienia. Rodzi to problemy w kwestii równomiernego wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz dostępu do usług.

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych nakreśliły kierunek planowanych działań rewitalizacyjnych, które zostaną skierowane na obszary dotknięte kryzysem. Kryzys związany jest przede wszystkim ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa spowodowanym emigracją ludzi młodych. Zjawisko to potęguje brak miejsc pracy, a to skutkuje koniecznością korzystania z opieki społecznej. Pobudzenie aktywności lokalnej społeczności poprzez stworzenie warunków do rozwoju inicjatyw społecznych stawia szansę na zmianę sytuacji w gminie. Poprawa warunków życia nastąpi poprzez przedsięwzięcia inwestycyjne służące realizacji projektów społecznych.

Analiza uzyskanych opinii i uwag pozwala na wyciągnięcie wniosków dotyczących wyboru obszaru rewitalizacji. Interesariusze rewitalizacji biorący udział w spotkaniach wskazują pojedyncze potrzeby na większości obszarów gminy. Remonty świetlic w celach poprawy warunków i możliwości rozwoju życia kulturalnego, a także stworzenia zaplecza do rozwoju potrzeb edukacyjnych czy opiekuńczych. Wytyczenie i budowa ścieżek rowerowych w celu propagowania zdrowego stylu życia, szerzenia wiedzy na temat regionu, a także zapewnienia możliwości spędzania czasu wolnego.

Najczęściej pojawiają się propozycje realizacji projektów społecznych i przedsięwzięć inwestycyjnych w miejscowości Gródek. Miejscowość ta skupia największą liczbę ludności generując zróżnicowane problemy. Mieszkańcy gminy upatrują możliwość niwelacji zjawisk kryzysowych poprzez usytuowanie działań w miejscowości Gródek. Obszar ten został wskazany jako skupisko zjawisk negatywnych prowadzących do dalszej degradacji terenu.

11.2. Programowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Na etapie programowania Lokalnego Programu Rewitalizacji istotnym mechanizmem włączenia interesariuszy rewitalizacji była możliwość wniesienia własnej propozycji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych powstała po przeprowadzeniu naboru, który trwał w miesiącach maj-czerwiec 2017 r. Podstawą zgłoszenia była prawidłowo wypełniona fiszka projektowa, której wzór można było pozyskać w Urzędzie Gminy Gródek oraz podczas spotkań konsultacyjnych, gdzie wyjaśniono sposób ich wypełnienia. Wobec faktu, iż Lokalny Program Rewitalizacji stanowi wynik propozycji działań realizowanych

187

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

przez wszystkich interesariuszy, biorących udział w procesie rewitalizacji (m.in.: organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie, właściciele i zarządcy nieruchomości, parafie, instytucje samorządowe i państwowe), niezbędne było zidentyfikowanie dobrych koncepcji projektów. Po przeprowadzeniu konsultacji z autorami projektów, potwierdzeniu zasadności ich realizacji oraz zidentyfikowaniu źródeł finansowania, zostały one zamieszczone w dokumencie, w celu umożliwienia ich autorom pozyskania środków na ich realizację. Złożenie fiszki projektowej nie było jednoznaczne z wpisaniem projektu do Gminnego Programu Rewitalizacji, a także nie było tożsame z zapewnieniem środków na jego realizację. W wyniku naboru pozyskano 7 propozycji projektowych z czego wszystkie uznano za podstawowe, a jako dodatkowe ujęto działania o charakterze uzupełniającym. Projekty wniosła głównie gmina Gródek oraz Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Regionalny w Gródku.

Ponadto poniższy dokument był konsultowany z przedstawicielami Urzędu Gminy Gródek oraz z mieszkańcami gminy i interesariuszami rewitalizacji.

11.3 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek, interesariusze będą mieli możliwość zgłaszania uwag aby zapewnić w szerokim stopniu charakter partycypacyjny procesowi rewitalizacji. Wszelkie uwagi zgłaszane przez mieszkańców gminy przysłużą się lepszej organizacji systemu wdrażania rewitalizacji. Cyklicznie przygotowywane roczne sprawozdania z realizacji LPR traktować należy jako plany opracowane w formule współdecydowania. Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces wdrażania i zarządzania LPR będzie zapewnione poprzez:

- realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez sektor społeczny i/lub gospodarczy,
- organizację konsultacji społecznych, w formie spotkań, w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania LPR,

- prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej o prowadzonych przedsięwzięciach ujętych w LPR oraz efektach podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

11.4 Mechanizmy włączania mieszkańców i grup interesariuszy w proces rewitalizacji na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ocena Programu powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych obszaru rewitalizacji, opartą na wskaźnikach oraz opinii mieszkańców.

Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia aktywny udział mieszkańców w szerokich konsultacjach społecznych. Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów Lokalnego Programu Rewitalizacji wykorzystywane na końcowym etapie:

- badania sondażowe na temat oceny procesów rewitalizacji,
- ankiety z wykorzystaniem mediów społecznościowych: sondy na stronie internetowej, wydarzenia na facebooku,
- debata z władzami publicznymi na temat rewitalizacji,
- analiza postrzegania zmian przez mieszkańców na obszarze rewitalizacji,
- warsztaty sektorowe, festyny, święta miejscowości połączone z prezentacją efektów rewitalizacji, spacerów rewitalizacyjnych,
- warsztaty z mieszkańcami.

Opisywane instrumenty powinny każdorazowo być dostosowane do lokalnych warunków oraz możliwości działania.

12. KOMPLEKSOWOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCESU REWITALIZACJI

Komplementarność jest jednym z kluczowych aspektów Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, opracowanymi przez Ministerstwo Rozwoju, wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Uwzględnienie komplementarności w planowaniu i wdrażaniu rewitalizacji polegające na zapewnieniu powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami, jak również pomiędzy przedsięwzięciami, a systemem ich implementacji przyczyni się do wzmocnienia skuteczności oraz efektywności realizacji rewitalizacji.

12.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 została zapewniona dzięki skupieniu przedsięwzięć wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony po przeprowadzeniu dokładnej analizy istotnych problemów w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej oraz z uwzględnieniem uwag mieszkańców wnoszonych podczas konsultacji społecznych. Uwzględnienie zarówno danych obiektywnych (GUS, UG, GOPS, PUP itd.), jak i opinii społeczeństwa świadczy o trafności przestrzennej zaplanowanej w ramach rewitalizacji interwencji. Wszystkie podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odzwierciedlenie problemów i potrzeb wytypowanych podobszarów. Dobór zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich charakter wynika ze zidentyfikowanych na etapie diagnozy potrzeb i problemów obszaru

rewitalizacji, tak, by w maksymalnym stopniu ograniczał występowanie negatywnych zjawisk. Przedsięwzięcia te przede wszystkim rozwiązują problemy obszaru rewitalizacji i są w pierwszej kolejności skierowane do jego mieszkańców. Z racji specyfiki obszaru rewitalizacji (centrum gminy) i charakteru niektórych przedsięwzięć, ich oddziaływanie terytorialne wykracza poza jego granice i odbiorcami mogą być wszyscy mieszkańcy gminy. W szczególności dotyczy to wszelkiej zaplanowanej interwencji w przestrzeń publiczną, z której oferty korzystają nie tylko mieszkańcy gminy, ale także osoby spoza jak turyści. Wzrost ruchu turystycznego i atrakcyjności tego terenu docelowo będzie mieć wpływ na rozwój obszaru gminy oraz w tym obszarze dotkniętego kryzysem.

Realizacja przedsięwzięć przyniesie pozytywne skutki dla wszystkich podobszarów rewitalizacji, ponieważ mają one charakter komplementarny – projekty są wzajemnie powiązane ze względu na fakt realizacji w pierwszej kolejności działań o wymiarze infrastrukturalnym, które stworzą niezbędną przestrzeń dla rozwoju projektów o charakterze społecznym. Część przedsięwzięć dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej. Z infrastruktury tej korzystać będą mogli mieszkańcy wszystkich podobszarów rewitalizacji, jak i całej gminy. Część przedsięwzięć realizowana będzie w ścisłym centrum gminy – w miejscowości Gródek II. Z tego podobszaru rewitalizacji korzystać będzie największa liczba mieszkańców gminy z racji pełnienia przez niego ważnych funkcji społecznych, administracyjnych i usługowych. Zaplanowane przedsięwzięcia będą realizowane również na trzech podobszarach rewitalizacji Zubki, Nowosiółki i Wiejki. Efekt zrealizowanych przedsięwzięć będzie pozytywnie wpływał na zwiększenie kapitału społecznego całej gminy Gródek, a dzięki kompleksowej realizacji przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji zostanie zapewniony brak przenoszenia sytuacji kryzysowej na inne obszary. Celem uniknięcia punktowej interwencji, ujęte w Programie przedsięwzięcia dopełniają się przestrzennie i tym samym powodują, że program rewitalizacji efektywnie obejmuje swoją interwencją cały obszar objęty kryzysem.

12.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w LPR została zapewniona na poziomie diagnozy problemów oraz poszukiwania rozwiązań prowadzących do ograniczenia sytuacji kryzysowej i zaspokojenia potrzeb mieszkańców. W związku z tym, że zaplanowane przedsięwzięcia i projekty odpowiadają na zdiagnozowane problemy na terenie gminy Gródek, zapewniona została ich wzajemna komplementarność i powiązanie. Zadania infrastrukturalne, związane z przebudową, modernizacją, a następnie adaptacją zniszczonych budynków użyteczności publicznej, zakładają prowadzenie działań o charakterze społecznym.

Równocześnie zadania zostały przewidziane w taki sposób, aby jednocześnie przeciwdziały problemom w różnych sferach. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne związane z remontem, rozbudową, modernizacją czy adaptacją istniejących budynków na nowe cele posłużą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy, zwiększeniu ładu przestrzennego, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego. Poprawa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie i oznaczenie miejsc charakterystycznych dla danego obszaru związane jest z poprawą ładu przestrzennego oraz infrastruktury technicznej jednocześnie wpływając na rozwój przestrzeni i warunków do aktywności gospodarczej również tej związanej z turystyką, a co za tym idzie poprawą sfery środowiskowej i jej wykorzystaniem.

Karty proponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierają prognozowane rezultaty oraz informację na temat oddziaływania projektu w odniesieniu do pięciu sfer. Celem jest dążenie do kompleksowości podejmowanych działań oraz ograniczeniu fragmentaryzacji zadań. Ponadto przyjęto zestawienie wskaźników, które pozwolą ocenić tempo oraz zakres realizacji całego programu – na poziomie produktu oraz rezultatu.

W diagnozie wykazano, iż w obszarze rewitalizacji występuje nagromadzenie problemów w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. W związku z powyższym w ramach przeciwdziałania wspomnianym problemom w pierwszej kolejności skupiono się na działaniach skierowanych na zminimalizowanie sytuacji kryzysowej w sferze społecznej. Poniższa tabela przedstawia oddziaływanie poszczególnych przedsięwzięć podstawowych na poszczególne sfery.

Tabela 39. Oddziaływanie przedsięwzięć podstawowych na poszczególne sfery

Nr	Przedsięwzięcia	Problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
1.	Kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół obiektu dziedzictwa kulturowego	❖	❖	❖	❖	❖
2.	Kompleksowy program edukacji zdrowotnej i aktywizacji społecznej seniorów	❖				
3.	Kompleksowe oznakowanie zabytków, miejsc pamięci, szlaków i atrakcji turystycznych			❖	❖	❖
4.	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku dawnego dworca PKP w Zubkach na budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi	❖		❖	❖	
5.	Przebudowa budynku O.S.P. i adaptacja na świetlicę wiejską w Nowosiólkach	❖		❖	❖	
6.	Przebudowa budynku byłej szkoły i adaptacja na świetlicę wiejską w Wiejkach	❖		❖	❖	
7.	Rozbudowa i przebudowa budynku Urzędu Gminy Gródek wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną	❖	❖	❖	❖	❖

Źródło: opracowanie własne

Przedsięwzięcie 1 obejmujące kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół, zostało oznaczone jako działanie oddziałujące na wszystkie sfery. Obiekt położony jest na obszarze rewitalizacji stanowiąc w oczach mieszkańców lokalny potencjał rozwoju. Miejsce to zostało objęte ochroną jako zabytek archeologiczny. Wykorzystując lokalne zasoby i możliwości rozwoju z nimi związane, planuje się uporządkowanie i zagospodarowanie tego terenu, co wpłynie pozytywnie na sferę przestrzenno-funkcjonalną, a przez poprawę infrastruktury technicznej również na sferę techniczną. Podjęte działania inwestycyjne docelowo mają służyć podniesieniu atrakcyjności tego obszaru oraz jego ochroną przed dewastacją, w tym celu zostaną zamontowane między innymi pojemniki na odpady, wydzielone miejsca spędzania wolnego czasu, a także zamontowane oświetlenie. Zabiegi te przyczynią się do zachowania walorów przyrodniczych tego terenu oddziałując na sferę społeczną. Wzrost atrakcyjności i funkcjonalności obszaru znacząco wpłynie na ożywienie obszaru pod względem gospodarczym ze względu na wzrost turystyki, a co za tym idzie wzrost

potrzeb związanych z usługami. Miejsce to jednocześnie będzie służyło mieszkańcom do spotkań i integracji.

Przedsięwzięcie 3 ma na celu wzmocnienie działań podjętych w przedsięwzięciu 1, gdzie głównym celem jest pobudzenie obszaru rewitalizacji poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturalnych. Planowane zadanie będzie pozytywnie oddziaływać na sferę przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową.

Przedsięwzięcie 7 również należy do działań kompleksowych oddziałując na wszystkie sfery. Wykonane prace remontowe i zastosowane rozwiązania techniczne skutecznie poprawią warunki w sferze technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej poprzez wzrost dostępności dla osób niepełnosprawnych. Poprawa warunków technicznych wpłynie pozytywnie na stan środowiska m.in. poprzez termomodernizację obiektu. Rozbudowa obiektu i adaptacja na salę konferencyjną pozwoli na rozwój oferty skierowanej do mieszkańców obszarów dotkniętych kryzysem jak również mieszkańców całej gminy. Planowana oferta obejmować będzie spotkania z różnymi grupami osób w celu pobudzenia aktywności gospodarczej oraz aktywności społecznej korelując tym samym z poszczególnymi sferami.

Przedsięwzięcia 4, 5 i 6 należą do działań, które przede wszystkim skierowane są na grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i mają za zadanie ograniczenie problemów w sferze społecznej. Jednak ich realizacja uzależniona jest od działań inwestycyjnych i rozwoju zaplecza, stąd w pierwszej kolejności zaplanowano zadania oddziałujące na sferę przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, a następnie społeczną.

Przedsięwzięcie 2 dotyczy kompleksowego programu edukacji zdrowotnej i aktywizacji społecznej seniorów i skierowane jest wyłącznie do tej grupy osób stanowiących wysoki odsetek mieszkańców poszczególnych obszarów. Działanie nakierowane jest na niwelację problemów społecznych.

12.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność

zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który zapewni efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Komplementarność ta w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Gródek przejawia się w systemie zarządzania, który został zaprojektowany na potrzeby implementacji LPR, tym samym zapewniona zostanie współpraca i współdziałanie różnych podmiotów działających na rzecz realizacji Programu i poprawy stwierdzonej sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek odpowiada Wójt Gminy, przy współpracy z Radą Gminy, Zespołem Projektowym do realizacji projektu pn. Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 oraz Partnerami Programu. Po zakończeniu realizacji Projektu i uchwaleniu Programu Rewitalizacji, osoby z Zespołu Projektowego wejdą w skład Zespołu ds. Programu Rewitalizacji mającego na celu koordynację wdrażania poszczególnych zadań, monitoring i ewaluację. Ponadto powołany Zespół ds. Rewitalizacji będzie składać się z osób z sektora prywatnego, publicznego i społecznego m.in. pracowników Urzędu Gminy, radnych Rady Gminy, przedstawicieli organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy Gródek. W pracach Zespołu będą mogły brać udział osoby spoza jego składu.

Szczegółową strukturę zarządzania realizacją LPR przedstawia rozdział XIV. Opracowana struktura zapewni skuteczne zarządzanie Programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych w programach rozwoju gminy. Realizuje ona również zadania z zakresu upowszechniania wiedzy na temat Programu i jego realizacji oraz prowadzenia konsultacji społecznych. Tym samym koordynuje ona włączenie nowych podmiotów i interesariuszy w proces rewitalizacji oraz wspiera Partnerów Programu, w realizację przez nich zadań, pomagając im poszukiwać funduszy na ich realizację. Każdy potencjalny Partner Programu dzięki działaniom Zespołu ds. Programu Rewitalizacji ma zapewniony dostęp do informacji na temat realizacji założeń programu oraz ma szansę uczestniczyć w działaniach edukacyjno-szkoleniowych, z których dowie się w jaki sposób może zgłaszać i realizować zaproponowane przez siebie zadania. Ponadto wdrażanie LPR będzie się opierało na szeregu procedur uwzględniających m.in.

prowadzenie stosownych rejestrów, rozliczanie rewitalizacji (monitoring i ewaluacja), sporządzanie sprawozdań z postępów realizowanych działań uwzględnionych w LPR.

12.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza spójność przedsięwzięć rewitalizacyjnych podejmowanych w poprzednich okresach programowania z celami, kierunkami oraz zaplanowanymi przedsięwzięciami określonymi w LPR. Gmina Gródek w poprzednim okresie programowania w ramach polityk spójności Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego w latach 2007-2013 realizowała trzy przedsięwzięcia pn.: Poprawa jakości bazy edukacyjnej i kształcenia Gminy Gródek poprzez utworzenie laboratorium nauki języków obcych oraz remont budynków Szkoły podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Gródku, Przebudowa mostu na rzece Płoska na działkach nr ewidencyjny 541, 571/4 i 492/1 obręb Kołodno oraz Zamknięcie i rekultywacja gminnego składowiska odpadów komunalnych w Gródku. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych skupiały się m.in. na rozwoju bazy edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, co w tym okresie również będzie kontynuowane w przedsięwzięciach 5 i 6.

W ramach działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na okres 2007-2013, otrzymano dofinansowanie do kilkunastu projektów mających na celu rozwój społeczny i infrastrukturalny. Gmina Gródek aktywnie pozyskiwała środki z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Komplementarności podejmowanych działań można się dopatrzeć zarówno w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, jak i technicznym czy środowiskowym. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią w dużym stopniu kontynuację rozwoju najważniejszych aspektów, a także stanowią spójne dopełnienie podjętych działań. Kompleksowe zagospodarowanie Góry Zamkowej oraz terenów wokół obiektu dziedzictwa kulturowego powiązane jest z wcześniejszym projektem,

który obejmował zagospodarowanie terenu przy zbiorniku rekreacyjno-retencyjnym w Zarzeczanach ze względu na kontynuację rozwoju infrastruktury turystycznej, organizacji miejsc spotkań, czy zagospodarowaniu terenów zielonych. Kwestia zasobów przyrodniczych w gminie Gródek należy do najważniejszych potencjałów stąd w poprzednim okresie realizowano także inne zadania m.in. Zagospodarowanie terenów zielonych – parku w Gródku. Rozwój obszaru gminy na bazie walorów przyrodniczych, kulturowych czy historycznych umożliwi odpowiednio zagospodarowana infrastruktura oraz promocja. W Programie zaplanowano kompleksowe oznakowanie zabytków, miejsc pamięci, szlaków i atrakcji turystycznych, który po części jest komplementarny celami do zrealizowanego projektu pn. kreowanie i promocja walorów Gminy Gródek. Troska o środowisko przejawia się również realizacją projektu pn. poprawa jakości życia mieszkańców gminy Gródek poprzez edukację ekologiczną.

Ponadto rozbudowa i przebudowa budynku Urzędu Gminy Gródek wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną stanowi kontynuację działań mających na celu uporządkowanie i poprawę funkcjonalności budynków użyteczności publicznej w centrum miejscowości Gródek. W poprzednim okresie rozbudowano i przebudowano budynek Gminnego Centrum Kultury w Gródku.

Przedsięwzięcie dotyczące utworzenia świetlic wiejskich w Nowosiólkach i Wiejkach jest komplementarne z wcześniejszymi przedsięwzięciami dotyczącymi kapitalnego remontu dwóch świetlic wiejskich w Słuczance i Mieleszkach realizowanego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Gródek z udziałem środków unijnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Wykaz projektów gminy Gródek z dofinansowaniem środków unijnych

1	Poprawa jakości bazy edukacyjnej i kształcenia Gminy Gródek poprzez utworzenie laboratorium nauki języków obcych oraz remont budynków Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Gródku	RPO WP 2007-2013
2	Przebudowa mostu na rzece Płoska na działkach nr ewidencyjny 541, 571/4 i 492/1 obręb Kołodno”	RPO WP 2007-2013
3	Zamknięcie i rekultywacja gminnego składowiska odpadów komunalnych w Gródku	RPO WP 2007-2013
4	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej z przyłączami w granicach pasa drogowego w miejscowości Waliły-Stacja	PROW 2007-2013
5	Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku Gminnego Centrum Kultury w Gródku	PROW 2007-2013
6	Remont świetlic wiejskich w Słuczance i Mieleszkach	PROW 2007-2013
7	Budowa 38 sztuk naturalnych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1 lokalnej naturalnej oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Gródek	PROW 2007-2013

8	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Gródek	PROW 2007-2013
9	Zagospodarowanie terenu przy zbiorniku rekreacyjno-retencyjnym w Zarzeczanach	PROW 2007-2013
10	Zagospodarowanie terenów zielonych – parku w Gródku	PROW 2007-2013
11	Przebudowa targowiska wiejskiego w ramach Programu „Mój Rynek”	PROW 2007-2013
12	Rekonstrukcja Bitwy pod Waliłami w 150 rocznicę Powstania Styczniowego	PROW 2007-2013
13	Kreowanie i promocja walorów Gminy Gródek	PROW 2007-2013
14	Siłownia zewnętrzna w Gródku	PROW 2007-2013
15	Utworzenie placów zabaw w Pieszczykach i Waliłach-Stacji w gminie Gródek	PROW 2007-2013
16	Wyposażenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Gródku	PROW 2007-2013
17	Siłownia zewnętrzna przy zbiorniku rekreacyjno-retencyjnym w Zarzeczanach	PROW 2007-2013
18	Budowa placu zabaw w Załukach	PROW 2007-2013
19	Internet szansą rozwoju mieszkańców Gminy Gródek	POIG 2007-2013
20	Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Gródek poprzez edukację ekologiczną	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
21	Internetowe centra edukacyjno-oświatowe na wsi	Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich
22	Ośrodki Wychowania Przedszkolnego według metody Marii Montessori	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Gródku

12.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania LPR została zapewniona poprzez określenie oraz łączenie różnych źródeł finansowania. W ramach poszczególnych przedsięwzięć wpisanych do LPR, wykazano możliwe źródła finansowania, takie jak: środki unijne (w ramach RPO Województwa Podlaskiego), środki budżetu państwa, środki budżetu gminy oraz środki prywatne. Przy pozyskaniu środków finansowych na realizację ujętych w programie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyklucza się możliwość ich podwójnego finansowania. W pierwszej kolejności zakłada się wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Jednakże, w trakcie trwania Programu, zakłada się również prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. Mając to na uwadze, Gmina w trakcie realizacji Programu, będzie starać się pozyskać Partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego poprzez współpracę z

różnymi podmiotami. Poniższa tabela przedstawia potencjalne źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć zgodnie z danymi uzyskanymi od wnioskodawców.

Tabela 41. Potencjalne źródła finansowania

Nr przedsięwzięcia	Szacowany koszt przedsięwzięcia	Potencjalne źródła finansowania				
		EFRR	EFS	Finansowanie z budżetu Gminy	Krajowe środki publiczne/Budżet państwa	Wkład własny wnioskodawcy/źródła prywatne
1	930 000,00 zł	❖		❖		
2	60 000,00 zł		❖	❖		❖
3	65 000,00 zł	❖		❖		
4	675 000,00 zł	❖	❖	❖	❖	
5	288 000,00 zł	❖	❖	❖		
6	364 000,00 zł	❖	❖	❖		
7	2 557 000,00 zł	❖	❖	❖	❖	

Źródło: dane wnioskodawców

13. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY GRÓDEK

Dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji powinien zostać opracowany w powiązaniu z najważniejszymi dokumentami strategicznymi gminy w celu zapewnienia komplementarności. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 pozostaje w zgodności z innymi dokumentami dotyczącymi rozwoju tego terenu, a w szczególności z Programem Rozwoju Gminy Gródek na lata 2015-2020, Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gródek na lata 2016-2024 oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gródek. Wzajemna komplementarność Lokalnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi podniesie efektywność podejmowanych działań oraz prawdopodobieństwo ich realizacji. Opracowane działania rewitalizacyjne będą spójne z wybranymi celami i założeniami uwzględnionymi w wyżej wymienionych dokumentach.

13.1. Program Rozwoju Gminy Gródek na lata 2015-2020

Najważniejszym dokumentem strategicznym gminy Gródek, określającym kierunki rozwoju jest Strategia Rozwoju Gminy Gródek na lata 2015-2020, gdzie zawarto potrzeby rewitalizacyjne. Program wyodrębnia trzy cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy - odnoszący się do stworzenia warunków niezbędnych do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej poprzez podniesienie jakości infrastruktury drogowej, ochrony środowiska oraz poprzez rozwój form wsparcia miejscowego biznesu, z naciskiem na branże oparte na endogenicznych potencjałach gminy. Ważnym elementem realizacji tego celu będzie także edukacja lokalnej społeczności w zakresie przedsiębiorczości i samozatrudnienia. W efekcie realizacji tego celu nastąpi poprawa konkurencyjności lokalnej gospodarki, zwiększenie miejsc pracy i wzrost zatrudnienia.

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości usług społecznych i kulturalnych oraz rewitalizacja i integracja społeczna - cel ukierunkowany na poprawę warunków życia

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

mieszkańców gminy. Osiągnięcie celu strategicznego stanie się możliwe poprzez realizację zadań ukierunkowanych na integrację mieszkańców z grupami wrażliwymi (np. osobami niepełnosprawnymi, starszymi, potrzebującymi różnych form pomocy społecznej). Kluczowymi elementami aktywizacji społecznej jest rozwój kompetencji zawodowych, a także wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zabezpieczenia zdrowotnego. W ramach tego celu wyodrębniono trzy cele operacyjne wpisujące się w potrzebę rewitalizacji gminy Gródek.

Cel strategiczny 3. Poprawa promocji i współpracy - rozwój potencjału dotyczącego rozwoju turystyki, pozyskiwanie inwestorów i nowych mieszkańców, ale też zwiększenie poczucia identyfikacji mieszkańców z gminą, kreowanie wizerunku gminy jako miejsca atrakcyjnego do życia.

Kierunki działań określone w tym dokumencie wskazują na potrzebę ożywienia gminy wskazując konkretne obszary. Działania zaplanowano w każdej ze sfer, a Program Rewitalizacji będzie komplementarny do nich i będzie miał na celu realizację wyznaczonych celów. Najważniejszym celem określonym w dokumencie strategii wskazującym na potrzebę rewitalizacji gminy Gródek jest cel strategiczny 2. Ożywienia wymagają usługi oświaty, kultury czy sportu i rekreacji, co zostanie osiągnięte m.in. poprzez przebudowę świetlic wiejskich (Wiejki, Bielewicze, Nowosiółki, Załuki, Podozierany), rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych, organizację kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje i umiejętności w tym zajęcia wyrównawcze. W gminie Gródek postawiono za cel wzrost aktywności i integracji społecznej poprzez utworzenie i prowadzenie świetlic środowiskowych, aktywizację dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wspieranie przedsiębiorczości i rozwoju zawodowego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym celu wskazano konieczność organizacji bezpłatnej pomocy prawnej i psychologicznej dla osób z problemami społecznymi. Istotną kwestią wymagającą działań naprawczych w gminie Gródek jest rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców. W tym celu wskazano zadania zmierzające ku temu: usługi doradczo-szkoleniowe, szkolenia i warsztaty z diagnozowania umiejętności życiowych i zawodowych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 jest zgodny z najważniejszym dokumentem strategicznym gminy, określającym w swych celach i kierunkach potrzebę działań rewitalizacyjnych, a tym samym opracowanie LPR.

13.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

Podstawowym celem rozwoju gminy określonym w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gródek jest uzyskanie harmonijnego zagospodarowania w aspektach ekologicznym, funkcjonalnym, ekonomicznym, społecznym i technicznym na miarę aspiracji społeczności lokalnej i nieodbiegającym od poziomu wojewódzkiego. Zakłada się zatem wykorzystanie położenia gminy na szlaku wymiany międzynarodowej oraz położenie przyrodnicze w celu rozwoju obszaru gminy.

W okresie perspektywicznym siedziba gminy Gródek będzie pełnić funkcję lokalnego ośrodka rozwoju o zwiększonym programie usługowym w zakresie obsługi ludności, mieszkalnictwa, obsługi rolnictwa, rozwoju przemysłu i rzemiosła głównie produkcyjnego. Podstawową funkcją gminy będzie obsługa tranzytu osobowego i towarowego zarówno krajowego jak i międzynarodowego, produkcja leśna i rolna, rozwój turystyki i agroturystyki oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Politykę przestrzenną w zakresie tworzenia nowych struktur i przekształceń istniejących należy oprzeć o zasadę zrównoważonego rozwoju w dziedzinach ochrony zasobów przyrodniczych, kulturowych i optymalnego gospodarowania przestrzenią.

13.3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2024

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gródek na lata 2016-2024 określa główne problemy społeczne zdiagnozowane na terenie gminy oraz cele i kierunki działań jakie należy podjąć w celu ich niwelacji. Najważniejsze kierunki rozwoju skierowane są na przeciwdziałanie uzależnieniom, bezrobociu oraz zjawisku ubóstwa i wykluczenia społecznego. Stworzenie odpowiednich warunków i poziomu życia mieszkańcom Gminy Gródek to kluczowe zadanie władz Gminy Gródek. Poprawa warunków życia społeczności lokalnej polegać ma przede wszystkim w dużej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia, a nie jedynie na pomocy materialnej. Podejmowane działania powinny mieć charakter

długotrwały, w postaci zintegrowanych działań rozwojowych w sferze społecznej i wdrażania rozwiązań systemowych, programów lokalnych oraz korzystanie z programów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 w swych celach ujmuje problemy społeczne dotyczące osób bezrobotnych, ubogich, seniorów oraz dzieci i młodzieży.

Tabela 42. Cele strategiczne i cele operacyjne w poszczególnych dokumentach strategicznych gminy korelujące z celami Programu

Program Rozwoju Gminy Gródek na lata 2015-2020					
cele strategiczne	cele operacyjne	powiązania z celami postawionymi w LPR			
		I	II	III	IV
1. Wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy	1.1 Poprawa jakości powiązań komunikacyjnych			❖	
	1.2 Ochrona środowiska przyrodniczego	❖	❖	❖	❖
	1.3 Wspieranie gospodarki opartej na lokalnych zasobach		❖	❖	
	1.4 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój oferty turystycznej	❖		❖	
2. Poprawa jakości usług społecznych i kulturalnych oraz rewitalizacja i integracja społeczna	2.1 Rozwój usług oświaty, kultury i oferty sportowo-rekreacyjnej	❖	❖	❖	
	2.2 Wzrost aktywności i integracji społecznej	❖	❖	❖	❖
	2.3 Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy	❖	❖		
	2.4 Wzrost poczucia bezpieczeństwa				❖
3. Poprawa promocji i współpracy	3.1 Promocja wewnętrzna i turystyczna		❖	❖	
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gródek na lata 2016-2024					
1. Rozwój spójnego systemu wspierającego aktywność mieszkańców gminy Gródek	1.1. Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska tzw. „etatowych bezrobotnych”	❖	❖		
	1.2. Zwiększenie mobilności zawodowej osób po 50 roku życia oraz osób niepełnosprawnych	❖			
2. Kształtowanie postaw sprzyjających przeciwdziałaniu rozwojowi uzależnień i przemocy domowej	2.2 Objęcie ofiar i sprawców przemocy domowej funkcjonującym systemem pomocy społecznej	❖			
3. Aktywizacja i integracja osób ubogich oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	3.1 Przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa jako podstawowego czynnika przyczyniającego się do wykluczenia społecznego	❖			
	3.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych	❖			
4. Kształtowanie postaw prospołecznych oraz wzmocnienie wsparcia dla rodziny.	4.2. Przeciwdziałanie problemom wychowawczym z dziećmi i młodzieżą	❖			
	4.3. Zwiększenie aktywności społecznej i	❖			

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

		wzmacnianie więzi społecznych w Gminie Gródek				
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gródek						
cele	kierunki	powiązania z celami postawionymi w LPR				
		I	II	III	IV	
Cele ekologiczne rozwoju	- racjonalne wykorzystanie i wzbogacenie walorów tego systemu (przyrodniczego) dla rekreacji i rolnictwa,	❖	❖	❖		
Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym	- rozwój Gródka jako wielofunkcyjnego ośrodka obsługi o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym w podnoszeniu ogólnych standardów użytkowych,	❖	❖	❖		❖
	- tworzenie podstaw do rozwoju działalności gospodarczej stwarzającej warunki wzrostu ilości miejsc pracy,		❖			
	- tworzenie warunków dla rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz podnoszenia poziomu wykształcenia,	❖	❖	❖		
	- ochrona obiektów i obszarów środowiska kulturowego,		❖	❖		
	- dążyć do stworzenia warunków podniesienia standardu zamieszkiwania.					❖
Cele rozwoju gospodarczego	- rozwój urządzeń obsługi rolnictwa, ludności i ruchu turystycznego.		❖	❖		

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych gminy Gródek

14. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Struktura zarządzania realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 została osadzona w strukturze Urzędu Gminy. Za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji odpowiadać będzie Wójt Gminy, przy współpracy z Radą Gminy. Rola organów Gminy w zarządzaniu Programem polegać będzie na jego ukierunkowaniu, uchwaleniu, kontrolowaniu i ocenie.

Do kompetencji Wójta Gminy Gródek należy:

- prowadzenie ogólnej koordynacji nad wdrażaniem LPR, a także uwzględnienie w planach budżetowych finansowania zadań ujętych w Programie,
- podejmowanie decyzji o potrzebie weryfikacji Programu na podstawie sprawozdań z monitoringu przedsięwzięć ujętych w LPR,

Do kompetencji Rady Gminy Gródek należy:

- uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek,
- przyjęcie zmian (modyfikacji w LPR wprowadzonych po konsultacjach społecznych projektu),
- opiniowanie i uchwalanie zmian i aktualizacji Programu.

W celu prawidłowej realizacji projektu, Wójt Gminy Gródek powołał zarządzeniem nr 87/16 z dnia 30 listopada 2016 r. Zespół Projektowy w składzie:

1) Kierownik projektu - odpowiedzialny za koordynację działań projektu i zapewnienie płynności ich realizacji, sprawowanie nadzoru merytorycznego i finansowego nad budżetem projektu. Jego obowiązkiem jest planowanie i zarządzanie kosztami projektu zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie, a także koordynacja pracy Zespołu Projektowego i zwoływanie spotkań roboczych oraz analiza dokumentów związanych z realizacją projektu;

2) Specjalista ds. promocji - jego obowiązkiem jest nadzór nad zadaniami związanymi z informowaniem społeczności lokalnej o realizacji projektu i o podejmowanych działaniach w ramach opracowywania Lokalnego Programu rewitalizacji, a także przygotowywanie materiałów promocyjnych i spotkań z interesariuszami;

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

3) Specjalista ds. rozliczeń finansowych - odpowiedzialny za rozliczenia finansowe kosztów realizacji projektu i sporządzanie wniosków o płatność oraz zadania w zakresie sprawozdawczości i ewaluacji.

Nadzór nad wykonaniem zarządzenia został powierzony Sekretarzowi Gminy Gródek.

Po zakończonej realizacji sporządzania projektu LPR, osoby z Zespołu Projektowego wejdą w skład Zespołu ds. Programu Rewitalizacji mającego na celu koordynację wdrażania poszczególnych zadań, monitoring i ewaluację.

Wójt Gminy Gródek powoła Zespół ds. Programu Rewitalizacji złożony z osób z sektora prywatnego, publicznego i społecznego: m.in. pracowników Urzędu Gminy (min. 3 os.), radnych Rady Gminy (min. 1 os.), przedstawicieli organizacji pozarządowych (min. 2 os.) i przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy Gródek (min. 2 os.). Zadaniem Zespołu będzie nadzór nad skutecznością i jakością realizacji dokumentu poprzez koordynację wdrażania poszczególnych zadań, gromadzenie informacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji oraz zapraszanie do udziału w pracach Zespołu osób spoza jego składu.

15. SYSTEM MONITOROWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Zastosowanie systemu monitorowania etapów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji jest niezbędne w celu prawidłowego przeprowadzenia procesu rewitalizacji. Nadzór polegać będzie na gromadzeniu i analizowaniu informacji o realizacji przyjętych projektów. Analiza zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych pozwoli, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, na wczesne wykrycie niezgodności, a także pozwoli na zapobiegnięcie możliwych do rozpoznania komplikacji.

W monitorowaniu będą brać udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek, a w szczególności:

- Wójt Gminy Gródek,
- Rada Gminy w Gródku,
- Zespół ds. Programu Rewitalizacji,
- Beneficjenci Programu.

Na poziomie monitorowania Programu Rewitalizacji głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników będzie Zespół ds. Programu Rewitalizacji, a w odniesieniu do osiągnięcia celów operacyjnych rewitalizacji Rada Gminy i Wójt Gminy.

Rola Zespołu ds. Programu Rewitalizacji obejmować będzie jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji programów (rzeczowo-finansowe) przedkładane powinny być przez Wójta Gminy Gródek, Radzie Gminy w Gródku w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek.

Jednym z celów prowadzenia monitoringu LPR jest dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy – na poziomie pojedynczego projektu, jak i całego Programu. Zgodnie z zasadami w zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy dostarcza informacji, obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do przyjętych celów. Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i

obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań, w podziale na dwie kategorie wskaźników:

- wskaźniki produktu, które odnoszą się do rzeczowych efektów działalności i są liczone w jednostkach materialnych,
- wskaźniki rezultatu, odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia Programu, które mogą mieć formę wskaźników materialnych lub finansowych.

Poszczególne przedsięwzięcia będą objęte jednakowym systemem ewaluacji. Ewaluacja ta uwzględniała będzie następujące kryteria oceny przedstawione w tabelach poniżej.

Tabela 43. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia

Ocena przedsięwzięcia	Tak	Nie
Trafność interwencji – czy cele interwencji były zgodne ze zidentyfikowanymi problemami i potrzebami?		
Skuteczność – czy efekt, który osiągnięto jest tym, który planowano osiągnąć		
Uzyskania wskaźników – czy uzyskano planowane wskaźniki rewitalizacji:		
• czy planowane wskaźniki korelują ze stwierdzonymi problemami na obszarze rewitalizacji		
• czy uzyskano planowane produkty danego przedsięwzięcia		
• czy uzyskano planowane rezultaty danego przedsięwzięcia		
• czy planowane wskaźniki odzwierciedlają poprawę stwierdzonej sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji		
Użyteczność – czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów		
Trwałość – czy osiągnięte efekty przedsięwzięcia mają trwały charakter		

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Programu i stanowi podstawę do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Powinien odbywać się w oparciu o sprawozdania – okresowe, roczne oraz końcowe (obejmujące projekt, cele szczegółowe, Program Rewitalizacji), które przedstawiane są:

- Zespołowi ds. Programu Rewitalizacji – w formie okresowych sprawozdań, przedkładanych przez beneficjentów projektów, które uzyskały wsparcie w ramach RPO WP lub innych funduszy UE,

- Radzie Gminy – w formie rocznych sprawozdań przedkładanych przez Wójta Gminy w zakresie realizacji i sposobu finansowania Programu,
- Wójtowi Gminy Gródek – w formie sprawozdań przedkładanych przez Zespół ds. Programu Rewitalizacji, dotyczących finansowania w odniesieniu do Programu – w podziale na cele strategiczne rewitalizacji.

Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmować powinny wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym). Dodatkowo sprawozdania winny zawierać informacje na temat postępu realizacji planu finansowego odpowiednio projektu lub Programu, w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek.

Monitoring ma na celu dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy – na poziomie pojedynczego projektu i całego Programu. Zgodnie z zasadami w zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzieli się na rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy zawiera dane, które przedstawiają postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwia ocenę jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów operacyjnych. Dane monitoringowe powinny obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań, zgodnie ze wskaźnikami:

- wskaźniki produktu, które odnoszą się do rzeczowych efektów działalności i są liczone w jednostkach materialnych;
- wskaźniki rezultatu, odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia Programu, które mogą mieć formę wskaźników materialnych lub finansowych;

Wskaźniki, z wyjątkiem oddziaływań, formułowane są na etapie planowania projektu i/lub opracowywania wniosków o finansowanie poszczególnych projektów.

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Programu i stanowi podstawę do oceny sprawności wydatkowania

przeznaczonych na niego środków. Powinien odbywać się w oparciu o sprawozdania – okresowe, roczne oraz końcowe, które przedstawiane są:

- Zespołowi ds. Programu Rewitalizacji – w formie kopii sprawozdań, przedkładanych Instytucji Zarządzającej przez beneficjentów projektów, które uzyskały wsparcie w ramach Regionalnego Programu Rewitalizacji Województwa Podlaskiego lub innych funduszy Unii Europejskiej lub w formie sprawozdań, przedkładanych przez wnioskodawców, którzy nie pozyskali środków z Funduszy Strukturalnych, ale rozpoczęli realizację projektów, ujętych w Programie Rewitalizacji i wykorzystują inne publiczne źródła finansowania;
- Wójtowi Gminy Gródek, Radzie Gminy w Gródku, Sekretarzowi Gminy Gródek – w formie sprawozdań przedkładanych przez Zespół ds. Programu Rewitalizacji.

Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmować powinny wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym), z wyszczególnieniem:

- wkładu wspólnotowego: ogółem oraz środków z EFRR/ERDF;
- krajowego wkładu publicznego: ogółem oraz budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego szczebla regionalnego, budżet gminy, inne środki publiczne (fundusze celowe, środki specjalne);
- środków z pożyczek na prefinansowanie;
- środków z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- środków prywatnych;
- innych środków.

Dodatkowo sprawozdania winny zawierać informacje na temat postępu realizacji planu finansowego odpowiednio projektu lub Programu, w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

15.1. Wskaźniki monitorowania i ewaluacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gródek na lata 2016-2020 zostanie poddany monitoringowi i ocenie pod względem skuteczności i efektywności wsparcia projektów

rewitalizacyjnych. Ocena opiera się na analizie wpływu przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania społeczno – gospodarczego interesariuszy Gminy oraz dekoncentracji negatywnych zjawisk na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji. System monitoringu polegać będzie na analizie zmian zachodzących podczas realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Monitoring powinien być prowadzony wielopłaszczyznowo (efekty społeczne, ekonomiczne oraz analiza zmian przestrzenno-funkcjonalnych) oraz dostarczać informacji na temat postępów w osiągnięciu przyjętych celów. Agregowane i analizowane dane posłużą do monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do celów oraz poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Poniższa tabela zawiera zestawienie wskaźników poddawanych analizie w procesie monitoringu.

Tabela 44. Zestawienie wskaźników poddawanych analizie w procesie monitoringu

Założenia LPR - cele szczegółowe	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Źródło danych	Wartość bazowa		Obszar rewitalizacji	Wartość docelowa
Wskaźniki oddziaływania							
<u>Cel szczegółowy 1</u> Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, oraz przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego poprzez promocję integracji społecznej	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	os.	GOPS	Podobszary	Gródek II: 7,63	9,98	Wartość poniżej średniej
					Nowosiółki: 10,71		
				Wiejki: 7,28			
				Zubki: 14,29			
	Średnia gminy	7,57					
	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa na 100 osób	os.	GOPS	Podobszary	Gródek II: 5,81	5,93	Wartość poniżej średniej
					Nowosiółki: 10,71		
				Wiejki: 5,30			
				Zubki: 9,52			
	Średnia gminy	5,71					
	Liczba Niebieskich Kart na 100 osób	szt.	GOPS	Podobszary	Gródek II: 0,65	0,71	Wartość poniżej średniej
					Nowosiółki: 0,00		
				Wiejki: 1,32			
				Zubki: 0,00			
	Średnia gminy	0,19					
Liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób	os.	PUP Białystok	Podobszary	Gródek II: 7,74	5,34	Wartość poniżej średniej	
				Nowosiółki: 3,57			
			Wiejki: 5,30				
			Zubki: 4,76				
Średnia gminy	5,07						
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób	os.	PUP Białystok	Podobszary	Gródek II: 4,52	4,60	Wartość poniżej średniej	
				Nowosiółki: 3,57			
			Wiejki: 5,30				
			Zubki: 4,76				
Średnia gminy	3,77						
<u>Cel szczegółowy 2</u> Rozwój lokalnej przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz podniesienie poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców poprzez stworzenie i rozwój infrastruktury kulturalnej i turystycznej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób	szt.	Urząd Gminy Gródek	Podobszary	Gródek II: 4,41	4,07	Wartość powyżej średniej
					Nowosiółki: 7,14		
				Wiejki: 1,99			
				Zubki: 0,00			
	Średnia gminy	4,51					
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób	szt.	Urząd Gminy Gródek	Podobszary	Gródek II: 0,43	0,27	Wartość powyżej średniej
Nowosiółki: 0,00							
Wiejki: 0,66							
Zubki: 0,00							

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

				Średnia gminy	0,59		
<u>Cel szczegółowy 3</u> Kształtowanie przestrzeni obszaru rewitalizacji oraz zapewnienie wysokiej dostępności i jakości infrastruktury technicznej i społecznej w szczególności posiadającej walory kulturowe i historyczne oraz podniesienie i rozwój infrastruktury rekreacyjnej	% powierzchni terenów zielonych (Bz)	%	Urząd Gminy Gródek	Podobszary	Gródek II: 0,17	0,05	Wartość powyżej średniej
					Nowosiółki: 0,00		
					Wiejki: 0,01		
					Zubki: 0,03		
Średnia gminy	0,06						
<u>Cel szczegółowy 4</u> Poprawa stanu technicznego oraz efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i zasobów mieszkaniowych	Liczba lokali socjalnych na 100 osób	szt.	Urząd Gminy Gródek	Podobszary	Gródek II: 0,32	0,08	Wartość powyżej średniej
					Nowosiółki: 0,00		
					Wiejki: 0,00		
					Zubki: 0,00		
Średnia gminy	0,12						
Wskaźniki produktu - przedsięwzięcia podstawowe							
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe	Powierzchnia rewitalizowanego obszaru	ha	wnioskodawca	0	-	1,8464	
	Długość wyremontowanej drogi	km	wnioskodawca	0	-	0,22	
	Liczba wspartych obiektów na obszarze rewitalizacji	szt.	wnioskodawca	0	-	6	
	Liczba nowych mieszkań socjalnych	szt.	wnioskodawca	0	-	5	
	Liczba zorganizowanych zajęć/wyjazdów	szt.	wnioskodawca	0	-	52	
	Liczba oznakowanych obiektów kultury	szt.	wnioskodawca	0	-	13	
	Liczba oznakowanych szlaków turystycznych	szt.	wnioskodawca	0	-	5	
	Liczba zorganizowanych spotkań	szt.	wnioskodawca	0	-	28	
	Liczba wydanych publikacji	szt.	wnioskodawca	0	-	1x60	
Wskaźniki rezultatu - przedsięwzięcia podstawowe							
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe	Liczba nowo utworzonych etatów	szt.	wnioskodawca	0	-	2,5	
	Liczba osób korzystających z obiektu zabytkowego	os./rok	wnioskodawca	0	-	2 800	

	Liczba osób korzystających z projektów/zajęć/warsztatów/s potkań	os./ rok	wnioskodawca	0	-	72
	Liczba osób korzystających z nowych mieszkań	os./ rok	wnioskodawca	0	-	22

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

15.2. Zasady wprowadzania modyfikacji Programu

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą mieli możliwość zgłoszenia nowego zadania do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek:

- propozycję nowego przedsięwzięcia, opisaną zgodnie z kartą projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji może zgłosić instytucja pożytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić jeden projekt raz na pół roku. Propozycje zadań zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Urzędu Gminy Gródek w wyznaczonym przez niego terminie,

- po upływie tego terminu Urząd Gminy Gródek opiniuje zebrane propozycje zadań rewitalizacyjnych dla danego obszaru oraz zgłaszają własne zadania,

- na kolejnej sesji Rady Gminy, urzędnicy gminy przedstawiają zatwierdzone przedsięwzięcia i poddają je pod głosowanie Rady Gminy.

16. OCENA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Ocena (ewaluacja) Programu Rewitalizacji ma na celu oszacowanie stopnia oddziaływania Programu, udzielonej pomocy publicznej, w tym również pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów. Efekty oceny powinny posłużyć do jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Ocena sprawdza celowość, trafność i wartość dodaną interwencji planowanej, przeprowadzanej lub zakończonej. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Programu. Ocena taka bada sam program i jego efekty długotrwałe, czyli oddziaływania. Proponuje się, by system i rodzaje oceny Programu odpowiadały ogólnie stosowanej metodologii oceny i systemu sprawozdawczości programów finansowanych ze środków UE.

Ocena przed realizacją Programu ma na celu dostarczenie danych dla przygotowania Programu i zawartych w nim planów, dzięki oparciu się na

doświadczeniach z ubiegłych okresów programowania. Ocena ta zawiera m.in. analizę wpływu dotychczasowych interwencji oraz analizę problemów na obszarze rewitalizacji. W związku z wymogiem zgodności Programu Rewitalizacji z politykami wspólnotowymi i politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, a także polityką regionalną państwa i regionu, ewaluacja Programu winna uwzględniać jego wpływ na realizację tych zasad.

Pierwszą pełną ocenę Programu powinien przeprowadzić Zespół ds. Programu Rewitalizacji, posiadając pełną informację o celach, działaniach i projektach włączonych do Programu. Zakłada się, iż organizowanie kolejnych ocen wiązać się będzie z aktualizacją Programu, wynikającą z kolejnych okresów programowania oraz należeć będzie do obowiązków Zespołu ds. Programu Rewitalizacji.

Ocena w połowie okresu realizacji Programu, przeprowadzana nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji, obejmuje analizę:

- efektywności wykorzystania środków;
- skuteczności w zakresie osiągnięcia założonych celów;
- oddziaływania na sytuację społeczno-gospodarczą, w tym na zatrudnienie;
- funkcjonowania systemu realizacji.

Ocena na zakończenie będzie określać długotrwałe efekty wdrożenia Programu, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Z ewaluacji końcowej wynikać powinny wskazania odnośnie dalszych kierunków polityki rozwoju gminy, szczególnie w zakresie zdefiniowania czynników, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Programu.

Za organizację procesu ewaluacji końcowej odpowiadać powinien Zespół ds. Programu Rewitalizacji, Wójt Gminy Gródek oraz Rady Gminy, jako organ przyjmujący wyniki oceny.

Raport z realizacji Programu powinien zostać upubliczniony i opublikowany na stronie internetowej Urzędu Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Niezależnie od prowadzenia wyżej wymienionych form ewaluacji, Rada Gminy, a także Wójt oraz Zespół ds. Programu Rewitalizacji mogą inicjować bieżącą ocenę Programu Rewitalizacji, której przedmiotem jest efektywność stosowanych instrumentów i całego systemu wdrażania.

17. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z art. 48 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405), projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Białymstoku w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

Informacje o przystąpieniu/odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zostanie umieszczona na:

- stronie internetowej Urzędu Gminy w Gródku,
- stronie BIP Urzędu Gminy w Gródku,
- tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Gródku.

SPIS RYCIN

Rycina 1. Położenie Gminy Gródek na tle powiatu białostockiego i województwa podlaskiego	9
Rycina 2. Mapa Gminy Gródek.....	10
Rycina 3. Podział Gminy Gródek na sołectwa	13
Rycina 4. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób	29
Rycina 5. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób	31
Rycina 6. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - saldo migracji zewnętrznych na 100 mieszkańców	35
Rycina 7. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - saldo migracji wewnętrznych na 100 mieszkańców	37
Rycina 8. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	40
Rycina 9. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek	42
Rycina 10. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	43
Rycina 11. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek	44
Rycina 12. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek	45
Rycina 13. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba Niebieskich Kart na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek	46
Rycina 14. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - frekwencja w wyborach samorządowych 2014 r. w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	49
Rycina 15. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	50
Rycina 16. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - Liczba wykroczeń na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	51
Rycina 17. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek	56
Rycina 18. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	58
Rycina 19. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej.....	63
Rycina 20. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób	67
Rycina 21. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób	69
Rycina 22. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób.....	71
Rycina 23. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach w przeliczeniu na 100 osób.....	73
Rycina 24. Obszary koncentracji zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej	76

Rycina 25. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik – % powierzchni terenów zielonych (Bz)....	78
Rycina 26. Obszar NATURA2000 SOO na terenie gminy Gródek.....	79
Rycina 27. Obszar NATURA2000 OSO na terenie gminy Gródek.....	80
Rycina 28. Obszary chronionego krajobrazu na terenie gminy Gródek.....	81
Rycina 29. Parki krajobrazowe na terenie gminy Gródek.....	81
Rycina 30. Rezerwaty przyrody na terenie gminy Gródek.....	82
Rycina 31. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej.....	85
Rycina 32. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - średnia liczba osób zamieszkująca w mieszkaniu.....	89
Rycina 33. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - liczba lokali socjalnych na 100 osób.....	90
Rycina 34. Udział budynków zamieszkałych do wszystkich [%] w podziale na sołectwa w Gminie Gródek.....	92
Rycina 35. Układ komunikacyjny Gminy Gródek.....	95
Rycina 36. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	99
Rycina 37. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej.....	101
Rycina 38. Rozmieszczenie przestrzenne wskaźnik - odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w podziale na sołectwa w Gminie Gródek.....	102
Rycina 39. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze technicznej.....	105
Rycina 40. Obszar zdegradowany w Gminie Gródek.....	113
Rycina 41. Obszar rewitalizacji w gminie Gródek.....	117
Rycina 42. Podobszar rewitalizacji Gródek II.....	119
Rycina 43. Podobszar rewitalizacji Nowosiółki.....	120
Rycina 44. Podobszar rewitalizacji Wiejki.....	121
Rycina 45. Podobszar rewitalizacji Zubki.....	122
Rycina 46. Rozmieszczenie planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na tle gminy Gródek.....	139
Rycina 47. Mapa gminy Gródek i działania wypracowane podczas spotkania z radnymi i sołtysami.....	177
Rycina 48. Mapa centrum miejscowości Gródek z zaznaczonymi przedsięwzięciami wypracowanymi podczas spotkania z radnymi i sołtysami.....	178
Rycina 49. Mapa gminy Gródek i działania wypracowane podczas spotkania z mieszkańcami.....	184
Rycina 50. Mapa centrum miejscowości Gródek z zaznaczonymi przedsięwzięciami wypracowanymi podczas spotkania z mieszkańcami.....	185

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Spotkanie inauguracyjne 28.02.2017 r.....	157
Rysunek 2. Materiały przygotowane na spotkania konsultacyjne.....	170
Rysunek 3. Mapy przygotowane na spotkania konsultacyjne.....	170
Rysunek 4. Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami gminy Gródek.....	171

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział Gminy Gródek na jednostki pomocnicze wraz z podstawowymi danymi.....	18
Tabela 2. Zestawienie wskaźników służącym diagnozie sytuacji w Gminie Gródek.....	19
Tabela 3. Średnie wartości poszczególnych wskaźników dla Gminy z przedziałami punktowymi	21
Tabela 4. Liczba działających organizacji na terenie Gminy Gródek.....	46
Tabela 5. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery społecznej (W1-W16)	60
Tabela 6. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery społecznej (W1-W16).....	61
Tabela 7. Struktura gospodarcza w gminie Gródek.....	64
Tabela 8. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (W17-W20).....	74
Tabela 9. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery społecznej (W17-W20)	75
Tabela 10. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery środowiskowej (W21-W22)	83
Tabela 11. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery środowiskowej (W21-W22)	84
Tabela 12. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej (W23-W26)	97
Tabela 13. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej (W23-W26).....	98
Tabela 14. Zestawienie wartości wskaźników dla sfery technicznej (W27-W28)	103
Tabela 15. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery technicznej (W27-W28).....	104
Tabela 16. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery społecznej (W1-W16).....	107
Tabela 17. Zestawienie wartości punktowych przyporządkowanych dla poszczególnych wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (W17-W28).....	108
Tabela 18. Zestawienie sumy wartości punktowych dla poszczególnych jednostek w podziale na sfery	109
Tabela 19. Obszary zdegradowane - liczba ludności i powierzchnia	112
Tabela 20. Udział procentowy liczby ludności i powierzchni obszaru rewitalizacji w gminie Gródek	116
Tabela 21. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Gródek II	118
Tabela 22. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Nowosiółki.....	119
Tabela 23. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Wiejki	120
Tabela 24. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Zubki.....	121
Tabela 25. Procentowy udział obszaru rewitalizacji w gminie Gródek	124
Tabela 26. Cele, kierunki działań i odpowiadające im przedsięwzięcia.....	136
Tabela 27. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.....	152
Tabela 28. Harmonogram realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	153
Tabela 29. Atrakcyjność gminy Gródek według ankietowanych	158
Tabela 30. Potrzeba rewitalizacji w gminie Gródek według ankietowanych	158

Tabela 31. Potrzeba rewitalizacji w poszczególnych sferach według ankietowanych	160
Tabela 32. Problemy w sferze społecznej wskazane przez ankietowanych.....	161
Tabela 33. Problemy w sferze gospodarczej według ankietowanych.....	162
Tabela 34. Problemy w sferze technicznej według ankietowanych	163
Tabela 35. Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych.....	164
Tabela 36. Problemy w sferze środowiskowej według ankietowanych	164
Tabela 37. Przedsięwzięcia inwestycyjne jakie powinny zostać zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji według ankietowanych	164
Tabela 38. Przedsięwzięcia społeczne jakie powinny zostać zrealizowane w ramach Programu Rewitalizacji według ankietowanych	166
Tabela 39. Oddziaływanie przedsięwzięć podstawowych na poszczególne sfery.....	192
Tabela 40. Wykaz projektów gminy Gródek z dofinansowaniem środków unijnych	197
Tabela 41. Potencjalne źródła finansowania	199
Tabela 42. Cele strategiczne i cele operacyjne w poszczególnych dokumentach strategicznych gminy korelujące z celami Programu	204
Tabela 43. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia.....	209
Tabela 44. Zestawienie wskaźników poddawanych analizie w procesie monitoringu	213

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Gródek w latach 2011-2015.....	24
Wykres 2. Zestawienie struktury wieku w gminie, powiecie i województwie [%].....	25
Wykres 3. Struktura wieku ludności poszczególnych sołectw w gminie Gródek	26
Wykres 4. Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w poszczególnych sołectwach w gminie Gródek	28
Wykres 5. Stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnym do osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w poszczególnych sołectwach w gminie Gródek.....	30
Wykres 6. Liczba urodzeń żywych, zgonów oraz przyrost naturalny na 1000 osób w Gminie Gródek w latach 2011-2015	32
Wykres 7. Saldo migracji w Gminie Gródek w latach 2011-2015.....	33
Wykres 8. Saldo migracji zewnętrznych na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa w gminie Gródek	34
Wykres 9. Saldo migracji wewnętrznych na 100 mieszkańców w podziale na sołectwa w gminie Gródek	36
Wykres 10. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2011-2015	38
Wykres 11. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	39
Wykres 12. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu ubóstwa na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek	41
Wykres 13. Frekwencja wybory samorządowe w podziale na sołectwa w gminie Gródek	48
Wykres 14. Struktura wykształcenia społeczeństwa w Gminie Gródek oraz województwie podlaskim w 2011 r.	52

Wykres 15. Struktura wykształcenia społeczeństwa w Gminie Gródek według płci w 2011 r.	52
Wykres 16. Struktura zatrudnienia mieszkańców w Gminie Gródek w 2015 r.	53
Wykres 17. Stopa bezrobocia w Gminie Gródek na tle powiatu białostockiego i województwa podlaskiego w 2015 r.	54
Wykres 18. Liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek	55
Wykres 19. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	57
Wykres 20. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	66
Wykres 21. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	68
Wykres 22. Liczba nowopowstałych firm w ostatnich 3 latach na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	70
Wykres 23. Liczba zamkniętych/zawieszonych działalności w ostatnich 3 latach w przeliczeniu na 100 osób w podziale na sołectwa w gminie Gródek	72
Wykres 24. Formy użytkowania terenu w gminie Gródek.....	86
Wykres 25. Zasoby mieszkaniowe gminy Gródek w latach 2012-2015.....	87
Wykres 26. Średnia liczba osób zamieszkująca w mieszkaniu w podziale na sołectwa w gminie Gródek	88
Wykres 27. Udział budynków zamieszkałych do wszystkich [%] w podziale na sołectwa w gminie Gródek.....	91
Wykres 28. Gęstość zaludnienia w podziale na sołectwa w gminie Gródek	93